สำนักพิมพ์รัตน์

หนังสือได้รับรางวัล
จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี ๒๕๒๖

เจ้าพ้า

พิริยะ พนาสุวรรณ

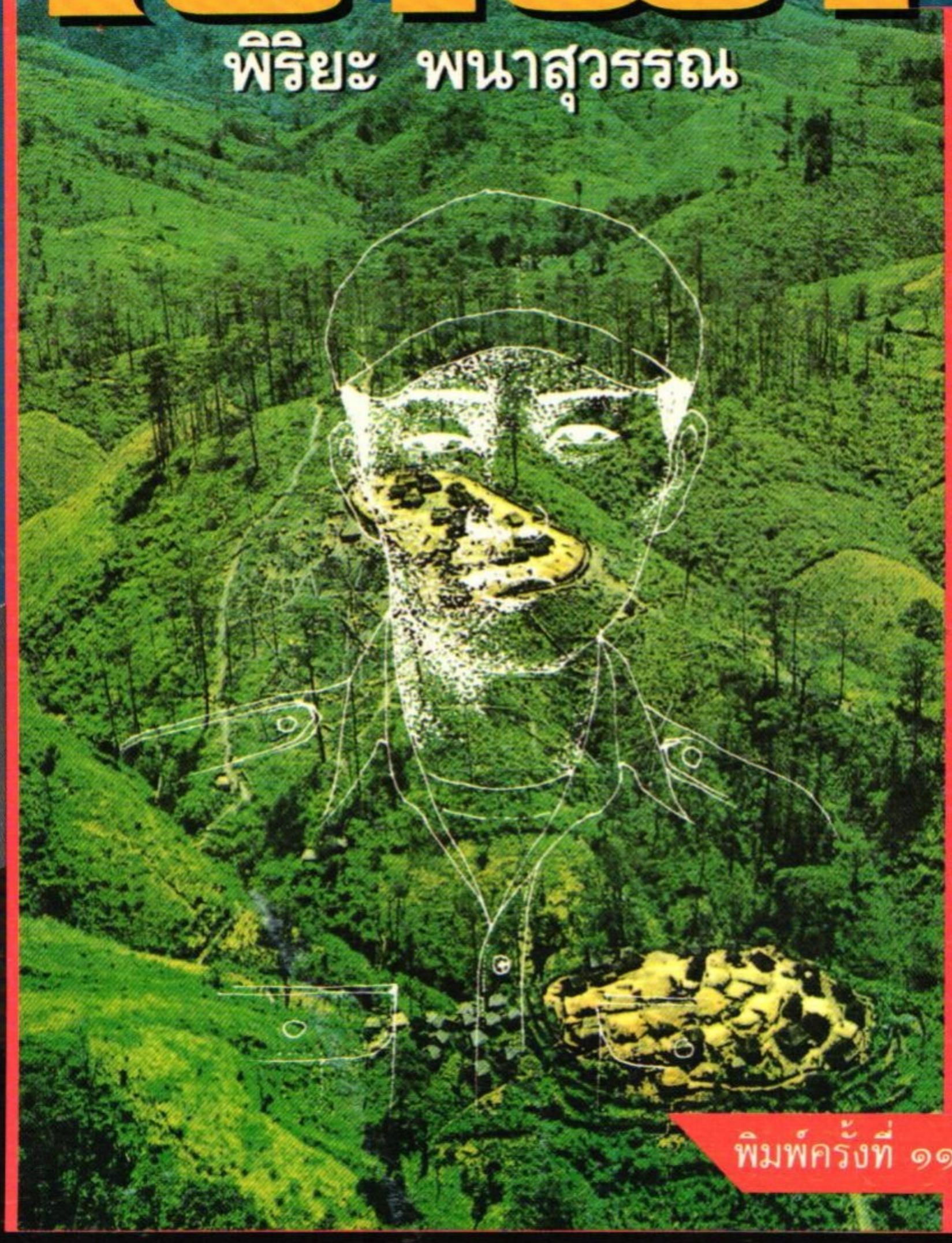

พิมพ์ครั้งที่ ๑๑

"…. หากพวกม้งจะต้องต่อสู้จนถึงที่สุดเพื่อจะรักษาถิ่นที่อยู่ของพวกเราแล้ว ข้อยว่าที่ภูเบี้ยนั้นเหมาะที่สุด ที่จะเป็นที่มั่นสุดท้ายของพวกเรา "

....

"....ที่นั่นเป็นภูเขาที่สูงและก็ใหญ่มากบริเวณรอบ ๆ เต็มไปด้วยป่าทึบ พวกเราจะสามารถหลบซ่อนตัวได้อย่างสบาย ความสูงของมันจะทำให้ข้าศึกเข้าตีเราได้ยาก ถ้าเราอยู่บนนั้น เราจะอยู่สูงกว่าเมฆด้วยซ้ำไป เราจะเป็น เจ้าฟ้า "

....

" เป็น เจ้าฟ้า ก็หมายถึงว่าเราเป็นเจ้าของฟ้า ส่วนพวกศัตรู ถ้ามันยกกำลังมาตีเราจากข้างล่าง พวกมันก็มาจากที่ต่ำ มาจากพื้นดิน พวกที่มาจากพื้นดิน มันจะต้องด้อยกว่าที่อยู่บนฟ้า ผีดินไม่เคยสู้ผีฟ้าได้ ...."

เจ้าฟ้า

พิริยะ พนาสุวรรณ

สำนักพิมพ์ชีวิต

เจ้าฟ้า

พิริยะ พนาสุวรรณ : เขียน

ทองทิพย์ สุทธกรณ์ : แบบปก

พิมพ์ครั้งแรก : ธันวาคม 2525

พิมพ์ครั้งที่สิบเอ็ด : กันยายน 2538

โดย สำนักพิมพ์ชีวิต

1131/138 เทอดดำริ

เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

จัดจำหน่ายโดย : สายส่งศึกษิต

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด

โทร. 2259536-40

ราคา 160 บาท

คำนำ

พิมพ์ครั้งแรก 2525

"ม้ง" จากประเทศลาวเป็น "ผู้อพยพลี้ภัย" ที่แท้จริงพวกเดียวท่ามกลางบรรดาชาวอินโดจีนอพยพฯ ทั้งหมด ในสายตาของข้าพเจ้าที่เห็นเป็นเช่นนี้ ก็เพราะว่าข้าพเจ้าได้เคยคลุกคลีกับพวกม้งมานานพอสมควร นานพอที่จะรู้จักวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของพวกเขา

วัฒนธรรมที่เก่าแก่ เมื่อเทียบกับยุคปัจจุบัน ทำให้พวกเขาเป็นคนที่ค่อนข้างจะ "บ้านนอก" ในสายตาของคนทั่วๆ ไป และดูคล้ายจะเป็นคนล้าหลัง แต่ก็ออกจะล้าหลังอย่างไร้เดียงสา

ส่วนประวัติศาสตร์นั้น ก็ไม่มีเรื่องราวอะไรมากไปกว่า การรบพุ่งเพื่อป้องกันตนเองครั้งแล้วครั้งเล่า ซึ่งก็หมายถึงการอพยพโยกย้ายที่ติดตามมาด้วยทุกครั้ง พวกม้งยังไม่เคยมีประเทศเป็นของตนเอง แต่ถึงแม้ว่าเป็นเพียงผู้อาศัย พวกเขากลับรักถิ่นฐานที่อาศัยมากกว่าพวกที่ถือว่าตัวเองเป็นเจ้าของประเทศเสียอีก

ข้อแตกต่างระหว่างม้งอพยพฯ กับผู้อพยพฯ ชาติอื่นๆ มีมากเหลือเกิน ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน หลังจากที่มีการจัดตั้งศูนย์รับผู้อพยพฯ ขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2518 ผู้อพยพฯ อินโดจีนชาติอื่นๆ จะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เดินทางไปตั้งรกรากในประเทศที่สาม โดยไม่มีความรู้สึกอาลัยอาวรณ์บ้านเกิดเมืองนอนของตนเองแม้แต่น้อย ซึ่งพวกม้งนั้นกลับตรงกันข้าม

เมื่อมีเรื่องขำที่คนไทยในจังหวัดเล็กๆ แห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ติดกับชายแดนประเทศลาวพากันหัวเราะไม่ออก เพราะกรมตำรวจออกคำสั่งเลื่อนยศข้าราชการตำรวจนายหนึ่ง แต่ว่าเจ้าตัวได้โยกย้ายครอบครัวไปอยู่ประเทศอเมริกา โดยปลอมเป็นผู้อพยพฯ ลาว 2 ปีก่อนหน้านั้นแล้ว...ม้งในศูนย์รับผู้อพยพฯ ที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย ไม่ยอมขึ้นรถ ซึ่งทางสหประชาชาติจัดมารับ เพื่อไปขึ้นเครื่องบินที่กรุงเทพฯ โดยมีจุดหมายปลายทางในทวีปอเมริกาเหนือ

ในขณะที่พวกผู้อพยพฯ ชาติอื่นๆ เรียกร้องขอความสะดวกสบายในศูนย์รับผู้อพยพฯ โดยยกเอา “สิทธิมนุษยชน” และ “มนุษยธรรม” ขึ้นมาข่มขู่...ท่ามกลางความมืดของกลางคืน หญิงม้งใช้มือคุ้ยทรายริมฝั่งแม่น้ำโขงอย่างโดดเดี่ยว เพื่อฝังศพลูกน้อยอายุ 3 เดือน ซึ่งจมน้ำตายขณะที่พากันหนีข้ามแม่น้ำมาสู่ประเทศไทย โดยไม่ปริปากถามหาแม้แต่จอบหรือเสียม

ข้าพเจ้าเริ่มขวนขวายศึกษาเพิ่มเติม เพราะอยากจะรู้ว่าเพราะเหตุใดชาวม้งถึงไม่ยอมเดินทางไปประเทศที่สาม พวกเขาอดทนรอเวลาที่จะคืนสู่ประเทศลาวเท่านั้น หลังจากการเดินทางนับพันๆ กิโลเมตร ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2519 ถึง 2522 เพื่อไปพบปะสนทนากับชาวม้งในศูนย์รับผู้อพยพฯ ทั้งที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย ไปร่วมกินร่วมนอนกับพวกเขาอีกนับเป็นเดือนๆ ข้าพเจ้าก็ยังไม่ได้ข้อมูลเพียงพอ จนกระทั่งได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับประเทศลาว และชาวม้ง ซึ่งมีทั้งภาษาไทย ลาว และอังกฤษอีกประมาณ 10 เล่ม ข้าพเจ้าถึงได้ลงมือเขียน

อย่างไรก็ตาม การเขียนนวนิยายโดยคนที่ไม่เคยเขียนจดหมายเกิน 3 หน้ากระดาษอย่างข้าพเจ้า นับว่าเป็นเรื่องยากที่สุด แต่ด้วยความรู้สึกประหลาดที่อยากจะเล่าเรื่องของชาวม้ง ทำให้ข้าพเจ้าบากบั่นอดทนเขียนเรื่องนี้อยู่ถึง 2 ปีกว่า จนงานสำเร็จ

อนึ่ง ในนวนิยายเรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้พยายามคงไว้ซึ่งบรรยากาศเดิมให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เช่นการใช้ภาษาท้องถิ่น และการใช้ปีคริสตศักราช เป็นอาทิ ซึ่งก็หวังว่าคงจะไม่สร้างความรำคาญให้แก่ผู้อ่านมากเกินไป

สุดท้าย ข้าพเจ้าขอขอบคุณ “คุณสุชาติ สวัสดิ์ศรี” ในฐานะที่เป็นอาจารย์วิชาการประพันธ์คนแรกของข้าพเจ้า ผู้ซึ่งได้ให้กำลังใจในการทำงานมาโดยตลอด และขออุทิศความดีของหนังสือเล่มนี้ให้แก่

“วีรชนทุกคนที่ได้อุทิศชีวิตเพื่อ
สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพ”

พิริยะ พนาสุวรรณ

สิงหาคม 2525

แม้จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชนเผ่าม้งในลาว แต่ตัวละคร วัน เวลา สถานที่ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้ เกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียนทั้งสิ้น หากไปตรงกันกับชื่อของผู้ใดผู้หนึ่งทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือตายไปแล้ว หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ขอโปรดทราบด้วยว่า เป็นการบังเอิญโดยแท้จริง

พิริยะ พนาสุวรรณ

คำนำ

พิมพ์ครั้งที่สิบเอ็ด 2538

ผมรู้สึกดีใจมากเมื่อทราบว่าหนังสือเรื่อง "เจ้าฟ้า" จะได้รับการตีพิมพ์ออกเผยแพร่อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สิบเอ็ด หลังจากที่ได้พิมพ์ออกมาจำหน่ายครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม 2525 ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นเวลาถึง 13 ปี นั้นก็นับว่ายาวนานมาก แต่หากจะนับจาก พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นปีที่ชาวม้งเริ่มอพยพออกจากประเทศลาวแล้วก็ยิ่งจะยาวนานกว่า และในช่วง 20 ปีที่ผ่านมานั้น หลายสิ่งหลายอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป

...จากความพ่ายแพ้ของอเมริกันในภูมิภาคอินโดจีน ถึงการล่มสลายของสหภาพรัสเซีย...จากการเป็นศัตรูต่อสู้กันยาวนานระหว่างเวียดนามเหนือกับสหรัฐอเมริกา ถึงการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต และการร่วมมือทางเศรษฐกิจ ...จากอดีตทหารอเมริกันที่เคยถูกจับเป็นเชลยศึกช่วงสงครามเวียดนามกลายมาเป็นนักท่องเที่ยวพลเรือนที่เดินทางกลับมาเยี่ยม ฮานอย ฮิลตัน จากอดีตผู้อำนวยการ ซี.ไอ.เอ. กลายมาเป็นอดีตประธานาธิบดี

...จากอดีตนายพลม้ง...มาเป็นเจ้าของไร่ปศุสัตว์ใหญ่ในรัฐมอนทานา จากเด็กชายชาวม้งวัยสามขวบ ที่กระเซอะกระเซิงข้ามแม่น้ำโขงมาสู่อิสรภาพ กลายเป็นหนุ่มฉกรรจ์มีเมียคนอเมริกันผิวขาว และลูกชาย-หญิงที่น่ารัก 2 คน กำลังพักผ่อนอย่างมีความสุขที่พัทยา ก่อนจะพาครอบครัวเดินทางไปกับคณะทัวร์

สู่ทุ่งไหหินที่ยังเป็นทุ่งไหหินเดิม...ไม่เคยเปลี่ยนแปลง

กาลเวลาอาจเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่าง...อาจช่วยบรรเทาความรู้สึกเจ็บปวด ขมขื่น เจ็บแค้นลงได้ แต่กาลเวลาไม่สามารถลบความจริงให้หมดไปจากโลกนี้ ความจริงจะยังคงอยู่ตลอดไป ดุจไหหิน ณ ที่ราบสูงตอนภาคกลางของลาวที่จะคงอยู่ต่อไปอีกนานแสนนาน

โลกช่วยเหลือตัวเองไม่ได้...แต่โลกจะเป็นเช่นไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับมนุษย์ที่มาอาศัยอยู่ด้วยชั่วระยะหนึ่ง...***เพียงชั่วชีวิตเดียว***

พิริยะ พนาสุวรรณ

กันยายน 2538

บทนำ

10.00 นาฬิกา

วันอาทิตย์ที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ.1975

นายพลว่าง เปา แม่ทัพกองทัพภาคที่ 2 ของลาว ได้รับคำสั่งจากเสด็จนายกรัฐมนตรี ให้เดินทางไปรายงานตัวด่วน เมื่อมีข่าวการปะทะระหว่างทหาร "ม้ง" ของกองทัพภาคที่ 2 กับทหารฝ่ายคอมมิวนิสต์ ในบริเวณสามแยกศาลาภูขุน ที่ถนนสายที่ 7 และสายที่ 13 มาบรรจบกัน ความจริงแล้ว หลังจากการลงนามในสัญญาหยุดยิงเมื่อปี 1973 การรบพุ่งในประเทศลาวก็ยุติลง ทั้งทหารของฝ่ายขวาและฝ่ายคอมมิวนิสต์ต่างก็ตั้งอยู่ในที่มั่นของตนเอง แต่เมื่อมาเร็ว ๆ นี้เอง การรบก็ปะทุขึ้นมาอีก

นายพลชาวม้ง ผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้บัญชาการกองพันและผู้นำของชาวม้งทั้งหมดในประเทศลาว ยืนรออย่างสงบเสงี่ยมอยู่ในห้องรับแขกของสำนักนายกฯ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะเชิญให้เขานั่งรอก่อน เพราะอีกสักครู่เสด็จนายกฯ ท่านถึงจะออกมาพบ แต่ก็ไร้ผล พลตรีวัย 50 รูปร่างล่ำสัน แบบ

มะขามข้อเดียว ใบหน้ากลม ผิวค่อนข้างจะคล้ำกว่าชาวม้งโดยทั่วๆ ไป ไม่ยอมนั่งตามคำเชื้อเชิญ เขาเดินไปเดินมาด้วยอาการกระสับกระส่าย บางครั้งก็หยุดยืนดูภาพเขียนต่างๆ ที่แขวนประดับอยู่ในห้องอย่างใจลอย ในที่สุดก็มีเสียงประตูเปิดมาจากด้านหลัง นายพลของกองทัพม้งรีบหันมาดู และเมื่อเห็นเสด็จนายกฯ เดินเข้ามาในห้อง ก็รีบชิดเท้าตรงทำความเคารพ

"มีอะไรล่ะ ว่าง เปา" เสด็จนายกฯ ถามห้วนๆ

"ข้อยน้อยได้รับคำสั่งให้มาเฝ้าเสด็จ พระพุทธเจ้าข้า" ว่าง เปา ตอบด้วยความคารวะ

"เอ่อ...เจ้ามาก็ดีแล้ว" เจ้าของสำนักนายกฯ นั่งลงที่เก้าอี้รับแขกโดยไม่เชื้อเชิญให้นายพลม้งนั่งด้วย

"เรื่องที่ศาลาภูขุนเป็นอย่างไร"

"ไม่มีอะไรมากหรอกเสด็จ... พวกทหารคอมมูนิสต์มันเคลื่อนกำลังลุกล้ำเขตที่เราได้ทำการตกลงกันไว้ ทหารของข้าพระพุทธเจ้าเลยต้องป้องกันตัวเอง" นายพลว่าง เปา ตอบด้วยอาการนอบน้อม

"พวกมึงทำขัดต่อนโยบายของกู" นายกรัฐมนตรีลาวกล่าวด้วยเสียงดัง

"กูบอกไม่ให้สู้แล้วทำไมพวกมึงถึงขัดคำสั่ง" หลังจากที่หยุดพูดแล้วก็มองหน้านายพลม้งด้วยแววตาที่ชิงชัง เสด็จนายกฯ กล่าวต่อด้วยความโมโห "เอาล่ะ...กูจะบอกมึงใหม่เดี๋ยวนี้...และนี่เป็นคำสั่งนะ...ให้พวกมึงที่ศาลาภูขุนถอยกลับมาเวียงจันทน์ทันที และให้เอาอาวุธมาเก็บเข้าโกดังให้หมด"

อย่างไม่คาดฝันมาก่อน ว่าจะได้รับการต้อนรับในลักษณะเช่นนี้ นายพลว่าง เปา อึกๆ อักๆ ไม่รู้จะตอบอย่างไร เพราะในสมัยที่ผ่านมาไม่นานนี้เอง ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนรัฐบาล เสด็จนายกฯ ไม่ได้เป็นคนแบบนี้ เคยพูดจาหยอกล้อเล่นหัวกับเขาอยู่เป็นประจำ ด้วยความไม่แน่ใจในคำสั่ง นายพลว่าง เปาจึงถามขึ้นว่า

"เสด็จนายกฯ พูดเล่นหรือเปล่า พระพุทธเจ้าข้า"

"กูเป็นนายกฯ แล้วมึงคิดว่าคนอย่างกูจะพูดหยอกมึงเล่นหรือ... กูบอกให้มึงถอยมาเวียงจันทน์มึงก็ต้องรับไปปฏิบัติ มึงเป็นทหารมึงย่อมเข้าใจวินัยทหารดี"

เมื่อเหตุการณ์เป็นไปเช่นนี้ ความน้อยใจก็ประดังเข้ามาในใจของนายพลม้งแม่ทัพภาค 2 ผู้ซื่อสัตย์ เขาไม่พูดพล่ามทำเพลง หันหลังกลับหยิบหมวกที่วางอยู่บนโต๊ะข้างประตู แล้วเดินออกจากห้องไปโดยไม่ทำความเคารพ

12.00 นาฬิกา

วันอาทิตย์ที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ.1975

นายทหารระดับสูงของกองทัพภาค 2 พากันไปรอรับแม่ทัพภาคที่ท่าอากาศยานเมืองล่องแจ้ง เมื่อรู้ว่านายพลว่าง เปา จะเดินทางกลับจากเวียงจันทน์ มาถึงล่องแจ้งประมาณเวลา 12.00 นาฬิกา ทุกคนรอไม่นานก็เห็นเครื่องบิน ซี-47 โผล่ออกมาจากกลุ่มเมฆเหนือยอดภูเขาภูเบี้ย ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสนามบิน

นายพลว่าง เปา ทักทายผู้มารอรับด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม แล้วเชื้อเชิญให้ทุกคนไปร่วมรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน แต่ทุกคนที่ไปร่วมรับประทานอาหารที่บ้านท่านนายพล ต่างก็รู้สึกอย่างเดียวกันว่าอาหารมื้อนั้นฝืดคอเหลือเกิน ถึงแม้ว่าท่านนายพลจะพูดจาหยอกเอินอย่างสนุกสนาน แต่ทุกคนก็รู้ดีอยู่ในใจว่า เวลาแห่งการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ของชนเผ่าม้งในประเทศลาวจะมาถึงในไม่ช้า

หลังอาหารกลางวัน เมื่อลูกๆ หลานๆ ของนายพลเก็บโต๊ะเรียบร้อยแล้ว สถานที่นั้นก็เปลี่ยนเป็นห้องประชุมโดยปริยาย

ทุกคนนั่งนิ่งเงียบเมื่อท่านนายพลเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องรับแขกของเสด็จนายกฯ ให้ฟัง ความโมโหและความเคียดแค้นชิงชังเริ่มก่อตัวขึ้นในใจของทุกคนอย่างช้าๆ จนในที่สุด เมื่อท่านนายพลเล่าจบ ลี ตู เฮ่อ เสนาธิการกองทัพก็โพล่งขึ้นมาอย่างเหลืออดว่า

"ช่างหัวมันเฮ็ดหยัง...ถ้ามันอยากจะยกประเทศลาวให้คอมมูนิสต์ก็ปล่อยมันเลย...แต่พวกเราไม่ยอมหรอก อย่างไรก็ตาม เราจะต้องคอยปกป้องพี่น้องชาวม้งของเราจนถึงที่สุด"

หลังจากที่ประโยคแรกระเบิดออกมาจากปากของเสนาธิการใหญ่แล้ว ทุกคนที่นั่งอยู่ในห้องต่างก็ชิงกันพูดด้วยน้ำเสียงที่ไม่พอใจ ด้วยความรู้สึกเคียดแค้นที่คนลาวจะยอมแพ้ง่ายๆ และด้วยน้ำเสียงน้อยใจที่ผู้นำของพวกเขาถูกเหยียดหยามอย่างไม่ไว้หน้า

การประชุมยุติ 2 ชั่วโมงต่อมา เมื่อนายพลว่าง เปากล่าวตัดบท

"เอา...ได้ล่ะ...เราพูดกันมามากแล้ว ข้อยว่าให้พวกเราเก็บเรื่องนี้ไปพิจารณากันให้ถี่ถ้วนอีกสักคืนหนึ่งก็แล้วกัน พรุ่งนี้เราจะประชุมกันใหม่

ระหว่างนี้ ข้อยก็จะพยายามหาทางออกทางอื่นดูก่อน ข้อยจะพยายามปรึกษากับเพื่อนๆ ภาคอื่นดูสัก 2-3 คน แล้วเราค่อยพบกันใหม่พรุ่งนี้"

13.00 นาฬิกา

วันจันทร์ที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ.1975

นายทหารม้งคนสำคัญจำนวน 5 คน ถูกตามตัวให้ไปประชุมด่วนที่บ้านท่านนายพลว่าง เปา

ทุกคนเข้านั่งประจำที่ในห้องประชุมของท่านนายพล ซึ่งเป็นทั้งที่พักอาศัยและกองบัญชาการ บรรยากาศยังอยู่ในลักษณะเดิม ทุกคนต่างพูดจากันเงียบๆ ถึงแผนการที่แต่ละคนได้คิดไว้ แผนการที่คิดว่าจะเป็นผลดีต่ออนาคตของชาวม้งจำนวน 300,000 คน ที่อาศัยอยู่ในประเทศลาว การพูดคุยชะงักลงอย่างกะทันหันเมื่อนายพลว่าง เปา เดินเข้ามาในห้อง ทุกคนรีบลุกขึ้นทำความเคารพ

แม่ทัพม้งเดินมานั่งที่หัวโต๊ะด้วยท่าทางที่เหนื่อยอ่อน เพราะไม่ได้นอนทั้งคืน ทุกคนต่างนั่งเงียบ ไม่มีใครปริปากพูด เมื่อมองกราดและเห็นว่าทุกคนที่เขาต้องการมาพร้อมกันแล้ว นายพลว่าง เปา ก็เริ่มกล่าว

"ถึงเวลาแล้ว...ที่พวกเราจะต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความอยู่รอดของพี่น้องม้งทั้งหมดในประเทศลาว" นายพลม้งหยุดพูดนิดหนึ่ง มองหน้านายทหารคนสำคัญทั้งหมดที่อยู่ในห้อง ประหนึ่งจะย้ำถึงความสำคัญในการประชุมครั้งนี้ "ตลอดคืนที่ผ่านมา ข้อยได้ติดต่อกับเพื่อนหลายคน ข้อยติดต่อกับแม่ทัพภาค 4 และภาค 5 ส่วนภาค 3 นั้น

ติดต่อไม่ได้ เราตกลงกันว่า วันที่ 10 นี้ เราจะเคลื่อนกำลังทั้งหมดของพวกเราซึ่งเป็นทหารฝ่ายขวาออกจากที่ตั้งปัจจุบัน เพื่อเปิดโอกาสให้ทางเวียงจันทน์เข้าดำเนินการทางการเมืองกันอย่างสบาย พวกเราจะไม่ยุ่งเกี่ยวด้วย แม่ทัพภาค 5 จะนำกำลังทั้งหมดเข้าสู่บริเวณภูเขาควาย ทางทิศตะวันออกของเวียงจันทน์ ทหารของภาค 4 จะย้ายไปอยู่แถวปากช่องบนที่ราบสูง "โบโลเวน" และสำหรับพวกเรา...เราจะอพยพทหารและประชาชนทั้งหมดไปตั้งหลักในแขวงไชยบุรี... ที่ข้อยเล่านี้เป็นแต่เพียงข้อตกลงส่วนตัวของข้อยกับแม่ทัพอีก 2 ภาคเท่านั้น หากพวกเจ้าไม่เห็นด้วยก็ขอให้บอกมา เราจะได้พิจารณากันต่อไป..." นายพลว่าง เปา ชำเลืองดูนาฬิกาข้อมือแวบหนึ่ง แล้วกล่าวต่อ "เราตกลงกันว่าจะให้คำตอบซึ่งกันและกันภายในเวลา 6 โมงเช้า"

มีหลายคนเสนอความคิดเห็น ซึ่งต้องใช้เวลาถกเถียงกันนานพอสมควร ในที่สุดเมื่อเห็นว่าใกล้จะถึงเวลาที่ต้องให้คำตอบแก่ทางภาค 4 และภาค 5 แล้ว นายพลว่าง เปา ผู้เป็นประธานในที่ประชุมก็ขอมติที่สำคัญที่เกี่ยวกับอนาคตของชาวม้ง...ทุกคนเห็นด้วย

ทุกคนเห็นว่าพวกเขาจะเลิกต่อต้านรัฐบาลผสม เลิกรบพุ่งกับพวกคอมมิวนิสต์ และจะเก็บข้าวเก็บของอพยพกันอย่างเงียบ ๆ ไปตั้งถิ่นฐานบ้านช่องใหม่อยู่ในแขวงไชยบุรี ในภาคตะวันตกของประเทศลาวซึ่งติดกับชายแดนของประเทศไทย พวกเขาตกลงกันว่าจะหยิบปืนขึ้นต่อสู้อีกก็ในกรณีเดียวเท่านั้นคือ เมื่อพวกม้งถูกโจมตีก่อน ถูกรังแกโดยฝ่ายอื่น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันตัวเอง ปกป้องชีวิตของพวกม้งตามสิทธิมนุษยชนที่ได้ตราไว้ในกฎบัตรของสหประชาชาติ

พ.อ.เท่า ใจ ว่าง หัวหน้าแผนกส่งกำลังบำรุง ได้รับมอบหมายให้ติดต่อหาแหล่งที่พักพิงนอกประเทศที่ปลอดภัยชั่วคราว สำหรับบรรดาสมาชิกครอบครัวของนายทหารทั้งหมดที่เข้าประชุมในเช้าวันนั้น เมื่อการอพยพของประชาชนชาวม้งทั้งหมดไปแขวงไชยบุรีเรียบร้อยแล้ว ครอบครัวของพวกเขาก็จะตามไปภายหลัง

พ.อ.เท่า ใจ ว่าง ออกเดินทางจากล่องแจ้งทันทีที่มีแสงสว่างพอสำหรับการบิน เขาใช้เวลาทั้งหมด 3 วันในการติดต่อ จนประสบความสำเร็จ

11.00 นาฬิกา

วันพฤหัสบดีที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ.1975

พ.อ.เท่า ใจ ว่าง ก้าวลงจากเครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์แบบ เอ็ช-34 ดี ที่สนามบินวัดไตชานเมืองเวียงจันทน์ด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ภูมิใจในความสำเร็จที่ได้รับมา เครื่องบินของเขาจะแวะเติมน้ำมันเพียงชั่วครู่ หลังจากนั้นจะบินต่อไปยังเมืองล่องแจ้งเพื่อรายงานผลการปฏิบัติการแก่นายพลว่างเปา เขากะว่าในช่วงที่รอเครื่องบินเติมน้ำมันอยู่นี้จะต้องรีบหาอะไรกินสักหน่อย เพราะตอนเช้าเขาไม่ได้กินอะไรเลย

พอก้าวเข้าไปในห้องอาหารเล็กๆ ของท่าอากาศยานเท่านั้นเองก็เจอ พ.ท.โย้ง โซ่ง เข้าอย่างไม่คาดหมาย ทั้งคู่ต่างตะลึงเพราะไม่คิดว่าจะพบกันในเวียงจันทน์ เมื่อ 3 วันก่อนทั้งสองคนนั่งประชุมอยู่ด้วยกันที่บ้านท่านนายพล แต่เท่า ใจ ว่าง จำได้ว่า พ.ท.โย้ง โซ่ง ไม่มีภารกิจที่จะต้องมาปฏิบัติในเมืองเวียงจันทน์ เขาเริ่มรู้สึกไม่สบายใจ

"แผนการของพวกเราระเบิดหมดแล้ว" พ.ท.โย้ง โซ่ง รีบกระซิบกับเท่า ใจ ว่าง เมื่อดึงแขนไปยืนอยู่มุมหนึ่งของห้องที่ไม่มีใครสามารถได้ยินการสนทนา "ทัพภาค 5 ทำเสียหมด...พวกนักเรียนนายร้อยสำรองที่ค่ายจินายโม่รู้ถึงแผนการเคลื่อนกำลัง...พวกมันเลยไปบอกฝ่ายคอมมูนิสต์ เราจึงต้องเลิกล้มแผนการเดิมทั้งหมด"

"แล้วจะทำอย่างไรต่อไปล่ะ" พ.อ.เท่า ใจ ว่าง ถามด้วยใจร้อนรน

"ข้อยก็ยังไม่รู้...แต่ตอนนี้เจ้าอย่าเข้าไปล่องแจ้งเลย คอยฟังข่าวอยู่ในเวียงจันทน์นี่แหละ แล้วส่งข่าวให้พวกเรารู้ หากมีอะไรไม่ชอบมาพากล ข้อยว่าเจ้ารีบหนีข้ามไปหนองคายได้เลย"

"แล้วเจ้ามาทำอะไรอยู่ที่เวียงจันทน์นี่ล่ะ"

"ข้อยมารับนักบินชาวม้งทุกคนกลับเวียงจันทน์ จะได้ช่วยกันหากมีเหตุการณ์ไม่ดีเกิดขึ้น"

โฉมหน้าประวัติศาสตร์ของชาวเขาเผ่าม้งในประเทศลาว กำลังเปลี่ยนไปอย่างคาดไม่ถึง เท่า ใจ ว่าง ใคร่ครวญถึงอนาคตของพี่น้องร่วมเผ่าตลอดเวลาที่นั่งรถจากสนามบินวัดไตกลับที่พักในเมืองเวียงจันทน์

16.00 นาฬิกา

วันศุกร์ที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1975

นายทหารลาวฝ่ายขวายศพันโทแวะมาเยี่ยม พ.อ.เท่า ใจ ว่าง ที่บ้านในเวียงจันทน์ พร้อมกับข่าวที่ทำให้หัวใจของพันเอกม้งแทบจะหยุดเต้น

“พวกทหารอ้ายน้องคอมมูนิสต์ที่ค่ายโพนเค็งมันคุยกันฟุ้งไปหมดเลย ว่าชาวม้งที่ล่องแจ้งพากันอพยพหนีออกจากตัวเมืองกันหมดแล้ว พากันเดินทางเป็นขบวนใหญ่มุ่งหน้าลงทิศใต้...คิดว่าคงจะพากันหาทางหนีไปประเทศไทย”

เท่า ใจ ว่าง เดินไปส่งเพื่อนนายทหารลาวผู้หวังดีถึงประตูบ้านด้วยอาการสงบพร้อมกับขอบคุณที่นำข่าวมาบอก หลังจากนั้นเขาเดินคอตกกลับเข้าบ้าน ตะโกนเรียกเมียทั้งสามคนมาหา แล้วสั่งให้เริ่มลงมือเก็บข้าวของทันที

ในที่สุด...เท่า ใจ ว่าง คิดในใจ ม้งก็ต้องอพยพอีกจนได้ พวกเขาต้องอพยพจากถิ่นหนึ่งไปอีกถิ่นหนึ่งนับครั้งไม่ถ้วน ตลอดชั่วอายุของคนหลายคน แม้ว่าจะได้พัฒนาตนเองจนกระทั่งเป็นที่ยอมรับของประเทศที่ตนอาศัยอยู่ กระทั่งมีผู้นำผู้ที่เป็นถึงแม่ทัพภาค เป็นถึงรัฐมนตรีของประเทศ แต่จนแล้วจนรอดพวกเขาก็ต้องอพยพอีก***มีสิ่งหนึ่งที่คู่กับประวัติศาสตร์ของเผ่าม้ง และคงจะต้องอยู่ควบคู่กับวิถีชีวิตของคนม้งตลอดไป สิ่งนั้นก็คือการอพยพ...***

บทที่ 1

การอพยพ

เน่ง ลี ตู รู้สึกว่าอากาศหนาวเหลือเกินในตอนเช้าของวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ.1960 เขาตื่นนานแล้วแต่ไม่ยอมลุก ยังนอนขดอยู่ใต้ผ้าห่มบนแคร่นอนไม้ไผ่ บางครั้งก็ต้องกระชับผ้าห่มเข้ากับตัว เมื่อลมหนาวจากประเทศจีนพัดผ่านที่ราบสูง "ทุ่งไหหิน" ในภาคกลางของประเทศลาวมาถึงกระท่อมของเขาซึ่งตั้งอยู่ในเมืองเชียงขวาง บางขณะเขานึกอยู่ในใจว่า ความร้อนจากกองไฟกลางกระท่อมน่าจะให้ความอบอุ่นบ้าง แต่เมื่อชำเลืองดูก็เห็นว่า มันมอดไปนานแล้ว เขารู้ว่าแม่ต้องตื่นแต่เช้ามืด และขณะนี้แม่คงจะไปรอฟังข่าวการรบอยู่ที่ "ห้องการ" (กองบัญชาการ) ของท่านพันโท ว่าง เปา พร้อมกับพวกผู้หญิงคนอื่นๆ หาไม่แล้วแม่คงจะคอยเติมเชื้อเพลิงให้ไฟลุกอยู่ตลอดเวลา

นอกจากอากาศที่หนาวเย็นแล้ว ความเหน็ดเหนื่อยที่ต้องอดนอนช่วยแม่เก็บข้าวของอยู่จนดึก ก็เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้เขาไม่อยากลุกจากที่นอน หลังจากที่เก็บของเสร็จ เพื่อนๆ ของแม่หลายคนรวม

ทั้งผู้เฒ่าผู้แก่ ได้มาชุมนุมกันที่บ้านของเขาจนไก่ขันแล้วขันอีก เสียงพูดคุยกันระคนกับเสียงปืนใหญ่ที่ได้ยินแว่วมาเป็นระยะ ๆ ทำให้เขาหลับไม่ลง

ถึงแม้จะมีอายุเพียง 14 ปี แต่เน่ง ลี ดู ก็สามารถเข้าใจ และปะติดปะต่อเรื่องราวของการสนทนาเมื่อคืนนี้ได้อย่างดี คำสั่งของท่านพันโท ว่าง เปา ที่ออกมาเมื่อตอนเย็นวานนี้ ก่อให้เกิดความห่วงใยในอนาคตของพวกเขาชาว "ม้ง" เป็นอย่างยิ่ง การสนทนาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรุกรานของพวกทหารของกองแล และคอมมิวนิสต์ปะเทดลาว หลังจากที่ข้าศึกเริ่มลงมือทำการบุกเมื่อ 3 เดือนก่อน สถานการณ์เริ่มเลวลงมาโดยตลอด ศัตรูบีบรัดเข้ามาทุกวันเพื่อจะเข้ายึดเมืองเชียงขวาง อันเป็นเป้าหมายสำคัญของพวกมัน พวกคนแก่กล่าวอย่างน้อยเนื้อต่ำใจในชะตาของชาวม้งที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบากประหนึ่งเป็นชนชาติที่ถูกสาป พวกเขาต้องอพยพครั้งแล้วครั้งเล่า จากหลักแหล่งเดิมในประเทศจีน ซึ่งไม่มีผู้ใดรู้แน่ชัดว่าเป็นบริเวณไหน แต่หลายคนก็เดาเอาว่าคงจะเป็นแถบโมงโกเลีย เนื่องจากได้เรียกตัวเองว่า "ม้ง" อันอาจเพี้ยนมาจากคำว่า "โมงโกล" แต่ต่อมาภายหลัง ก็ยังมีการเรียกชื่อพวกเขาอย่างผิด ๆ จาก "ม้ง" มาเป็น "แม้ว" อีกจนได้

ชาวม้งถูกข่มเหงเบียดเบียน ถูกโจมตีขับไล่ โดยเผ่าที่แข็งแรงกว่าจนแตกกระจัดกระจายถอยร่นลงมาทางทิศใต้เรื่อย ๆ เหตุการณ์ในลักษณะเดิมเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในช่วงเวลาหลายชั่วอายุคน จนถึงกลางคริสต-ศตวรรษที่ 18 จึงได้ถอยลงมาตั้งรกรากในพื้นที่บางส่วนของแหลมอินโดจีน แต่ก็ไม่สามารถรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นได้ เนื่องจากเจ้าของประเทศพยายามกีดกันอยู่ตลอดเวลา อาณาเขตที่ชาวม้งมาอาศัยอยู่นั้น ครอบคลุมไปทั่ว

บริเวณภาคเหนือและภาคกลางของประเทศลาว ตั้งแต่แขวงหลวงพระบางจนถึงแขวงคำม่วน ส่วนใหญ่สร้างถิ่นอยู่ในแขวงเชียงขวาง มีส่วนน้อยพลัดเข้าไปอยู่ในประเทศเวียดนาม พม่า และไทย

ตอนดึกเขาได้ยินแม่เล่าให้คนอื่นๆ ฟังว่า แม่เป็นคนเกิดบ้านหนองแฮดใกล้ๆ พรมแดนเวียดนาม เมื่อฝรั่งเศสเข้ายึดครองประเทศลาวเมื่อปี ค.ศ.1893 นั้น ยายยังเป็นสาวอยู่ ยายเคยเล่าให้ฟังว่าพวกฝรั่งเศสได้พยายามพัฒนาประเทศลาวตลอดมา มีการสร้างถนนหนทางเชื่อมเมืองใหญ่ในแขวงต่างๆ สร้างโรงเรียนขึ้นในเมืองสำคัญ และเปิดโอกาสให้เด็กม้งเข้าศึกษาเล่าเรียน ทั้งยังส่งพวกที่เรียนสำเร็จชั้นประถมไปศึกษาต่อในโรงเรียนระดับสูงที่ประเทศเวียดนาม สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ฝรั่งเศสได้ช่วยเหลือพวกม้ง ก็คือการจัดตั้งสหกรณ์รับซื้อฝิ่นที่ผลิตโดยพวกม้งทั้งหมด

การที่ฝรั่งเศสรับซื้อฝิ่นจากชาวม้งนี้ช่วยให้เศรษฐกิจของพวกเขาดีขึ้นเป็นอันมาก ขณะเดียวกัน ฝรั่งเศสเองก็ได้รับผลประโยชน์อย่างมหาศาลจากการค้าขายกับชนเผ่านี้ รัฐบาลฝรั่งเศสถึงกับส่งกองทหารมาประจำอยู่ที่เมืองเชียงขวางเพื่อคอยควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย บุคคลที่สำคัญที่สุดซึ่งถูกส่งให้มาประจำอยู่ที่เมืองเชียงขวางคือมองซิเออร์กุมไมเซ่ ในตำแหน่งที่ปรึกษาใหญ่ประจำแขวง

ที่หนองแฮดเองก็มีทหารของฝรั่งเศสประจำอยู่ 1 กองร้อย มีค่ายพักตั้งอยู่ในตัวเมืองหนองแฮด ทำหน้าที่ตรวจตราสินค้าต่างๆ ที่ผ่านเข้าออกระหว่างประเทศลาวและเวียดนาม ตามถนนหมายเลข 7

ชีวิตการเป็นอยู่ของชาวม้งในลาวเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่ฝรั่งเศส

ปกครองประเทศลาว พวกคนลาวเองก็ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับพวกเขา ปล่อยให้มีอิสระเสรีภาพอย่างเต็มที่ ม้งในลาวต่างก็มีความสุขตามแต่อัตภาพ อย่างไรก็ตาม ชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุขสบายของพวกเขาดำเนินมาได้ไม่นาน เค้าของความยุ่งยากก็แผ่เข้ามาครอบคลุม เมื่อสงครามเกิดขึ้นอีก

สงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มมีผลกระทบกระเทือนวิถีชีวิตของพวกม้งในลาว เมื่อกองทัพญี่ปุ่นบุกเข้าสู่ประเทศอินโดจีนได้ ทหารญี่ปุ่นติดตามโจมตีกองทหารของฝรั่งเศส ที่อยู่ในภูมิภาคนี้จนกองพันทหารฝรั่งเศสที่ประจำอยู่ในแขวงเชียงขวาง ต้องถอยออกจากที่ตั้งในเมืองไปอยู่ในป่า บรรดาพลทหารในกองพันซึ่งส่วนมากเป็นชาวเวียดนามพากันหนีทัพไปเข้าข้างฝ่ายญี่ปุ่นกันหมด เหลือแต่เพียงทหารระดับผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นคนฝรั่งเศสจริงๆ 40 กว่าคนที่ยังรวมกลุ่มกันอยู่ในป่าลึก แล้วคอยซุ่มโจมตีกองกำลังญี่ปุ่นเมื่อมีโอกาส

ความจริงแล้ว ทหารฝรั่งเศสทั้งหมดที่อยู่ในแขวงเชียงขวางจะไม่สามารถมีชีวิตรอดอยู่ได้หากมิได้รับความช่วยเหลือจากพวกม้ง หัวหน้าม้งคนสำคัญที่สนับสนุนพวกฝรั่งเศสตอนนั้นก็คือ ตู บี ลี ฝง ผู้เป็นตาแสง (กำนัน) บ้านหนองแฮด ตู บี ลี ฝง เป็นชาวม้งคนแรกที่มีโอกาสเรียนสำเร็จมาจากโรงเรียนมัธยมที่เมืองวิน ประเทศเวียดนาม เขาเป็นคนแรกที่สามารถพูดภาษาฝรั่งเศสได้ ดังนั้น เมื่อเรียนสำเร็จกลับมา จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นตาแสงแทน ไฝ่ ด่าง ล่อ เบ ย่อ ซึ่งอยู่ในตระกูล “ล่อ เบ ย่อ” อดีตผู้นำชาวม้งหลายสมัย

ตู บี ลี ฝง นำชาวม้งประมาณ 300 คน จากบ้านหนองแฮด ออกไปสมทบกับทหารฝรั่งเศสช่วยเหลือทำการรบพุ่งกับญี่ปุ่นจนสงครามโลก

ครั้งที่ 2 สงบลง ความกล้าหาญและความซื่อสัตย์ของพวกม้งประทับใจทหารฝรั่งเศสเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อทุกอย่างกลับคืนเข้าสู่สภาวะปกติ มองซิเออร์ กุมไมเซ่ จึงได้แต่งตั้งให้ ตู บี ลี ฝง เป็นรองเจ้าแขวงเชียงขวาง และให้จัดกำลังกองพันฝรั่งเศสขึ้นใหม่โดยรับเฉพาะคนม้งเข้าเป็นทหาร ทั้งนี้ให้เลือกเอาจากพวกที่ติดตาม ตู บี ลี ฝง ไปช่วยทหารฝรั่งเศสก่อนคนอื่น

แม่ของเน่ง ลี ตู เล่าให้เพื่อนๆ ฟังต่อไปว่า ด่าง ลี สามีของนางก็เป็นคนหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าเป็นทหารท้องถิ่นของฝรั่งเศสด้วยพร้อมๆ กันกับ ว่าง เปา เมื่อเข้าเป็นทหารแล้ว ด่าง ลี ต้องมาประจำอยู่ที่เมืองเชียงขวาง นางจึงจำเป็นต้องย้ายมาอยู่ด้วย ชาวม้งจากบ้านหนองแฮดจำนวนไม่น้อยทีเดียวที่ย้ายมาอยู่ในเมืองเชียงขวางพร้อมๆ กันกับนาง เมื่อรวมกับพวกม้งที่อยู่ที่นี่มาก่อนแล้ว ก็ทำให้มีจำนวนมากพอที่จะทำให้เมืองเชียงขวางกลายเป็นเมืองหลวงของชาวม้งไปโดยปริยาย

หลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง อิทธิพลของฝรั่งเศส ในอินโดจีนก็เริ่มเสื่อม หน่วยทหารที่เข้มแข็งที่สุดของฝรั่งเศสถูกทำลายอย่างราบคาบที่เมือง เดียน เบียน ฟู เมื่อปี ค.ศ.1954 โดยกองทัพเวียดนามภายใต้การบังคับบัญชาของ โง เหวียน เกี๊ยบ เมื่ออิทธิพลทางด้านทหารหมดลง ฝรั่งเศสก็จำต้องปลดปล่อยเมืองขึ้นต่างๆ ให้เป็นอิสระ

พออิสรภาพตกมาอยู่ในมือของคนลาว การช่วงชิงอำนาจทางการเมืองก็เริ่มขึ้นทันที ผู้นำฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายขับเคี่ยวกันอย่างถึงพริกถึงขิงเพื่อหวังจะปกครองประเทศ แต่ผลปรากฏว่าฝ่ายขวาได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไป

ชาวม้งในเชียงขวางก็มีส่วนได้รับประชาธิปไตยด้วย บรรดา "ตาแสง" (กำนัน) และ "นายบ้าน" (ผู้ใหญ่บ้าน) ต่างก็พากันสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชนชาวม้งในสภาผู้แทนฯ ที่เวียงจันทน์ ผู้สมัครชาวม้งที่สำคัญมีเพียงสองคนคือ ตู เยีย ลี ฝง น้องชายของ ตู บี ลี ฝง ซึ่งเป็นรองเจ้าแขวงเชียงขวาง และไฝ่ ด่าง อดีตตาแสงเมืองหนองแฮด เนื่องจากการเลือกตั้งยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับชาวม้ง ดังนั้นจึงถือกันว่า ตำแหน่งผู้แทนฯ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญยิ่งหากผู้ใดได้รับเลือกแล้วก็จะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้นำเผ่าม้งทางการเมืองโดยปริยาย

ตู เยีย ลี ฝง เอาชนะ ไฝ่ ด่างได้อย่างง่ายดาย เพราะได้รับเสียงสนับสนุนจากชาวเมืองเชียงขวางอย่างท่วมท้น เขาได้รับเลือกต่อมาเรื่อยๆ แทบทุกสมัย จนกระทั่งสามารถสนับสนุนตู บี ลี ฝง ผู้เป็นพี่ชาย ให้ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลฝ่ายขวา เป็นม้งคนแรกที่ได้รับบรรดาศักดิ์ ***"ผญา"*** ส่วนไฝ่ ด่างนั้น เมื่อแพ้การเลือกตั้งก็หลบหนีไปร่วมงานกับเจ้าสุภานุวงศ์ ผู้นำฝ่ายซ้ายที่บ้าน นาไก แขวงหัวพัน (ซำเหนือ) ต่อมาภายหลังไฝ่ ด่าง ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ "ประชาชนลาว"

ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลฝ่ายขวา และรัฐบาลผสมผลัดเปลี่ยนกันเรื่อยมาจนถึงวันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ.1960 ร้อยเอกกองแล ผู้บังคับการกองพันทหารราบอากาศที่ 2 และร้อยโทเดือน รองผู้บังคับการ ทนเห็นความเหลวแหลกของคณะรัฐมนตรีฝ่ายขวาไม่ไหว จึงนำลูกน้องทำการปฏิวัติยึดเมืองเวียงจันทน์ หลังจากยึดเมืองหลวงได้สำเร็จกองแลต้องมานั่งกุมขมับหมดอาลัยตายอยากอยู่เป็นเวลานาน เพราะนึก

ได้ว่าตนเองไม่ได้เตรียมการขั้นต่อไปไว้เลย เขารู้ว่าเขาและลูกน้องมีความสามารถที่จะทำการปฏิวัติได้ และก็ทำได้สำเร็จด้วย แต่เมื่อสำเร็จแล้วก็มืดแปดด้าน เพราะไม่มีความรู้ด้านการเมืองหรือการบริหารประเทศแต่อย่างใด

ร้อยเอก กองแล ทำการปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลฝ่ายขวา ทั้งๆ ที่เขาไม่ใช่ฝ่ายซ้าย หรือนิยมชมชอบเจ้าสุภานุวงศ์ เมื่อคิดหนักๆ เข้าก็รู้ตัวว่าจะดันทุรังทำต่อไปด้วยตนเองแต่ลำพังไม่ได้แน่ จึงไปขอเฝ้าเสด็จเจ้าสุวรรณ-ภูมาซึ่งทรงวางพระองค์เป็นกลางในด้านการเมืองอย่างเคร่งครัดตลอดมา ร้อยเอก กองแล ได้ทูลเชิญเสด็จเจ้าสุวรรณภูมาให้ทรงรับตำแหน่งนายก-รัฐมนตรี และเรียกตัวเองว่าฝ่ายเป็นกลาง

รัฐบาลฝ่ายเป็นกลางปกครองประเทศอยู่ได้ไม่กี่เดือน ฝ่ายขวาโดยการนำของนายพล ภูมี ก็ทำการปฏิวัติซ้อน เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ร้อยเอก กองแล สู้ไม่ได้ก็นำทหารฝ่ายเป็นกลางร่นออกจากเวียงจันทน์ ไปตั้งหลักอยู่ที่เมืองสุย และที่เมืองสุยนี่เอง โซเวียตก็ได้มาติดต่อให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายเป็นกลาง จากบทเรียนที่ได้รับว่าการตั้งตัวเป็นกลางนั้นลำบากมากเพียงไร จิตใจร้อยเอก กองแล ก็เลยโอนอ่อนไปเข้ากับฝ่ายซ้ายประเทศลาวอย่างง่ายดาย

ครั้นพวกทหารประเทศลาวได้รับกำลังเพิ่มจากฝ่ายเป็นกลางก็เริ่มปฏิบัติการทางทหารเพื่อปลดปล่อยเชียงขวาง... อาณาจักรอันกว้างใหญ่ไพศาลของชาวม้ง

ในช่วง 2-3 วันที่ผ่านมา สถานการณ์รอบด้านเต็มไปด้วยความตึงเครียด คำสั่งเตรียมการอพยพประกาศออกมาเมื่อวานนี้ตอนเย็น ถึง

แม้ว่าเน่ง ลี ตู ไม่เคยอพยพหนีภัยสงครามมาก่อน แต่ก็พอจะรู้ว่าการอพยพย่อมหมายถึงการที่จะต้องละทิ้งถิ่นฐานที่อยู่ โดยไม่มีเวลาเก็บเกี่ยวผลของแรงงานที่ได้ทุ่มเทลงไปในไร่ในสวน และเมื่อมีการอพยพจริงก็หมายความว่าอาหารที่จะกินประจำวันก็จะขาดแคลนเพราะเสบียงอาหารที่ได้สะสมไว้จากฤดูเก็บเกี่ยวเมื่อปีที่แล้วก็เหลืออยู่น้อยเต็มที

"เน่ง ลี ตู เน่ง ลี ตู" มีเสียงเรียกชื่อของเขามาจากนอกกระท่อม แล้วเจ้าของเสียงซึ่งเป็นเด็กชายอายุรุ่นราวคราวเดียวกันก็วิ่งพรวดพราดตามเสียงเข้ามายืนหอบฮักๆ อยู่ข้างแคร่

เน่ง ลี ตู รีบผลุดลุกขึ้นนั่ง เมื่อเห็นสีหน้าและอาการที่ตื่นตระหนกของโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ผู้เป็นเพื่อนสนิท

"เน่ง...ลี...เน่ง...เน่ง ลี ตู" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ กล่าวอย่างตะกุกตะกัก "กองพันของพ่อเจ้าที่โพนสวรรค์ ถูกพวกทหารปะเทดลาวตีแตกแล้วข้อย...ข้อยได้ยินเขาพูดกันที่ห้องการของท่านว่าง เปา พวกเจ้าหน้าที่เพิ่งจะได้รับรายงานทางวิทยุเมื่อกี้นี้เอง และกำลังจะไปบอกท่านว่าง เปา" พอเล่าเสร็จ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็กล่าวต่อด้วยเสียงอ่อยๆ "เน่ง ลี ตู ข้อยสงสัยว่าเราจะต้องอพยพแน่"

"จ๋อ ต้อ" (เสือขบ) เน่ง ลี ตู สบถออกมาด้วยความรู้สึกหลายอย่างระคนกัน เขารู้สึกเป็นห่วงพ่อขึ้นมาทันที เกรงว่าพ่อจะได้รับอันตรายขณะที่ที่มั่นถูกตีแตก เวลาเดียวกันก็รู้สึกขายหน้าเพื่อนที่พ่อตนรบไม่เก่ง ต้องเสียทีให้แก่พวกปะเทดลาว รวมทั้งความรู้สึกเสียดายข้าวในไร่ที่กำลังจะเก็บเกี่ยวได้เร็วๆ นี้ เสียดายบ้านที่เคยให้ความอบอุ่นมาตลอด

"เจ้าได้ข่าวพ่อของข้อยด้วยหรือเปล่า" เน่ง ลี ตู ถาม

"ไม่ พวกเจ้าหน้าที่บอกว่าตอนนี้ยังไม่ได้รับรายงานละเอียด" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ตอบด้วยน้ำเสียงที่คลายความตื่นเต้นลงไปบ้าง และรู้สึกเห็นใจที่พ่อของเพื่อนต้องเสียทีในครั้งนี้ พ่อของเขาเองก็เพิ่งเสียชีวิตไปเมื่อ 3 เดือนที่แล้วที่บ้านบาน ตอนที่พวกปะเทดลาวเริ่มทำการรุกใหม่ๆ เขาพอจะอ่านความรู้สึกของเพื่อนออก จึงกล่าวปลอบใจว่า

"ไม่เป็นไรหรอก ข้อยว่าไม่มีอันตรายเกิดขึ้นกับพ่อของเจ้าแน่ อีกไม่นาน พ่อของเจ้าก็จะพาทหารกลับมา"

เสียงตะโกนโหวกเหวกๆ ดังมาแต่ไกล เสียงฝีเท้าหนักๆ วิ่งผ่านหน้ากระท่อมไป และต่อจากนั้นเสียงของความชุลมุนวุ่นวายก็เริ่มขึ้น เน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ สบตากัน และโดยไม่ต้องบอกทั้งคู่รู้ว่าการอพยพเริ่มต้นแล้ว

"เน่ง ลี ตู ข้อยไปก่อนนะ จะต้องไปช่วยแม่เก็บของ" พูดจบ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็ผลุนผลันออกจากกระท่อมไปในลักษณะเดียวกับขามา

เน่ง ลี ตู สลัดผ้าห่มออกจากกาย ลุกขึ้นเดินออกไปนอกกระท่อม วักน้ำในปี๊บซึ่งตั้งอยู่ข้างประตูล้างหน้า ความเย็นดุจน้ำแข็งที่สัมผัสใบหน้าทำให้ความงัวเงียหายไปสิ้น

แสงแดดสีเหลืองอ่อนของฤดูหนาวสาดมาครอบคลุมเมืองเชียงขวาง ซึ่งมีบ้านอยู่เกือบ 1,000 หลังคาเรือนเป็นปกติเช่นวันอื่นๆ ยอดของภูเบี้ย ภูเขาที่สูงที่สุดในภูมิภาคนี้ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเมืองเชียงขวางยังถูกหมอกสีขาวยามเช้าบังอยู่เช่นเคย ธรรมชาติช่างสงบเหลือเกินขณะที่ในเมืองกลับตรงกันข้าม เสียงผู้คนตะโกนเรียกขานซึ่งกันและกัน เสียงสัตว์

เลี้ยงร้องระงม เพราะถูกเจ้าของพากันไล่จับเพื่อจะนำไปด้วยในการอพยพ

ผู้คนหลายกลุ่มเริ่มทยอยกันออกเดินทาง สมาชิกของครอบครัวทุกคนต่างก็มีหน้าที่ช่วยกันแบกหามข้าวของเครื่องใช้ เด็กเล็กๆ ที่พอจะเดินได้แต่ยังไม่สามารถที่จะแบกหามของหนัก ก็ทำหน้าที่อุ้มไก่ หรือไม่ก็จูงหมู ครอบครัวที่มีหมูตัวเดียวก็ค่อนข้างสบายหน่อย เพราะหากเด็กเล็กๆ คนเดียวจำเป็นจะต้องจูงหมูทีละ 2-3 ตัวแล้ว หมูมันมักจะมีความคิดไม่ตรงกัน เมื่อแต่ละตัวเดินตามทิศทางที่มันอยากจะไปแล้ว ความยุ่งยากย่อมเกิดขึ้น จำเป็นจะต้องมีคนเดินตามหลังคอยเอาไม้ไล่ตีไปด้วย

ชาวม้งหลายครอบครัวเดินผ่านหน้าบ้านของเน่ง ลี ตู ต่างมุ่งหน้าออกจากเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ใบหน้าของแต่ละคนเศร้าหมองด้วยความอาลัยที่จะต้องจากถิ่นที่อยู่ เสียดายข้าวปลาอาหารที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยว เป็นห่วงอนาคตที่มืดมน มีแต่เด็กเล็กๆ ที่ยังไร้เดียงสาอยู่เท่านั้นที่ไม่แสดงความรู้สึกผิดปกติ เด็กก็ยังเป็นเด็กอยู่เสมอในแทบทุกสภาพการณ์ หลายคนท้ากันวิ่งแข่ง บ้างก็แหย่กันเล่น บ้างก็กู่เรียกกันด้วยความสนุกสนาน จะลดความซุกซนและเงียบก็ต่อเมื่อถูกผู้ใหญ่ดุด่าเท่านั้น

เน่ง ลี ตู ยืนดูเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวเป็นเวลานาน พยายามจดจำทุกสิ่งทุกอย่างไว้จนเสียงอึกทึกครึกโครมค่อยๆ เบาลง พร้อมกับจำนวนผู้คนที่ลดน้อยลงไป เมื่อรออยู่นาน และไม่เห็นวี่แววว่าแม่จะกลับมา เขาเดินเข้าไปในกระท่อม ลงมือเก็บข้าวของส่วนตัว 2-3 ชิ้น ลงใส่ตะกร้า เขาปลดหน้าไม้ที่แขวนอยู่ข้างฝาติดกับแคร่นอนลงมาลูบคลำอย่างทะนุถนอม หน้าไม้อันนี้เป็นของสิ่งเดียวที่เขารักที่สุด เพราะพ่อเป็นคนทำให้เมื่อปีกลายหลังจากที่ทนการรบเร้าของเขาไม่ไหว เมื่อเสียบหน้าไม้ลงในตะกร้าแล้ว ก็

มองกราดไปรอบๆ ห้อง เพื่อสำรวจดูเป็นครั้งสุดท้าย ยังเหลืออยู่สองสิ่งเท่านั้นที่เขาไม่กล้าเก็บ "ซื่อกัง" ผีกระดาษที่แขวนอยู่ข้างฝา และกระดูกคางหมูที่ผูกติดกับเสาเอกของกระท่อมสำหรับเซ่นไหว้ "บั่วด้า" ผีเสาเรือน

พ่อเคยสอนเขาว่าบ้านคนม้งทุกหลังจะมีผีอยู่สามผี ผีแรกและเป็นผีที่สำคัญที่สุดก็คือผี บั่วด้า ผีนี้เป็นผีประจำบ้าน คอยคุ้มครองปกป้องไม่ให้ผีอื่นๆ ที่ชั่วร้ายมารบกวนสมาชิกของครอบครัว ทุกปีเมื่อถึงเทศกาล "น้อ เป เจ่า" หัวหน้าครอบครัวจะต้องฆ่าหมูและนำมาเซ่นไหว้ผีบั่วด้า หลังจากนั้นจะนำเอากระดูกคางหมูตัวที่นำมาเซ่นนั้นผูกติดกับเสากระท่อมไว้ ผีตัวที่สองคือ ผี "ซื่อกัง" หรือผีกระดาษ คนม้งจะหากระดาษเงินหรือกระดาษทองมาติดฝาบ้านไว้ ทุกปีจะต้องเซ่นไหว้ผีกระดาษด้วยไก่หนึ่งตัว ขณะที่ฆ่าไก่พ่อบ้านจะเอาเลือดไก่พรมให้ทั่วกระดาษเงินกระดาษทอง ผีนี้จะบันดาลให้ครอบครัวมีเงินมีทองมั่งคั่งสมบูรณ์ ผีสุดท้ายของบ้านคือผี "ด้าตร่ง" (ผีประตู) ทุกปีจะต้องฆ่าลูกหมูเลี้ยงผีประตู เมื่อมีการย้ายบ้านจะต้องนำเอากระดูกคางหมูและแผ่นกระดาษเงินกระดาษทองไปด้วย เน่ง ลี ตู ยังไม่อยากจะเก็บของสองชิ้นที่เหลืออยู่ เพราะในใจยังหวังว่าเหตุการณ์จะเปลี่ยนไปในวินาทีสุดท้าย

มีเสียงฝีเท้าเดินเข้ามาในห้อง เมื่อหันไปมองดู เน่ง ลี ตู ก็เห็นแม่เดินเข้ามาด้วยท่าทางอิดโรย ถึงแม้นางจะมีอายุเพียง 35 ปี และมีลูกแค่ 2 คนเท่านั้น สีหน้าของนางในปัจจุบันเหมือนคนอายุ 50 ปี เพราะช่วงระยะเวลา 4 เดือนที่ผ่านมาระหว่างที่พ่อออกไปตีศึกนางรู้สึกห่วงใยและคิดมากเป็นพิเศษ นัยน์ตาของนางแสดงออกถึงความเหนื่อยอ่อนก็จริง แต่ร่างกายของนางยังแข็งแรง นางยังไม่อ้วนเทอะทะเหมือนหญิงม้งคนอื่นๆ ที่มีลูก

จำนวนเท่าๆ กัน ทั้งนี้เนื่องจากนางยังต้องทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง นางเป็นคนมีนิสัยใจเย็นและพูดน้อย ไม่เคยเอะอะโวยวายดุด่าพวกลูกๆ เน่ง ลี ตู จำได้ว่ามีอยู่ครั้งเดียวเท่านั้นที่เขาเห็นแม่โมโห

เขาเพิ่งจะได้หน้าไม้ใหม่ๆ ซึ่งเป็นของขวัญจากพ่อ แม่เตือนแล้วเตือนอีกว่าอย่าเอามายิงเล่นใกล้บริเวณบ้าน ให้เอาไปหัดยิงไกลๆ ที่ชายป่าโน่น เขาเกิดมีความรู้สึกขี้เกียจเดิน เลยแอบเอาหน้าไม้ไปยิงเล่นในสวนเล็กๆ หลังบ้าน เขายิงพลาดไปถูกลูกหมูที่แม่ผูกไว้กับต้นท้อในสวน เสียงหมูร้องด้วยความเจ็บปวดดังลั่นไปทั่วหมู่บ้าน แม่วิ่งออกมาด้วยความตกใจ พอเห็นเลือดหมูไหลนองไปหมดเท่านั้น แม่โกรธมาก เอาไม้ไล่ ตี เน่ง ลี ตู จนวิ่งหนีแทบไม่ทัน ยังดีที่หมูมันไม่ตายเพราะโดนยิงที่ตะโพกไม่ถูกที่สำคัญ หาไม่เช่นนั้น เน่ง ลี ตู คงจะไม่มีโอกาสกลับเข้าบ้าน แค่หมูเจ็บนิดเดียวเขายังต้องหลบไปอาศัยอยู่กับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ตั้ง 2 วัน จนแม่คลายโมโห

แม่มองไปรอบๆ ห้องอย่างรวดเร็วด้วยสายตาที่ เน่ง ลี ตู สังเกตเห็นว่ามีความอาลัยอาวรณ์อยู่มาก และมีแววส่อถึงความกังวลใจเท่าๆ กัน

ใจจริงแล้วเขาไม่อยากรบกวนแม่ในขณะนี้แต่ก็อดไม่ได้

“ได้ข่าวพ่อไหม” เขาถามเบาๆ อย่างเกรงใจ

“ไม่ได้ข่าวอะไรเลยตอนนี้” แม่ตอบด้วยน้ำเสียงที่ราบเรียบเป็นปกติ “ข้อยรอฟังข่าวอยู่จนวินาทีสุดท้าย จนทหารท่าน ว่าง เปา เก็บวิทยุเตรียมตัวออกเดินทาง ข่าวล่าสุดบอกว่าพ่อของเจ้านำทหารถอยไปทางทิศตะวันตก คิดว่าจะไปตั้งแนวป้องกันใหม่ที่บ้านผาไผ่ เพื่อเตรียมสกัดกั้นไม่ให้พวกปะเทดลาวโจมตีเส้นทางอพยพของพวกเรา”

นางนิ่งคิดอยู่ชั่วครู่หลังจากที่กล่าวจบ พยายามชั่งใจว่าจะบอกลูกดีหรือไม่ว่า ด่าง ลี ได้รับบาดเจ็บในการสู้รบครั้งนี้ แต่ผลสุดท้ายก็ตัดสินใจว่ายังไม่ถึงเวลา เมื่อเก็บข้าวของที่เหลืออยู่รวมเข้าด้วยกันผูกเชือกเสร็จแล้วก็ยกห่อของขึ้นแบก น้ำหนักของสิ่งของในห่อทำให้นางต้องก้มตัวไปข้างหน้า นางถือไม้เท้าที่พิงอยู่ข้างประตูไปด้วยเมื่อเดินออกมาจากกระท่อม ไม้เท้าช่วยพยุงร่างไว้ได้อย่างดี เนื่องจากต้องก้มตัวไปข้างหน้าตลอดเวลาเพราะน้ำหนักของสัมภาระ

เน่ง ลี ตู ปฏิบัติตามหลังจากที่ปลดผีกระดาษจากข้างฝา และเก็บกระดูกคางหมูลงใส่ตะกร้าเรียบร้อยแล้ว เขายกตะกร้าขึ้นสะพายบนหลังออกเดินตามแม่ไป แม่เดินอ้อมไปหลังบ้านขณะที่ เน่ง ลี ตู ยืนรออยู่หน้ากระท่อม เพียงครู่เดียวนางก็เดินจูงหมูออกมา เน่ง ลี ตู รู้หน้าที่ดี เขาหักกิ่งท้อมาถือไว้สำหรับใช้ตีเมื่อมันไม่ยอมเดิน แล้วก้าวตามหลังหมูที่เดินกะโผลกกะเผลกไป

เมื่อพ้นชานเมืองออกมา ทั้งสองก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของแถวมนุษย์ที่ยาวเหยียดคดเคี้ยวไปตามทางเดินแคบ ๆ ที่เลียบไหล่เขาเหมือนแถวมดปลายแถวยังอยู่ที่เมืองเชียงขวาง ขณะที่หัวแถวอยู่ห่างออกไปประมาณ 5 กิโลเมตร พอเที่ยงวันเมื่อหัวแถวเคลื่อนที่ไปถึงภูหลวง ม้งคนสุดท้ายก็ออกจากเมืองเชียงขวาง พวกเราเริ่มทยอยกันก้าวผ่านเชิงเขาภูหลวงไปกันทีละคนสองคน เปรียบเหมือนกับการก้าวเข้าไปในอาณาจักรเดิม ซึ่งประกอบไปด้วยป้อมปราการที่แข็งแรง การอพยพครั้งนี้เหมือนการเดินทางกลับบ้าน และทันทีที่ถึงภูหลวงทุกคนก็รู้สึกว่าถึงบ้านแล้ว ภูหลวงเปรียบเสมือนประตูนำพวกเขากลับสู่เทือกเขาที่สูงทะมึน ป่าดงดิบที่หนาทึบแผ่

กว้างครอบคลุมพื้นที่นับเป็นบริเวณหลายพันตารางกิโลเมตร เป็นถิ่นที่พวกเขาจะอยู่ได้อย่างปลอดภัยกว่าเดิม

คนเผ่าม้งทั้งหมดเป็นชาวภูเขา ซึ่งหลายครั้งในอดีตได้พยายามตั้งหลักแหล่งในที่ราบลุ่มแต่ไม่เคยสำเร็จ ท่าน ว่าง เปา รู้ดีถึงความจริงข้อนี้ ท่านได้ประกาศขณะที่ออกคำสั่งให้อพยพว่า

"พวกเราอยู่ในที่ลุ่มไม่ได้ ผีของพวกเราไม่ชอบ เมื่อผีของพวกเราไม่ชอบแล้ว เวลาเรารบกับข้าศึก เราไม่มีทางจะเอาชนะได้เลย หากจำเป็นที่จะต้องรบเพื่อป้องกันตนเองแล้วให้เราเป็นผู้เลือกสนามรบดีกว่า ผีของพวกเราอยากจะให้รบในยุทธภูมิที่เราชำนาญ นั่นคือ ในบริเวณเทือกเขาที่สลับซับซ้อน ที่พวกเราจะไปตั้งหลักปักเสาเรือนใหม่ เพื่อเราจะไม่ต้องอพยพต่อไป...ให้พวกเจ้าพากันไปก่อน ไปทางทิศตะวันตก ส่วนข้อยและพวกทหารจะเคลื่อนกำลังไปทางบ้านท่าเวียง เพื่อหลอกให้พวกข้าศึกติดตามไป พวกเจ้าจะได้ปลอดภัย"

สามวันต่อมา พวกม้งอพยพก็เดินทางถึงบ้านป่าดง ที่บ้านป่าดงนี้ มีพวกม้งประมาณ 10 กว่าครอบครัวอาศัยอยู่ก่อนแล้ว มีชื่อเดิมของหมู่บ้านว่า บ้านทมเจียง เมื่อม้งจำนวนกว่า 20,000 คนอพยพมาถึง บ้านทมเจียงก็สลายไป กลายเป็นส่วนหนึ่งของเมืองใหม่ที่ถูกเรียกว่าบ้านป่าดงตามลักษณะบริเวณนั้นซึ่งมีสภาพเป็นป่าทึบจริงๆ

บ้านป่าดงตั้งอยู่ห่างจากเชียงขวางไปทางทิศตะวันตกประมาณ50 กิโลเมตร แต่ช่วงระยะทาง 50 กิโลเมตรนี้ เต็มไปด้วยภูเขาสูงและป่าทึบเป็นเครื่องกีดขวางธรรมชาติ ป้องกันไม่ให้ถูกรุกไล่ติดตามรังแกโดยพวกทหารปะเทดลาวได้ง่ายๆ สิ่งนี้ทำให้บรรดาหญิงม้งสบายใจขึ้นกว่าเดิม

เพิงที่พักแบบลวกๆ ถูกสร้างขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อเป็นที่อาศัยชั่วคราว เนื่องจากยังไม่มีเวลาออกไปตัดไม้มาปลูกบ้านอย่างถาวร เน่ง ลี ตู ช่วยแม่สร้างเพิงอย่างทะมัดทะแมง ด้วยสำนึกว่าเขาเองเป็นผู้ชายคนเดียวที่อยู่กับครอบครัว

ผู้ชายที่มีอายุมากหลายคนรวมกลุ่ม และแบ่งงานช่วยกันออกไปตัดไม้ไผ่จากป่าในละแวกนั้นมาทะลวงข้อข้างในออก นำมาใช้เป็นท่อต่อเอาน้ำจากน้ำตกเล็กๆ ที่อยู่สูงขึ้นไปมายังกลางหมู่บ้าน เพื่อให้ดื่มกิน

การกินการอยู่ที่บ้านป่าดงลำบากเหลือเกิน เพราะข้าวปลาอาหารก็ไม่ค่อยจะพอกิน ที่อยู่อาศัยก็ไม่สะดวกสบายเหมือนเดิม บริเวณก็ไม่กว้างขวางเหมือนเมื่อก่อน เพิงพักต้องปลูกกันอย่างแออัด ผิดกับเชียงขวางจากหน้ามือเป็นหลังมือ แม้แต่เสียงเด็กๆ ที่เคยวิ่งเล่นอยู่ตามลานบ้านก็เงียบไป

จิตใจของเน่ง ลี ตู ไม่ค่อยจะสดชื่นเหมือนเมื่อก่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเขายังไม่ได้รับข่าวคราวของพ่อก็เป็นได้ เขารู้แต่ว่ากองทัพของพ่อที่โพนสวรรค์ถูกตีแตก และกำลังถูกรุกไล่ติดตามอย่างกระชั้นชิดโดยพวกทหารปะเทดลาว ซึ่งมีกองพันของปัก ใจ ว่าง ร่วมอยู่ด้วย การติดต่อทางวิทยุระหว่างกองพันของพ่อและกองบัญชาการขาดหายไปเฉยๆ ถึงเวลาจะล่วงเลยมา 1 อาทิตย์ นับตั้งแต่วันที่เดินทางมาถึงบ้านป่าดง ก็ยังไม่สามารถติดต่อวิทยุกับกองพันของพ่อได้ แม่ไปคอยถามข่าวจากกองบัญชาการของท่าน ว่าง เปา ทุกๆ วัน แต่ก็ไม่ได้ข่าวอะไรเพิ่มเติม นอกจากว่าท่าน ว่าง เปา ได้ส่งกำลังหนึ่งกองร้อยออกไปลาดตระเวนเสาะหาพวกที่แตกมาจากโพนสวรรค์

จนกระทั่งถึงวันที่ 10 มกราคม พวกทหารของกองร้อยที่ออกไปลาดตระเวนถึงได้กลับมาพร้อมกับข่าวร้ายสำหรับเน่ง ลี ตู พวกเขากลับมาพร้อมกับหามแคร่ไม้ไผ่ที่ทำขึ้นอย่างลวกๆ มาด้วย บนแคร่นั้นมีร่างที่ปราศจากลมหายใจของด่าง ลี

เน่ง ลี ตู ร้องไห้เป็นวรรคเป็นเวร เมื่อเห็นศพพ่อ ต่างกับแม่ผู้ซึ่งได้แต่สะอื้นเบาๆ เท่านั้น เน่ง ลี ตู อยากจะไปดูพ่อใกล้ๆ แต่ก็ไม่กล้า เพราะร่างของพ่อเต็มไปด้วยเลือด มีรูลูกเป็นตรงหน้าผากระหว่างคิ้วด้วย โหย่ง ยั่ว เฮ่อ พาเน่ง ลี ตู หลบไปอยู่ข้างหน้าของเขาตลอดทั้งวัน จนตกเย็นถึงได้พากลับมาส่ง

เมื่อกลับมาถึงบ้าน เขาได้นำศพพ่อไปนอนบนแคร่ในเพิงแล้ว เสื้อผ้าและร่างกายของพ่อสะอาดกว่าเดิม หลังจากมีการชำระล้างและผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า ที่เท้าของพ่อมี “เตร่า เข่า เหล่า” สวมอยู่ ถึงจะลำบากยากเข็ญเพียงไร แม่ยังอุตส่าห์เสาะหาวัตถุมาตัดเย็บรองเท้าผ้าสีน้ำเงินมีปลายแหลมงอน ซึ่งเรียกว่า เตร่า เข่า เหล่า รองเท้าคู่นั้นจะพาวิญญาณของผู้ตายเหาะกลับไปสู่ดินแดนที่พวกม้งถือกำเนิดมาในโลก เมื่อวิญญาณอื่นๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณนั้นเห็นวิญญาณดวงใหม่มาถึง โดยมีเตร่า เข่า หล่า สวมมาด้วยก็จะยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกัน ไม่เช่นนั้นก็จะถูกขับไล่ให้พเนจรต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

พวกม้งมีปมด้อยเรื่องถิ่นที่อยู่เพราะไม่เคยที่จะอาศัยอยู่ ณ แหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นการถาวรได้ ดังนั้น ความปรารถนาสุดท้ายของพวกเขาจึงเป็นความปรารถนาที่จะให้วิญญาณทุกดวงกลับไปรวมกันอยู่ ณ หลักแหล่งเดิมชั่วนิรันดร

ร่างที่สูงใหญ่ ไหล่กว้างบึกบึนของพ่อนอนสงบอยู่บนแคร่ ขณะที่เน่ง ลี ตู นำผ้าห่มไปคลุมตามคำสั่งของแม่ เขาคลี่ผ้าห่มออกคลุมจากคอลงมาถึงข้อเท้า ปล่อยให้เท้าทั้งสองข้างที่สวม เตร่า เข่า เหล่า โผล่ออกมาอวดแขกทุกคนที่นั่งเรียงรายอยู่ในลานบ้าน เสร็จแล้วจึงกลับมานั่งอยู่กับพวกลูกน้องของพ่อซึ่งล้อมวงดื่มเหล้าอยู่ข้างกองไฟ

เขานั่งเงียบ ๆ คิดถึงพ่อ ไม่ได้ยินเสียงสนทนาของพวกทหารแม้แต่น้อย เน่ง ลี ตู นึกถึงรูปร่างที่สูงใหญ่ของพ่อซึ่งผิดกับชาวม้งโดยทั่ว ๆ ไป พ่อสูงเกือบ 6 ฟุต อาจเป็นเพราะรูปร่างของพ่อนี่เองที่ทำให้ได้รับคัดเลือกเข้าเป็นทหารของฝรั่งเศส ถ้าจะพูดตามจริงแล้วพวกฝรั่งเศสเป็นพวกเดียวเท่านั้นที่ให้ความอุปการะพวกม้ง ขณะที่ชนชาติอื่น ๆ มีแต่คอยข่มเหง ก่อนที่จะหมดอำนาจลงฝรั่งเศสได้ขยายกองทหารท้องถิ่นขึ้นเป็นจำนวนถึง 2 กองพัน เมื่อทหารฝรั่งเศสได้ถอนตัวออกไปจากอินโดจีน ทหารม้งทั้งสองกองพันก็ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพลาว ขึ้นอยู่กับกระทรวงป้องกันประเทศ พ่อได้รับการเลื่อนยศและตำแหน่งมาเรื่อย ๆ จนได้ยศเป็น "กัมมังดัง" (พันตรี) และได้เป็นผู้ช่วยของ ว่าง เปา ผู้บัญชาการกองกำลังแขวงเชียงขวางอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

หมูที่แม่จูงมาด้วยจากบ้านเติม ถูกนำมาฆ่าเพื่อประกอบอาหารเลี้ยงแขกที่มาช่วยงาน ยิ่งตึกเสียงของพวกทหารชักจะดังขึ้นตามเวลาและปริมาณเหล้าที่หมดไป

"ข้อยเห็นท่านอยู่ ท่านโดนสะเก็ดระเบิดที่หัวไหล่ซ้าย ตั้งแต่ตอนอยู่ที่โพนสวรรค์แล้ว" ทหารคนหนึ่งเอ่ยขึ้น และกล่าวต่อเมื่อรู้ว่าตนกำลังเป็นจุดสนใจของคนอื่น ๆ ที่นั่งล้อมกองไฟ

"ทั้งๆ ที่ท่านบาดเจ็บ ท่านก็ไม่ได้แสดงความรู้สึกออกมา ท่านออกคำสั่งให้พวกเราถอยอย่างมีระเบียบ"

"แล้วทำไมท่านไม่ถอยมากับพวกทหารล่ะ" มีคนหนึ่งถามขึ้น

"มาซิ ท่านถอยมาด้วย แต่คอยรั้งท้ายอยู่ตลอดเวลา"

"ถ้าอย่างนั้นท่าน ด่าง ลี มาตายตอนไหน"

"ท่านมาดามอยู่ที่ผาไผ่นี่เอง ไม่ใช่ที่โพนสวรรค์" คนเล่าชี้แจงแล้วขยายความต่อ "พวกเราถอยมาตั้งหลักอยู่ที่บ้านผาไผ่แล้วเมื่อสามวันนี่เอง ความจริงถ้าท่านนายกองพันจะสั่งให้ถอยมาจนถึงบ้านป่าดงนี่เลยก็ได้ แต่ท่านบอกกับพวกข้อยว่า จะต้องตั้งรับอยู่ผาไผ่ เพื่อให้พวกคนแก่ผู้หญิงและเด็กเดินทางถึงบ้านป่าดงโดยปลอดภัย"

เน่ง ลี ตู ซึ่งนั่งฟังอยู่เงียบๆ ตั้งแต่ต้นชักเกิดมีความรู้สึกภูมิใจในตัวพ่อ คิดอยากให้ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ มาได้ยินเรื่องราวตอนนี้ด้วย เขาพยายามตั้งใจฟังต่อไป

"พอมาถึงผาไผ่ ตอนแรกพวกเรายังไม่ทันตั้งหลักดี ไอ้พวก "ญ่า-ล่าเลีย" (แกวแดง) มันคงจะรู้ล่วงหน้าและตั้งปืนใหญ่รออยู่ก่อนแล้ว มันระดมยิงพวกเราเสียย่ำแย่ไปเลย จ๋อ ต้อ...ไอ้พวกญ่าล่าเลียกับปืนใหญ่ของพวกมัน มันน่าจะตกนรกให้หมด"

"แล้วเป็นอย่างไรต่อไปล่ะ" มีเสียงเร่ง

แต่ผู้เล่าเหมือนกับจะรู้ว่าคนกำลังเป็นบุคคลที่สำคัญ ยกจอกเหล้าขึ้นดื่มอย่างช้าๆ จนหมดถึงได้เล่าต่อ

"พอถูกปืนใหญ่ถล่มเข้าชุดแรกเท่านั้น ท่าน ต่าง ลี ก็โดนเข้าที่ขาทั้งสองข้าง ทีนี้ท่านเดินไม่ได้เลย"

"จ๋อ ต้อ" ผู้ฟังคนหนึ่งอุทาน

"ไอ้พวกปัก ใจ ว่าง ที่ตามตูดพวกญ่าเล่าเลียมา มันได้ทีก็บุกเข้ามาเลย พวกเรามีทางออกอยู่ทางเดียวเท่านั้นเอง คือ ต้องถอยต่อ"

"ท่าน ด่าง ลี เดินไม่ได้แล้ว ถอยกันอย่างไร"

"ก็เพราะเดินไม่ได้นี่แหละถึงทำให้ต้องตาย พวกข้อยจะช่วยกันหามท่านมาแล้วแต่ท่านไม่ยอม ท่านออกคำสั่งให้ทุกคนถอย ส่วนท่านปักหลักยิงต่อสู้อยู่ที่นั่นแต่ผู้เดียว คอยสกัดกั้นไม่ให้ไอ้พวก ปัก ใจ ว่าง มันรุกตามเข้ามาได้ง่าย ๆ"

ความเงียบเข้ามาปกคลุมลานบ้านทุกคนต่างรอฟังต่อไปด้วยความสนใจ

"ท่านด่าง ลี ยิงสู้กับไอ้พวกทหารของปัก ใจ ว่าง ทั้ง ๆ ที่บาดเจ็บสาหัส แต่ก็ทำให้พวกมันไม่สามารถรุกไล่เข้ามาได้อย่างรวดเร็ว เปิดโอกาสให้พวกข้อยถอยเข้าสู่ที่มั่นห่างออกมาประมาณ 200 เมตร และอยู่สูงกว่าพวกข้าศึก เมื่อตั้งตัวได้พวกข้อยก็เห็นไอ้หมา ปัก ใจ ว่าง มันบุกเข้าถึงที่ที่ท่านด่าง ลี ปักหลักอยู่ ถึงอย่างนั้นพวกมันก็ยังไม่สามารถเข้าไปจัดการกับท่านได้ทันที นายกองพันของเราฆ่าไอ้คอมมูนิสต์ได้ไม่ต่ำกว่า 10 ศพ มันเลยโยนหมากแดง (ลูกระเบิดมือ) เข้าไปก่อน เสียงปืนของท่านด่าง ลี ถึงได้เงียบลง"

"แล้วใครเป็นคนยิงท่านที่หน้าผาก" มีคนขัดจังหวะ

"พอเสียงปืนเงียบ ไอ้หมา ปัก ใจ ว่าง มันทำเป็นกล้า เดินเข้าไปดูคนเดียว พอมันเดินหายเข้าไปหลังโขดหินที่ท่าน ด่าง ลี ซ่อนอยู่ พวกข้อยก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นนัดหนึ่ง จะต้องเป็นกระสุนนัดนั้นแน่ที่เจาะหน้าผาก

ท่านนายกองพัน"

"จ๋อ ต้อ...ทำไมพวกเจ้าไม่ช่วยล่ะ"

"ช่วยนะช่วยอยู่ พวกข้อยช่วยกันยิงสกัดจนสุดความสามารถแต่ก็ยั้งไอ้พวกหมาหางแดงนั่นไว้ไม่อยู่ พวกข้อยยิงจนพวกมันเอาศพของท่านไปไม่ได้ อีกวันหนึ่งพวกข้อยถึงได้ไปเอาท่านออกมา"

"ปัก ใจ ว่าง...ปัก ใจ ว่าง" ชื่อนี้เริ่มก้องอยู่ในสมองของเด็กหนุ่ม และเขาตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวในคืนนั้นว่า จะต้องตามล้างแค้นแทนพ่อให้ได้

วันรุ่งขึ้น ผู้คนพากันมาเยี่ยมแสดงความเสียใจเช่นเคย เพื่อนบ้านช่วยกันทำอาหารโดยใช้เนื้อหมูที่เหลือครึ่งตัว ความโศกเศร้าของแม่ดูเหมือนจะหายไปชั่วคราว เพราะนางต้องคอยพะวงเรื่องซื้ออาหารมาจัดเลี้ยงแขก ตามธรรมดาแล้วชาวม้งจะตั้งศพอย่างน้อย 3 วัน นอกจากจะไม่มีเงินจัดเลี้ยงแขกจริงๆ เท่านั้น ในยามที่บ้านแตกสาแหรกขาดเช่นนี้ ข้าวปลาอาหารยิ่งขาดแคลนอยู่ด้วย การหาซื้อหมู ไก่ และของจำเป็นอื่นๆ เต็มไปด้วยความยากลำบาก แต่ก็ยังดีที่นางได้อาศัยแรงงานของพวกทหารหนุ่มลูกน้องของสามี และพวกเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องผู้มีอายุ ช่วยกันคิดช่วยกันอ่านจนเสาะหาสิ่งที่ต้องการได้หมด

ในตอนเย็นวันที่สองของงานศพ ท่าน ว่าง เปา ได้มาเยี่ยมแสดงความเสียใจกับครอบครัวของเน่ง ลี ตู เมื่อมาถึงท่านก็นั่งคุยกับแม่อย่างเงียบๆ อยู่เป็นเวลานาน ภายหลังแม่เล่าให้ฟังว่าท่าน ว่าง เปา ได้สัญญาจะช่วยเหลือครอบครัวของ เน่ง ลี ตู หากมีความจำเป็น ท่านบอกแม่ด้วยว่า ท่านจะจัดส่งวัวมาให้สำหรับฆ่าเลี้ยงแขกในวันสุดท้ายของงานด้วย หลังจากที่สนทนากับแม่แล้ว ท่าน ว่าง เปา ก็ได้ทักทายปราศรัยกับแขก

ทุกๆ คนที่มาในงานอย่างสนิทสนมโดยทั่วถึง เน่ง ลี ตู เฟ้ามองท่านด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ด้วยไม่ว่าท่านจะนั่งก็ดียืนก็ดี ช่างเต็มไปด้วยความสง่า ราศีผู้นำฉายออกมาโดยทางบุคลิกของท่านตลอดเวลา

เน่ง ลี ตู สะดุ้งวาบเมื่อท่าน ว่าง เปา หันมาสบตา และกวักมือเรียกเขาให้เข้าไปหา

"เด็กน้อย เจ้าเสียใจไหม"

"เสียใจ ข้อยน้อย"

"เอ่อ ข้อยก็เสียใจเหมือนกัน" ท่าน ว่าง เปา กล่าวอย่างรำพึง "พ่อเจ้ากับข้อยรักกันมาก เคยร่วมงานที่ยากลำบากมาด้วยกัน เคยช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาตลอด พ่อเจ้าตายก็เหมือนข้อยเสียดวงตาไปข้างหนึ่ง...เจ้าอายุเท่าไหร่แล้ว"

"สิบสี่ปี ข้อยน้อย"

"อีก 4 ปีก็เป็นทหารได้แล้ว เจ้าอยากเป็นทหารเหมือนพ่อเจ้าไหม บางทีพวกอเมริกาจะมาช่วยเรา พวกเขาจะเอาปืนและกระสุนมาให้เยอะแยะ เจ้าอยากเป็นทหารไหมล่ะ"

"อยากเป็น ข้อยน้อย"

"ดีละ ถ้าเจ้าอายุครบสิบแปดปีเมื่อไหร่ให้เจ้าไปหาข้อย ข้อยจะให้เจ้าเป็นทหาร"

ในวันสุดท้ายของงานศพ ท่าน ว่าง เปา ส่งวัวตัวใหญ่มาให้แต่เช้ามืด พวกทหารหนุ่มๆ ทำหน้าที่ฆ่าและจัดการย่างทั้งตัว เมื่อถึงเวลาเที่ยงวันวัวก็สุกพอดี เพื่อนบ้านช่วยกันหามศพพ่อออกมาตั้งไว้นอกเพิงกลางลานบ้าน

ผู้ชายทุกคนที่มาในงานพากันเดินรอบวัวที่กำลังย่างอยู่ โดยเดินวนขวาก่อน 5 รอบ แล้วเดินวนซ้ายอีก 5 รอบ หลังจากนั้นผู้หญิงทุกคนก็ปฏิบัติตาม แต่เดินวนเพียงแค่ทางขวา 3 รอบ และซ้าย 4 รอบเท่านั้น เมื่อเสร็จแล้วทุกคนก็ลงมือกินวัวหัน การกินและการดื่มเป็นไปหลายชั่วโมงจนบ่ายคล้อยวัวหันตัวใหญ่ถึงได้หมด

แสงแดดเริ่มอ่อนลงเมื่อขบวนศพเคลื่อนออกจากลานบ้าน สถานที่ซึ่งผู้เฒ่าผู้แก่ได้ไปเสาะหาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นที่ฝังศพพ่ออยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก ใช้เวลาเดินประมาณ 20 นาทีก็ถึง เมื่อถึงแล้วผู้เฒ่าคนหนึ่งก็ล้วงเอาเงินออกมา คุกเข่าลงเอาเงินแตะพื้นดิน พร้อมกับพูดด้วยเสียงดังว่า “ผี วะ ดา เอ๋ย ข้อยขอซื้อที่ดิน ณ ที่นี่นะ ข้อยจะเอาลูกหลานมาฝากไว้ และขอให้ผี วะ ดาจงช่วยปกปักรักษาเขาด้วย” เมื่อพูดจบและเก็บเงินไว้แล้วก็เป็นอันว่าพิธีซื้อที่ดินจากเทวดาเจ้าที่เสร็จสิ้นลง พวกคนหนุ่มลงมือขุดหลุมแล้วหย่อนศพพ่อลงฝัง

เน่ง ลี ตู และแม่เดินรั้งท้ายแถวขากลับจากการฝังศพ พระอาทิตย์ลับเหลี่ยมเขาไปแล้ว เหลือแต่เพียงแสงขมุกขมัว หมอกสีขาวจางๆ เริ่มลดตัวลงปกคลุมยอดภูเขา ใจของ เน่ง ลี ตู หดหู่อย่างบอกไม่ถูก เขาไม่เคยนึกมาก่อนเลยว่า การอพยพจากเชียงขวางมาสู่บ้านป่าดงซึ่งเป็นการอพยพครั้งแรกในชีวิตของเขาจะจบลงด้วยการสูญเสียพ่อ

เมื่อเดินมาถึงชายหมู่บ้าน เน่ง ลี ตู เอ่ยถามแม่เบาๆ ว่า

“ทุกครั้งที่พวกม้งอพยพ จะต้องมีการตายด้วยหรือ”

แม่ไม่ตอบ

บทที่ 2
บ้านป่าดง

ชีวิตในถิ่นฐานใหม่ของ เน่ง ลี ตู เต็มไปด้วยความยากลำบาก เขาต้องช่วยแม่ทำการบุกเบิกถางไร่ ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านไปถึง 5 กิโลเมตร ทุกๆ เช้า แม่จะปลุกเขาตั้งแต่เวลาตี 5 เมื่อลุกจากที่นอนคว้าเอามีดเหน็บหลังเสร็จก็จะเดินตามแม่ออกจากกระท่อมไปอย่างไม่รีรอ ระหว่างทางเมื่อเดินผ่านลานกลางหมู่บ้านซึ่งมีรางน้ำทำด้วยไม้ทั้งต้นนอนอยู่ เขาจะหยุดวักน้ำล้างหน้า แล้วรีบเดินตามแม่ต่อไป ส่วนแม่นั้นก่อนที่จะปลุก เน่ง ลี ตูตื่น นางจะหุงข้าวบรรจุกระบอกไม้ไผ่ไว้เสียก่อนให้เรียบร้อย พร้อมทั้งห่อเกลือห่อเล็กๆ ติดตัวไปด้วย

ทั้งสองคนจะออกจากบ้านแต่เช้ามืดเป็นประจำ เดินลัดเลาะไปตามทางเดินเล็กๆ เป็นเวลาเกือบชั่วโมงก่อนจะถึงบริเวณป่าที่ได้ถางไว้เพื่อเตรียมการเพาะปลูกในฤดูฝนที่จะมาถึง งานถางไร่เป็นงานที่หนักมาก เพราะเป็นป่าใหม่ที่ยังไม่เคยมีใครบุกเบิกมาก่อน มือของ เน่ง ลี ตู แตกแล้วแตกอีก จนปัจจุบันมันแข็งราวกับหิน

บี ลี พี่ชายอายุ 18 ปี ของ เน่ง ลี ตู ซึ่งเป็นทหารประจำอยู่แนวหน้าไม่กลับมาบ้านเลย การต่อสู้ยังรุนแรงอยู่ตลอดเวลา พวกทหารม้งได้แยกตัวออกเป็นหน่วยเล็กๆ คอยซุ่มโจมตีพวกทหารปะเทดลาวตามบริเวณชายทุ่งไหหิน พยายามป้องกันไม่ให้พวกข้าศึกล่วงล้ำเข้ามาในเขตภูเขา เน่ง ลี ตู อยากจะให้พี่ชายกลับมาช่วยถางไร่ เพื่อจะได้แบ่งเบางานของเขาลงไปบ้าง แต่แม่กลับบอกว่า ที่ บี ลี ไม่กลับมาช่วยถางไร่ก็ดีแล้ว เพราะท่าน ว่าง เปา กำลังต้องการทหารช่วยรบกับข้าศึก ถ้าทหารหนุ่มๆ พากันกลับบ้านมาช่วยถางไร่กันหมดแล้ว ข้าศึกมันก็จะชนะอย่างง่ายดาย และหากเมื่อมันบุกมาถึงบ้านป่าดง ไร่ที่เราถางไว้ก็จะไม่มีประโยชน์ เพราะจะต้องทิ้งมันไปอีก

แม่เคยปรึกษากับเน่ง ลี ตู ว่าจะปลูกอะไรดี ระหว่างข้าวกับฝิ่น ความจริงแล้วแม่น่าจะตัดสินใจเองได้ เพราะแม่เกลียดฝิ่นมาก เนื่องจากฝิ่นทำให้ตาต้องเสียชีวิตไปตั้งแต่อายุไม่ถึง 50 ปี เหตุผลที่สำคัญก็คือว่าหากปลูกฝิ่นจะมีรายได้มากกว่าข้าวเกือบเท่าตัว ก่อนอพยพออกจากเชียงขวางไม่มีใครมีโอกาสกรีดฝิ่นเลยเพราะไม่ถึงเวลา ตอนนี้ฝิ่นเลยขาดแคลนและราคาก็สูงขึ้น เกือบ 90 เปอร์เซ็นต์ของชายม้งที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ติดฝิ่น ความจริงข้าวก็ขาดแคลนเหมือนกัน แต่มีพ่อค้าม้งหัวใสบางคนเดินทางลงไปซื้อข้าวจากที่ลุ่มเวียงจันทน์มาขาย ช่วยขจัดความเดือดร้อนไปได้บ้าง

ตลอดเวลา 3 เดือนกว่าที่มาอยู่บ้านป่าดง พวกม้งทุกคนต่างก็ทำงานตัวเป็นเกลียว พวกเขารู้ว่า ไร่เท่านั้นที่จะบันดาลให้พวกเขามีกินสำหรับวัฒนธรรมที่ยังล้าหลังของพวกเขา อาหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่

อยู่อาศัยก็ไม่ยาก เพียงแต่เสียแรงไปตัดไม้ในป่ามาทำเป็นเสา เกี่ยวหญ้ามามุงหลังคาเท่านั้น พวกเขาก็อยู่ได้ ยารักษาโรคแบบใหม่ไม่ต้องพูดถึง รากไม้หรือดีหมี หรือฝิ่นกับกระดูกสัตว์เท่านั้นที่พวกเขารู้จัก และตราบใดที่ยังมี อ่วน นั้ง (หมอผี) อยู่ในหมู่บ้านเพื่อช่วยทำพิธีขับไล่ผีเมื่อยามที่เขาต้องการแล้วพวกมังไม่ปรารถนาอะไรอีก

พื้นที่ซึ่งเคยเป็นป่าทึบตามไหล่เขารอบ ๆ บ้านป่าดง หายไปเกือบหมด สีน้ำตาลของพื้นดินโผล่ขึ้นมาเป็นแถบ ๆ ตัดกับสีเขียวของป่า

ความตื่นเต้นจากการอพยพและการตั้งรกรากใหม่ รวมทั้งการที่ต้องทำงานอย่างหนักตลอดเวลา ทำให้ความเศร้าโศกเสียใจในการตายของพ่อค่อย ๆ หายไป พลังงานที่ได้ทุ่มให้กับผืนแผ่นดินใหม่ที่หวังว่าจะเป็นแหล่งผลิตอาหารได้สร้างความรู้สึกที่ไม่เคยมีมาก่อนขึ้นในจิตใจของเน่ง ลี ตู เขาเกิดมีความรู้สึกหวงแหนแผ่นดินซึ่งเขาเป็นเจ้าของ เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เขาต้องลงมือทำงานสละหยาดเหงื่อเพื่อจะได้สิ่งที่ต้องการ เขาคอยสังเกตก็เห็นว่าแม่ลีมเหตุการณ์เลวร้ายต่าง ๆ เกือบหมดเช่นกัน

ข่าวการสู้รบถึงแม้ว่าจะยังดำเนินอยู่ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดความตระหนกตกใจเหมือนเมื่อก่อนเพราะไม่ได้ยินเสียงปืนอยู่ใกล้ ๆ

ตามปกติหลังจากที่ทำงานถางไร่ประจำวันเสร็จแล้ว เน่ง ลี ตู จะใช้เวลาที่เหลือในตอนเย็นไปซ้อมยิงหน้าไม้กับโหย่ง ยั่ว เฮ่อ เขาจะใช้ใบไม้เล็ก ๆ แปะติดกับโคนต้นไม้ทำเป็นเป้าฝึกยิง ปัจจุบันนี้ทั้งคู่สามารถยิงเข้าเป้าทุกครั้งในระยะ 20 เมตร บ่ายวันนี้ก็เช่นกัน เมื่อกลับถึงบ้านเก็บมีดไว้ในกระท่อมแล้ว เน่ง ลี ตู ก็ปลดหน้าไหม้และกระบอกลูกศรจากเสาเรือนถือไปรออยู่หน้ากระท่อมของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เขารออยู่ไม่นานเจ้าของบ้าน

ก็กลับมา แล้วทั้งคู่ก็พากันไปสถานที่ซึ่งใช้เป็นสนามซ้อมหน้าไม้ประจำวัน

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ อายุ 14 ปี เท่ากันกับ เน่ง ลี ตู แต่เกิดก่อนไม่กี่เดือน เขาผอมและสูงกว่า เน่ง ลี ตู เล็กน้อย แต่ถึงจะเป็นคนผอมก็เป็นเด็กที่มีใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มีลักษณะเป็นผู้นำมาแต่เล็กๆ พวกเด็กรุ่นราวคราวเดียวกันยอมลงให้กับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ หมด ยกเว้นแต่ เน่ง ลี ตู ทั้งคู่ไม่รู้จักกันมาก่อนจนกระทั่งได้มาเรียนอยู่ชั้น 5 ห้องเดียวกัน เน่ง ลี ตู รู้สึกเกรงๆ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ อยู่เหมือนกัน เพราะเคยได้ยินกิตติศัพท์ในด้านความเป็นคนใจร้อนของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ แต่ด้วยศักดิ์ศรีที่เป็นลูกของนายกองพันทำให้ไม่ยอมเป็นสมุนเช่นเด็กคนอื่นๆ เขาพยายามหลีกเลี่ยงเสมอที่จะไม่ต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ

เน่ง ลี ตู เคยเล่าให้พ่อฟังถึงความคับอกคับใจที่ต้องไปโรงเรียนโดยไม่มีเพื่อน เพราะทุกคนต่างก็เป็นสมุนของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ หมด เมื่อพ่อได้ยินก็หัวเราะแล้วบอกว่า มีวิธีเดียวที่จะทำได้ก็คือเขาต้องไปสู้กับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ให้รู้ดีรู้ชั่วกันไปข้างหนึ่ง หาไม่แล้วเขาก็จะกลายเป็นคนไม่มีเพื่อนฝูงไปตลอด พ่อบอกว่าร่างกายคนน่ะไม่สำคัญ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือจิตใจ เราต้องฝึกจิตใจของเราให้เป็นไปตามที่ต้องการ ถ้าใจเราสู้แล้วไม่มีปัญหา แต่ถ้าใจเราไม่สู้จะต้องฝึกให้สู้จนได้ ถ้าไม่เช่นนั้นจะทำอะไรต่อไปในชีวิตก็ไม่มีวันสำเร็จ ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับจิตใจทั้งหมด

หลังจากเลิกเรียนบ่ายวันหนึ่ง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็ทำการข่มขู่ เน่ง ลี ตู เช่นเดียว คราวนี้กล่าวดูถูกเขาต่อหน้าเด็กอื่นๆ ว่าไอ้หน้าตัวเมีย เน่ง ลี ตู ไม่พูดพล่ามทำเพลงต่อยตูมเข้าใบหน้าของโหย่ง ยั่ว เฮ่อ จนสุดแรง ทำเอาผู้ยิ่งใหญ่ของโรงเรียนถึงกับเซ่าทรุด แต่เมื่อตั้งหลักได้ ทั้งคู่ก็กระโจน

เข้าพันตูกันด้วยหมัดลุ่นๆ อย่างอุตลุด โดยมีเด็กคนอื่นๆ รุมล้อมดูอย่างสนุกสนาน เพราะตั้งแต่เกิดเพิ่งจะมาเจอมวยระดับเผ่าวันนี้เอง

ไม่มีใครแพ้ใครชนะเพราะครูมาห้ามเสียก่อน แถมยังถูกตีอีกคนละ 10 ทีด้วย นอกจากรอยกิ่งท้อที่ทำให้คนทั้งสองนั่งไม่สะดวกแล้ว ต่างก็ได้รับรอยฟกช้ำดำเขียวเป็นที่ระลึกไปหลายวัน

ตั้งแต่นั้นมาความสัมพันธ์ของคนทั้งสองดีขึ้น จนในที่สุดก็เกิดความสนิทสนมและยอมรับในฝีมือซึ่งกันและกัน

"เน่ง ลี ตู" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เอ่ยขึ้นหลังจากที่ซ้อมยิงหน้าไม้จนเบื่อแล้ว "เราไปหายิงสัตว์กันดีกว่า เผื่อบางทีเราอาจจะได้เก้งมากิน"

"ไปซิ" เน่ง ลี ตู ตอบเพราะรู้สึกเบื่อเหมือนกัน "แต่เราจะไปหายิงกันที่ไหนดีล่ะ"

"ข้อยได้ยินพวกผู้เฒ่าว่าแถวๆ ผาขาวมีสัตว์เยอะ เคยมีคนเห็นรอยตีนมันลงมากินน้ำที่ลำธารใต้ผาขาวลงมาหน่อยหนึ่ง"

"แต่ผาขาวมันอยู่ไกลเหลือเกิน เดินไปกลับก็มืดพอดี"

"ไม่เป็นไรหรอก บางทีเราอาจจะเจออะไรก่อนถึงผาขาวก็ได้...ไปเถอะ" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ คะยั้นคะยอ

ทั้งสองดึงลูกศรที่ปักติดกับโคนต้นไม้ออกมา หลังจากที่ตรวจดูแล้วเห็นว่ายังอยู่ในสภาพดีที่สอดเก็บเข้าไว้ในกระบอกไม้ไผ่ที่สะพายอยู่

"ไปก็ไป" เน่ง ลี ตู ตัดสินใจ "เจ้านำทางไปก่อน"

เมื่อทั้งสองคนเดินผ่านเขาลูกแรกที่ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของบ้านป่าดงมา บริเวณที่โล่งซึ่งเป็นไร่ของพวกม้งก็ค่อยๆ หายไป กลับมีป่าทึบมากขึ้น ทั้งคู่เดินเรียงหนึ่งไปตามทางเดินแคบๆ ที่คดเคี้ยวไป

ตามไหล่เขา หนทางแคบมากจำเป็นต้องเดินเรียงหนึ่งตลอดเวลา เดินกันมานานพอสมควรก่อนที่ทั้งสองจะมาถึงลำธารเล็กๆ ซึ่งมีน้ำใสสะอาดสามารถมองเห็นก้อนกรวดข้างล่างได้อย่างชัดเจน เขาพากันหยุดพัก วักน้ำขึ้นลูบใบหน้าและแขน เพื่อช่วยระบายความร้อนและล้างเหงื่อไคล

เน่ง ลี ตู ทรุดตัวลงนั่งพิงโคนต้นไม้ วางเครื่องมือล่าสัตว์ไว้ข้างกาย ส่วน โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เห็นว่าเป็นความคิดที่ดีก็เลยทำตาม

"โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เจ้าเกลียดพวกปะเทดลาวไหม" เน่ง ลี ตู ถามขึ้นลอยๆ

"จ๋อ ต้อ" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ สบถก่อนตอบ "ข้อยเกลียดพวกมันยิ่งกว่าขี้เสียอีก"

"เราไม่เคยไปทำอะไรให้มันเลย ทำไมอยู่ๆ มันก็พาพวกญ่าล่าเลียมาบุกโจมตีพวกเรา ข้อยอยากจะมีอายุครบ 18 ปี ไวๆ จึงเลย ข้อยจะไปเป็นทหารท่านว่าง เปา และจะไปฆ่ามันให้หมด"

"ข้อยก็จะไปเป็นทหารเหมือนกัน ข้อยจะล้างแค้นแทนพ่อข้อย และจะช่วยป้องกันพวกเราไม่ให้ถูกมันทำร้ายได้อีก"

ทั้งสองคนเงียบกันไปชั่วครู่ก่อนที่ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จะกล่าวชวน

"ไปเถอะ เน่ง ลี ตู ข้อยว่าเราไปกันอีกไม่นานก็จะเจอสัตว์แน่ๆ"

เมื่อเดินเลาะฝั่งลำธารมาได้อีกสักครู่ ต่างก็พากันเดินช้าลงด้วยความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้มีเสียงดัง เพราะคิดว่าอาจมาอยู่ใกล้บริเวณที่จะพบสัตว์ป่าแล้ว ในที่สุดเขาเดินกันในลักษณะย่องๆ เพื่อไม่ให้มีเสียงใดๆ ทั้งสิ้นเกิดขึ้นเมื่อจรดเท้าแต่ละข้างลงบนพื้นดิน สายตาสอดส่ายไปรอบๆ ตัวมองหาเหยื่อ

ทันใดนั้น โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็หยุดเดินอย่างกะทันหัน แล้วหันศีรษะไปข้าง ๆ เงี่ยหูฟังอย่างตั้งใจ เน่ง ลี ตู ซึ่งเดินตามหลังมาก็หยุดทำอย่างเดียวกัน ทั้งคู่ได้ยินเสียงคนคุยกันพึมพำ ๆ อยู่ข้างหน้า

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ หันมามอง เน่ง ลี ตู แล้วชี้ไปทางด้านขวามือซึ่งเป็นป่าหญ้าคาสูงเกือบท่วมหัว เป็นสัญญาณให้เคลื่อนไปทิศนั้น ทั้งสองคนค่อย ๆ แหวกหญ้าคาปีนขึ้นไปตามไหล่เขาช้า ๆ

ใจของเน่ง ลี ตู เริ่มเต้นผิดปกติ เขานึกสงสัยว่าใครหนอจะมาอยู่กันแถวนี้ คงไม่ใช่พวกข้าศึกหรอก เอ...แต่ก็ไม่แน่ เราระมัดระวังไว้ก่อนน่ะดีแล้ว ความจริงระยะทางจากนี่ไปทุ่งไหหินจะต้องเดินอย่างน้อย 2 วันเต็ม ๆ ถ้าพวกนี้เป็นทหารปะเทดลาวมันก็คงเป็นพวกสอดแนมเท่านั้น จ๋อต้อ...ถ้าเป็นพวกปะเทดลาวจริง ๆ ล่ะ จะทำอย่างไรดี

เขายังคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรดีก็มาถึงยอดเนินเล็ก ๆ มีหินก้อนใหญ่ ๆ ตั้งอยู่ระเกะระกะ หญ้าคาขึ้นอยู่เต็ม เมื่อค่อย ๆ คลานไปหลบอยู่หลังหินก้อนใหญ่ที่สุดแล้วก็โผล่หน้ามองลงไปข้างล่าง

ภาพที่ปรากฏแก่สายตาของเขาทั้งสอง ทำให้เน่ง ลี ตู เย็นวาบไปตลอดร่าง ชายสามคนแต่งเครื่องแบบของทหารปะเทดลาวกำลังนั่งพักอยู่ข้างลำธาร พวกเขาแอบมองจากที่สูงในระยะเพียงไม่เกิน 20 เมตร จึงเห็นพวกมันอย่างชัดเจน ทุกคนมีปืนแต่วางไว้กับพื้นข้าง ๆ ตัว

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ชะโงกหน้ามากระซิบติดกับใบหูของ เน่ง ลี ตู เสียงกระซิบเบามากจนเขาแทบจะจับความไม่ได้ แต่พอรู้เรื่องแล้ว เน่ง ลี ตู ก็พยักหน้าตกลง

เมื่อขึ้นสายหน้าไม้โดยไม่มีเสียงแม้แต่นิดเดียวแล้ว ทั้งคู่ก็วางลูก

ศรทาบลงไปกับร่อง ชำเลืองสบตากันแวบหนึ่งก่อนที่จะค่อยๆ ยกหน้าไม้ขึ้นเล็งไปยังเป้า มือของเน่ง ลี ตู สั่นนิดๆ ขณะที่หน้าไม้ของโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไม่กระดุกกระดิกเลย นิ้วชี้ขวาของทั้งสองคนแตะอยู่ที่ไก เน่ง ลี ตู กลั้นหายใจ เมื่อลูกศรชี้ตรงไปยังแผ่นหลังของทหารปะเทดลาวซึ่งนั่งอยู่ริมซ้ายสุด

"อี...ออ...เป" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ นับหนึ่ง...สอง...สาม ด้วยความมั่นใจ

พอสิ้นเสียงนับ หน้าไม้ทั้งสองก็ดัง "เป๊ก" ขึ้นพร้อมๆ กัน ทหารปะเทดลาวสองคนทะลึ่งขึ้นสุดตัวก่อนที่จะคะมำหัวทิ่มลงไปในลำธาร ที่เหลืออีกคนหนึ่งซึ่งนั่งอยู่ตรงกลางสะดุ้ง เมื่อเห็นอาการแปลกของเพื่อน หลังจากที่หันซ้ายหันขวามองดูสหายทั้งสองคนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะถามว่าเป็นอะไรกันไป มันก็สังเกตเห็นลูกหน้าไม้ที่ปักเด่อยู่กลางหลัง เลือดซึมออกมาเปียกเสื้อสีเขียวเป็นวงเล็กๆ รอบก้านลูกศร

ทหารปะเทดลาวคนสุดท้ายรีบคว้าปืนที่วางอยู่ข้างกาย ลุกขึ้นและหันตัวกลับอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังไม่เร็วไปกว่า โหย่ง ยั่ว เฮ่อ และเน่ง ลี ตู เพราะลูกศรอีกสองลูกกำลังรอมันอยู่ ลูกแรกของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ปักฉึกเข้าตรงหัวไหล่ขวา สร้างความเจ็บปวดให้มันจนต้องทิ้งปืน ลูกที่สองของเน่ง ลี ตู เสียบเข้าขาซ้ายจนทะลุ ทำให้เข่าอ่อนทรุดลงไปทันที

"วิ่ง" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ตะโกน

ด้วยความรวดเร็วพอๆ กับลูกศรที่เพิ่งยิงออกไป พรานจำเป็นทั้งสองคนกระโจนออกจากที่กำบังอย่างไม่ต้องระมัดระวังอีกต่อไป ความเร็วเท่านั้นที่ทั้งสองคนคิดว่าจะช่วยให้เขาปลอดภัย หากพวกปะเทดลาวมีมากกว่า 3 คน กว่ามันจะส่งเสียงเรียกพวกพ้องให้มาช่วย เขาคงจะพากัน

หนีไปได้ไกลแล้ว

เด็กทั้งสองลืมเส้นทางขามาหมด วิ่งตรงไปตามทิศที่คิดว่าจะพาเขากลับบ้านป่าดงเท่านั้น ปีนเขาลูกแล้วลูกเล่า เพื่อจะย่นระยะทางและเวลาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หนามและกิ่งไม้เกี่ยวเนื้อตัวเลือดออกซิบๆ ไม่มีคำพูดใดๆ หลุดออกมานอกจากเสียงหอบเพราะความเหนื่อย ทุ่มพลังงานทั้งหมดให้กับขาที่จะนำตัวออกจากที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด

เมื่อลงจากเนินเขาลูกสุดท้าย เน่ง ลี ตู ก็มองเห็นที่ราบโล่งเตียน ซึ่งเป็นไร่ของชาวม้ง เขาตะโกนสุดเสียง

"เปลาะ เลีย...เปลาะ เลีย" (ลาวแดง...ลาวแดง)

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เมื่อเห็นเพื่อนตะโกนก็พลอยตะโกนตามบ้าง พากันวิ่งพลางตะโกนพลางมาจนถึงชายหมู่บ้าน พอมาถึงก็พบว่ามีคนกลุ่มใหญ่มายืนรออยู่

ชายคนหนึ่งก้าวออกมาจากกลุ่มคน ยกมือขึ้นโบกให้หยุดวิ่ง แล้วถามว่า

"มีอะไร"

ทั้งคู่ยืนหอบฮักๆ อยู่ต่อหน้า ***แคปปิตั้น*** (ร้อยเอก) โหย่ง โซ้ง แล้วชี้มือไปทางทิศที่เขาวิ่งมา

"เปลาะ เลีย...เปลาะ เลีย..." ต่างพากันรายงานตะกุกตะกัก จนกระทั่งคลายความเหนื่อยลงไปบ้าง เน่ง ลี ตู ชูนิ้วขึ้น 3 นิ้ว แล้วพูดต่อ

"เป ตู่...!...เปตู่" (สามคน...สามคน)

โหย่ง โซ้ง ยิ้มอย่างอารมณ์ดี รู้สึกขำในความตื่นเต้นของเด็กทั้งสอง เนื่องจากเดาเอาว่าเด็กๆ คงไปเล่นกันไกลบ้านไปหน่อย พอไปเห็น

พวกม้งที่กลับจากถางไร่ก็คิดว่าเป็นพวกทหารปะเทดลาว แต่เพื่อความแน่ใจเขากล่าวอย่างอารมณ์ดีว่า

"ไม่เป็นไรหรอก ใจเย็นๆ เมื่อหายเหนื่อยแล้วค่อยเล่าให้ข้อยฟังว่าเรื่องมันเป็นอย่างไร"

กว่าจะหายเหนื่อย และเล่าเรื่องทั้งหมดให้โหย่ง โซ้งฟังก็กินเวลาหลายนาที ใบหน้าที่อมยิ้มของโหย่ง โซ้ง ค่อยๆ เปลี่ยนไปทีละนิดๆ ขณะที่ฟังรายงานของเด็กทั้งคู่ จนในที่สุดแววของความตระหนกก็ปรากฏขึ้นบนใบหน้า

"ดีมากๆ" โหย่ง โซ้ง ชมเชยพร้อมกับยกมือขึ้นตบหัวเด็กทั้งสองเบาๆ ก่อนที่จะหันหลังกลับแล้วออกคำสั่งอย่างรวดเร็ว พวกทหารที่ติดตามโหย่ง โซ้ง มาพากันวิ่งชุลมุนไปคนละทิศละทาง เพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง ข่าววิทยุถูกส่งไปให้ท่านว่าง เปา ซึ่งกำลังประชุมอยู่ที่เวียงจันทน์ หน่วยลาดตระเวนพิเศษรวมตัวเพื่อออกไปดูที่เกิดเหตุ เวรยามถูกจัดขึ้นอย่างกะทันหันเพื่อป้องกันหมู่บ้าน

บรรยากาศตื่นเต้นกลับมาสู่ชาวม้งที่บ้านป่าดงอีกครั้ง ผู้คนจับกลุ่มคุยกันถึงเรื่องของเด็กทั้งสอง หลายคนไม่ยอมนอนเพราะอยากรอฟังรายงานของพวกที่ออกไปลาดตระเวนดูจุดที่เกิดเหตุ ทั้งๆ ที่เวลาผ่านไปหลายชั่วโมงแล้ว

เน่ง ลี ตู เองก็นอนไม่หลับ นึกเห็นแต่ภาพใบหน้าแสดงความเจ็บปวดของทหารปะเทดลาวคนสุดท้ายที่ถูกยิง เขาไม่มีความรู้สึกอะไรเลยสำหรับคนแรก เพราะไม่มีโอกาสเห็นใบหน้าตอนนั้น มีความรู้สึกคล้ายๆ กับยิงใบไม้ที่ใช้เป็นเป้า แต่คนหลังนี่ซิ มันหันหน้ามาพอดี เมื่อโดนศรลูก

แรกของโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ที่หัวไหล่ เขาเห็นมันทิ้งปืนแล้วยกมือซ้ายขึ้นมากุมหัวไหล่ มันคงจะเจ็บปวดมากที่สุด ในใจนึกสงสารจนโหย่ง ยั่ว เฮ่อต้องเตือนว่า "ยิง เน่ง ลี ตู ยิงซิ" เขาถึงได้ลั่นไก ใจหนึ่งอยากจะยิงตัดขั้วหัวใจให้มันตายพ้นความทรมานไปเสียเลย แต่จำใจทำตามแผนการที่ตกลงกันไว้ก่อนคือ ฆ่าสองคน และไว้ชีวิตคนหนึ่ง สำหรับสอบถามว่าพวกมันมาทำอะไรแถวนี้

แน่นอนที่สุด ทุกคนมีสิทธิที่จะรู้สึกสงสารได้ แต่เขาไม่อยากมีความรู้สึกแบบนี้เลย ปัญหามีอยู่ว่า จะทำอย่างไรถึงจะมีใจเข้มแข็ง พ่อเคยสอนเขาครั้งหนึ่งว่า จิตใจคนเราสำคัญที่สุด เราจะต้องฝึกจิตใจให้เป็นไปตามที่เราต้องการ

เลือดที่ซึมออกมาเป็นวงกลมรอบๆ บริเวณก้านลูกศรที่ปักจมลงไปในแผ่นหลัง ทำให้เขานึกถึงภาพของศพพ่อเมื่อถูกหามกลับมาวันแรก บาดแผลที่เหวอะหวะและเสื้อผ้าที่ขาดกะรุ่งกะริ่งกรังไปด้วยเลือดแห้ง รูกระสุนปืนที่ลึกโบ๋ตรงหน้าผาก ใช่แล้ว...พ่อได้สอนเขาขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ แม้ว่าพ่อจะเสียชีวิตไปแล้วศพของพ่อยังสอนเขาอีก ความรู้สึกเคียดแค้นที่พ่อซึ่งเป็นที่เคารพ รัก และบูชาของเขา ต้องจบชีวิตลงด้วยน้ำมือของไอ้พวกปะเทดลาวพวกนี้อย่างไรล่ะ จะเป็นสิ่งที่ฝึกจิตใจของเขา ให้แข็งกระด้างขึ้น ถูกแล้ว ไอ้พวกหมาเปลาะ เลีย สามคนนั้นมันสมควรจะตาย มันอาจเป็นพวกที่ปาระเบิดใส่พ่อก็ได้ ไอ้สามคนนั้นอาจฆ่าพวกม้งมานับไม่ถ้วน ดีแล้ว มันไม่ควรจะอยู่เพื่อก่อความเดือดร้อนให้พวกม้งอีกต่อไป

หลังจากคืนนั้น เน่ง ลี ตู ต้องใช้ภาพศพของพ่ออีกนับครั้งไม่ถ้วน เพื่อที่จะเสริมความแข็งกล้าให้กับจิตใจ หรือเพื่อที่จะตัดความสงสารออก

ไปจากความรู้สึก เมื่อเขาจำเป็นต้องฆ่าคนอย่างเลือดเย็น

เสียงหมาเห่าดังมาจากหัวบ้าน และดังใกล้เข้ามาเรื่อยๆ เสียงเพื่อนบ้านลุกออกจากที่นอนไปยืนจับกลุ่มคุยกัน ทำให้เน่ง ลี ตู ทนนอนต่อไปไม่ไหว เขาผลุดลุกขึ้นจากแคร่ ก้าวยาวๆ 3-4 ก้าว ก็ถึงประตู กระท่อมแล้วผลักบานประตูออกไปอย่างแรง

หน่วยลาดตระเวนได้กลับมาแล้ว ข้างหลังพวกทหารมีผู้คนเดินตามเป็นกลุ่มใหญ่ หลายคนถือคบเพลิงมาด้วย เมื่อขบวนใกล้เข้ามา เน่ง ลี ตู มองเห็น โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เดินอยู่ในกลุ่มทหาร แขนของร้อยตรี เปลี้ยะ ย่าง ผู้เป็นหัวหน้าของหน่วยลาดตระเวน โอบรอบไหล่โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ขณะที่เดินมาด้วยกัน ใบหน้าของทั้งสองคนเต็มไปด้วยความอิ่มเอิบ เมื่อขบวนมาถึงหน้าบ้านของเน่ง ลี ตู ร้อยตรีเปลี้ยะ ย่าง ก็ชูมือขวาขึ้นเหนือศีรษะเป็นสัญญาณให้ทุกคนหยุด แล้วตัวเขาเองก้าวออกมาหาเน่ง ลี ตู พร้อมทั้งดึงแขน โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ให้ตามออกมาด้วย

"เน่ง ลี ตู" เปลี้ยะ ย่าง กล่าวขึ้นด้วยเสียงอันดังเพื่อให้ทุกๆ คนได้ยิน "เจ้า และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ได้สร้างวีรกรรมที่น่ายกย่องสรรเสริญขึ้นในวันนี้ ข้อย...ในนามของท่าน ว่าง เปา ขอชมเชยเจ้าทั้งสอง เจ้าได้สืบสายเลือดของพ่อเจ้า ผู้ซึ่งเป็นนักรบที่กล้าหาญได้อย่างสมบูรณ์"

ทุกคนในบริเวณนั้นยืนฟังอย่างสงบ เมื่อ เปลี้ยะ ย่าง กล่าวต่อด้วยเสียงหนักแน่นกังวานไปไกล

"เจ้าทั้งสองแสดงออกถึงความเป็นผู้มีจิตใจรักเผ่าพงศ์ ยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อป้องกันชาวม้งจากผู้รุกราน ทั้งๆ ที่เจ้ายังเป็นเด็กอยู่ การกระทำของเจ้าทั้งสองในวันนี้จะเป็นที่จดจำไปอีกนาน"

เปลี้ยะ ย่าง หันหน้าไปหากลุ่มชนที่ติดตามมา

"ท่านทั้งหลายในที่นี้คงอยากจะทราบว่าผลของการลาดตระเวนเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าขอรายงานว่า เมื่อเราไปถึงที่เกิดเหตุ เราได้พบทุกอย่างตามที่เด็กสองคนนี้ได้มาแจ้งทีแรก...เราพบ เปลาะ เลีย นอนตายอยู่ที่นั่น 2 คน มันทั้งสองตายด้วยหน้าไม้ของเด็กม้ง อีกคนหนึ่งบาดเจ็บ ไม่ยอมตายง่าย ๆ เราได้ซักถามมันหลายอย่าง ซึ่งมันก็บอกหมด และข้าพเจ้ากำลังจะไปรายงานการซักถามให้กับ โหย่ง โซ้ง เดี๋ยวนี้แหละ"

มีเสียงพึมพำดังขึ้นในกลุ่มคน เปลี้ยะ ย่าง ยกมือขึ้นเหมือนจะขอให้ทุกคนอยู่ในความสงบแล้วพูดต่อไป

"หากท่านทั้งหลายสงสัยว่า ทำไมเราไม่นำเอาพวกปะเทดลาวอีกคนหนึ่งกลับมาด้วย ข้าพเจ้าขอรายงานว่า เราได้ช่วยทำงานที่เด็กทั้งสองคนนี้ทำค้าง ๆ ไว้...เสร็จเรียบร้อยแล้ว" พอกล่าวจบก็หันมาชวนเน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ

"มาเถอะ เราไปหา โหย่ง โซ้ง ด้วยกัน"

แม่ของ เน่ง ลี ตู ซึ่งยืนฟังอยู่อย่างเงียบ ๆ ภายใต้เงามืดของกระ-ท่อม มองตามหลังขบวนไปด้วยความสับสน เหตุการณ์ในคืนนี้ทำให้นางนึกสังหรณ์ใจว่า ลูกของนางคนนี้คงจะไม่มีโอกาสแก่ตายแน่

ขบวนผ่านไปตามถนนกลางหมู่บ้าน ร้อยตรี เปลี้ยะ ย่าง เดินนำหน้าพร้อมด้วยวีรบุรุษหนุ่มสองคน ทั้งสามเดินหน้าไปด้วยความมั่นใจและด้วยความภาคภูมิใจ ดูประหนึ่งเป็นการเดินสวนสนามหลังจากรบกลับมา ข้างหลังมีขบวนคนม้งแทบจะทุกวัยติดตามมาด้วย เหมือนกับจะร่วมฉลองชัยชนะอันยิ่งใหญ่และคล้ายกับจะติดตามมาเพื่อให้กำลังใจ อีก

ทั้งสนับสนุนให้ทั้งสามคนคอยปกป้องคุ้มครองพวกเขาต่อไป ส่งเสริมให้ทั้งสามคนนำเขาต่อสู้อุปสรรคทุกอย่างที่จะมาขัดขวางมิให้พวกเขาดำรงชีวิตอย่างสงบสุข

แม่ของเน่ง ลี ตู ยังนั่งพิงฝาอยู่หน้ากระท่อม ทั้งๆ ที่ขบวนเคลื่อนที่ผ่านไปแล้ว ความมืดและความเงียบกลับมาครอบคลุมบริเวณนั้นอีกครั้งหนึ่ง ท้องฟ้าโปร่ง ทำให้สามารถมองเห็นดวงดาวที่ส่องแสงสดใสระยิบระยับอย่างชัดเจน คืนที่นางคลอด เน่ง ลี ตู ก็มีลักษณะคล้ายคืนนี้ นางจำได้ว่า เน่ง ลี ตู คลอดง่าย ไม่เหมือน บี ลี ลูกชายคนโต พ่อของเน่ง ลี ตู เป็นผู้ตัดสายสะดือและเอารกไปฝังไว้ตรงโคนเสาเอกที่มีผี "บั่วด้า" สิงสถิตอยู่ ธรรมเนียมของชาวม้งนั้นเวลาคลอดลูกจะต้องปล่อยให้ผัวกับเมียอยู่กันตามลำพัง พวกญาติพี่น้องจะมาช่วยตระเตรียมการต่างๆ ไว้ล่วงหน้า คือช่วยกันเกี่ยวหญ้ามาตากให้แห้ง ก่อนนำมาปูพื้นทำเป็นที่นอนให้แก่ทารกคลอดใหม่ จัดหาฟืนมาไว้สำหรับใช้ในระหว่างที่แม่เด็กต้องพักผ่อนภายหลังคลอด แต่พอถึงเวลาจะคลอดจริงๆ ทุกคนจะออกไปนอกกระท่อมหมด ยกเว้นสามี

ก่อนที่ เน่ง ลี ตู จะเกิด นางเคยเถียงกับสามี เพราะเขาอยากได้ลูกชายอีก แต่นางอยากได้ลูกหญิง พอเน่ง ลี ตู คลอดด่าง ลี ดีใจเป็นที่สุดเมื่อนางให้ลูกชายคนที่สองแก่เขา ส่วนนางเองก็ได้แต่กล้ำกลืนความผิดหวังในใจ นางอยากจะได้ลูกผู้หญิงสักเพื่อจะได้เป็นเพื่อน และนางก็จะได้มีโอกาสสอนงานบ้านทุกอย่างให้ สุดท้ายก็คือนางอยากจะมีครอบครัวที่สมบูรณ์

นางจำได้ว่าความผิดหวังของนางค่อยๆ หายไปเมื่อ ด่าง ลี บอกว่า

"ไม่ต้องเสียใจหรอก เราจะมีลูกอีก 5 คน และทั้งหมดจะเป็นผู้หญิง"

พอคลอดได้ 3 วันก็มีพิธี "อยู่ มี ยั่ว" (ได้ลูก) คล้ายกับพิธีสู่ขวัญ มี "อ่วน นั้ง (หมอผี) มาทำพิธีไล่ผี เอา "จื่อ แน้ง" (กระดิ่ง) มาเดินสั่นรอบๆ บ้าน และในบ้านด้วย เพื่อขจัดภูตผีปิศาจ ไม่ให้มากล้ำกลายทารกใหม่ พ่อของเน่ง ลี ตู ฆ่าหมู 2 ตัวเลี้ยงเพื่อนบ้านและญาติพี่น้องที่มาแสดงความยินดี

เมื่อถึงเวลาสำคัญที่สุดตามประเพณีซึ่งเรียกว่า "อ่านไก่" ด่าง ลี นำไก่ดำตัวหนึ่งมาฆ่า เสร็จแล้วมอบให้กับหมอผีไปทำการถอนขนสดๆ โดยไม่ลวกน้ำร้อน แล้วจึงนำไปต้มที่ลานบ้าน เมื่อไก่สุก หมอผีก็หิ้วขึ้นจากหม้อมาวางบนกระด้งท่ามกลางสายตาของแขกทุกๆ คน

การอ่านนั้นมีที่อ่านสำคัญอยู่ 3 แห่งคือ ตาไก่ หัวไก่ และแห่งสุดท้ายคือนิ้วไก่ ตาไก่ที่ต้มแล้วหากไม่ปิดสนิททั้งสองข้าง หมายถึงว่าทารกคลอดใหม่จะเลี้ยงยาก มีแต่โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ทั้งอาจเสียชีวิตแต่เยาว์ สำหรับหัวไก่นั้นหมอผีจะต้องถลกหนังออกแล้วเอามีดผ่าดู ถ้าเส้นเลือดในหัวไก่ไม่มีเลือดสดๆ เหลืออยู่ เป็นเส้นเลือดแห้งขาวปกติดี แสดงว่าทารกมีความเฉลียวฉลาด นิ้วไก่ จะหมายถึงบุญวาสนาของเด็ก ถ้านิ้วไก่ทั้งหมดงองุ้มอยู่ในลักษณะเดียวกัน เป็นระเบียบ ไม่มีนิ้วหนึ่งแข็งกระด้างไม่ยอมงอ จะชี้ให้เห็นว่า ทารกเกิดใหม่เป็นผู้มีวาสนาดี มีความสำคัญต่อครอบครัวในภายหน้า น้อยนัก ที่ไก่ของทารกเกิดใหม่จะมีลักษณะดีครบทั้ง 3 ประการ

หมอผีแทบไม่เชื่อสายตาตนเองเมื่อปรากฏว่าตลอดชีวิตของการ

เป็นหมอผี ไก่ของ เน่ง ลี ตู เป็นตัวแรกที่มีลักษณะดีครบทั้ง 3 อย่าง เขารีบรายงานได้ด่าง ลี และบรรดาแขกทราบด้วยความตื่นเต้น

สามีของนางกลับเข้ามาในกระท่อม เล่าผลของการอ่านไก่ให้นางฟังด้วยความปรีดา ทำให้นางพลอยปลื้มใจไปด้วย ดีใจที่นางสามารถทำให้สามีมีความสุข ด่าง ลี สั่งฆ่าหมูเพิ่มอีก 3 ตัวเพื่อฉลองใหญ่

ขณะนั้น นางนั่งอยู่ท่ามกลางความมืดอย่างเดียวดาย รู้สึกเสียใจที่ด่าง ลี ไม่มีชีวิตอยู่เพื่อรับทราบเหตุการณ์ในคืนนี้ ลูกของเขากำลังฉายแสงของการเป็นผู้นำออกมาแล้วทั้งๆ ที่อายุยังไม่ครบ 18 ปี

ลานกว้างหน้าเพิงยาวซึ่งเป็นกองบัญชาการของกองทัพม้งเต็มไปด้วยผู้คนที่มาคอยฟังข่าว พวกเขารอกันอยู่ไม่นาน กัมมังดัง โหย่ง โซ้ง เสนาธิการของกองทัพภาค 2 ผู้ปฏิบัติการแทนท่าน ว่าง เปา ก็ก้าวออกมาจากในเพิง มายืนเด่นอยู่ต่อหน้าพวกชาวบ้าน ใบหน้าของเขามีร่องรอยของความหนักใจอยู่ด้วย เสียงพูดคุยกันในหมู่คนค่อยๆ เบาลง

"พี่น้องชาวม้งทั้งหลาย" โหย่ง โซ้ง กล่าวพร้อมทั้งกราดสายตาไปทั่ว

"ลูกหลานของเราสองคน ได้สร้างวีรกรรมที่ห้าวหาญ สมกับเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของคนม้ง เขาได้กำจัดพวกปะเทดลาว 3 คนที่ได้แอบมาสืบข่าวพวกเรา สองคนตายทันทีเมื่อถูกศรตัดขั้วหัวใจ อีกคนหนึ่งบาดเจ็บสาหัส พวกลาดตระเวนได้ไปพบขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ หลังจากสอบถามแล้วมันเปิดเผยว่า อีกไม่นานพวกปะเทดลาว และพวกญ่าล่าเลีย จะเข้าโจมตี

บ้านป่าดง ข้าพเจ้าได้รายงานให้ท่านว่าง เปา ทราบแล้ว โดยทางวิทยุ พรุ่งนี้ท่านจะกลับมาจากเวียงจันทน์ เมื่อท่านมาถึง เราจะได้ปรึกษาหารือกันต่อไป ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าขอให้ท่านทุกคนจงอยู่ในความสงบ ไม่ต้องตกใจ ขอให้อยู่กันอย่างปกติ เมื่อท่านว่าง เปา มีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วจะแจ้งให้ทราบต่อไป"

ชาวบ้านฮือฮากันอยู่พักหนึ่งหลังจากที่กัมมังดัง โหย่ง โซ้ว กล่าวจบ แล้วพากันทยอยกลับบ้าน ในไม่ช้าลานกว้างก็ปราศจากผู้คน

วันรุ่งขึ้น เน่ง ลี ตู สะดุ้งตื่นเมื่อแม่ปลุกตอนเกือบจะเที่ยงวัน คืนที่ผ่านมาเขาอดนอนอยู่จนเกือบสว่าง เพื่อตอบคำถามพวกเด็ก ๆ และเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้พวกผู้ใหญ่กลุ่มแล้วกลุ่มเล่าฟัง กว่าจะได้เข้านอนไก่ก็ขันตั้ง 3 ครั้ง

"ลี ตู" เสียงแม่เรียก "ลุกมากินข้าวได้แล้ว"

เน่ง ลี ตู ลุกขึ้นนั่งด้วยอาการงัวเงีย เสียงแม่บอกอีกว่า

"ลี ตู ไปล้างหน้าเสีย แล้วกลับมากินข้าว"

เขาทำตามที่แม่บอกเสร็จแล้วกลับเข้ามาในกระท่อม นั่งลงกินข้าวกับต้มผักกาดใส่เกลือ

ขณะที่กินอาหารอยู่ เขานึกเอะใจว่าทำไมวันนี้แม่เรียกชื่อเขาสั้น ๆ ว่า ลี ตู พอจวนจะอิ่มก็คิดออก ทำให้เขายิ้มออกมาได้

คนม้งโดยปกติจะมี 2 ชื่อ ชื่อแรกเป็นชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้เมื่อยังเป็นเด็ก ในกรณีของเขาชื่อเด็กก็คือ "เน่ง" ส่วน "ลี" นั้นเป็น "เส้ง" หรือนาม-สกุล ต่อมาพอโตขึ้นมีอายุเกิน 10 ปี จะได้ชื่อเพิ่มอีกชื่อหนึ่ง ชื่อที่สองของเขาก็คือ "ตู" ในช่วงที่จะว่าเป็นเด็กก็ไม่ใช่ ผู้ใหญ่ก็ไม่เชิงนี้ เขาถูกเรียกชื่อ

เน่ง ลี ตู หากได้รับการยอมรับจากคนทั่วๆ ไปว่าเป็นผู้ใหญ่เมื่อใดแล้ว ชื่อสมัยเป็นเด็กจะถูกตัดทิ้งทันที ทุกคนจะเรียกเขาแต่เพียงว่า “ลี ตู” หรือ “ตู ลี” กลับกันเท่านั้นเอง

บัดนี้เขาเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้วในสายตาของแม่ และเมื่อแม่ยอมรับ คนทั้งปวงก็จะต้องเห็นด้วย แน่นอนที่สุดการกระทำของเขาที่เกิดขึ้นเมื่อวานจะเป็นเหตุผลที่ใครปฏิเสธไม่ได้

“ลี ตู ท่าน ว่าง เปา กลับมาจากเวียงจันทน์แล้ว ท่านมากับนกเหล็กตัวใหญ่ มาลงที่หน้าห้องการ เสียดายที่เจ้าไม่เห็น มันเป็นสิ่งแปลกประหลาดเหลือเกิน ข้อยไม่เคยนึกเลยว่า จะมีนกเหล็กบินได้ มันขึ้นลงตรงๆ เสียด้วย ดีกว่านกจริงๆ เสียอีก”

“เจ้าพูดอะไรก็ไม่รู้ นกเหล็กในโลกนี้จะมีได้อย่างไร” เน่ง ลี ตู คัดค้าน

“ข้อยเห็นจริงๆ ทุกๆ คนก็เห็นด้วย พวกเรายังไปยืนดูกันที่นั่นตั้งนาน เวลามันจะลงมันปล่อยลมออกมาแรงมาก ฝุ่นฟุ้งไปหมด หลังคาบ้านของ ตั้ว ลือ ที่อยู่ใกล้กับห้องว่าการของท่าน ว่าง เปา ปลิวหลุดไปหมดเลย”

“เจ้าหลอกข้อยละกระมั้ง” เน่ง ลี ตู ยังสงสัย

“ข้อยไม่หลอกเจ้า ไม่เชื่อลองไปถามคนอื่นๆ ดูก็ได้ ท่านว่าง เปา มากับฝรั่งสองคนด้วย แต่ข้อยดูแล้วไม่เห็นเหมือนกับพวกฝรั่งที่เคยมาอยู่เชียงขวางเมื่อก่อนเลย ไม่รู้เป็นพวกไหน”

“อ้าว ก็ไหนว่าพวกฝรั่งมันแพ้สงครามหนีไปหมดแล้วอย่างไร มันจะกลับมาอีกทำไม”

"ข้อยก็ไม่รู้ แต่ท่าน ว่าง เปา ให้คนมาเรียกเจ้าไปหา"

"จริง ๆ หรือ" เน่ง ลี ตู ถามด้วยความไม่แน่ใจ "ท่าน ว่าง เปา เรียกข้อยไปหาทำไม"

"ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกัน ท่านให้เปลี้ยะ ย่าง มาตาม เมื่อเขามาเจ้ายังนอนอยู่ ข้อยเลยไม่ปลุก รีบ ๆ กินเสียซิ แล้วจะได้ไปหาท่าน"

เสียงฝีเท้าวิ่งมาตามถนน ยังไม่ทันที่ เน่ง ลี ตู จะเงยหน้าขึ้นดูโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็โผล่เข้ามาพร้อมกับพูดว่า

"ลี ตู ท่าน ว่าง เปา ให้เราไปหา"

"โหย่ง ยั่ว นั่งก่อน ลี ตู ยังกินข้าวไม่อิ่ม ให้เขากินให้อิ่มเสียก่อน แล้วค่อยไปพร้อม ๆ กัน" แม่ตอบแทน

เด็กหนุ่ม 2 คน เดินตามกันไปโดยไม่พูดไม่จา ในใจต่างก็เต็มไปด้วยความสงสัย ทำไมหนอท่าน ว่าง เปา ถึงได้เรียกให้ไปพบ ปกติท่านเป็นผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ให้ความสนิทสนมกับทุก ๆ คน แต่สำหรับเด็กที่มีอายุไม่ถึง 15 ปี อย่างเขาทั้งสองนี่นับว่าเป็นโอกาสพิเศษพอสมควร เขายังไม่เคยเห็นท่านเรียกเด็กไปพบเลย ครั้งนี้รู้สึกว่าเป็นครั้งแรก

เมื่อมาถึงหน้าห้องว่าการของท่าน ว่าง เปา ทั้งคู่ยืนรีรออยู่ข้างนอกเป็นเวลานานจนเปลี้ยะ ย่าง ออกมาพบเข้าถึงได้พาเข้าไปข้างใน

ความตื่นกลัวยิ่งเพิ่มมากขึ้นไปอีก เมื่อปรากฏว่า ภายในห้องทำงานของท่านว่าง เปา เต็มไปด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และยังมีคนผิวขาวจมูกโด่งผมสีเหลือง รูปร่างใหญ่กว่าพวกม้งนั่งอยู่ด้วยอีกสองคน เน่ง ลี ตู รู้สึกว่าบรรยากาศของการสนทนาก่อนที่เขาจะเข้ามา ตึงเครียดอยู่ไม่น้อย

"เย เนอ รัน เฮนเต็ส ข้าพเข้าขอยืนยันด้วยความมั่นใจวา พวกเรา

ชาวม้งเป็นชนเผ่าน้อยก็จริง แต่มีความประสงค์อย่างเด็ดเดี่ยวที่จะป้องกันตัวเองให้รอดพ้นจากการรุกรานของพวกคอมมูนิสต์" ท่าน ว่าง เปา พูดกับคนต่างชาติที่นั่งอยู่ตรงข้ามด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่น

"พวกเราไม่เคยสนใจเลยว่า การเมืองในเวียงจันทน์นั้นจะเป็นอย่างไร หรือจะเปลี่ยนแปลงไปในรูปใด ข้าพเจ้าสามารถพูดแทนชาวม้งทั้งหมดได้เลยว่า เราต้องการเสรีภาพ เราต้องการที่จะดำรงชีพอย่างสงบสุขเท่านั้น เราไม่เคยคิดที่จะรุกรานใคร ในประวัติศาสตร์ของเรามีแต่เราเท่านั้นที่ถูกรุกรานโดยพวกที่แข็งแรงกว่า เราหนีแล้วหนีอีก จำต้องอพยพจากเชียงขวางก็เพราะพวกปะเทดลาวมันทุ่มกำลังมากกว่าเราถึง 10 เท่าเข้าโจมตี พวกมันต้องการที่จะยึดเมืองเชียงขวางให้ได้ เพื่อจะได้เป็นที่มั่นเอาไว้ต่อสู้กับพวกเวียงจันทน์ บัดนี้ คนม้งกำลังตกอยู่ระหว่างการต่อสู้ของฝ่ายเวียงจันทน์ และฝ่ายซ้ายสุภานุวงศ์ เราไม่อาจกล่าวได้ว่าเราเข้าข้างฝ่ายเวียงจันทน์ แต่ว่าฝ่ายเวียงจันทน์ไม่เคยรุกรานเรา รัฐบาลลาวให้โอกาสเราปกครองตัวเอง ให้อิสระและเสรีภาพ ที่จะดำเนินชีวิตตามประเพณีของเรา ส่วนฝ่ายสุภานุวงศ์นั้นเป็นฝ่ายรุกรานเราก่อน พวกเราต้องสูญเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะป้องกันรักษาถิ่นฐานบ้านช่องของเราที่เชียงขวาง แต่ก็สู้พวกมันไม่ได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าพวกเราไม่สู้ แต่พวกมันมีกำลังมากกว่า มีอาวุธที่ดีกว่า เราจึงต้องสละเชียงขวางและถอยมาอยู่ที่นี่"

"ท่าน ว่าง เปา" คนต่างชาติผู้ซึ่งดูเหมือนจะเป็นหัวหน้ากล่าวด้วยภาษาลาวอย่างไม่ค่อยชัด "ข้อยทราบเรื่องราวทั้งหมดดี ที่เราเดินทางมากับท่านวันนี้ ก็เพื่อที่จะมาเยี่ยมและศึกษาสถานการณ์ ดูว่าชาวม้งได้รับ

การกระทบกระเทือนอย่างไรบ้าง ในการต่อสู้ระหว่างลาวทั้งสองฝ่าย รัฐบาลอเมริกันได้เคยช่วยเหลือรัฐบาลเวียงจันทน์อย่างมากมาย ในปีนี้เราก็ได้ให้ความช่วยเหลืออีก คิดเป็นจำนวนเงิน 150 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ท่านจะให้เราช่วยอะไรอีก"

"เย เนอ รัน เราต้องการความช่วยเหลือจากท่านโดยตรง โดยไม่ผ่านรัฐบาล สาเหตุที่ข้าพเจ้าต้องขอร้องท่านดังนี้ก็เพราะเงินที่ท่านส่งมาช่วยปะเทดลาวนั้นเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ถึงมือประชาชน" ท่าน ว่าง เปา หยุดพูดเมื่อเห็นแขกต่างชาติผงกศีรษะเห็นด้วย

"พวกเราชาวม้งต้องการครูฝึกทหารและอาวุธ เราต้องการที่จะมีกองกำลังที่เข้มแข็งไว้ป้องกันตนเองให้พ้นจากการรุกรานของเผ่าอื่น เพื่อเราจะได้อยู่กันอย่างสงบ" ท่าน ว่าง เปา กล่าวจบก็ผายมือมายังเด็กทั้งสอง ชาวผิวขาวมองตาม

"เด็กสองคนนี้ ได้แสดงออกให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะอยู่อย่างเสรีของพวกม้ง รวมทั้งความเด็ดเดี่ยวที่จะป้องกันตนเอง ทั้งคู่ได้สังหารทหารปะเทดลาว 3 คนเมื่อวานนี้ จากการแสดงออกของเด็กทั้งสองคนนี้ ข้าพเข้าขอยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า เราจะต้องสู้เพื่อป้องกันตนเองให้พ้นจากการรุกรานของใครก็ตามที่ประสงค์จะทำลายเรา ไม่ว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากท่านหรือไม่ก็ตาม"

กัมมังดัง โหย่ง โช้ง กวักมือเรียกเขาทั้งสองเข้าไปหา แล้วบอกให้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดที่ได้เกิดขึ้นเมื่อวันวานให้แขกชาวผิวขาวฟัง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เป็นผู้เล่าอย่างสั้นๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ สร้างความพอใจให้กับท่าน ว่าง เปา และแขกของท่านเป็นอย่างยิ่ง

หลังจากที่ได้ฟังเรื่องทั้งหมด ชาวต่างชาติก็ให้คำตอบแก่ท่าน ว่าง เปา

"เอาละ ข้อยประทับใจมาก และก็เห็นด้วยกับเจ้า ข้อยจะเสนอเรื่องไปยังวอชิงตัน ถ้าได้รับคำตอบ ข้อยจะติดต่อกับเจ้าอีกครั้งหนึ่ง"

ทั้งคู่ไม่ทราบว่า รายละเอียดของการสนทนาต่อไปเป็นอย่างไร เพราะว่าง เปา ยิ้มให้กับเขาทั้งสองและบอกว่า

"เจ้าไปได้แล้ว และทันทีที่อเมริกามาช่วยจัดตั้งกองทหารให้เรา เจ้าจะเป็นคนแรกที่เข้าฝึก" ท่าน ว่าง เปา พูดพลางชำเลืองไปยิ้มกับแขกฝรั่ง ทำให้แขกทั้งสองและบรรดานายทหารที่อยู่ในที่นั่นพากันหัวเราะลั่นห้อง

บทที่ 3

บ้านนา

ห่างจากบ้านป่าดง ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 50 กิโลเมตร มีเขาลูกเล็กลูกหนึ่งสูงประมาณ 1,500 ฟุต ชื่อว่าบ้านนา มีที่มั่นของพวกม้งตั้งอยู่ ทหารทั้งหมดในเขตนี้มี 1 กองพัน รวมแล้วประมาณ 300 คน อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของร้อยเอกหมวด สือ ที่มั่นแห่งนี้เป็นแห่งเดียวที่สามารถช่วยสกัดกั้นการรุกรานของข้าศึกได้ ด้วยมียุทธภูมิที่ดีกว่า พวกข้าศึกที่พยายามเล็ดลอดผ่านแนวป้องกันนี้ไป จะถูกซุ่มโจมตีแตกกระเจิงหมดด้วยฝีมือของทหาร "กองหลอน" (กองโจร) ม้งที่ชำนาญภูมิประเทศ สิ่งเดียวที่ก่อความหนักใจให้กับหมวด สือ ก็คือ การส่งกำลังบำรุง ทุก ๆ อาทิตย์เขาจะต้องแบ่งกำลังทหารอย่างน้อย 50 คนไปลำเลียงข้าวสารจากป่าดงมายังบ้านนา มาระยะหลังนี้ พวกข้าศึกสืบทราบถึงวิธีการลำเลียงเสบียงอาหารของพวกเขา พวกมันเลยใช้วิธี หนามยอกเอาหนามบ่งบ้าง โดยส่งหน่วยเล็ก ๆ เล็ดลอดเข้ามาดักซุ่มยิงขบวนลำเลียงข้าว

พวกมันทำสำเร็จมาแล้ว 3 ครั้งติดต่อกัน ทำให้ต้องสูญเสียทหารไปคราวละมากๆ อาทิตย์ที่แล้วเขาเสียทหารไปถึง 15 คน ในคราวเดียว หมวด สือรู้ดีว่าน้ำหนักข้าวสาร 20 กิโลกรัมที่อยู่บนหลังของทหารนั้น จะต้องทำให้ประสิทธิภาพการรบด้อยลง แต่เขาก็ไม่สามารถเจียดทหารให้ไปคุ้มกันได้

วันนี้เป็นวันที่เขาจะต้องส่งทหารไปขนข้าวจากป่าดงอีก หมวด สือถอนหายใจเมื่อนึกว่าทุกครั้งที่ออกคำสั่งให้ทหารไปขนข้าว เหมือนกับออกคำสั่งให้พวกนั้นไปตาย เขาเรียกประชุมหัวหน้าหมู่ จำนวน 6 คน ก่อนที่จะส่งทหารทั้งหมด 72 คน ออกเดินทาง

"พวกเราจะทำแบบครั้งก่อนๆ อีกไม่ได้แล้ว" หมวด สือ กล่าวกับบรรดาหัวหน้าหมู่ "พวกเราตายไปแล้วหลายสิบ คราวนี้เราจะต้องใช้แผนใหม่ แบบเก่านั้นมันเหมือนกับเดินไปตาย ครั้งนี้เจ้าจะต้องแบ่งออกเป็นหมู่ ๆ ละ 12 คน แยกย้ายกันใช้เส้นทางคนละสายยามขากลับ และให้รักษาความลับเกี่ยวกับเส้นทางที่พวกเจ้าแต่ละหมู่จะใช้อย่างสุดยอดเพื่อความปลอดภัยของพวกเจ้าเอง การปฏิบัติงานครั้งนี้ข้อยขอมอบให้ บี ลี เป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว ให้พวกเจ้าเชื่อฟังคำสั่งของ บี ลี เหมือนว่าเป็นคำสั่งของข้อย" หมวด สือ มองหน้าหัวหน้าหมู่แต่ละคน แล้วถามว่า "มีผู้สงสัยอะไรไหม" และหลังจากที่ทิ้งระยะชั่วครู่ก็กล่าวต่อว่า "ถ้าไม่มีก็ดีแล้ว แยกย้ายกันไปเตรียมตัวได้ เมื่อถึงเวลาหกโมงเย็นให้ออกเดินทาง"

ทุกคนพากันแยกย้ายไปเตรียมตัว

"บี ลี เดี๋ยวก่อน ข้อยอยากจะพูดอะไรกับเจ้าหน่อย" หมวด สือเรียกตามหลังหัวหน้าหมู่ที่อายุน้อยที่สุดของเขา

เด็กหนุ่มที่ถูกเรียกชะงัก หันกลับมาเผชิญหน้ากับผู้บังคับบัญชา สายตาแสดงความสงสัยออกมา ร่างกายที่เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อทำให้เขาแลดูขึงขัง ลักษณะการยืนของเขา ผึ่งผายและมีท่าทางเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างยิ่ง ถึงแม้จะมีอายุเพียง 19 ปี แต่เขาก็มีท่าทางเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว นิสัยค่อนข้างจะแข็งกระด้างและมุทะลุดุดัน

"ท่านนายกองพันมีอะไรหรือ" บี ลี ถามห้วนๆ

"ไม่มีอะไรมากหรอก ข้อยเพียงแต่อยากจะแสดงความเสียใจในการตายของพ่อเจ้าอีกครั้งหนึ่งเท่านั้น และขอฝากความระลึกถึงไปถึงแม่ของเจ้าที่ป่าดงด้วย"

หมวด สือ รีบกล่าวต่อเมื่อเห็น บี ลี หมุนตัวทำท่าจะออกเดิน

"ข้อยขอบใจที่เจ้าไม่ลาไปช่วยงานศพของพ่อเจ้า ถ้าเจ้าจะไปก็คงไม่มีใครว่า แต่เจ้าสมัครใจอยู่ช่วยพวกเราสู้รบเอง ทุกคนก็รู้ว่าสถานการณ์ที่นี่ในช่วงนั้นมันหนักจริงๆ การที่เจ้าทำเช่นนั้นทุกคนก็เห็นใจและพากันสรรเสริญ แม้แต่ท่าน ว่าง เปา เมื่อรู้เรื่องก็บอกกับข้อยว่า ท่านจะเลื่อนยศให้เจ้าเป็นนายทหารเร็วๆ นี้ และเมื่อเจ้าได้เลื่อนยศข้อยก็จะให้เจ้าเป็น "ผู้รองนายกองร้อย" (รอง ผบ.ร้อย)

บี ลี เดินออกมาโดยไม่รู้สึกตื่นเต้นยินดีแต่อย่างใดในข่าวดีที่หมวด สือ บอก สำหรับเขาแล้ว ยศและตำแหน่งไม่มีความหมายเลย เขาจำได้ว่าสาเหตุที่ไม่ลาพักเพื่อไปช่วยงานศพพ่อก็เพราะว่า เขากลัวที่จะเสียเวลาเสียโอกาสที่จะแก้แค้นแทนพ่อ เขาคิดว่าพ่อจะฟื้นขึ้นมาอีกไม่ได้ สิ่งที่ควรจะทำก็คือ รีบจัดการส่งไอ้พวกหมาป่าปะเทดลาวลงหลุมตามหลังพ่อให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขาทำการรบเหมือนคนบ้า เคยวิ่งนำหน้าไล่แทง

พวกข้าศึกด้วยมีดปลายปืน แทนที่จะยิงด้วยกระสุน และจะต้องเป็นคนแรกเสมอที่เข้าถึงที่มั่นศัตรู เมื่อมีการซุ่มโจมตี เขาจะยิงอย่างไม่ยั้งมือจนพวกเพื่อนๆ ต้องสะกิดบอกว่า “พอแล้วๆ มันตายหมดแล้ว” เขาเคยพยายามจดจำจำนวนทหารปะเทดลาวที่ถูกเขาฆ่าตาย แต่พอมีจำนวนเกิน 50 คนแล้วเลยขี้เกียจนับต่อ ความบ้าระห่ำของเขาสร้างศรัทธาขึ้นในบรรดาทหาร เมื่อมีการออกปฏิบัติการทุกคนอยากจะอยู่หมู่เดียวกันกับเขา

หมวด สือ มองตาม บี ลี ไปอย่างครุ่นคิด เด็กอายุ 19 ปี ไม่น่าจะห้าวหาญอย่างนี้เลย เขารู้สึกเป็นห่วงเด็กคนนี้ตลอดเวลา และในใจมีความผูกพันเป็นพิเศษด้วยเหตุผลหลายประการ

สิ่งแรกที่สุดก็คือ ร้อยเอก หมวด สือ เป็นเพื่อนรักของด่าง ลี ได้เดินทางมาจากหนองแฮดพร้อมกัน เพื่อเป็นทหารให้ฝรั่งเศส และเคยมีโอกาสร่วมรบภายใต้การนำของว่าง เปา อย่างโชกโชน

ประการที่สอง เขารัก บี ลี เหมือนเป็นลูกชายของเขาเอง ความผูกพันอันนี้จะว่าเกิดขึ้นโดยสายเลือดก็ว่าได้ หมวด สือ เป็นญาติห่างๆ กับแม่ของ บี ลี “เส้ง” หรือสกุล “สือ” เหมือนกัน

ส่วนประการสุดท้าย ซึ่งเป็นประการสำคัญที่สุด ที่เขาเก็บงำไว้ในใจแต่ผู้เดียวมาตลอดเวลาก็คือ เขารักแม่ของ บี ลี เป็นความรักซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยที่ยังเป็นเด็ก สมัยที่ยังไม่ได้ย้ายมาจากบ้านหนองแฮด มันเป็นการแอบรักข้างเดียว ซึ่งหมวด สือ รู้อยู่เต็มอกตลอดเวลาว่าจะไม่มีโอกาสสมหวังในความรักของเขาเลย เพราะถึงแม้ว่าแม่ของ บี ลี จะรักเขาเหมือนกัน แต่ประเพณีที่เคร่งครัดของชาวม้งก็จะยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญ

อยู่ดี ในเผ่าม้งจะไม่มีการสมรสระหว่างคู่บ่าวสาวที่มี "เส้ง" เดียวกันโดยเด็ดขาด หมวด สือ ยอมรับความจริงข้อนี้ เขาซ่อนความรู้สึกในใจของเขาอย่างมิดชิด เฝ้ามองญาติที่เขาหลงรักด้วยความปรารถนาดีเรื่อยมา เขาดีใจเป็นที่สุดเมื่อหล่อนแต่งงานกับ ด่าง ลี เนื่องจากรู้แน่ว่านางจะมีความสุข เพราะด่าง ลี เป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต และมีความรับผิดชอบสูง ไม่ว่าในด้านหน้าที่การงานหรือในด้านครอบครัว ผิดกับผู้ชายคนอื่นๆ ทั้งหมดที่มาติดพันหล่อน

เขาเฝ้าติดตามข่าวการตั้งท้องของนางอย่างกระตือรือร้นอยู่เงียบๆ ใจของหมวด สือ อยากจะให้ลูกในท้องของคนที่เขารักเป็นลูกของเขาเอง พอครบกำหนดคลอดนางก็ให้ลูกชายคนแรกที่แข็งแรงแก่ ด่าง ลี

ในงานสู่ขวัญทารก หมวด สือ ไปเมาฉลองกับ ด่าง ลี เสีย 3 วัน 3 คืนเต็มๆ ได้รับฟังรายงานการอ่านไก่จากหมอผีด้วยความเสียใจ ไก่ของ บี ลี มีสิ่งดีที่ตาเท่านั้น ส่วนอื่นๆ ไม่มีอะไรดีเลย

ในคืนที่สามหลังจากเหล้าไหสุดท้ายหมดไปนานแล้ว ด่าง ลี อ้อๆ แอ้ๆ ถามขึ้นว่า

"หมวด สือ เจ้าฮักข้อยไหม"

"รักเจ้าหรือ" หมวด สือ ย้อนถามยิ้มๆ "เรื่องอะไรข้อยจะต้องรักเจ้า เจ้าไม่ใช่ผู้หญิงนี่นา จะให้ข้อยรักเจ้าได้อย่างไรล่ะ"

"ไม่ช่าย...ไม่ช่าย... ข้อยไม่ได้หมายความว่ารักกันแบบนั้น... รักแบบเพื่อนน่ะ" หลังจากที่พยายามตั้งสติให้ดีกว่าเดิมแล้ว ด่าง ลี จึงพูดต่อไป "เรารู้จักกันมาตั้งแต่เป็นเด็ก เราร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กันมา เมื่อเราโตขึ้นเราเคยช่วยเหลือซึ่งกันและกันแทบจะทุกสิ่งทุกอย่าง เจ้าคิดว่า

เราพอจะเป็นเพื่อนตายกันได้ไหม”

“อือ...ถ้าแบบนั้นละก็ได้อยู่ เจ้าน่าจะรู้ว่าเราตายแทนกันได้ เจ้าถามทำไม”

ด่าง ลี ไม่ตอบในทันที เขาคิดอยู่ครู่หนึ่งก่อนจะพูดด้วยน้ำเสียงจริงจัง ไม่มีวี่แววของอาการเมาหลงเหลืออยู่

“ข้อยคิดว่าข้อยอาจจะตายก่อนที่ลูกมันโตเป็นผู้ใหญ่ จนมีลูกมีเมีย หากข้อยตายไปเสียก่อนแล้ว ลูกมันก็จะไม่มีใครดูแล ถ้าเจ้ารักข้อยอย่างเพื่อนร่วมเป็นร่วมตายกันแล้ว ข้อยอยากจะขอร้องให้เจ้าช่วยดูแลลูกข้อยต่อไปด้วย”

“จ๋อ ต้อ...เจ้าพูดเลอะเทอะแล้ว ด่างลี” หมวด สือ ท้วง

“ไม่หรอก...ไม่หรอก สติข้อยยังดีอยู่ แต่ข้อยรู้สึกสังหรณ์ใจเท่านั้นเองว่าข้อยจะอายุไม่ยืน”

“เรื่องนี้ให้เจ้าไว้ใจข้อยได้ ข้อยขอสัญญาต่อหน้าไฟเดี๋ยวนี้เลยว่าข้อยจะรับเลี้ยงดูลูกของเจ้าอย่างดีที่สุด” หมวด สือ รับปากด้วยน้ำเสียงขึงขัง พยายามซ่อนความปีติไว้ในใจ

“ไก่ของลูกข้อยมันไม่ค่อยดีเท่าไหร่ นิ้วตีนมันงอไม่เท่ากัน วาสนามันคงจะไปไม่ไกล แต่หากเจ้าจะช่วยดูแลสั่งสอนมันบ้าง ข้อยก็จะได้สบายใจ”

“ไม่เป็นไรหรอก ด่าง ลี ข้อยได้ให้สัญญาต่อหน้าไฟแล้ว เจ้าไม่ต้องเป็นห่วง ความจริงแล้วลูกของเจ้าจะว่าไปก็เป็นหลานแท้ๆ ของข้อย เพราะเมียเจ้าก็ “เส้ง” เดียวกันกับข้อย”

หมวด สือ ไม่เคยคิดที่จะแต่งงาน ทั้งๆ ที่พ่อแม่คะยั้นคะยอให้

เลือกหาผู้หญิงมาเป็นเมียเสีย เขาอ้างแต่เพียงว่า เขาต้องการที่จะเป็นทหารอย่างเดียว หากมีครอบครัวแล้วจะทำให้เขาทำงานไม่ได้เต็มที่ ด้วยความพยายามบากบั่นทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ในที่สุดก็ได้มีโอกาสเลื่อนขั้นเป็นนายกองพัน และได้ บี ลี มาเป็นทหารใต้บังคับบัญชา

ข่าวการตายของ ด่าง ลี ทำให้หมวด สือ เสียใจเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและด้วยคำสัญญาที่ได้ให้ไว้กับเพื่อนรัก ทำให้เขาต้องเรียกบี ลี มาเตือนไม่ให้ทำการรบอย่างเสี่ยงเกินไป เพราะชีวิตของ บี ลี จะมีค่าต่อชาวม้งอีกมากหากไม่ตายไปเสียก่อน บี ลี รับฟังคำตักเตือนอย่างสงบ ทว่าไม่ทำตาม หมวด สือ ยังไม่เลิกล้มความพยายาม เขาออกคำสั่งแต่งตั้งให้ บี ลี เป็นหัวหน้าหมู่ทั้ง ๆ ที่มีอายุน้อย ด้วยหวังว่าความรับผิดชอบในชีวิตของลูกหมู่จะทำให้ บี ลี ลดความบ้าระห่ำลงบ้าง แต่กลับตรงกันข้าม บี ลี นำลูกหมู่ของตัวเองเข้าปฏิบัติการอย่างรุนแรงกว่าเดิมหลายเท่า

หมวด สือ เคยเรียกลูกหมู่มาถามถึงการทำงานของ บี ลี ทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า พวกเขารักและบูชา บี ลี เป็นชีวิตจิตใจหัวหน้าหมู่ของเขาเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เมื่อเวลาไม่อยู่ในการรบแล้ว จะช่วยทำงานเหมือนกันทุก ๆ คนในหน่วย เป็นคนพูดน้อย มักจะขอร้องมากกว่าออกคำสั่ง ยกเว้นแต่เวลาทำการรบเท่านั้นที่ลูกหมู่ทุกคนถือว่าคำสั่งของบี ลี คือคำประกาศิต เวลารบเขาไม่เคยอยู่หลังลูกน้อง จะต้องอยู่หน้าเสมอ หลายคนบอกหมวด สือ ว่า เนื่องจากพวกเขากลัวหัวหน้าจะได้รับอันตราย เคยพยายามที่จะออกหน้า แต่ความพยายามของพวกเขาไม่เคยสำเร็จสักครั้งเดียว

เพราะลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีและความกล้าหาญของ บี ลี ทำให้ลูกน้องทุกคนภูมิใจที่ได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา หน่วยของ บี ลี กำลังมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วกองทัพม้ง

หกโมงเย็น ของวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1970

ดวงอาทิตย์ลับยอดภูเบี้ยไปนานแล้ว ความเย็นของกลางคืนต้นฤดูฝนเริ่มแผ่เข้ามาคลุมบริเวณเทือกเขาด้านตะวันตกของทุ่งไหหิน ระยะทางจากบ้านนาไปบ้านป่าดงไกลถึง 50 กิโลเมตร ขบวนลำเลียงจะต้องใช้เวลาคืนนี้ทั้งคืน และวันพรุ่งนี้อีกประมาณครึ่งวันสำหรับเดินทางกลับไปรับเสบียงที่บ้านป่าดง เส้นทางที่ใช้จะต้องผ่านบ้านซำทอง ล่องแจ้ง ภูเบี้ย และผาขาวก่อนที่จะถึงจุดหมาย ช่วงทางระหว่างซำทองกับล่องแจ้งเป็นช่วงที่อันตรายที่สุดบนเส้นทางนี้ เพราะเต็มไปด้วยป่าทึบและเหมาะสมสำหรับการซุ่มโจมตีของข้าศึก ขบวนลำเลียง 3 ขบวนที่ผ่านมาถูกซุ่มยิงในเขตนี้ทั้งนั้น

บี ลี มีแผนของเขาอยู่ในใจ ซึ่งไม่ยอมแพร่งพรายให้ผู้ใดทราบ แม้แต่หมวด สือ ผู้บังคับบัญชาโดยตรง เขามีสิทธิอย่างเต็มที่ที่จะเปลี่ยนแผนการปฏิบัติการตามความเหมาะสม เมื่อขบวนลำเลียงออกเดินทางพ้นบริเวณที่ตั้งที่บ้านนา

เนื่องจากได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการครั้งนี้ บี ลี ได้ใช้เวลาไม่น้อยที่จะสอบถามบรรดาเพื่อนทหารถึงรายละเอียดของการซุ่มโจมตี ของพวกปะเทดลาว เมื่อได้ข้อมูลหมดแล้ว แผนการก็ถูก

กำหนดขึ้นในใจอย่างเงียบ ๆ

บี ลี ยกแขนขวาขึ้นชูเหนือศีรษะ ให้ทหารทุกคนที่รวมกลุ่มกันอยู่ได้เห็น เมื่อโบกมือไปข้างหน้า เป็นสัญญาณให้ออกเดินทาง ลูกหมู่อีก 11 คนของเขาก็ปฏิบัติตาม ทุกคนเดินตามหลังกันไปอย่างมีระเบียบ 5 นาทีให้หลังก็ออกเดินทางติดตามไปอีกหมู่หนึ่ง ทิ้งช่วงระยะห่างกันประมาณ 50 เมตร

หมู่ของ บี ลี เคลื่อนที่ไปอย่างเงียบเชียบ หากหลับตาแล้วจะไม่รู้เลยว่ามีการเคลื่อนไหวของคนถึง 12 คน วินัยการเดินป่าของทหารม้งนับว่าดีเลิศ ทั้งนี้เพราะว่าในวิถีชีวิตจริงของพวกเขามีสภาพคล้ายคลึงกันมาก

ขบวนทหาร 72 คนรวมตัวกันอีกครั้งหนึ่งที่ตีนภูเบี้ย ห่างจากผาขาวไปทางทิศเหนือ 10 กิโลเมตร ขณะนั้นฟ้าสางแล้ว ทุกคนเดินทางอย่างอดทนมาตลอดทั้งคืน เมื่อมีโอกาสพักผ่อนก็พากันทิ้งปืน และตะกร้าที่สะพายมา นั่งลงอย่างเหนื่อยอ่อน

ส่วนหัวหน้าหนุ่มนั้นไม่ยอมพักเช่นคนอื่น เดินสำรวจทั่วบริเวณมองยอดภูเบี้ยอย่างครุ่นคิด นึกในใจว่า หากจะให้พวกม้งยืนหยัดต่อสู้กับผู้รุกรานจนวินาทีสุดท้ายแล้ว ภูเบี้ยจะเป็นที่มั่นที่เหมาะสมที่สุด มันมีความสูงถึง 9,000 กว่าฟุต สูงกว่าภูเขาลูกใดในภูมิภาคนี้ ที่ภูเบี้ย...ม้งจะป้องกันตนเองได้ตลอดไป ถึงแม้ว่าศัตรูจะมีกำลังมากกว่า แต่ป่าทึบที่ล้อมรอบภูเขาลูกนี้จะเป็นยุทธภูมิที่พวกเขาปรารถนา ม้งจะเป็นเจ้าอยู่ที่ภูเบี้ยชั่วลูกชั่วหลาน บี ลี คิดว่าความเห็นของเขาถูกต้องด้วยเหตุและผล แต่จะต้องถ่ายทอดความคิดนี้ให้แก่ใครอีกคนหนึ่ง เพื่อมันจะได้ไม่สูญไปเปล่า ๆ ถ้าเขาเกิดเสียชีวิต บี ลี พยายามนึกหาบุคคลที่เหมาะสมอยู่นาน บุคคลที่

จะไม่หัวเราะเยาะความคิดของเขา ตอนนี้จะไม่มีใครนึกถึงอนาคตหรอก แต่เขาเชื่อว่า คำสาปที่ตราอยู่บนวิถีชีวิตของเผ่าม้งจะทำให้ต้องถอยหนี ต้องเร่ร่อนที่อยู่ถาวรต่อไป วันต่อสู้ที่แตกหักของพวกม้งจะต้องมาถึงไม่ช้าก็เร็ว ที่นี่ที่เดียวที่เหมาะสมเป็นที่มั่นสุดท้าย

บี ลี นึกออกว่าคนที่เขาจะถ่ายทอดความคิดให้ก็คือ เน่ง ลี ตู น้องชายคนเดียวของเขา น้องย่อมมีอายุยืนกว่าพี่ และจะมีโอกาสใช้ความคิดของเขาให้เป็นประโยชน์เมื่อวันนั้นมาถึง

เมื่อรวบรวมทหารพร้อมแล้ว บี ลี ก็ออกคำสั่งให้เริ่มเดินทางช่วงสุดท้ายต่อไป ระหว่างเดินทางเขาคิดถึงน้องชาย รู้สึกภูมิใจในวีรกรรมที่ได้ยินมา ช่างสมกับที่เป็นคนหนึ่งใน “เส้ง” ลี ขณะเดียวกันก็พยายามเตือนตัวเองว่า เมื่อเจอหน้าน้องจะต้องเรียกชื่อให้เหมาะสมเสียใหม่ว่า “ลี ตู” ไม่ใช่ “เน่ง ลี ตู” ดังเมื่อก่อน

บ้านป่าดงมีสภาพทุกอย่างเหมือนที่ บี ลี ได้คาดไว้ไม่ผิด กระท่อมที่พักของครอบครัวเล็กและปลูกสร้างอย่างลวกๆ ผิดกับบ้านที่เซียงขวางจากหน้ามือเป็นหลังมือ อุปกรณ์เครื่องใช้ในครอบครัวมีเหลือจำนวนไม่กี่ชิ้น เพราะตกหล่นหลงลืมไประหว่างการอพยพ แม่มีสีหน้าแก่ลงเพราะความยากลำบาก เน่ง ลี ตู มีท่าทางเป็นผู้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิม การพูดจาเต็มไปด้วยเหตุผล ความรับผิดชอบ ในฐานะที่เป็นผู้ชายคนเดียว ที่เหลืออยู่กับครอบครัวคงจะเป็นสิ่งที่ทำให้ เน่ง ลี ตู เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บี ลี ใช้เวลาในช่วงบ่าย หลังจากกลับถึงบ้านป่าดงเข้ารายงานตัวกับกองบัญชาการแล้วพักผ่อนตลอด เมื่อตื่นมาอีกครั้งในตอนเย็น ก็ใช้เวลาหลังจากกินอาหารเสร็จแล้วไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องอีกเกือบครึ่งคืน

เน่ง ลี ตู ติดตามไปทุกหนทุกแห่งไม่ยอมห่าง ที่บ้านญาติแต่ละครอบครัว บี ลี เล่าเรื่องราวของการสู้รบให้ฟังตามที่ถูกขอร้อง เขาสังเกตเห็นว่า เน่ง ลี ตู นั่งฟังอย่างสนใจโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเล่าครั้งแรกของคืนนั้นหรือครั้งสุดท้าย

"ลี ตู" พี่ชายเอ่ยปากถามขณะที่เดินกลับบ้านด้วยกัน "เจ้าเคยไปภูเบี้ยไหม"

"ภูเบี้ยอยู่ไหนล่ะ" เน่ง ลี ตู ย้อนถาม

"อยู่ทิศนี้" บี ลี ชี้มือไปในความมืด "ภูเขาลูกที่สูงที่สุด อยู่เหนือผาขาวขึ้นไปหน่อยหนึ่ง ตอนกลางวันเจ้ามองไปทางทิศเหนือของป่าดง เจ้าจะเห็นภูเขาลูกที่สูงที่สุดอยู่ลูกหนึ่ง ลูกนั้นแหละ ภูเบี้ยละ"

"อ๋อ ข้อยรู้จักแล้ว แต่ข้อยไม่เคยไปเลย เจ้าถามทำไม"

"ข้อยคิดแต่เพียงว่า หากพวกม้งจะต้องต่อสู้จนถึงที่สุดเพื่อจะรักษาถิ่นที่อยู่ของพวกเราแล้ว ข้อยว่าที่ภูเบี้ยนั้นเหมาะที่สุดที่จะเป็นที่มั่นสุดท้ายของพวกเรา"

"ทำไมเจ้าว่าภูเบี้ยดีที่สุดล่ะ ที่อื่นดีกว่าไม่มีอีกแล้วหรือ"

"อาจมีอยู่ แต่ที่นั่นเป็นภูเขาที่สูง และก็ใหญ่มาก บริเวณรอบๆ เต็มไปด้วยป่าทึบ พวกเราจะสามารถหลบซ่อนตัวได้อย่างสบาย ความสูงของมันจะทำให้ข้าศึกเข้าตีเราได้ยาก ถ้าเราอยู่บนนั้น เราจะอยู่สูงกว่าเมฆด้วยซ้ำไป เราจะเป็นเจ้าฟ้า"

"เป็นเจ้าฟ้า ดีอย่างไรล่ะ บี ลี"

"เป็นเจ้าฟ้า ก็หมายถึงว่าเราเป็นเจ้าของฟ้า ส่วนพวกศัตรู ถ้ามันยกกำลังมาตีเราจากข้างล่าง พวกมันก็มาจากที่ต่ำ มาจากพื้นดิน พวกที่

มาจากพื้นดินมันจะต้องด้อยกว่าที่อยู่บนฟ้า ผีดินไม่เคยสู้ผีฟ้าได้ เจ้าก็รู้อยู่แล้ว"

"เหมือนกับผี ***"สินชัย"*** ใช่ไหม ผีที่เก่งกล้าสามารถที่คอยช่วยพวกมนุษย์ตลอดเวลา พวกผู้เฒ่าเล่าว่า ผี ***"สินชัย"*** มาจากฟ้า"

"ใช่แล้ว ลี ตู คล้าย ๆ กันนั้นแหละ"

เมื่อกลับถึงบ้าน ทั้งคู่ยังไม่เข้านอน นั่งลงหน้ากระท่อม นอกจากเสียงแม่พลิกตัวทำให้แคร่ดังเอียดอาด ๆ และเสียงหมาเห่าเป็นครั้งคราวมาจากท้ายบ้านแล้ว ทุกอย่างเงียบสงบ ลมที่พัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้หอบเอาความเย็นจากบริเวณที่ฝนตกมาสู่หมู่บ้านเป็นระยะ ๆ

"บี ลี เจ้ารู้ไหมว่าใครเป็นคนฆ่าพ่อของเรา"

"ข้อยรู้อยู่" บี ลี ตอบด้วยน้ำเสียงที่เยือกเย็น ผงกศีรษะอยู่ในความมืด

"เจ้ารู้ได้อย่างไรล่ะ ข้อยได้ยินว่าไอ้หมาป่า ม้ง เลีย (ม้งแดง) ชื่อ ปัก ใจ ว่าง เป็นคนฆ่า"

"เจ้าได้ยินมาถูกต้องแล้ว ลี ตู พวกทหารเก่าของพ่อหลายคนถูกส่งไปอยู่บ้านนา ข้อยได้สอบถามพวกนั้นหมดทุกคน พวกเขาตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า เป็นไอ้ ปัก ใจ ว่าง แน่ที่ฆ่าพ่อ"

"บี ลี พวกทหารเขารู้ได้อย่างไรล่ะ" เน่ง ลี ตู สงสัย

"พวกทหารของพ่อเล่าให้ข้อยฟังว่า พ่อเคยนำทหารเข้าสู้รบกับไอ้ ปัก ใจ ว่าง หลายครั้ง บางครั้งเกิดติดพันกันจนเกือบถึงขั้นตะลุมบอน ทหารพวกนั้นเคยเห็นไอ้ปัก ใจ ว่าง อย่างชัด ๆ และคิดว่ามันมีผี เพราะยิงเท่าไร่ ๆ ก็ไม่ถูกมันซักที ทั้ง ๆ ที่ระยะห่างกันไม่ถึง 20 เมตร สิ่งสำคัญที่

ทำให้พวกทหารรู้จักไอ้ ปัก ใจ ว่าง ก็คือไอ้หมานั่นมันสวมหมวกไม่เหมือนม้งเลีย (ม้งแดง) คนอื่นๆ มันไม่ยอมสวมหมวกเครื่องแบบทหารที่ญ่า ล่า เลีย ส่งมาให้ มันจะสวมแต่หมวกดำของชาวม้งตลอดเวลา ทั้งกองพันจะมีแต่มันผู้เดียวที่ทำเช่นนั้น"

"ทำไมพวกปะเทดลาวยอมให้มันทำแตกต่างไปจากคนอื่น บี ลี"

"ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกัน มันอาจจะถือว่ามันเป็นนายกองพันกระมังเลยไม่มีใครกล้าว่าอะไรมัน"

"บี ลี" เน่ง ลี ตู เอ่ยขึ้นช้าๆ อย่างชัดเจน หลังจากนั่งเงียบอยู่ชั่วครู่ สายตามองตรงไปในความมืดของกลางคืน "บี ลี... เจ้ามาแข่งกันกับข้อยไหมล่ะ...ดูว่าระหว่างเราสองคนใครจะฆ่าปัก ใจ ว่าง ได้ก่อนกัน"

"เจ้าว่าอะไรนะ" บี ลี ถามด้วยความไม่เชื่อหูตนเอง

วันรุ่งขึ้น บี ลี ก็เตรียมการขนเสบียงกลับบ้านนา แทนที่จะออกเดินทางในเวลาเย็นดังที่เคยปฏิบัติมา เพื่อจะได้ไปสว่างที่ล่องแจ้ง แล้วเคลื่อนผ่านระยะทางอันตรายในเวลากลางวัน เขากลับให้ทหารจัดขบวนให้เสร็จในตอนเช้า และออกเดินทางทันที บี ลี รู้ว่าคำสั่งเปลี่ยนแปลงกำหนดการเดินทางนี้จะต้องสร้างความฉงนให้แก่ลูกน้องเป็นอย่างยิ่ง หัวหน้าหมู่หนุ่มนึกยิ้มในใจ เนื่องจากเขามีแผนเรียบร้อยแล้ว แต่เป็นแผนที่เสี่ยงพอดู จะสำเร็จหรือไม่ต้องคอยดูต่อไป เพราะแผนของเขากำหนดขึ้นจากสมมุติฐานหลายประการ

ข้อแรกก็คือ ข้าศึกจะต้องมีสายลับอยู่ในหมู่ชาวม้งที่บ้านป่าดง

ข่าวเกี่ยวกับวันและเวลาที่ขบวนลำเลียงออกเดินทางกลับบ้านนา จะต้องล่วงรู้ไปถึงหูของพวกทหารปะเทดลาว เพื่อจะได้มาซุ่มโจมตีในเวลาที่เหมาะสม สามครั้งที่ผ่านมา เวลาออกเดินทางของขบวนลำเลียงไม่เคยซ้ำกัน บางครั้งมาพักอยู่บ้านป่าดง 2 วัน บางครั้งเพียงวันเดียว และครั้งที่นานที่สุดพักอยู่ถึง 5 วัน โดยหวังจะให้พวกปะเทดลาวที่มาซุ่มอยู่เลิกล้มความตั้งใจเพราะรอนานเกินไป แต่ปรากฏว่าขบวนลำเลียงถูกโจมตีทั้ง 3 ครั้ง

ประการที่สอง ก็คือว่า การโจมตีจะต้องกระทำในเวลากลางวัน ซึ่งข้าศึกสามารถเห็นเป้าหมายได้อย่างชัดเจน และแน่ใจว่า เป็นขบวนลำเลียงที่มีภาระต้องแบกข้าวสารอยู่บนหลังไม่น้อยกว่าคนละ 20 กิโลกรัม ไม่อาจโต้ตอบป้องกันตัวได้อย่างรวดเร็ว

ประการสุดท้าย เกี่ยวกับสถานที่ซุ่มยิงซึ่งจะอยู่ในช่วงระหว่างล่องแจ้งกับซำทอง เส้นทางในระยะนั้นเต็มไปด้วยยุทธภูมิที่ดียิ่งสำหรับข้าศึก เพราะเป็นทางเดินแคบๆ ด้านขวามือติดกับไหล่เขาที่ชัน ประกอบไปด้วยป่าทึบและโขดหินใหญ่ๆ สำหรับเป็นที่กำบังกาย ส่วนซ้ายมือของทางเดินเป็นที่ลาดลงสู่ลำธารลึก

บี ลี ตั้งใจแน่วแน่ว่าจะต้องเสี่ยงดูกับแผนของเขา หากสำเร็จก็จะเป็นผลดี แต่ถ้าไม่สำเร็จ ก็จะได้ชื่อว่าพยายามแล้ว

ขบวนลำเลียงถึงล่องแจ้งในเวลาเย็น หากเดินทางต่อไปก็จะใช้เวลาอีกเพียงครึ่งคืน แต่เขาสั่งให้ทุกคนหยุดพัก เรียกหัวหน้าหมู่ หมู่ที่ 2 มาพบ มอบหน้าที่ให้เป็นผู้นำในการเดินทางช่วงสุดท้าย กำชับให้นำทหารทั้งหมดที่เหลือออกเดินทางต่อไปเมื่อถึงเวลาเที่ยงคืน ส่วนเขาและลูกหมู่

จะเดินทางไปก่อน บี ลี ย้ำด้วยว่า หากได้ยินเสียงปืนต่อสู้กันแล้ว ให้เดินทางต่อไปโดยไม่หยุด และไม่ต้องเป็นห่วงพวกเขา เมื่อทบทวนคำสั่งจนเป็นที่พอใจแล้ว หมู่ของ บี ลี ก็ออกเดินทางล่วงหน้าไป

ออกจากล่องแจ้งมาไม่นานก็ถึงสามแยก ทางตรงเป็นเส้นทางที่นำไปสู่บ้านนา ซึ่งขบวนลำเลียงใช้เป็นประจำ ส่วนอีกทางหนึ่งแยกไปขวามือ เป็นเส้นทางไปสู่ทุ่งไหหิน อาณาเขตปลดปล่อยของคอมมิวนิสต์ บี ลี นำทหารเดินเลี้ยวไปตามเส้นทางขวามือ

ถ้าเป็นตามที่ได้คาดไว้ ขณะนี้หน่วยซุ่มยิงของปะเทดลาวกำลังเข้าประจำที่ ถ้าพวกมันจำใจต้องปฏิบัติงานในเวลากลางคืนตามแผนที่ บี ลี วางลวงไว้ ตัวเขาและลูกน้องจะต้องเดินอ้อมไปข้างหลังพวกข้าศึก และใช้เวลาครึ่งคืนที่เหลืออยู่เสาะหาพวกมันให้พบและทำลายเสีย ก่อนที่ขบวนลำเลียงจะเดินทางถึงที่ซุ่มยิง

เมื่อเดินทางอย่างระมัดระวังมาได้นานพอสมควร หัวหน้าหมู่ก็บอกให้ทหารหยุด นำเอาตะกร้าข้าวสารที่แบกมาด้วยซ่อนไว้ในถ้ำข้างทาง แล้วเรียกประชุมชี้แจงแผนการของเขา บี ลี ย้ำอย่างยิ่งถึงความสำคัญของวินัยในการเดินป่า

"เหมือนกับเวลาที่พวกเจ้าไปหายิงสัตว์นั่นแหละ เจ้าจะต้องไปอย่างเงียบที่สุด ไม่เช่นนั้นพวกสัตว์มันจะตื่น และหนีไปเสียก่อนที่เจ้าจะได้ยิง งานคืนนี้สำคัญกว่าการยิงสัตว์ธรรมดา เพราะสัตว์คอมมูนิสต์ที่เรากำลังตามล่านั้นมันมีปืนเช่นเดียวกันกับเรา ถ้าหากมันรู้ตัว มันจะต้องต่อสู้อย่างสุดฤทธิ์ ฉะนั้นจงอย่าให้มีเสียงโดยเด็ดขาด เพื่อเราจะได้ไม่เป็นผู้ถูกมันล่า"

ทั้งหมดเคลื่อนที่ต่อ หลังจากได้รับฟังคำชี้แจง ทุกคนถอดรองเท้าแตะยางรถยนต์ออกเหน็บกับผ้าคาดเอว เพื่อป้องกันไม่ให้มีเสียง แม็กกาซีนทุกอันบรรจุกระสุนเต็มอัตรา อาวุธทุกกระบอกมีลูกปืนนอนรออย่างสงบอยู่ในรังเพลิง ทุกคนอยู่ในลักษณะเตรียมพร้อม เพราะไม่รู้ว่าจะเจอสิ่งที่พวกเขาตามล่าเวลาใด

ความมืดช่วยได้เป็นอย่างดี ขณะที่พวกกล้าตายปีนเขาขึ้นมาทางด้านตะวันออก เมื่อถึงยอดเขา บี ลี อนุญาตให้ทุกคนพัก ป่าทั้งป่ามีแต่เสียงหายใจหอบๆ ของม้ง 12 คน และเสียงจิ้งหรีดเรไรเป็นระยะ เมื่อลมหายใจของทุกคนค่อยๆ แผ่วลงอยู่ในระดับปกติแล้ว ผู้นำหมู่จึงลุกขึ้นอย่างระมัดระวัง ค่อยๆ ย่องลงไปตามทางลาดอีกด้านหนึ่งของภูเขา มีทหารในบังคับบัญชาติดตามไปโดยไม่ได้สั่ง

บี ลี คาดว่าเดี๋ยวนี้เขาได้พาทหารมาอยู่เหนือบริเวณที่พวกปะเทดลาวอยู่ แต่จะเป็นจุดไหนนี่ซิ เป็นปัญหาสำคัญ เขาค่อยๆ ประคองตัวย่องอย่างเงียบที่สุด นำลูกน้องไต่ลงมาตามไหล่เขาอีกระยะหนึ่ง ประมาณเอาว่าคงจะอยู่เหนือแนวที่ข้าศึกจะซุ่มยิงสัก 20 เมตร จึงหยุดและนั่งลงอีก พยายามสอดสายตาไปทั่วบริเวณเบื้องล่าง เขาเห็นเส้นทางที่จะไปบ้านนาเป็นสีเทาตัดกับความมืดอยู่ที่ตีนเขา บี ลี ถอนสายตาจากถนน มองสูงขึ้นมาอีกประมาณ 15 เมตร พยายามสังเกตดูสิ่งผิดปกติที่จะแสดงว่ามีคนซุ่มอยู่ เขารอนานประมาณ 5 นาทีก็บอกกับตนเองว่า แถวนี้ไม่มีพวกปะเทดลาวแน่

จึงลุกขึ้นแล้วเคลื่อนไปตามไหล่เขาด้านขวามือ ขนานไปกับเส้นทางที่มองเห็นสลัวๆ อยู่ข้างล่าง

เมื่อมาได้อีกประมาณ 30 เมตรก็นั่งลงปฏิบัติเช่นเดิมอีก คราวนี้รออยู่ถึงประมาณ 10 นาที เพื่อความแน่ใจว่าไม่มีพวกปะเทดลาวอยู่ในบริเวณข้างล่างแล้ว ถึงได้ย่องต่อไป ครั้นมาถึงจุดที่สาม ขณะที่นั่งลงนั่นเอง ก็ได้ยินเสียงดัง "แปะ" มาจากเบื้องล่าง ทุกคนได้ยินเสียงนั้นพร้อมๆ กัน มัง 12 คนพากันกลั้นหายใจโดยอัตโนมัติ เสียงนั้นจะเป็นอื่นไม่ได้นอกจากเสียงคนตบยุงหรือตบแมลง

บี ลี รอดูต่อไปอย่างเงียบเชียบ พยายามเพ่งสายตาฝ่าความมืดลงไปข้างล่างในบริเวณที่ได้ยินเสียง แต่ทุกคนเงียบกริบ เขาใช้เวลาค้นหาพวกปะเทดลาวมานานพอสมควร ขณะนี้พวกขบวนลำเลียงคงจะเดินทางมาใกล้เขตอันตรายเต็มทีแล้ว บี ลี ภาวนาให้เสียงที่เขาได้ยินเมื่อครู่นี้ เป็นเสียงที่เกิดจากการกระทำของคนจริงๆ เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียเวลาค้นหาอีกต่อไป หาไม่เช่นนั้นเขาอาจพลาดโอกาสอันดีนั้นเสีย

เขาตัดสินใจนั่งรอต่อไปอีกหน่อย ความจริงแล้วทำเลที่จุดนี้ดีที่สุด จากที่ซึ่งเขานั่งอยู่ สามารถมองเห็นเส้นทางสีเทาเป็นแนวโค้งไปด้านซ้ายมือจนลับเหลี่ยมเขา หากขบวนลำเลียงเดินทางมาถึงในระยะใกล้ประมาณ 100 เมตร เขาก็จะเห็นได้ทันที

ใจหนึ่งก็อยากจะเคลื่อนที่ต่อไปทางด้านขวามือ เพราะหลังจากที่ได้ยินเสียงผิดปกติครั้งนั้นแล้ว ไม่มีอะไรเกิดขึ้นอีก แต่ลางสังหรณ์บางอย่างบอกว่า จุดนี้แหละ เป็นที่ซุ่มยิงของพวกปะเทดลาว ถ้าเขาเองจะเป็นผู้ซุ่มยิงเขาก็จะเลือกจุดนี้ บี ลี ตั้งใจมองไปยังบริเวณข้างล่างอีกครั้งหนึ่ง หวังว่า อาจจะเห็นแสงไฟจากปลายบุหรี่ หรือเห็นเงาดำกระดุกกระดิกแต่ก็ไร้ผล ไม่มีสิ่งใดแสดงให้เห็นเลยว่าในบริเวณดังกล่าวจะมีสิ่งมี

ชีวิตอยู่

ความหนักใจเริ่มเกิดขึ้น บี ลี รู้ว่าเดี๋ยวนี้สายเกินไปเสียแล้วที่จะเคลื่อนที่ต่อไป อีกไม่กี่นาทีขบวนลำเลียงก็จะโผล่ออกมาจากเหลี่ยมเขาซ้ายมือ เขากำลังพนันกับโชคชะตา แต่เป็นโชคชะตาของคนม้งอีก 60 คนที่กำลังเดินอยู่บนเส้นทางข้างล่าง ซึ่งจะกลายเป็นเส้นทางมรณะได้ทุกขณะ หากความผิดพลาดเกิดขึ้น ทำให้พวกปะเทดลาวสามารถระเบิดกระสุนใส่ขบวนม้งที่ปฏิบัติตามคำสั่งของเขาอย่างเคร่งครัดแล้ว เขาต้องถูกตำหนิหลายประการ อาจถูกกล่าวหาว่าขี้ขลาดที่ปล่อยให้เพื่อนทหารคนอื่นๆ เดินเข้าสู่กับดักของข้าศึก และพวกเขาพากันเอาตัวรอด หรืออาจถูกติเตียนว่าอวดดี วางแผนแสดงความกล้าหาญแต่ก็ล้มเหลว

แต่ขณะที่กำลังคิดไปหลายอย่างอยู่นั้น บี ลี แทบจะสะดุ้งสุดตัวเมื่อเขามองเห็นเงาดำเป็นเส้นยาว กำลังเคลื่อนมาบนเส้นทางสีเทาตรงมุมโค้งด้านซ้ายมือ เขาถอนหายใจเบาๆ ยกมือขึ้นโบกไปด้านซ้ายและขวาเป็นเครื่องหมายให้ลูกหมู่กระจายกำลังกันออกไป ความสามารถในการเคลื่อนตัวของพวกม้งมีมากเหลือเกิน เพียงชั่วระยะเวลาไม่กี่วินาที บี ลี ก็รู้ว่าทุกคนเข้าประจำที่อยู่หลังเครื่องกำบังธรรมชาติที่พอจะหาได้โดยไม่มีเสียงแม้แต่นิดเดียว

ขบวนยาวสีดำเคลื่อนใกล้เข้ามาเต็มทีแล้ว หัวขบวนอยู่ห่างออกไปเพียงประมาณ 75 เมตร ถ้าพวกปะเทดลาวรออยู่ข้างล่างแล้ว อีกไม่นานพวกมันจะต้องเคลื่อนไหวเตรียมการโจมตี เขาละสายตาจากขบวนลำเลียงมาเพ่งดูบริเวณข้างล่างอีกครั้งหนึ่ง ยัง...ยังไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ

หัวขบวนเดี๋ยวนี้อยู่ห่างออกไปแค่ 50 **เมตรเท่านั้น** เสียง “แกรก”

ดังขึ้นมาจากบริเวณข้างล่าง เสียงแบบเดียวกันดังตามมาอีก “แกรก... แกรก” บี ลี รู้สึกเย็นวาบไปทั้งตัว ใช่แล้วไอ้พวกหมาหางแดงมันอยู่ข้างล่างแน่ ที่ได้ยินนั้นมันเสียงกระชากลูกเลื่อนชัดๆ บี ลี ปลดเซฟอย่างไม่รีรอ เหนี่ยวไกลั่นกระสุนออกไปชุดแรก

“ปังๆๆๆๆๆ” เสียงปืนดังก้องไปทั่วบริเวณ บี ลี ยิงกราดลงไปในที่ที่เขาคิดว่าพวกศัตรูซุ่มอยู่ ลูกน้องทุกคนเมื่อเห็นหัวหน้าเปิดฉากยิงก็ทำตาม พวกเขากระหน่ำยิงลงไปในบริเวณที่อยู่สูงกว่าระดับถนนประมาณ 15 เมตร

ได้ผล ฮะ ฮ่า บี ลี ตะโกนอยู่ในใจ คืนนี้พวกมันเตรียมตัวตายกันหมดได้แล้ว ข้อยตามมาล่าเจ้าถูกที่แล้ว

เสียงร้องเอะอะโวยวาย และเสียงปืนเริ่มดังมาจากบริเวณข้างล่าง ประกายไฟจากปลายกระบอกปืนของทหารปะเทดลาวส่องแสงวาบๆ เมื่อพวกมันรู้ตัวว่าถูกโจมตีจากข้างบน ลูกปืนเริ่มเจาะต้นไม้กิ่งไม้และกระทบก้อนหินรอบๆ บริเวณที่พวกของ บี ลี ตั้งหลักอยู่

ทหารม้งกล้าตายทั้ง 12 คนกราดกระสุนลงไปอีกชุดแล้วชุดเล่าพร้อมกับค่อยๆ เคลื่อนตัวลงไปข้างหน้าทีละนิดๆ บี ลี ชะงักเมื่อได้ยินเสียงร้อง “โอ๊ะ” มาจากด้านขวามือเบาๆ แสดงว่าลูกน้องของเขาโดนกระสุนเข้าคนหนึ่งแล้ว ความแค้นพลุ่งขึ้นมาในใจทันที เขากระโจนออกจากที่กำบังพร้อมกับตะโกนว่า

“เอาเลย พวกเราบุก”

เสียงโห่รับของลูกหมู่ดังกึกก้องตามมา ทุกคนพรวดพราดกระโจนออกตามหัวหน้าหมู่ไป ลั่นกระสุนสู่เป้าหมายข้างหน้าอย่างไม่ยั้ง เมื่อฝ่าย

พรานล่ามนุษย์บุกมาถึงระยะ 10 เมตรจากแนวที่ตั้งของข้าศึก เสียงปืนจากทางฝ่ายปะเทดลาวก็เงียบลง

"หยุด" บี ลี ตะโกนขึ้นอีก

ทุกคนหยุดวิ่ง หลบเข้าสู่ที่กำบังที่ใกล้ที่สุด หายเข้าไปกับความมืดเหมือนปิศาจ ความเงียบหวนกลับมา กลางคืนกลับเข้าสู่ภาวะปกติในช่วงเสี้ยววินาทีหลังจากที่ บี ลี ออกคำสั่งให้หยุด พวกม้งที่เจนศึกกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลางคืน ไม่มีวี่แววเลยว่าพวกเขาอยู่ที่นั่น

ทว่า ในความมืดและความสงบของเวลากลางคืนที่เหลือ เขานั่งกันอยู่ในที่กำบังอย่างไม่กระดุกกระดิก ปืนกระชับอยู่ในมือ นิ้วแตะอยู่ที่ไก ดวงตาทุกดวงเบิกกว้างสอดส่ายเสาะหาสิ่งผิดปกติ เฝ้าดูขบวนลำเลียงที่รวมตัวกันได้แล้วเริ่มออกเดินทางต่อไป มองตามทหารม้งคนแล้วคนเล่าเดินผ่านพวกเขาไปตามทางเดินแคบๆ อยู่เบื้องล่าง แต่ละคนแบกข้าวสารอยู่บนหลัง พวกเขาเฝ้าดูอย่างเงียบเชียบ จนกระทั่งคนสุดท้ายผ่านไปอย่างปลอดภัย โดยที่พวกนั้นไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่า บี ลี และพวกนั่งเฝ้าอยู่ข้างบน

เมื่อแสงสว่างเริ่มขับไล่ความมืดของกลางคืนออกไปจากป่า เสียงไก่ขันแว่วๆ มาแต่ไกล อันเป็นสัญญาณว่า เวลาพักผ่อนของมวลมนุษย์สำหรับคืนนั้นหมดลงแล้ว ถึงเวลาที่จะต้องลุกจากที่นอนมาปฏิบัติภารกิจในวันใหม่ต่อไป ม้งทั้ง 12 คนยังนั่งเตรียมพร้อมอยู่ในลักษณะเดิม

ผลของการสำรวจความเสียหายปรากฏว่า ในการลำเลียงเสบียงครั้งนั้น ซึ่งมี บี ลี เป็นผู้รับผิดชอบ ประสบความสำเร็จอย่างคาดไม่ถึง ข้าวทุกเม็ดที่รับมาจากบ้านป่าดงเดินทางถึงบ้านนาโดยไม่มีบุบสลาย

ทหารในหน่วยของ บี ลี บาดเจ็บเล็กน้อยหนึ่งคน เนื่องจากโดนกระสุนถากแขนเป็นแผลยาวประมาณ 4 นิ้ว เมื่อค้นดูบริเวณที่ปะทะก็พบศพพวกปะเทดลาวนอนระเกะระกะ มีจำนวนถึง 15 ศพ

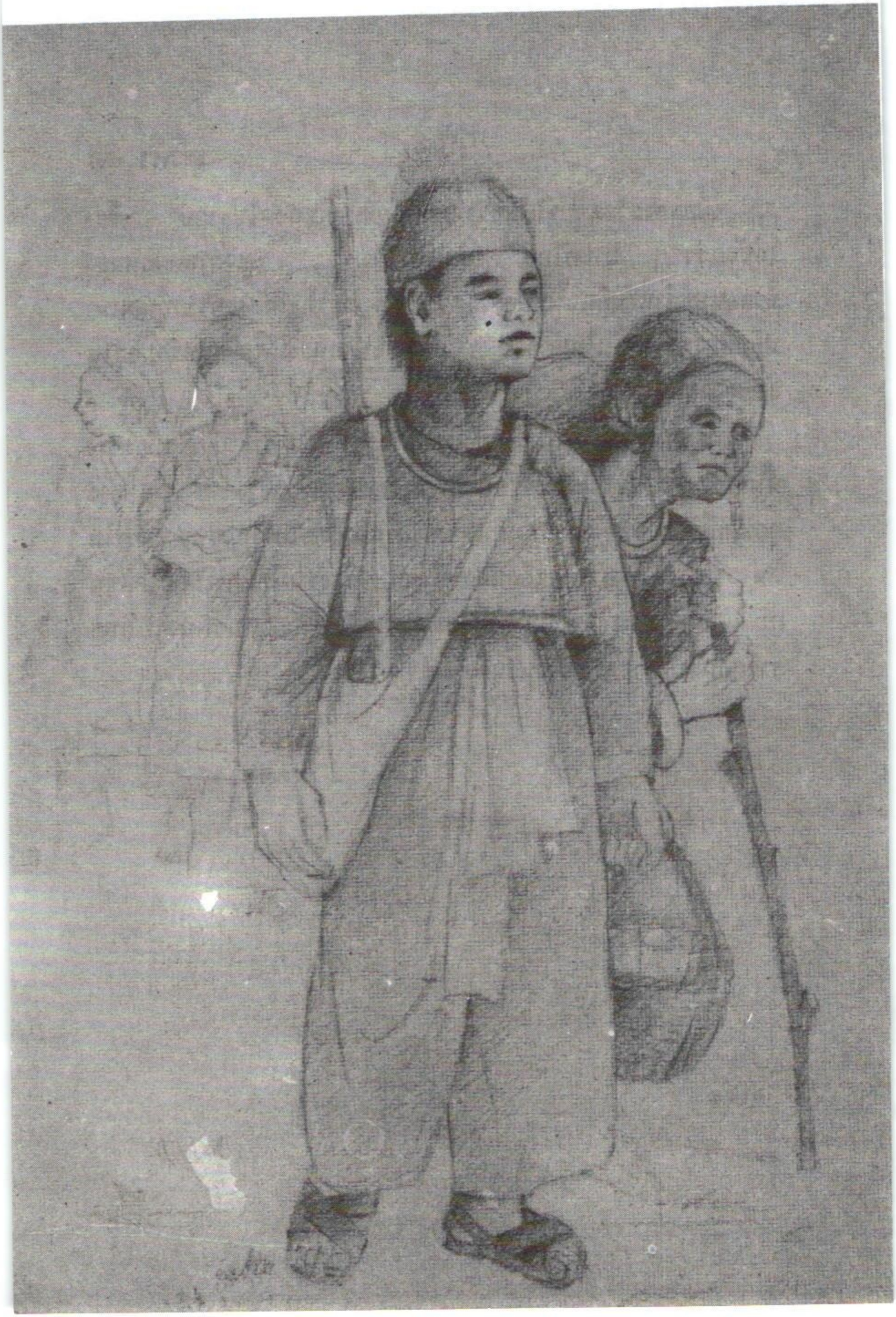

บทที่ 4

บ้านป่าดง

การรุกของพวกคอมมิวนิสต์เพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกวัน พวกทหารม้งที่ตั้งอยู่บ้านนาแทบจะกระดิกตัวไม่ได้ กองพันของหมวด สือต้องทำการสู้รบป้องกันที่มั่นด้วยความยากลำบาก มีแต่กำลังใจเท่านั้นที่ทำให้พวกเขายืนหยัดอยู่ได้ เสบียงอาหารเกือบจะไม่เหลือ ต้องอดมื้อกินมื้อ กระสุนก็ต้องใช้กันอย่างประหยัด แต่ขณะเดียวกันพวกปะเทดลาวเริ่มได้รับการช่วยเหลือจากประเทศเวียดนามเหนืออย่างเต็มที่ กรมผสมที่ 414 ของกองทัพเวียดนามเหนือเคลื่อนพลเข้าสู่แขวงเชียงขวางอย่างรวดเร็ว

ในตอนต้นเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1963 กองพันที่ 2 ของกรม 414 เข้าทำการรบครั้งแรกที่บ้านผาไผ่ ซึ่งตั้งอยู่ทิศตะวันออกของบ้านป่าดง สามารถบุกเข้ายึดที่มั่นของกองพันม้งซึ่งมีกำลังและอาวุธที่ด้อยกว่าได้ภายในเวลาไม่ถึงครึ่งวัน

อีกสองวันต่อมา ปืนใหญ่ขนาด 75 มม. ของเวียดนามเหนือ นับ

จำนวนไม่ถ้วนก็เคลื่อนเข้าประจำที่ตั้ง ซึ่งอยู่ในระยะที่จะถล่มบ้านป่าดงได้อย่างสบาย

เช้ามืดของวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ.1963 ชาวบ้านป่าดงถูกปลุกให้ตื่นด้วยเสียงเรียกของมัจจุราช เสียงวี้ดที่ดังมาจากท้องฟ้า และเสียงระเบิดของหัวกระสุนปืนใหญ่ที่เต็มไปด้วยอานุภาพของการฆ่า เป็นเสียงเรียกของนรกโดยแท้จริง ลูกกระสุนนัดแล้วนัดเล่าตกลงในหมู่บ้านคร่าชีวิตคนแก่ ผู้หญิง และเด็กที่ไม่มีทางต่อสู้ไปเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน กระท่อมและเพิงที่อาศัยถูกไฟเผาผลาญไปทีละหลังสองหลัง ตั้งแต่เช้าจนเย็นกระหน่ำมาติดๆ กัน นับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยนัด

เน่ง ลี ตู กับแม่และชาวบ้านอื่นๆ อีกหลายสิบคน ทยอยกันออกมาจากถ้ำเล็กๆ หลังเนินเขา ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านไปประมาณ 2 กิโลเมตร พวกเขาวิ่งหนีออกจากบ้านเมื่อประสุนปืนใหญ่นัดแรกตกลงกลางหมู่บ้าน และได้มาอาศัยถ้ำแห่งนี้เป็นที่หลบภัยตลอดทั้งวัน เมื่อเห็นว่าเสียงปืนเงียบไปนานแล้วก็พากันกลับบ้าน จากปากถ้ำพวกเขามองเห็นหมู่บ้านเต็มไปด้วยควันไฟ กระท่อมบางหลังยังมีไฟลุกโพลงอยู่ ทุกคนมุ่งหน้ากลับบ้านด้วยใจหดหู่ ไม่มีใครพูดอะไรออก มีแต่เสียงฝีเท้าและเสียงสะอื้นของเด็กที่หวาดกลัว และเสียงครางสั่นๆ ของผู้หญิงแก่ที่ตกใจเท่านั้น

เมื่อ เน่ง ลี ตู ย่างก้าวเข้าบริเวณหมู่บ้าน หัวใจของเขาแทบจะหยุดเต้น เพราะภาพที่ปรากฏแก่สายตาของเขานั้นกระเทือนความรู้สึกของเขาอย่างยิ่ง ภาพของเด็กของผู้หญิงที่นอนตายกันเกลื่อนนั้นทำให้เขาแทบจะหมดกำลังเดิน แขนขาของแต่ละคนขาดกะรุ่งกะริ่ง เขาเห็น

ภาพของคนแก่ที่ถูกสะเก็ดระเบิดตัดลำตัวขาดเป็นสองท่อน นอนตายจมกองเลือดอยู่หน้ากระท่อม แกคงจะวิ่งไม่ไหว พอเดินออกมาจากกระท่อมก็คงจะโดนเข้าอย่างจัง เขาต้องเบือนหน้าหนีเมื่อเห็นทารกซึ่งยังเดินไม่ได้นั่งร้องไห้อยู่ข้างศพแม่ที่เสียชีวิตเพราะถูกชิ้นส่วนของหัวระเบิดเต็มหลัง

ความสลดใจทำให้ดูเหมือนมีก้อนอะไรก็ไม่รู้วิ่งมาจุกอก หายใจไม่ออก เน่ง ลี ตู ก้มหน้ามองดิน น้ำตาจะร่วงให้ได้ เขาพยามกลั้นอย่างที่สุดแต่แล้วก็ทำไม่ได้ น้ำตามันไหลออกมาโดยที่เขาไม่รู้สึกตัว มันไหลอาบแก้มทั้งสองข้างของเขาโดยไม่มีเสียงสะอื้น เขาคิดอะไรไม่ออก หัวสมองว่างไปหมด

วันรุ่งขึ้นและวันต่อ ๆ มา ก็เป็นวันของพวกข้าศึกอีก พวกเวียดนามเมื่อแน่ใจว่ากองทัพม้งที่บ้านนาไม่สามารถแหวกวงล้อมออกมาช่วยบ้านป่าดงได้ และกองกำลังม้งที่เคยอยู่ที่ผาไฝ่แตกกระจัดกระจายรวมตัวกันไม่ติด มันยิ่งระดมยิงบ้านป่าดงอย่างไม่ปรานีปราศรัย โดยเฉพาะในช่วงเวลา 48 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 26 และ 27 พฤษภาคม ปืนใหญ่เวียดนามยิงปูพรมบ้านป่าดงด้วยกระสุนไม่ต่ำกว่า 400 นัด แทบจะกล่าวได้ว่าทุก ๆ ตารางเมตรของพื้นที่ป่าดง จะต้องมีสะเก็ดระเบิดของกระสุนปืนใหญ่เวียดนามตกอยู่

วันที่ 30 พฤษภาคม เครื่องบินเฮลิค้อปเตอร์ ของบริษัทแอร์อเมริกาที่นำคณะผู้แทนของรัฐบาลลาวบินไปสังเกตการณ์บ้านป่าดง ถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์ยิงตก ทำให้ทุกคนในเครื่องบินเสียชีวิตหมด

อย่างไรก็ตาม เมื่อบ่ายวันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ.1963 รัฐบาลลาวได้อนุญาตให้ผู้แทนของคณะกรรมการควบคุมนานาชาติ ซึ่งประกอบ

สมาชิกชาติโปแลนด์ อินเดีย และแคนาดา เดินทางไปดูเหตุการณ์ที่บ้านป่าดงได้ ตามคำเรียกร้องและวิงวอนของผู้ต่างหน้า (ผู้แทน) ของท่านว่าง เปา ที่ประจำอยู่ในเวียงจันทน์ ซึ่งได้ระบุว่า "สิทธิมนุษยชนของชาวม้ง กำลังถูกระเบิดอย่างไร้มนุษยธรรม"

แต่ทว่าในเย็นวันเดียวกันนั้นเอง หลังจากฝังศพญาติมิตรที่ตกเป็นเหยื่อของคอมมิวนิสต์ผู้กระหายเลือดแล้ว ชาวม้งผู้ถูกสาปก็เริ่มอพยพอย่างเป็นระเบียบออกจากบ้านป่าดง มุ่งหน้าสู่ทิศเหนือต่อไป

24/VII
ห้ามจำหน่าย

บทที่ 5

เวียงจันทน์-ล่องแจ้ง

การอพยพของชาวม้งจากบ้านป่าดงในเย็นวันที่ 7 มิถุนายน 1963 เต็มไปด้วยความทุลักทุเล ไหนจะต้องแบกสัมภาระติดตัวไป แล้วยังจะต้องช่วยกันพยุงแบกหามเอาญาติมิตรที่บาดเจ็บไปด้วย การอพยพครั้งนี้แทบจะเรียกว่าเป็นไปอย่างกระเซอะกระเซิง เนื่องจากพวกเขาออกจากป่าดงโดยไม่มีจุดหมายปลายทางที่แน่นอน จะอยู่ที่เดิมต่อไปก็ไม่ได้ เพราะลูกปืนใหญ่แต่ละลูกที่กระหน่ำ คร่าชีวิตของพวกเขาไปครั้งละ 2-3 คน บ้านเรือนที่สร้างมาด้วยความเหนื่อยยากถูกทำลายไปหมดสิ้น จากจำนวนทั้งหมด 2 หมื่นกว่าคนที่มาจากเชียงขวางขณะนี้เหลืออยู่เกือบจะไม่ถึง 2 หมื่น จำเป็นที่จะต้องอพยพต่อไป หาไม่แล้วจะพากันตายหมด สภาพการณ์ตอนนี้ ดูประหนึ่งว่าพวกเขาเป็นมดเล็กๆ ที่อยู่กันเป็นกลุ่ม พอโดนคนเอาก้อนหินทุ่มลงมาก็พากันตายเป็นเบือ ไม่มีทางป้องกันตนเองได้แม้แต่นิดเดียว

ว่าง เปา ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะให้รัฐบาลที่เวียงจันทน์ส่งผู้แทน

ของคณะกรรมการควบคุมนานาชาติเดินทางมาดูการฆาตกรรมหมู่ที่บ้านป่าดง ซึ่งเป็นการกระทำของฝ่ายคอมมิวนิสต์ปะเทดลาวและทหารเวียดนามเหนือ ผู้นำชาวม้งต้องการที่จะให้ผู้แทนนานาชาติมีโอกาสมาเห็นการทารุณกรรมที่คนแก่ ผู้หญิง และชาวม้งที่ช่วยตัวเองไม่ได้กำลังประสบ อยากจะให้ผู้แทนนานาชาติรับรู้ด้วยว่า เหตุการณ์สยดสยองที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนยังมีอยู่ในโลกนี้ หลังจากที่ทุกคนต่างพากันคิดว่ายุคของพวกนาซีเป็นยุคสุดท้ายของการประหัตประหารบุคคลที่ไม่มีความผิดอย่างเลือดเย็น

ผู้ต่างหน้าของ ว่าง เปา ในเวียงจันทน์พยายามทำหน้าที่ของเขาอย่างดีที่สุด เขาเริ่มติดต่อกับรัฐบาล และผู้แทนของคณะกรรมการนานาชาติทันทีที่กระสุนปืนใหญ่นัดแรกตกที่บ้านป่าดงในวันที่ 17 พฤษภาคม เขาพยายามแล้วพยายามอีก ที่จะให้คณะผู้แทนนานาชาติเดินทางไปสังเกตการณ์ทันที เพื่อพี่น้องร่วมเผ่าจะมีทางรอดและหลุดพ้นจากการถูกกดขี่ข่มเหงรุกราน ขับไล่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด รัฐบาลก็ดี คณะผู้แทนนานาชาติก็ดี ต่างพากันผัดวันประกันพรุ่งทั้งๆ ที่รู้อยู่เต็มอกว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับพวกม้งที่บ้านป่าดง

ผลสุดท้าย เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน เวลา 09.00 นาฬิกา ผู้ต่างหน้าของท่าน ว่าง เปา ได้ตัดสินใจเข้าพบกับ พณฯ นายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับยื่นคำขาดว่าหากรัฐบาลลาวไม่สามารถจัดให้คณะผู้แทนนานาชาติเดินทางไปสังเกตการณ์ที่บ้านป่าดงได้แล้ว พวกม้งทั้งหมดในเขตแขวงเชียงขวางจะอพยพลงมาจากภูเขา มาทำมาหากินในบริเวณที่ราบเวียงจันทน์ รวมทั้งมาอยู่อาศัยในเมืองหลวงด้วย เพราะว่าไม่มีความ

ปลอดภัยสำหรับพวกเขาที่บ้านป่าดง เมื่อโดนไม้นี้เข้ารัฐบาลจำต้องทำทุกอย่างเพื่อจะให้คณะกรรมการนานาชาติ เดินทางไปดูสถานการณ์ที่บ้านป่าดง แต่ทว่าการเดินทางของคณะกรรมการนานาชาตินั้นสายไปเสียแล้ว

เมื่อเครื่องบินเฮลิค้อปเตอร์ของคณะกรรมการนานาชาติ ไปถึงบ้านป่าดงเมื่อเช้าวันที่ 8 มิถุนายน บ้านป่าดงเหลือแต่ซากปรักหักพังและกองขี้เถ้าที่ยังมีควันกรุ่นอยู่ ไม่มีกระท่อมเหลืออยู่แม้แต่หลังเดียว บ้านป่าดงราบเป็นหน้ากลอง ผู้แทนคณะกรรมการนานาชาติ ชาวแคนาดาอุทานออกมาอย่างเศร้าใจพร้อมกับส่ายหัวไปมา

"พระเจ้าทรงโปรดยกโทษให้แก่พวกเราด้วยเถิด"

เครื่องบินของคณะผู้แทนกรรมการนานาชาติบินวนเวียนเสาะหาพวกม้งอยู่เป็นเวลานาน จนในที่สุดก็พบพวกนั้นกำลังหยุดพักเป็นกลุ่มใหญ่อยู่ในบริเวณหุบเขาผาขาวทางทิศเหนือของบ้านป่าดง

ในบ่ายวันเดียวกันนั้นเอง เมื่อเดินทางกลับถึงเวียงจันทน์ ผู้แทนคณะกรรมการนานาชาติชาวโปแลนด์ก็เขียนรายงานเกี่ยวกับที่ตั้งปัจจุบันของพวกม้ง โดยแจ้งพิกัดอย่างละเอียด แล้วส่งไปให้สถานทูตรัสเซีย หลังจากนั้นไม่ถึงชั่วโมงข่าวที่ตั้งใหม่ของพวกม้งก็ถึงมือของ "กำไต สีทันดอน" ผบ.สูงสุดของกองทัพปะเทดลาว ที่บ้านนาไก ในแขวงซำเหนือ และเวลา 5 โมงเย็นของบ่ายวันเดียวกัน หน่วยทหารปืนใหญ่ของเวียดนามเหนือที่เพิ่งจะประสบผลสำเร็จในการยิงถล่มบ้านป่าดง ก็ได้รับคำสั่งให้ติดตามไปบดขยี้พวกม้งที่บ้านผาขาวต่อไป

ผู้แทนคณะกรรมการนานาชาติ ชาวแคนาดา มีโอกาสพบกับ

เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาในงานเลี้ยงที่สถานทูตญี่ปุ่นในคืนเดียวกัน ทั้งคู่สนทนากันถึงเรื่องที่ประธานาธิบดีเคนเนดี้ประสบผลสำเร็จในการประกาศปิดล้อมประเทศคิวบา ซึ่งเป็นการกระทำที่สั่นสะเทือนวงการเมืองทั่วโลก ในการสนทนานั้น ผู้แทนคณะกรรมการนานาชาติแคนาดาก็ได้เล่าถึงทุกสิ่งที่เขาได้เห็นที่บ้านป่าดงและผาขาวให้แก่เอกอัครราชทูตสหรัฐฯ

ผู้แทนชาวอินเดียของคณะกรรมการควบคุมนานาชาติกล่าวกับภรรยาก่อนจะเริ่มรับประทานอาหารเย็น เมื่อกลับมาจากการเดินทางไปสังเกตการณ์ที่บ้านป่าดงว่า

"เกิดมาชาติใดก็ตาม ขออย่าได้เกิดมาเป็นคนม้งเลย"

เมื่อชาวม้งอพยพมาตั้งหลักอยู่ที่ผาขาวได้หนึ่งอาทิตย์ พันโท ไอโต เคย์ราวูรี่ ผบ.หน่วยไว้ทสตาร์ ซึ่งเป็นหน่วยรบพิเศษของสหรัฐฯ ที่ได้มาปฏิบัติงานในลาว ในฐานะที่ปรึกษาของกองทัพลาว ได้เดินทางจากเวียงจันทน์ไปพบ ว่าง เปา โดยเครื่องบินเฮลิค้อปเตอร์ของบริษัทแอร์อเมริกา คำขอของว่าง เปา ที่ได้เคยพูดกับนายพลเฮนเต็ส ได้ถูกนำมาพิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อพันโท เคย์ราวูรี่ เดินทางกลับเวียงจันทน์ เขาทิ้งทหารหน่วยรบพิเศษอเมริกัน 3 คนพร้อมวิทยุสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงไว้ที่ผาขาว

ความช่วยเหลือของสหรัฐฯ ที่ให้แก่ชาวม้งในลาวเริ่มต้นตั้งแต่วันนั้น และยืดยาวติดต่อกันมาเป็นเวลาถึง 10 ปี

ชุดสื่อสารของหน่วยรบพิเศษสหรัฐฯ ได้มีโอกาสแสดงฝีมือครั้งแรกในเวลา 3 วันต่อมา หน่วยทหารปืนใหญ่ของเวียดนามเหนือที่ได้รับคำสั่งให้ติดตามขยี้พวกม้งเริ่มโจมตีผาขาวอีก ทหารอเมริกันรีบรายงานเหตุการณ์ให้หน่วยเหนือทราบทันที ในช่วงเวลาไม่ถึงชั่วโมง เครื่องบินที-28 ทั้งสองเครื่องก็บินโฉบลงมาเหนือผาขาวเป็นการอำลา ก่อนที่จะหันหัวมุ่งตรงไปทิศใต้ซึ่งเป็นที่ตั้งของประเทศเพื่อนบ้าน

ตั้งแต่นั้นมา ไม่มีกระสุนปืนใหญ่ของข้าศึกมากล้ำกรายผาขาวอีกต่อไป

โดยการแนะนำของที่ปรึกษาอเมริกัน ว่าง เปา ซึ่งได้รับการเลื่อนยศเป็นพันเอกได้อพยพพวกม้งอีกครั้งหนึ่งจากบ้านผาขาวไปบ้านล่องแจ้ง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือเนื่องจากที่ตั้งบ้านผาขาวไม่เหมาะที่จะสร้างสนามบินขนาดใหญ่

เมืองล่องแจ้งได้รับการสร้างขึ้นอย่างรีบเร่ง โดยมีสนามบินเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อการสร้างสนามบินเสร็จสิ้นลง เครื่องบินหลากชนิดของบริษัทแอร์อเมริกาซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดอุดรธานีก็ลำเลียงวัสดุก่อสร้างและสัมภาระทุกชนิดมาส่งทุกวัน รวมทั้งคนงานฝีมือในด้านต่างๆ ด้วย

ห้องการของท่าน พันเอก ว่าง เปา ที่มีขนาดใหญ่ถูกสร้างขึ้นอย่างรวดเร็ว ในบริเวณเดียวกันนั้นก็มีอาคารบ้านพักอาศัยรวมอยู่ด้วย โกดังเก็บของใหญ่ๆ อาคารที่พักของที่ปรึกษาอเมริกัน ซึ่งมีชื่อเรียกใหม่ว่าพวก “สกาย” ก็สร้างเสร็จในเวลาไล่เลี่ยกัน หลังจากนั้นเป็นการก่อสร้างโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ซึ่งก็ใช้เวลาไม่นาน

ล่องแจ้ง หมู่บ้านม้งเล็กๆ กลายเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลาง

ของลาว ชั่วพริบตาเดียว ชาวม้งทั่วทุกสารทิศทยอยกันมาสู่ล่องแจ้งอย่างไม่ขาดสาย และนอกจากพวกม้งแล้วยังมีพวกลาวเทิงรวมอยู่ด้วย

กองพันแบบทันสมัยกองทัพแรกของกองทัพม้งได้รับการก่อตั้งขึ้นที่ล่องแจ้ง ที่ว่าเป็นกองพันทันสมัยก็เพราะว่าได้รับการฝึกการทหารแบบสมัยใหม่ โดยครูฝึกคนไทย ซึ่งพวกม้งเรียกว่า "นายครูไทย" การฝึกเป็นไปอย่างเข้มงวดตามลักษณะวิชาการทางทหารที่แท้จริงทุกประการ

หลักสูตรการฝึกเสร็จสิ้นลงในเวลา 6 เดือนอย่างน่าพอใจ ทหารม้งใหม่จำนวน 510 คน ได้รับการบรรจุเข้าทำงานในกองพันกองหลอนพิเศษ 103 หรือเรียกกันเป็นภาษาอังกฤษว่า กองพัน "เอส จี ยู" กองพันใหม่ทั้งกองพันนี้ได้รับการสนับสนุนตั้งแต่หัวจรดเท้าจากสหรัฐฯ รวมทั้งเงินเดือนและสวัสดิการอย่างอื่นอีกทุกอย่าง

ในวันสำเร็จหลักสูตร มีการจัดพิธีสวนสนามขึ้น ณ บริเวณสนามกีฬาของเมืองล่องแจ้ง เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของเผ่าม้งที่มีพิธีเช่นนี้ ดังนั้นแทบจะทุกคนในล่องแจ้งต่างพากันไปยืนตากแดดเฝ้าดูพิธีอยู่รอบสนามกีฬา แม่ของ เน่ง ลี ตู ก็ไปด้วย นางก็เป็นคนหนึ่งอยากจะเห็นพิธีที่นางไม่เคยเห็นมาก่อน แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ นางอยากเห็น เน่ง ลี ตู

เสียงเพลงเดินแถวจากเครื่องเล่นจานเสียง ที่นายครูไทยนำมาเปิดดังลั่นไปทั่วหุบเขา การสวนสนามของทหารใหม่เป็นไปอย่างสวยงามและมีระเบียบ สร้างความประทับใจให้แก่ชาวม้งทุกคน

แม่ของ เน่ง ลี ตู นั่งยองๆ อยู่แถวหน้าสุดกับเพื่อนบ้านหลายคน นางสอดส่ายสายตามองหาลูกชายอยู่เป็นเวลานาน เนื่องจากเป็นเด็กและตัวเล็กกว่าเพื่อนทหารคนอื่นๆ เน่ง ลี ตู จึงอยู่ท้ายแถว เขาแบกปืนคาร์บิน

ซึ่งดูท่าค่อนข้างจะหนักไปหน่อยสำหรับเขา แต่ก็ยังสามารถเดินเข้าจังหวะได้อย่างทะมัดทะแมง นางรู้สึกภูมิใจในตัวลูกชายจนน้ำตาไหลออกมาโดยไม่รู้ตัว

เน่ง ลี ตู มีส่วนละม้ายคล้ายพ่อของเขามากทีเดียว ยิ่งโตขึ้นยิ่งจะเหมือนมากกว่าเดิม ขณะที่ลูกของนางกลับไปมีส่วนเหมือนพ่อ สิ่งอื่นๆ รอบตัวนางกลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เมื่อก่อนนี้ พ่อของ เน่ง ลี ตู เคยเดินแถวกับเพื่อนทหารมีจำนวนไม่ถึง 20 คน แต่เดี๋ยวนี้ เน่ง ลี ตู เดินสวนสนามกับหน่วยทหารซึ่งมีจำนวนถึงห้าร้อยกว่าคน การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเรื่อยๆ แต่นางก็คิดว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เดี๋ยวนี้เผ่าม้งมีกองทัพของตนเอง พร้อทั้งอาวุธที่ทันสมัยสำหรับป้องกันตัว เพื่อต่อสู้ขับไล่ผู้รุกราน ซึ่งบางทีชาวม้งจะได้อยู่กันอย่างสงบสุขเสียที เผื่อคำสาปที่ผู้เฒ่าผู้แก่เคยพูดกันอยู่เสมอนั้นอาจไม่เป็นความจริงก็ได้ ชาวม้งป้องกันตนเองได้แล้ว และม้งคงจะไม่ถอยหนีอีกต่อไป

นางคิดถึง บี ลี ลูกชายคนโต ซึ่งเพิ่งได้เลื่อนยศเป็น “นูกูอี” (ร้อย-ตรี) ญาติของนางหลายคนได้มาเล่าให้ฟังว่า บี ลี ทำการรบอย่างห้าวหาญเกินความจำเป็น และหน่วยของเขากำลังจะได้รับคำสั่งให้กลับล่องแจ้งเพื่อฝึกทบทวน โดยจะมีกองพัน 103 ของ เน่ง ลี ตู ไปปฏิบัติหน้าที่แทน นางคิดในใจว่าจะขอร้องให้ลูกชายคนโตลดความมุทะลุลงบ้าง

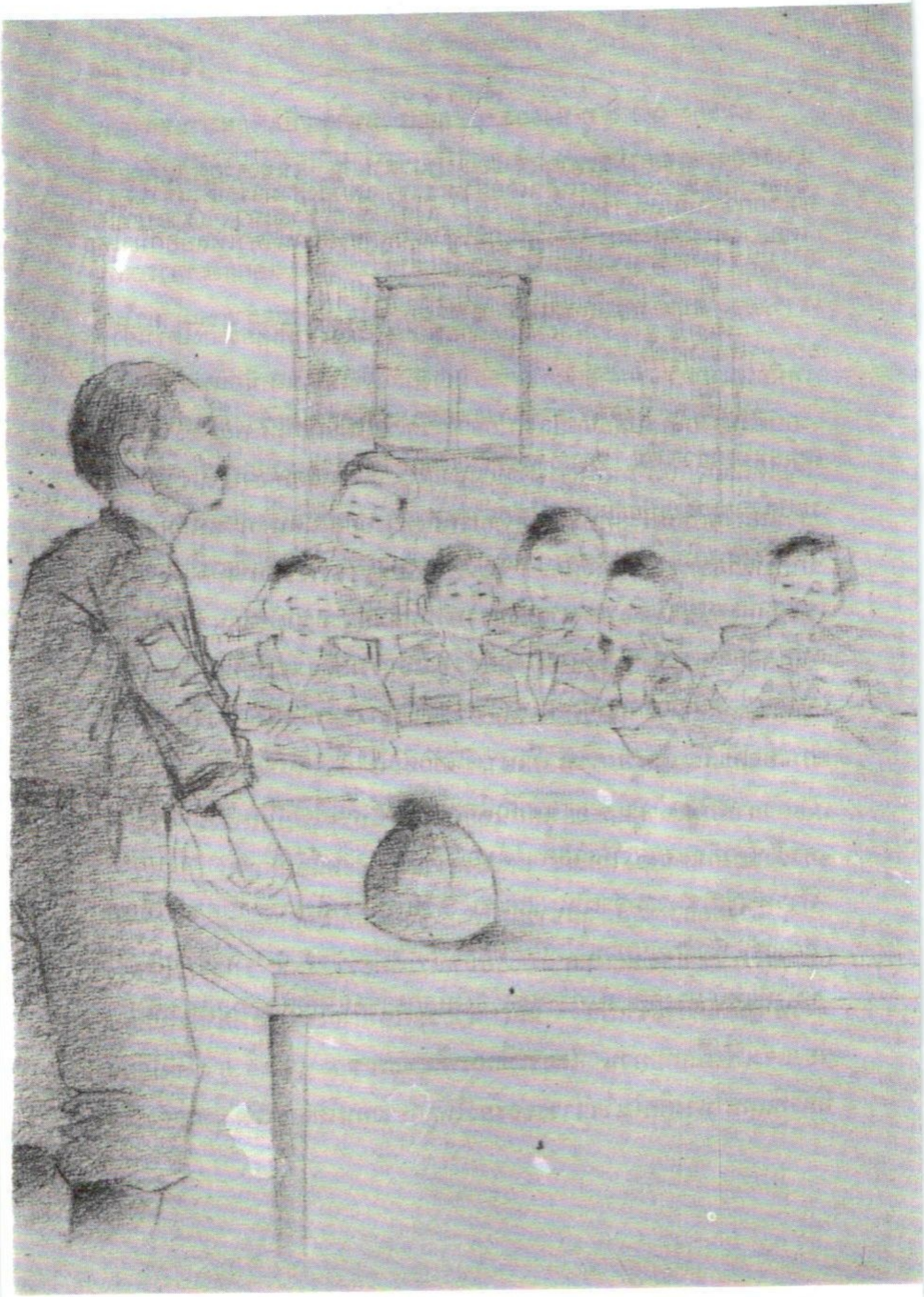

บทที่ 6

หนองแฮด

อาคารร้างหลังนั้นตั้งอยู่บนเนินเขาห่างจากเมืองหนองแฮดไปทางทิศตะวันออกประมาณ 5 กิโลเมตร ระหว่างเมืองหนองแฮดกับชายแดนประเทศเวียดนามมีถนนเล็กๆ แยกออกไปจากถนนหมายเลข 7 ทาง แยกเส้นนี้แทบจะไม่มีลักษณะของถนนเหลืออยู่เลยเนื่องจากไม่มีผู้ใช้ประจำ วัชพืชขึ้นรกรุงรังไปหมด มันไปสิ้นสุดลงตรงหน้าอาคารเก่าผุพังซึ่งในอดีตเคยเป็นที่ทำการของบริษัทฝรั่งเศส บริษัทนี้มีธุรกิจอย่างเดียว คือการรับซื้อฝิ่นจากชาวม้งในประเทศลาวเท่านั้น หลังอาคารที่ทำการยังมีร่องรอยของโกดังขนาดใหญ่เหลืออยู่ โกดังนี้เคยเก็บรักษาฝิ่นจำนวนนับเป็นตันๆ ก่อนจะถูกลำเลียงต่อไปยังเมืองท่าชายทะเลของประเทศเวียดนาม เพื่อลงเรือไปสู่ลูกค้าในต่างประเทศ

หลังจากฝรั่งเศสถูกขับไล่ออกจากอินโดจีน อาคารหลังนี้ก็ไม่มีใครใช้ให้เป็นประโยชน์อีก สาเหตุที่ไม่มีคนใช้ก็เพราะว่า มันตั้งอยู่ห่างจากชุมชนมากเกินไป อีกประการหนึ่งก็คือ มันเป็นอาคารที่ปลูกสร้างแบบ

ตะวันตก เป็นอาคารสองชั้นก่ออิฐถือปูนหลังคามุงด้วยกระเบื้อง ซึ่งไม่ถูกกับรสนิยมของชาวม้งเท่าใดนัก มันจึงถูกปล่อยปละละเลยอย่างไม่ใยดี กระเบื้องหลังคาแตกเป็นรูใหญ่หลายแห่ง ผนังปูนกะเทาะออกเป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถมองเห็นก้อนอิฐสีแดงที่ก่ออยู่ข้างในได้

ชายม้งอายุประมาณ 50 ปีคนหนึ่ง แต่งกายชุดทหารปะเทดลาว คาดเข็มขัดผ้าใบมีปืนพกขนาด 45 มม. ตราดาวอยู่ในซองหนังข้างกาย ก้าวเดินอย่างคุ้นเคยกับสถานที่ตรงไปยังอาคาร ลมหนาวที่พัดมาทำให้ชายผู้นั้นต้องกระชับเสื้อกันหนาวเข้ากับตัว ก่อนที่จะเปิดประตูก้าวเข้าไปข้างใน แสงสลัวของดวงจันทร์ที่ลอดเข้ามาตามช่องลมเหนือหน้าต่างทำให้แขกยามวิกาลสามารถมองเห็นสภาพของห้องได้ เมื่อวางตะเกียงน้ำมันที่ถือมาด้วยลงบนโต๊ะไม้ไผ่แล้วก็ล้วงเอาไม้ขีดไฟจากกระเป๋าเสื้อออกมาจุด แสงไฟจากตะเกียงทำให้ภายในห้องสว่างขึ้น เขาถอดหมวกม้งสีดำวางลงบนโต๊ะข้าง ๆ ตะเกียง ในห้องมีโต๊ะไม้ไผ่และตั่งจำนวนหลายตัว ชายม้งวัยกลางคนดึงตั่งมานั่งลงตรงหน้าโต๊ะ เปิดสมุดที่ถือติดตัวมาด้วยออกอ่านอย่างเอาใจใส่

ทหารม้งในเครื่องแบบปะเทดลาวตั้งใจอ่านบันทึกในสมุดได้ไม่นาน ความคิดก็เตลิดไปหาเรื่องอื่น เขารู้สึกไม่พอใจเลยที่เขาผู้ซึ่งเป็นถึงประธาน “หน่วยพรรค” ต้องมานั่งรอสมาชิกเพื่อจะประชุมประจำปีซึ่งช้ากว่าปกติถึง 1 อาทิตย์ เนื่องจากเขาติดพันอยู่กับการรบที่ป่าดง กว่าจะได้รับเลือกให้เป็นประธานหน่วยพรรคของบ้านหนองแฮดได้นั้น เขาต้องผ่านการต่อสู้อย่างโชกโชน ถึงแม้จะเป็นคนม้งที่เกิดที่บ้านหนองแฮดก็จริง แต่กว่าเขาจะก้าวมาสู่ฐานะและตำแหน่งในปัจจุบันได้ เลือดตาก็แทบจะกระเด็นเหมือน

กัน เขาเป็นเด็กรุ่นราวคราวเดียวกันกับ ว่าง เปา แต่วิถีชีวิตของเขาทั้งสองแตกต่างกันเหลือเกิน ชื่อจริงของเขาคือ โซ้ง ว่าง ซึ่งเป็นเส้งเดียวกันกับ ว่าง เปา เมื่อมีอายุ 20 ปี ก็แต่งงานกับหญิงม้งคนหนึ่งที่อยู่เมืองเซน หลังจากแต่งงานเขาย้ายไปอยู่กับครอบครัวภรรยา เนื่องจากเมืองเซนเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ในประเทศเวียดนาม โซ้ง ว่าง จึงถูกเกณฑ์เข้าเป็นทหารในกองทัพของเวียดนาม เขาทิ้งเมียและลูกสองคนไว้ที่เมืองเซน และไปรับราชการในฮานอยเป็นเวลา 10 กว่าปี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เขาได้รับการฝึกอบรมอย่างหนัก และอย่างใกล้ชิดจากครูฝึกชาวเวียดนาม การฝึกของเขามีทั้งด้านการทหารและด้านการเมือง

ในที่สุด เมื่อเขาอายุ 33 ปี การรับราชการที่ฮานอยหรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการฝึกอบรมของเขาก็ยุติ มีคำสั่งส่งตัวเขาให้มาปฏิบัติงานที่หนองแฮด ซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขาในประเทศลาว ภารกิจสำคัญที่เขาได้รับมอบหมายจากพรรคคอมมิวนิสต์ของเวียดนามก็คือ การจัดตั้งกองทหารม้งคอมมิวนิสต์ขึ้นในประเทศลาว

เมื่อกลับมาจากฮานอยครั้งนั้น โซ้ง ว่าง เปลี่ยนชื่อตัวเองเสียใหม่เป็น ปัก ใจ ว่าง ความจริงแล้วชื่อ “ปัก ใจ” นี้เป็นชื่อของม้งเส้ง “วือ” นักปฏิวัติคนแรกเป็นผู้ซึ่งรวบรวมชาวม้งจำนวน 16 คนลุกขึ้นแข็งข้อต่อทหารฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1919 แต่เนื่องจากมีกำลังน้อยไม่ถึง 20 คน และอาวุธก็ไม่ทันสมัย การสู้รบดำเนินอยู่ไม่นาน “ปัก ใจ วือ” นักปฏิวัติม้งก็ถูกจับนำตัวขึ้นศาล ถึงแม้ว่าเจ้ามหาชีวิตของลาวจะขอร้องให้ลงโทษด้วยความปรานี แต่ศาลซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝรั่งเศสก็ยังตัดสินประหารชีวิต ปัก ใจ วือ

หลังจากนั้น ชื่อเสียงของ ปัก ใจ วือ ก็ลือกระฉ่อนไปทั่วประเทศ

นำเกียรติมาสู่ชาวม้งทั้งหมด ความกล้าหาญของ ปัก ใจ วือ ที่ได้จับอาวุธลุกขึ้นต่อต้านพวกจักรพรรดินิยมล่าเมืองขึ้นจนตัวตายนั้นประทับใจโซ้งว่างเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับตัดสินใจเปลี่ยนชื่อมาเป็น "ปัก ใจ ว่าง"

การใช้ชื่อใหม่ซึ่งเป็นที่นับถือของชาวม้ง ประกอบกับลักษณะของผู้นำที่เข้มแข็งเฉียบขาด ทำให้ ปัก ใจ ว่าง สามารถก่อตั้งกองทหารม้งคอมมิวนิสต์ขึ้น ณ บ้านหนองแฮดได้ เขาเริ่มต้นจากการเกลี้ยกล่อมชาวม้งหนุ่มๆ จำนวน 25 คนให้มาฝึกทหารกับเขา เมื่อฝึกเสร็จก็ได้รับการสนับสนุนอาวุธปืนจากฮานอย อาวุธปืนรุ่นแรกที่ได้รับนั้นเป็นปืนคาร์บินเก่าๆ แต่ก็ได้รับครบตามจำนวนทหาร

หน่วยทหารของ ปัก ใจ ว่าง เริ่มจากจำนวน 25 คน โดยเรียกตัวเองว่า "กองร้อย ปัก ใจ ม้ง" แต่หลังจากนั้นอีกไม่กี่ปี จำนวนทหารก็เพิ่มขึ้นถึง 70 คน ชื่อก็เลยเปลี่ยนไปเป็น "กองพัน ปัก ใจ ม้ง"

"ตู ว่าง" ลูกชายวัย 21 ปี ของ ปัก ใจ ว่าง ก็เป็นทหารคนหนึ่งในกองพัน ปัก ใจ ม้ง และเป็นนายทหารที่ ปัก ใจ ว่าง หวังจะให้รับตำแหน่งนายกองพันแทนเขาในอนาคต ตู ว่าง เริ่มเข้าเป็นทหารเมื่อมีอายุ 17 ปี ในช่วงเวลา 4 ปีที่ผ่านมา ตู ว่าง ก็ได้เลื่อนยศเป็นนายทหาร ทั้งนี้ก็ด้วยความช่วยเหลือของ ปัก ใจ ว่าง เป็นส่วนใหญ่

วันนี้เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของทั้งสองพ่อลูก ในการประชุมวันนี้จะมีการเสนอชื่อ ตู ว่าง เข้าเป็นสมาชิกสำรองของ "พรรค" พร้อมกับนายทหารม้งอีกคนหนึ่งชื่อ ตั้ว ด่าง นายทหารหนุ่มชื่อ ตั้ว ด่าง คนนี้กำลังดังเหมือนพลุ เพราะเพิ่งจะเรียนสำเร็จมาจากจีน อีกทั้งยังเป็นลูกชายของ ไฝ่ ด่าง กรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ประชาชนลาวด้วย บุคคลนี้

กำลังจะได้รับการเสนอชื่อเข้าเป็นสมาชิกสำรองแข่งกับ ตู ว่าง ความจริงแล้วทุกคนรู้ดีว่า ตั้ว ด่าง ยังไม่สมควรที่จะได้รับการเสนอชื่อ เพราะยังไม่เคยแสดงผลงานในด้านการรบเลย อีกทั้งความสามารถในด้านการเมืองยังไม่ปรากฏ สาเหตุที่จะได้รับการเสนอชื่อก็เป็นเพราะการบีบบังคับจากไฝ่ ด่าง

พรรค "ประชาชนลาว" เป็นพรรคที่ไม่เปิดเผยเนื่องจากเป็นสาขาหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน ในระยะนี้คำว่า "คอมมิวนิสต์" ยังเป็นคำที่ประชาชนลาวส่วนมากไม่รู้จัก และพวกที่รู้จักซึ่งเป็นส่วนน้อยนั้นก็ยังไม่ชอบ กรรมการกลางของพรรคจึงเห็นพ้องว่าควรจะใช้ชื่อ พรรคประชาชนลาวไปก่อนจนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม

พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1939 มีสายใยเชื่อมโยงกันหมดทั้งสามประเทศ คือ เวียดนาม เขมร และลาว ต่อมาเมื่อปี ค.ศ.1951 หลังจากที่ฝรั่งเศสหมดอิทธิพลลงไปแล้ว ต่างก็แยกตัวมาตั้งเป็นพรรคในประเทศของตนเอง มีพรรคประชาชนกัมพูชา พรรคประชาชนลาว และพรรคลาวดงของเวียดนาม แต่พรรคลาวดงนั้นยังครองความเป็นใหญ่ในบรรดาพรรคคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนอยู่

ปัก ใจ ว่าง เข้าร่วมเป็นสมาชิกก่อตั้งของหน่วยพรรคของบ้านหนองแฮดในสมัยที่ฝึกทหารรุ่นแรกของเขาเสร็จใหม่ๆ ตอนนั้นการเป็นสมาชิกยังไม่ลำบากเช่นปัจจุบัน คำสั่งให้จัดตั้งหน่วยพรรคขึ้นที่บ้านหนองแฮดมาจากซำเหนือโดยตรง ในคำสั่งนั้นยังระบุชัดด้วยว่ามีใครบ้างที่มีสิทธิเข้าเป็นสมาชิก ปัก ใจ ว่าง เคยคิดว่า สาเหตุที่มีชื่อของเขารวมอยู่ด้วยในจำนวนสมาชิกพรรค 5 คนแรก ก็คงจะเป็นเพราะว่า เขาเคยผ่าน

การอบรมจากฮานอยมาเป็นระยะนาน ยังคิดอีกว่า ในจำนวน 5 คนนั้น เขาได้รับการอบรมด้านการเมืองมามากกว่าทุกคน ดังนั้นจึงไม่ประหลาดใจเลย เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองของพรรคที่เดินทางมาให้การปรึกษาในการก่อตั้ง แนะนำให้สมาชิกคนอื่นๆ ว่า เขาควรจะได้รับเลือกให้เป็นประธานหน่วยพรรคคนแรก

ฝีมือการทำงานในด้านการเมืองของเขาก็ไม่ด้อยกว่าด้านทหาร เขาสามารถบริหารงานของหน่วยพรรคได้อย่างดี สามารถหาสมาชิกสมบูรณ์ได้เพิ่มขึ้นอีก 5 คน แต่การเข้าเป็นสมาชิกพรรคในปัจจุบันยากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า ผู้ที่จะได้รับการเสนอชื่อให้เป็นสมาชิกสำรองของพรรคจะต้องผ่านการคัดเลือกจากสมาชิกสมบูรณ์ของพรรคเสียก่อน การคัดเลือก ก็จะต้องกระทำกันอย่างลับๆ สมาชิกสมบูรณ์ จะต้องคอยเพียรพยายามไปพบปะสนทนากับบุคคลที่ตนคิดว่าจะร่วมงานกันได้ เฝ้าคอยอธิบายอุดมการณ์ของพรรคอย่างไม่ให้รู้ตัว จนกว่าจะแน่ใจว่าบุคคลนั้นเข้าใจอย่างลึกซึ้งในนโยบายและลัทธิคอมมิวนิสต์ แล้วถึงจะได้ออกปากชักชวนให้มาเป็นสมาชิกสำรองของพรรค

ในการเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นสมาชิกสำรอง จะต้องมีสมาชิกสมบูรณ์อย่างน้อยจำนวน 2 คนเป็นผู้รับรองและรับประกัน ในขั้นแรกสมาชิกสำรองจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของสมาชิกสมบูรณ์เป็นเวลา 9 เดือน ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นสมาชิกสมบูรณ์ หากสมาชิกสำรองยังไม่สามารถปฏิบัติตนตามระเบียบ หรือนโยบายของพรรคได้ สถานภาพการเป็นสมาชิกสำรองก็จะต้องยืดออกไปอีกเป็น 1 ปี ในเวลาอีก 3 เดือนต่อมานี้ หากยังไม่สมควรที่จะได้รับการรับรองให้เป็น

สมาชิกสมบูรณ์ได้ อาจมีการยืดเวลาการเป็นสมาชิกสำรองออกไปได้เป็นครั้งสุดท้ายอีก 6 เดือน เมื่อผ่านช่วง 6 เดือนแล้ว และไม่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นสมาชิกสมบูรณ์ บุคคลนั้นจะไม่มีโอกาสเข้าเป็นสมาชิกของพรรคได้อีกตลอดชีวิต

การประชุมในคืนนี้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นได้ว่า อิทธิพลและเสียงสนับสนุนในหน่วยพรรคของเขายังจะมีพอหรือไม่ บรรดาญาติพี่น้องของไฝ่ ด่าง ที่เป็นสมาชิกสมบูรณ์ในหน่วยพรรคหนองแฮดก็พอจะมีอยู่บ้าง แต่เขาก็ยังกำเสียงส่วนใหญ่ไว้ได้ ปัก ใจ ว่าง รู้ว่ามีหลายคนในหน่วยพรรคต้องการที่จะปลดเขาออกจากตำแหน่งประธาน แต่จนแล้วจนรอดพวกนั้นก็ไม่สามารถจะกระทำได้ ถ้าหากว่าในการประชุมคืนนี้ ตั้วด่างได้รับการรับรองให้เข้าเป็นสมาชิกสำรอง และตู ว่าง ลูกชายของเขาถูกปฏิเสธ เห็นจะต้องรีบทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขสถานการณ์ เขาคิดว่าอย่างน้อยที่สุดหากเห็นท่าว่าจะสู้ไม่ได้จริงๆ ก็จะพยายามให้พรรครับทั้งสองคน

เสียงฝีเท้าคนหลายคนเดินขึ้นกระไดมา ปัก ใจ ว่าง หันความสนใจไปยังประตู ผู้ที่ก้าวเข้ามาเป็นคนแรกคือ ตู ว่าง ลูกชายของเขาเอง ท่าทางของตู ว่าง ทะมัดทะแมงสมกับเป็นนายทหาร เครื่องแบบที่สวมอยู่เหมือนกันกับของปัก ใจ ว่าง และพกปืนสั้นตราดาวมาด้วยเมื่อก้าวผ่านประตูเข้ามา ตู ว่าง รีบทำความเคารพผู้ซึ่งเป็นทั้งบิดาและผู้บังคับบัญชา คนอื่นๆ ที่เดินตามหลังเข้ามาต่างก็พากันทักทายประธานพรรค

พวกที่เข้ามาทีหลังจุดตะเกียงที่นำมาด้วยอีก 2 ดวง ทำให้ภายในห้องสว่างขึ้นกว่าเดิม การสนทนาดำเนินไปเบาๆ จนกระทั่งปัก ใจ ว่าง สังเกตเห็นว่าสมาชิกหน่วยพรรคของบ้านหนองแฮดมาพร้อมหน้ากันหมด

แล้ว โดยมี ตู ว่าง เพิ่มพิเศษมาอีกคนหนึ่ง จึงกล่าวขึ้นอย่างเป็นทางการว่า

"เอาล่ะ เอาล่ะ ทุกคนมาพร้อมแล้วขอให้เราเริ่มประชุมได้"

คนทั้งหมดที่อยู่ในห้องพักพากันเลือกหาที่นั่ง เสียงลากโต๊ะลากตั่งดังแกรกกรากอยู่ชั่วครู่แล้วเงียบลง

เมื่อ ปัก ใจ ว่าง กราดสายตามองไปรอบ ๆ อีกครั้งหนึ่งก็เห็นว่าทุกคนเข้าประจำที่เรียบร้อย มี ตู ว่าง นั่งสงบเสงี่ยมอยู่หลังสุด เขานึกยิ้มอยู่ในใจ เมื่อไม่เห็น ตั้ว ด่าง ในห้อง หาก ตั้ว ด่าง ไม่มาร่วมประชุมในคืนนี้ การพิจารณารับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกสำรอง ก็จะเหลืออยู่เพียงคนเดียว เมื่อที่ประชุมลงมติรับ ตู ว่าง เข้าเป็นสมาชิกสำรองก่อนก็จะทำให้มีอาวุโสกว่า ตั้ว ด่าง เขานึกในใจขออย่าให้ ตั้ว ด่าง โผล่มาเลย

"เอาล่ะ เอาล่ะ" ปัก ใจ ว่าง ยืนขึ้นพูด "เมื่อเราพร้อมกันแล้ว ก็จะขอเปิดประชุม" เมื่อกล่าวเสร็จก็นั่งลงขานรายชื่อสมาชิกของหน่วยพรรค

"เอาล่ะ เป็นอันว่าสมาชิกมาร่วมประชุมครบหมดทุกคน" ปัก ใจ ว่าง ประกาศให้ที่ประชุมทราบหลังจากขานชื่อเสร็จ "วาระต่อไปเราจะพิจารณาถึงการรับรองคนใหม่เข้าเป็นสมาชิกสำรองของพรรค ในการประชุมครั้งก่อน เราได้ตกลงกันว่ามีบุคคล 2 คนเหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณา ทั้งสองคนได้แสดงให้พวกเราเห็นแล้วว่าเป็นผู้ที่เสียสละทำงานเพื่อประเทศชาติบ้านเมืองของเราอย่างแท้จริง บุคคลทั้ง 2 ก็คือ ตู ว่าง และ ตั้ว ด่าง" พูดจบ ปัก ใจ ว่าง มองกราดไปรอบ ๆ ห้อง แล้วทำหน้าฉงน

"เอ๊ะ ตั้ว ด่าง ไปไหนล่ะ ทำไมไม่มาประชุม"

ทุกคนในห้องทำหน้าเลิ่กลั่ก มองซ้ายมองขวา พร้อมกับมีเสียง

พึมพำดังขึ้น

เมื่อเห็นว่าเป็นโอกาสดี ปัก ใจ ว่าง รีบพูดต่อ

"เอาล่ะ เอาล่ะ ถ้าตั้ว ด่าง ไม่มาวันนี้ก็เป็นไร ให้เราพิจารณาตู ว่าง ก่อนก็แล้วกัน ในการประชุมคราวหน้าเราค่อยพิจารณารับรองตั้ว ด่าง อีกก็ได้

เย่อ เฮ่อ นายบ้านหนองแฮด อดีตคนสนิทของ ไฝ่ ด่าง รีบลุกขึ้นพูดว่า

"ปัก ใจ ว่าง ข้อยว่าเรื่องการพิจารณาสมาชิกสำรองนี้ เราเอาไว้พิจารณาเป็นวาระสุดท้ายจะดีกว่า บางที ตั้ว ด่าง อาจติดงานสำคัญมาร่วมประชุมไม่ทัน เมื่อ ตั้ว ด่าง มาแล้วเราค่อยพิจารณาพร้อมกันกับลูกชายของเจ้าทีเดียวเลยจะได้ไม่เสียเวลา ความจริงเราก็มีเรื่องอื่นที่จะต้องปรึกษากันหลายเรื่อง เอาเรื่องนี้ไว้ทีหลังสุดเถอะ"

"จ๋อ ต้อ" ปัก ใจ ว่าง คำรามอยู่ในใจ วันนี้ไอ้พวกสมุนรับใช้กรรมการกลางพรรคคงจะเตรียมเล่นงานเขาแน่ ไอ้ เย่อ เฮ่อ มันกำลังต้องการเป็นประธานพรรค เขารู้ว่ามันจะต้องทำทุกอย่างเพื่อจะเลียตูดไอ้ไฝ่ ด่าง

"เอาล่ะ เอาล่ะ สหายคนอื่นจะว่าอย่างไร"

เสียงพึมพำดังขึ้นอีก จากการสังเกตอย่างละเอียด ปัก ใจ ว่าง พอจะเห็นว่าสมาชิกหลายคนพยักพเยิดเป็นทำนองเห็นด้วยกับ เย่อ เฮ่อ

"เอาล่ะ ทางที่ดีตอนนี้ควรจะเอาตามที่สหาย เย่อ เฮ่อ ว่าดีกว่าเราจะพิจารณาเรื่องอื่นก่อน" ปัก ใจ ว่าง พูดพลางนึกด่า ตั้ว ด่าง ในใจ "ขอให้เสือขบหัวไอ้หมา ตั้ว ด่าง ตายก่อนที่มันจะมาถึงที่ประชุมด้วยเถอะ"

"ซื่อ ท้อ ข้อยขอให้สหายรายงานการเงินของหน่วยพรรคของเรา

ด้วย"

ซื่อ ท้อ ม้งร่างเตี้ย อายุราวๆ 30 ปี ลุกขึ้นเปิดสมุดบัญชีที่นำมาด้วยออกอ่านด้วยเสียงอันแหลมเล็กซึ่งตรงข้ามกับรูปร่างที่อ้วนฉุของเขา

"เมื่อสิ้นปี หน่วยพรรคหนองแฮดของเรามีเงินอยู่ 5,000 กีบ ต่อมาเมื่อถึงปีใหม่เราได้ส่งเงินบำรุงประจำปีไปให้กรรมการกลางของพรรคเมื่อวันที่ 5 เป็นจำนวน 500 กีบ โดยฝากไปกับสหาย ทองอยู่ สมาชิกหน่วยพรรคบ้านบาน เดี๋ยวนี้มีเงินเหลืออยู่ 4,500 กีบ"

เมื่อรายงานจบ ซื่อ ท้อ รีบนั่งลง

"มีสหายผู้ใดติดใจสงสัยรายงานการเงินของหน่วยพรรคเราไหม"

ปัก ใจ ว่าง ถามที่ประชุม เมื่อ ซื่อ ท้อ นั่งลงเรียบร้อยแล้ว

สมาชิกส่วนมากส่ายหัวไปมาแสดงว่าไม่มีใครติดใจสงสัย

"เอาล่ะ เอาล่ะ ต่อไปนี้ข้อยจะขออ่านหนังสือของท่าน ไกสอน เลขาธิการพรรคที่ส่งมาถึงหน่วยพรรคของเรา เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ ขอให้สหายทุกคนตั้งใจฟัง"

ปัก ใจ ว่าง เลื่อนตะเกียงเข้ามาใกล้อีกนิด แล้วคลี่จดหมายออกอ่านด้วยเสียงอันดัง

"สบายดี สหายที่รักทุกท่าน"

ในโอกาสขึ้นปีใหม่ 1964 ซึ่งเป็นปีที่ 13 แห่งการต่อสู้ของพรรคประชาชนลาวนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้สหายทุกท่าน มีแต่สุขกายสบายใจ พวกเราจะต้องรักษาสุขภาพของพวกเราไว้ให้ดี เพื่อจะได้ปฏิบัติงานตาม

เข็มมุ่งของพรรคที่ได้ตั้งไว้ จักรพรรดิผู้รุกรานได้ยึดครองประเทศของเรามาเป็นเวลานาน บัดนี้สหายผู้รักชาติหลายคนได้รวมตัวลุกขึ้นต่อต้าน ขับไล่ทหารของจักรพรรดินิยมฝรั่งเศสออกไปจากประเทศลาว และอินโดจีนได้แล้ว แต่ปัจจุบันยังมีผู้รุกรานกระหายสงครามอเมริกาได้เข้ามายึดครองและกุมอำนาจแทนพวกฝรั่งเศส พวกนี้ใช้ทหารไทยซึ่งเป็นหุ่นเชิด มาควบคุมรัฐบาลของพวกนายทุนที่อยู่ในเวียงจันทน์

สหายทุกคนย่อมรู้ดีว่า รัฐบาลนายทุนที่เวียงจันทน์นั้นที่แท้ก็คือสมุนรับใช้ของอเมริกาผู้กระหายสงคราม รัฐบาลนายทุนที่เวียงจันทน์กดขี่ข่มเหงประชาชนอย่างรุนแรง จนประชาชนจำนวนมากต้องหลีกหนีมาขอความช่วยเหลือจากพวกเรา

สหายที่รักทั้งหลาย ปีนี้เราจะต้องต่อสู้ต่อไป เราจะต้องต่อสู้กับศัตรูโดยสงครามชนชั้น เราจะต้องแยกสลายศัตรู และขับไล่มันออกจากประเทศของเรา พี่น้องประชาชนลาวของเรากำลังถูกขูดรีดโดยพวกนายทุนและพวกชนชั้นเจ้าที่ดินศักดินา เราจะต้องเพิ่มการปฏิบัติการสงครามแบบกองหลอน เราจะต้องพยายามเสาะหาปมเงื่อนที่จะทำลายล้างศัตรูให้หมดสิ้นจากแผ่นดินลาว

นอกจากการปฏิบัติการทางด้านทหารอย่างองอาจกล้าหาญของสหายทุกคนแล้ว เราจะต้องจัดตั้งมวลชนในเมืองใหญ่ เพื่อเป็นแรงสนับสนุนอีกด้านหนึ่งด้วย เราจะต้องจัดตั้งมวลชนในเมืองเวียงจันทน์ สวันเขต หลวงพระบางและปากเซ เพื่อทำลายล้างพวกนายทุนผูกขาด ที่คอยขูดรีดเลือดเนื้อของพี่น้องชาวลาวในเมืองเหล่านั้น

เราจะประสานงานกันทั้งในเมืองและนอกเมือง จะทำการสู้รบขับ

ไล่ชนชั้นปกครองปฏิกิริยาให้พ้นไปจากแผ่นดินของเรา คลื่นปฏิวัติของพวกเรากำลังมีแรง เราจะใช้สถานการณ์ที่อำนวยประโยชน์ ช่วยให้การต่อสู้ของเราบรรลุเป้าหมาย เราจะต้องช่วงชิงเอาชัยชนะมาเป็นของเราให้ได้ในปี 1964 นี้

สหายที่ยักแพงทั้งหลาย ขอให้เราจงช่วยกันพยายามปลดปล่อยพี่น้องลาวที่ถูกกดขี่ขูดรีดจากพวกนายทุนขุนนาง ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากทหารหุ่นของจักรวรรดินิยมนักล่าเมืองขึ้นอเมริกา เราจะต้องขับไล่พวกมันให้พ้นไปจากแผ่นดินลาวโดยเร็ว

สหายผู้ซึ่งเคยร่วมสงครามปฏิวัติอินโดจีน อันมีเวียดนาม และเขมร ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือและร่วมสามัคคีสู้รบกับเราตลอดไป จนอินโดจีนกลายเป็นสหพันธ์ประชาธิปไตยในที่สุด

ขอให้สหายทุกคนสบายดี

ลงชื่อ ไกสอน พรหมวิหาน

เลาธิการพรรคประชาชนลาว

ปัก ใจ ว่าง ขยับตะเกียงเลื่อนออกไปห่างจากตัว เมื่ออ่านจดหมายของผู้นำไกสอนจบลง ทุกคนในห้องนั่งเงียบ แรงชักนำให้ร่วมต่อสู้เพื่อปลดแอกกำลังครอบงำจิตใจของบรรดานักปฏิวัติม้ง ในที่สุด เย่อ เฮ่อ ก็ลุกขึ้นกล่าวด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่นว่า

"สหายทุกคนก็ได้ฟังคำเรียกร้องของท่านผู้นำไกสอน แล้ว ข้าพเจ้าขอให้เราลองหันมาพิจารณากิจการงานของหน่วยพรรคของเรา ดูซิว่าการงานของหน่วยพรรคหนองแฮดนี้ได้ผลมากน้อยเพียงใด ในระหว่างปีที่ผ่าน

มา พวกเราซึ่งเป็นสมาชิกของหน่วยพรรคได้ปฏิบัติตัวตามคำเรียกร้องของท่าน ไกสอน และตามระเบียบของพรรคอย่างเข้มงวดหรือเปล่า... สหายที่ยักแพง ข้าพเจ้าจะขอวิจารณ์ตัวเองก่อน หลังจากนั้นข้าพเจ้าจะขอให้ทุกท่านตำหนิวิจารณ์ข้าพเจ้าด้วย" เย่อ เฮ่อ หยุดพูดครู่หนึ่ง พร้อมทั้งพยายามสังเกตสีหน้าของคนอื่น ๆ เมื่อเห็นว่าหลายคนมีท่าทางแสดงว่าเห็นด้วย เขานึกยิ้มอย่างพอใจ เขาเตรียมไว้แล้วว่าวันนี้เขาจะต้องจัดการ ปัก ใจ ว่าง ให้ได้

เย่อ เฮ่อ กลัว ปัก ใจ ว่าง มาตั้งแต่สมัยเป็นเด็กด้วยกัน ความกลัวของเขาได้กลายเป็นความเกลียดชังในปัจจุบัน เขาได้พยายามทุกวิถีทางที่จะทำลายผู้ที่เขาเกลียด แต่ก็ยังไม่สำเร็จ เป้าหมายแรกของเขาก็คือ การขจัด ปัก ใจ ว่าง ให้พ้นจากตำแหน่งประธานหน่วยพรรคซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดในบ้านหนองแฮด เขาเคยล้มเหลวมาหลายครั้ง แต่คราวนี้เขาจะต้องจัดการให้สำเร็จ หาไม่แล้วเขาก็หมดหนทางก้าวหน้า เย่อ เฮ่อ แน่ใจเหลือเกินว่าถ้าไม่มี ปัก ใจ ว่าง แล้ว ตำแหน่งประธานหน่วยพรรคจะต้องเป็นของเขา นอกจากนี้ยังหวังว่าเมื่อ ไฝ่ ด่าง ตายเขาจะต้องก้าวขึ้นแทน คืนนี้เขาพร้อมแล้วเพราะมีไพ่ใบสำคัญอยู่ในมือ

"สหายที่ยักแพง ข้าพเจ้าขอวิจารณ์ตัวเอง ในช่วงปีที่ผ่านมาข้าพเจ้าเป็นคนขี้เกียจ ข้าพเจ้าทำหน้าที่นายบ้านแต่อย่างเดียว ไม่พยายามทำหน้าที่อย่างอื่น ข้าพเจ้าไม่ขอแก้ตัวว่า งานในตำแหน่งนายบ้านมันหนัก เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของข้าพเจ้า จะต้องรับใช้บริการพี่น้องประชาชนม้งทั้งหมดที่มีอยู่ร้อยกว่าครอบครัวในบ้านหนองแฮด" เย่อ เฮ่อ หยุดพูด ปล่อยให้ทุกคนคิดถึงงานประจำอันหนักของเขา

"นอกจากข้าพเจ้าจะเกียจคร้านแล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้ปฏิบัติงานขวนขวายเพื่อเพิ่มพูนสมาชิกให้แก่หน่วยพรรคอย่างเต็มที่ข้าพเจ้าไม่ได้ออกไปโฆษณาแนวทางปฏิวัติของพรรคแก่ประชาชน ทั้งปีข้าพเจ้าสามารถชี้แจงแนวทางให้คนเห็นด้วยในอุดมการณ์เพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งๆ ที่ข้าพเจ้าควรจะทำได้มากกว่านั้น"

เย่อ เฮ่อ หยุดพูดอีก ในใจคิดว่า หากพวกนี้ยังไม่เห็นในความสามารถข้อนี้ของเขาแล้ว พวกมันก็โง่เต็มที พวกมัน 8 คน ที่นั่งอยู่ในที่นี้ไม่มีใครสามารถขวนขวายหาคนมาเป็นสมาชิกสำรองได้ การที่เขาหามาได้คนหนึ่งก็ต้องนับว่าเก่งกว่าคนอื่นๆ ทั้งหมด ถึงแม้ความจริงจะไม่เป็นอย่างที่เขาพูด แต่เขาก็ไม่เปิดเผยให้ใครรู้ การที่เขาสามารถชักนำให้ตั๋วด่างมาเป็นสมาชิกสำรองได้นั้น แท้จริงเป็นคำสั่งของไฝ่ ด่าง ให้เขารับรองลูกชายให้เข้าเป็นสมาชิกต่างหาก และเขาเองก็ยินดีที่จะปฏิบัติตาม เพราะการทำตามคำสั่งของไฝ่ ด่าง นั้นย่อมหมายถึงผลตอบแทนที่จะต้องมีแน่ไม่ช้าก็เร็ว

"สหายที่ยักแพงทั้งหลาย ข้าพเจ้า ขอจบคำวิจารณ์ตัวเองของข้าพเจ้าแต่เพียงแค่นี้ ต่อไปขอให้ท่านทั้งหลายช่วยตำหนิวิจารณ์ข้าพเจ้าด้วย เพื่อข้าพเจ้าจะได้เป็นนักปฏิวัติที่ดีต่อไป"

"สหาย เย่อ เฮ่อ" โซ้ง ด่าง ลูกพี่ลูกน้องของ เย่อ เฮ่อ รีบลุกขึ้นพูดตามแผนที่ทั้งสองคนได้เตรียมไว้ "ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นผู้กล้าหาญผู้หนึ่งที่ยอมวิจารณ์ตนเองต่อหน้าที่ประชุมนี้เป็นคนแรก แต่ตามความคิดของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่เสียสละอย่างใหญ่หลวง ได้ดำเนินชีวิตตามหลักการ 4 *"ไม่"* ของพรรคอย่างเคร่งครัด ข้อที่หนึ่ง ท่าน

"ไม่" กลัวตาย ข้อที่สอง ท่าน "ไม่" อยากร่ำรวย ข้อที่สาม ท่าน "ไม่" กินดื่มสุรายาเมา และข้อสุดท้าย ท่าน "ไม่" ปฏิบัติตนให้เสียหายในเรื่องชู้สาว ข้าพเจ้าขอยกย่องท่านในเรื่องนี้"

โซ้ง ด่าง หันไปสบตากับ เย่อ เฮ่อ เหมือนกับจะถามว่า "ใช้ได้ไหม" เพราะทั้งคู่ได้แอบตกลงกันอย่างลับ ๆ แล้วว่าจะช่วยกันล้ม ปัก ใจ ว่าง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน เมื่อ เย่อ เฮ่อ ได้เป็นประธานหน่วยพรรค เขาก็จะสละตำแหน่งนายบ้านให้แก่ โซ้ง ด่าง

"ส่วนที่ท่านวิจารณ์ตัวเองว่า ไม่ได้ออกไปโฆษณาขวนขวายนั้น ข้าพเจ้าเห็นใจท่าน เพราะหน้าที่ภารกิจประจำในฐานะนายบ้านของท่านก็มีมาก การสำรวจประชากรและการสำรวจสัตว์เลี้ยงประจำเดือนก็เป็นงานที่หนักมากอยู่ ไหนท่านจะต้องไปร่วมประชุมกับสำนักแขวงเมื่อเขาเรียกมาอีก ย่อมจะทำให้ท่านมีงานล้นมือ ส่วนงานของพรรคที่ท่านได้พยายามทำนั้น ข้าพเจ้าก็เห็นว่าเหมาะสมและเพียงพอแล้ว การที่ท่านอาสาว่าจะพยายามทำให้ดีขึ้นในปีนี้นั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อทุกคนพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถเท่านั้น เราถึงจะช่วงชิงเอาชัยชนะจากพวกศัตรูมาได้" หลังจากเว้นระยะนิดหนึ่ง โซ้ง ด่าง ก็พูดต่อ

"ถึงแม้ว่าท่านจะมีงานหนักเพียงใด ท่านก็ยังสามารถขวนขวายโฆษณาให้ ตั้ว ด่าง เห็นด้วยกับอุดมการณ์ของพรรค จนกระทั่งขอสมัครเป็นสมาชิกสำรองได้ พวกข้าพเจ้าต่างหาก ที่น่าอับอาย เพราะไม่มีใครสามารถขวนขวายหาสมาชิกมาเพิ่มได้แม้แต่คนเดียว"

โซ้ง ด่าง กล่าวจบก็นั่งลงพร้อมกับหันไปสบตากับ เย่อ เฮ่อ อีกครั้งหนึ่ง

ปัก ใจ ว่าง รู้สึกสังหรณ์ใจขึ้นมาทันทีเมื่อได้ฟังทั้งสองคนกล่าวจบ ทั้งคู่ได้พยายามเชี่ยเขาให้พ้นจากตำแหน่งประธานหลายครั้งแล้ว แต่ก็ทำไม่สำเร็จ เขารู้ว่าทั้งสองคนนี้จะต้องพยายามอีก พวกมันสองคนได้กล่าวอวดสรรพคุณของ เย่อ เฮ่อ จนสมาชิกคนอื่นๆ คงจะคิดคล้อยตาม เห็นดีเห็นงามในความสามารถอันเลอเลิศของ เย่อ เฮ่อ หากเขาไม่พูดเสียบ้าง ทุกคนก็จะได้ยินแต่ความดีของคู่แข่ง ซึ่งอาจทำให้เขาอาจสูญเสียตำแหน่งไปก็เป็นได้

"เอาล่ะ เอาล่ะ สหายที่ฮักแพงทั้งหลาย" ปัก ใจ ว่าง จงใจเพิ่มคำว่า "ที่ฮักแพง" เข้าไปด้วยทั้งที่ไม่เคยใช้มาก่อนเพราะขัดกับความรู้สึกของเขา

เย่อ เฮ่อ กับ โซ้ง ด่าง หันไปสบตากันอีก เหมือนกับจะบอกกันว่า "ไอ้ ปัก ใจ ว่าง จะต้องเสร็จแน่คราวนี้ ไอ้หมาป่ามันตกหลุมที่เราขุดไว้ให้มันแล้ว นับตั้งแต่วินาทีนี้เป็นต้นไป มันจะเริ่มโกยดินกลบหลุมศพมันเอง"

"ข้าพเจ้าขอวิจารณ์ตัวเองบ้าง" ปัก ใจ ว่าง เริ่มกล่าวอย่างระมัดระวังด้วยเกรงว่าจะพลั้งพูดบางสิ่งออกไปซึ่งจะเป็นจุดที่ถูกโจมตีได้

"เมื่อปีที่แล้วทั้งปี ข้าพเจ้าได้กระทำผิดหลายอย่าง" เขาเริ่มตามหลักการวิจารณ์ตัวเองของพรรค นั่นก็คือการยอมรับว่าได้ประพฤติผิดระเบียบพรรค ส่วนการจะกล่าวแก้ตัวอย่างไรนั้นก็ย่อมแล้วแต่วิธีการของแต่ละคน เมื่อคิดหาทางออกได้แล้ว ปัก ใจ ว่าง จึงกล่าวต่อไป

"สหายทั้งหลาย เออ...สหายที่ฮักแพงทั้งหลาย ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ข้าพเจ้าได้ตั้งไว้ สำหรับปี 1963 คือ ข้าพเจ้าได้ตั้งใจไว้ว่าจะต้องฆ่าพวกศัตรูด้วยมือของข้าพเจ้าเอง

อย่างน้อยที่สุดเดือนละ 2 คน หรือ ปีละ 24 คน แต่ปรากฏว่าทั้งปีข้าพเจ้าฆ่าพวกข้าศึกได้เพียง 23 คนเท่านั้นเอง ข้าพเจ้าตั้งปฏิญาณว่าจะต้องฆ่าศัตรูระดับนายกองพันให้ได้ปีละ 2 คน แต่ข้าพเจ้าฆ่าได้เพียงแค่ 1 คน ข้าพเจ้าตั้งใจว่าจะนำกำลังในกองพันของข้าพเจ้าออกปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จอย่างน้อยปีละ 30 ครั้ง แต่ตลอดปีที่แล้ว ข้าพเจ้ากระทำได้เพียง 29 ครั้ง อย่างไรก็ตาม กองพันของข้าพเจ้ากำจัดพวกทหารหุ่นของพวกจักรพรรดิอเมริกานักล่าเมืองขึ้นได้ถึง 46 คน โดยที่ฝ่ายเราไม่มีการสูญเสียเลย ส่วนในด้านการขวนขวายโฆษณานั้น ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่หาได้เพียงคนเดียว ข้าพเจ้าขอให้สัญญาว่า ในปีนี้ข้าพเจ้าจะเสาะหาสมาชิกสำรองให้ได้ไม่ต่ำกว่า 3 คน สหาย...เออ สหายที่ฮักแพงทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอสัญญากับทุกคนในที่ประชุมนี้วา ในปี 1964 ข้าพเจ้าจะต้องฆ่าศัตรูผู้รุกรานลูกมือลูกตีนของพวกจักรพรรดินิยมอเมริกาด้วยมือของข้าพเจ้าเองไม่ให้น้อยกว่า 30 คน" ปัก ใจ ว่าง หันไปจ้องหน้า เย่อ เฮ่อ แล้วกล่าวต่ออย่างชัดเจนต่อไปว่า "ข้าพเจ้าขอให้สัญญาด้วยว่าจะปกป้องให้ความปลอดภัยแก่ชาวม้งทุกคนที่บ้านหนองแฮด จะคอยกำจัดศัตรูที่มารุกรานและจะกำจัดศัตรูที่คอยยุยงให้มีการแตกแยกในพรรคของเราด้วย" ปัก ใจ ว่าง เน้นประโยคสุดท้ายขณะที่จ้องหน้าเย่อ เฮ่อ แล้วกล่าวต่อ

"ส่วนกองพันของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าจะนำออกสู้รบอย่างไม่หยุดยั้ง กองพันของข้าพเจ้าจะใช้นโยบาย 3 *"เรียบ"* ของกองทัพประชาชนลาวเป็นหลัก นั่นคือ "ฆ่าเรียบ" "เผาเรียบ" และ "ปล้นเรียบ"

ปัก ใจ ว่าง จบคำกล่าวของเขาด้วยน้ำเสียงแข็งกร้าวสมกับที่เป็นนายทหาร พร้อมๆ กับเสียงฮือฮาอย่างพอใจระหว่างผู้เข้าประชุม

"เอาล่ะ เอาล่ะ ต่อไปนี้ข้าพเจ้าขอเชิญบรรดาสหายช่วยวิจารณ์ข้าพเจ้าด้วย"

สมาชิกวัยกลางคนผู้หนึ่งลุกขึ้นกล่าววิจารณ์ว่างานด้านทหารของ ปัก ใจ ว่าง ได้ผลดีมาก แต่ด้านการเมืองและความสัมพันธ์กับชาวม้งคนอื่นๆ ในหมู่บ้านนั้นไม่ค่อยดี เนื่องจาก ปัก ใจ ว่าง เป็นคนพูดจาโผงผางแบบทหารเกินไป พร้อมกับแนะนำว่าเวลา ปัก ใจ ว่าง พูดจากับชาวบ้านที่ไม่ใช่ทหารควรจะอ่อนโยนลงบ้าง อนึ่ง พวกเราสมาชิกพรรคก็เปรียบเหมือนปลา ชาวบ้านนั้นเปรียบเหมือนน้ำ หากขาดน้ำเสียแล้วพรรคก็อยู่ไม่ได้

ปัก ใจ ว่าง นั่งฟังอย่างสงบ เขาประเมินค่าคำวิจารณ์ดูแล้ว เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อเขามากกว่าโทษ จึงนั่งนิ่งรอฟังคนอื่นต่อไป

เย่อ เฮ่อ ลุกขึ้นยืนอย่างช้าๆ ใบหน้าอมยิ้มขณะที่สบตากับ ปัก ใจ ว่าง นัยน์ตาของ เย่อ เฮ่อ มีแววเยาะเย้ยอยู่ด้วย

ปัก ใจ ว่าง รู้สึกร้อนวาบขึ้นมาทันที "เป็นไปได้หรือเปล่าหนอที่ไอ้หน้าตัวเมีย เย่อ เฮ่อ มันจะรู้ถึงงานพิเศษที่เขากำลังทำอยู่" เขาคิดแต่ความเป็นห่วงของเขาก็ค่อยทุเลาลง เมื่อคิดได้ว่างานที่เขาทำอยู่นั้นเป็นงานลับสุดยอด แม้แต่ลูกชายของเขาเองก็ยังไม่รู้

"ปัก ใจ ว่าง เป็นคนที่มีความสามารถมาก" เย่อ เฮ่อ อารัมภบท "แต่ข้าพเจ้าจะต้องขอประณามการกระทำอันชั่วร้ายของเขาซึ่งได้ทรยศต่อนโยบายของพรรค และได้ทรยศต่อประเทศของเรา"

เสียงฮือฮาดังขึ้นเมื่อ เย่อ เฮ่อ กล่าวจบประโยค ปกติจะไม่มีการประณามกันในที่ประชุม ยกเว้นเสียแต่สมาชิกจะมีความผิดร้ายแรงจริงๆ

ส่วนมากจะใช้คำว่าวิจารณ์เท่านั้น แต่นี่จะต้องเป็นเรื่องสำคัญและร้ายแรง เย่อ เฮ่อ ถึงได้ใช้คำพูดที่รุนแรงเช่นนี้ ทุกคนเงียบเสียงคอยฟัง เย่อ เฮ่อ พูดต่อ

ปัก ใจ ว่าง นั่งตัวตรงแข็งทื่อ พยายามข่มสีหน้ามิได้แสดงความรู้สึกใด ๆ ออกมา มือทั้งสองข้างที่วางอยู่บนตักกำแน่น

"สหายทั้งหลาย" เย่อ เฮ่อ กล่าวต่อ "ข้าพเจ้ามีหลักฐานอยู่ในมือ ซึ่งระบุชัดว่า ปัก ใจ ว่าง ได้เอาใจออกห่างจากนโยบายของพรรค" เขาชูกระดาษสมุดสีขาวยับยู่ยี่อยู่ในมือให้ทุก ๆ คนดู

"เอาล่ะ" ปัก ใจ ว่าง รีบตัดบทเมื่อได้ยินเสียงฮือฮาดังขึ้นมาอีก

"สหาย เย่อ เฮ่อ" ปัก ใจ ว่าง กล่าวต่อด้วยน้ำเสียงกังวาน หนักแน่น และอย่างผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง "ท่านว่าท่านมีหลักฐานแสดงความผิดของข้าพเจ้า ขอให้ท่านรีบแสดงโดยเร็ว"

"อ๋อ แน่นอน สหาย ปัก ใจ ว่าง ข้าพเจ้าจะต้องแน่ใจว่ามีหลักฐานที่มีความกระจ่างชัด หาไม่แล้วข้าพเจ้าจะไม่นำมาชี้แจงในที่ประชุมให้เสียเวลาหรอก"

เย่อ เฮ่อ คลี่กระดาษเก่าที่มีรอยเลือดเปื้อนอยู่ออกอย่างช้า ๆ ทะนุถนอม ประดุจของมีค่ามาก เขาลดแขนลงเล็กน้อย เพื่อให้ได้รับแสงสว่างจากตะเกียงอย่างเต็มที่ แล้วเริ่มอ่านข้อความในกระดาษอย่างชัดถ้อยชัดคำ ที่ประชุมนั่งฟังอย่างไม่กระดุกกระดิก

"ถึงท่าน ปัก ใจ ว่าง นายกองพัน ปัก ใจ ม้ง อยู่เมืองหนองแฮด ข้าพเจ้าขอส่งฝิ่นจำนวน 30 กิโลกรัมมาให้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ หากท่านต้องการจำนวนมากกว่านี้ ขอให้แจ้งกับผู้ถือหนังสือนี้ด้วย จาก หลี แตง"

ไม่มีใครกระดุกกระดิก หรือส่งเสียง เนื้อหาในจดหมายฉบับนั้นชัดเจนเหลือเกิน ทุกคนตะลึง เพราะคาดไม่ถึงว่าประธานหน่วยพรรคจะปฏิวัติตัวเยี่ยงนายทุนจักรพรรดินิยมเช่นนี้

"เอาล่ะ" ปัก ใจ ว่าง ตะโกนด้วยความโกรธ เขาลุกขึ้นทุบโต๊ะปังปัง "เย่อ เฮ่อ ข้าพเจ้าขอให้ท่านเอาหนังสือนั้นมาให้ข้าพเจ้าดูเดี๋ยวนี้"

เย่อ เฮ่อ ก้าวออกไปหน้าที่ประชุม ยื่นจดหมายให้แก่ประธาน ใบหน้ายังคงรอยยิ้มเยาะอยู่ไม่จาง เมื่อส่งจดหมายให้แล้ว เย่อ เฮ่อ หมุนตัวกลับมาเผชิญสมาชิกคนอื่นในห้องแล้วกล่าวขึ้นว่า

"สหายทั้งหลาย ตามระเบียบของหน่วยพรรคแล้ว เมื่อประธานถูกกล่าวหาในความผิดร้ายแรง เขาจะต้องถูกพักงานให้พ้นจากตำแหน่งชั่วคราว จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าไม่ผิดจริง จึงจะได้รับตำแหน่งคืน ในกรณีนี้ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ บี ด่าง เป็นผู้ทำหน้าที่ประธานแทนชั่วคราว เพื่อพิจารณาข้อกล่าวหาของประชาชนที่มีต่อ ปัก ใจ ว่าง จนเสร็จสิ้นก่อน"

ปัก ใจ ว่าง ต้องจำใจเดินจากที่ประธานไปนั่งรวมกับบรรดาสมาชิกคนอื่นๆ เขารู้ดีว่าพรรคมีระเบียบเช่นนั้นจริง หากเขาดื้อดึงเป็นประธานต่อไป ก็จะมีแต่เสียคะแนนนิยม เมื่อนั่งลงแล้วก็พยายามคิดอย่างหนักเพื่อจะหาทางออก เขารู้สึกผิดสังเกตตั้งหลายวันแล้วว่าฝั่นงวดที่ 3 ยังมาไม่ถึงและช้ากว่ากำหนดไปตั้ง 3 วัน ทีแรกคิดว่าพวกที่ลำเลียงมาคงจะต้องใช้เส้นทางที่อ้อมหน่อย เพื่อหลบหลีกพวกทหารปะเทดลาวและเวียดนามในบริเวณทุ่งไหหิน แต่เขาเพิ่งมารู้ความจริงวันนี้เองว่าไอ้หน้าโง่นั้นมันถูกฆ่าตายเสียแล้ว แต่ก่อนตายมันจะพูดอะไรออกมาบ้างก็ไม่รู้ ตอนนี้เขาจะต้องแก้ตัวโดยตั้งสมุฏฐานไว้ว่า คนตายไม่มีโอกาสพูดอะไรเลย ยิ่งคิดก็ยิ่ง

เกิดความรู้สึกเคียดแค้นไอ้หมา เย่อ เฮ่อ มากยิ่งขึ้น มันจะต้องเจอกับเขาอีกแน่นอน แต่คราวต่อไปเขาจะจัดการมันให้อยู่หมัด จะปล่อยไปอีกไม่ได้แล้ว

"สหายทั้งหลาย ขอให้เรา ดำเนินการพิจารณาข้อกล่าวหาของประชาชนที่มีต่อ ปัก ใจ ว่าง ได้แล้ว" บี ด่าง กล่าวเปิดประชุมต่อ

ตู ว่าง ลุกจากที่นั่งข้างหลังเดินมาหาพ่อ แต่ถูก ปัก ใจ ว่าง ไล่ให้กลับไปนั่งที่เดิม ตอนนี้เขาไม่สนใจใครทั้งนั้น เขาต้องการใช้ความคิดมากกว่าอย่างอื่น พยายามคิดหาหนทางที่จะหลบหลีกออกจากกับดักของไอ้หมาตัวเมีย เย่อ เฮ่อ ให้ได้

"ปัก ใจ ว่าง ท่านมีข้อแก้ตัวอย่างไรบ้าง" ประธานชั่วคราวถามขึ้น

"สหายทั้งหลาย" ปัก ใจ ว่าง ลุกขึ้นยืน "ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีประชาชนกล่าวหาข้าพเจ้า ด้วยข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความจริง หากสหายทุกท่านจะพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นว่าไม่มีเหตุผลอื่นใดเลยที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาที่เป็นความเท็จนั้น นอกจากกระดาษเปื้อนเลือดแผ่นนี้" เขาชูกระดาษขึ้นและโบกไปมา "ข้าพเจ้าขอให้ เย่อ เฮ่อ ช่วยชี้แจงเพิ่มเติมด้วยว่าได้กระดาษปลอมแผ่นนี้มาได้อย่างไร"

ปัก ใจ ว่าง นั่งลง เดี๋ยวนี้ เขาสามารถถ่วงเวลาได้อีกนิดหน่อย เพื่อจะคิดถึงข้อแก้ตัวต่อไป

"ข้าพเจ้าจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงที่มาของจดหมายฉบับนี้ก็ได้" เย่อ เฮ่อ รีบลุกขึ้นพูด "เมื่อคืนที่แล้ว พวกหน่วยทหารบ้านของฝ่ายเราที่บ้านบาน ได้ลาดตระเวนไปพบศพม้งคนหนึ่งในป่าข้างหมู่บ้าน ทีแรกก็คิดว่าเป็นทหารสอดแนมของ ว่าง เปา แต่พอค้นตัวกลับพบจดหมายฉบับนี้

เขาจึงรีบเอามาส่งให้ข้าพเจ้า”

“แล้วค้นพบอะไรในตัวคนตายอีกไหม” ประธาน บี ด่าง ถามเพื่อความกระจ่าง

“ไม่พบอะไรอีก” เย่อ เฮ่อ รีบตอบ แต่พอคิดได้ว่าตนเองกำลังจะถูกต้อนด้วยคำถามเลยกล่าวต่อไปว่า

“พวกทหารที่ไปพบศพคิดว่าคงจะมีฝิ่นมาด้วย แต่คงจะถูกคนอื่นฆ่าทิ้งและชิงเอาฝิ่นไปเสียแล้ว”

ปัก ใจ ว่าง พอจะมองเห็นทางเอาตัวรอดแล้ว เขาลุกขึ้นพูดอย่างมั่นใจ ความแข็งกร้าวกลับมาปรากฏในน้ำเสียงของเขาอีกครั้งหนึ่ง

“สหายที่ฮักแพง จากเรื่องราวที่สหาย เย่อ เฮ่อ ได้เล่ามานั้น ทุกท่านที่มีใจเป็นธรรมคงจะเห็นได้ชัดว่า ไม่มีเหตุผลอะไรเลยที่จะปรักปรำข้าพเจ้า หลักฐานที่เป็นฝิ่นก็ไม่มี หลักฐานที่เป็นคำพูดของคนตายก็ไม่มี มีแต่กระดาษแผ่นเล็กๆ แผ่นนี้เท่านั้น ซึ่งถ้าจะพูดตามความจริงแล้วใครก็สามารถเขียนขึ้นได้ เพียงแต่เอาเลือดไก่ทาเสียนิดหน่อย ก็อาจอ้างว่าเป็นหลักฐานที่มาจากศพ” เขาหยุดพูดแล้วมองหน้า เย่อ เฮ่อ ซึ่งกำลังแดงจัดอยู่พอดี คิดว่าขณะนี้เขากำลังเป็นต่อ แต่จะทำอย่างไรดีที่จะไม่ให้ เย่อ เฮ่อ ต้องขายหน้า เพื่อจะได้ไม่ต้องถกเถียงกันต่อไป เขาจะต้องหาทางออกให้ไอ้หมาตัวเมียให้ได้

“แต่สหายทั้งหลาย ข้าพเจ้าไม่ติดใจสงสัยเลยว่าสหาย เย่อ เฮ่อ ได้รับจดหมายนี้มาจากพวกทหารที่บ้านบานจริง และข้าพเจ้าก็ไม่สงสัยในเรื่องราวทั้งหมดที่ เย่อ เฮ่อ เล่ามา แต่ข้าพเจ้าแน่ใจเหลือเกินว่าจะต้องมีคนที่พยายามทำลายข้าพเจ้า และผู้ที่อยากจะทำลายข้าพเจ้าอยู่ตลอด

เวลาก็คือ พวกลูกแล่นตีนมือของจักรพรรดินิยมอเมริกา พวกท่านลองคิดดูซิว่า ถ้าพวกนั้นมันเขียนจดหมายขึ้นมา เอายัดใส่กระเป๋าคนม้งของเราที่เพิ่งจะถูกฆ่าตาย แล้วลากศพนั้นมาทิ้งไว้ข้างหมู่บ้าน เท่านั้นเองมันก็จะก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในพวกเราได้ ไอ้พวก เซ อี อา (ซี ไอ เอ) มันยิ่งเก่งในเรื่องนี้อยู่แล้ว ถึงแม้จะพิสูจน์ความจริงไม่ได้ กลอุบายของพวกมันก็จะให้ข้าพเจ้าต้องเสียชื่อเสียง และจะไม่ได้รับความไว้วางใจจากพวกท่านเช่นเดิม ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้พวกท่านโปรดพิจารณาให้รอบคอบ จงระวังอย่าให้กลอุบายของข้าศึกทำลายความสามัคคีของพวกเราได้"

แย้ง ว่าง ลูกพี่ลูกน้องของ ปัก ใจ ว่าง ซึ่งเอาใจช่วยญาติมาโดยตลอด รีบลุกขึ้นเสริม เมื่อเห็นว่าที่ประชุมกำลังคล้อยตามเหตุผลของ ปัก ใจ ว่าง

"สหายเอ๋ย ข้อยใคร่ครวญดูเหตุผลแล้ว ความจริงจะต้องเป็นดังที่นายกองพัน ปัก ใจ ว่าง กล่าว มันจะต้องเป็นอุบายของเซ อี อา อเมริกาอย่างแน่แท้ พวกเราทุกคนย่อมรู้กันดีว่า นายกองพัน ปัก ใจ ว่าง เป็นคนซื่อตรง ปฏิบัติตามระเบียบของพรรคและของกองทัพอย่างเคร่งครัดมาโดยตลอด เคยทำการสงคราม เอาชีวิตเข้าเสี่ยงแทนพวกเรานับครั้งไม่ถ้วน นายกองทัพของพวกเราได้ทำลายข้าศึกเป็นจำนวนมาก เป็นคนที่มีฝีมือดีเลิศในการสู้รบ พวกมันจะต้องหาทางทำลายเขาเป็นแน่แท้" เมื่อย้ำเหตุผลของ ปัก ใจ ว่าง อย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่งและสังเกตเห็นสีหน้าของ เย่อ เฮ่อ ว่าคงจะไม่มีเหตุผลอื่นมาหักล้างแล้ว แย้ง ว่าง จึงกล่าวสรุปเพื่อให้เรื่องเสร็จสิ้นโดยเร็ว

"ข้อยเห็นว่าพวกเราได้ฟังเรื่องทั้งหมดจากทุกฝ่ายแล้ว อยากจะ

ขอให้เรายุติการพิจารณาได้”

“ข้าพเจ้าเองก็ยอมรับว่ามันอาจเป็นไปตามเหตุผลที่สหาย ปัก ใจ ว่าง ยกขึ้นมากล่าว” เย่อ เฮ่อ ยังไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ “แต่เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นว่า สหาย ปัก ใจ ว่าง มิได้ละเมิดกฎและระเบียบของพวกเรา ข้าพเจ้าขอให้สหาย ปัก ใจ ว่าง สาบานต่อที่ประชุมนี้ว่า ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับการค้าฝิ่นแต่อย่างใด”

เมื่อเรื่องมันลงเอยอย่างง่ายดายเช่นนี้ ปัก ใจ ว่าง จึงไม่รีรอ รีบสาบานทันที

“ข้าพเจ้าขอสาบานว่า ข้าพเจ้าไม่มีส่วนในการค้าฝิ่นดังที่ระบุอยู่ในจดหมายแต่ประการใด หากข้าพเจ้าสาบานเท็จ ขอให้ผีเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินลงโทษข้าพเจ้าด้วยเถิด”

หลังจากนั้น ปัก ใจ ว่าง ก็กลับไปทำหน้าที่ประธานตามเดิม โดยมีการพิจารณารับสมาชิกสำรองในวาระต่อมา ผลก็เป็นไปตามที่ ปัก ใจ ว่าง ได้คาดไว้คือ ตู ว่าง ได้รับการรับรองให้เป็นสมาชิกสำรอง ส่วน ตั้ว ด่าง นั้นปรากฏว่าไม่มาร่วมประชุมจึงพิจารณาไม่ได้

“ที่ เย่อ เฮ่อ มันกล่าวหาเจ้านั้นจริงไหม” ตู ย่าง ถามพ่อขณะที่เดินกลับบ้านด้วยกัน

“ไม่จริงหรอก”

“ถึงไม่จริง...มันก็หยามหน้าเราเหลือเกิน ถ้าเจ้าต้องการ ข้อยจะไปฆ่ามันเอง”

"ตู ย่าง...ที่ไอ้หมา เย่อ เฮ่อ มันทำกับเราในวันนี้น่ะ ไม่จำเป็นจะต้องไปฆ่ามันหรอก ข้อยมีแผนการสำหรับมันแรียบร้อยแล้ว มันจะต้องได้รับการตอบแทนอย่างสาสม"

เสียงไก่เริ่มขัน เมื่อทั้งคู่กลับไปถึงกระท่อม ในเช้าวันอังคารที่ 7 มกราคม ค.ศ. 1964

บทที่ 7

ภูหัวกะโหลก

เน่ง ลี ตู ได้ยินถึงความสำคัญของเมืองสุยครั้งแรก หลังจากที่ได้มาประจำอยู่บ้านนาเป็นเวลาเกือบ 1 ปี เขาได้ยินเรื่องราวของนายพล กองแล ที่ถอยมาตั้งหลักอยู่ที่เมืองสุย หลังจากถูกตีแตกจากเวียงจันทน์ พอมาอยู่เมืองสุยได้ไม่นานก็ไปร่วมงานกับพวกประเทศลาวที่ทุ่งไหหิน แต่หลังจากนั้นไม่นาน นายพล กองแล และพันเอกเดือน ก็แตกคอกันอย่างรุนแรง กองแลนำทหารที่ยังสนับสนุนแยกตัวออกมาอยู่เมืองสุยตามเดิม ส่วนพันเอก เดือน จำเป็นต้องอยู่กับพวกประเทศลาวต่อไป

เมื่อคอมมิวนิสต์ไม่ประสบความสำเร็จในการชักชวนกองแลให้เป็นแนวร่วม รัฐบาลฝ่ายขวาก็ส่งคนไปติดต่อและก็ได้รับคำตอบว่าจะกลับมาร่วมมือกัน ฝ่ายรัฐบาลได้สนับสนุนทหารของนายพล กองแล ด้วยอาวุธและกระสุนแบบใหม่ของอเมริกัน ปืนที่เคยได้รับจากรัสเซียต้องเก็บเข้าคลังหมด เพราะไม่มีกระสุน ทีม “พารู” หรือทีมนายครูไทยได้ออกไปช่วยทำการฝึกทบทวนให้แก่บรรดาทหารของนายพล กองแล ด้วย

อยู่มาไม่นานนายพลกองแลก็ได้รับเชิญให้ไปเยี่ยมประเทศฝรั่งเศส และในช่วงที่นายพล กองแล ไม่อยู่นี้เอง พันเอก เดือน ผู้ซึ่งยังมีความเคียดแค้นเจ้านายเก่าอยู่ไม่หาย ก็พยายามหาหนทางที่จะหักหลังอดีตผู้บังคับบัญชาของตนเอง พันเอกเดือน ลอบส่งลูกน้องฝีปากดีกลับไปยุยงพวกทหารของนายพล กองแล ที่เมืองสุย แนะนำให้แข็งข้อกับพวกทหารรัฐบาลและพวกนายครูไทย ให้ยกกำลังหนีไปรวมกับพวกของพันเอกเดือนที่ทุ่งไหหินเช่นเดิม โดยมีสัญญาว่าทุกคนจะได้รับการเลื่อนขั้นทันทีเมื่อกลับไปร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

จากการติดต่ออย่างลับ ๆ และจากการตั้งรางวัลให้อย่างงาม กอปรกับความไม่สบายใจ เพราะได้รับการดูถูก เหยียดหยาม ว่าพวกเขาเป็นทหารชั้นสอง เป็นพวก “เย้า” ที่ไร้วัฒนธรรม เป็นแต่เพียงชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีการศึกษา โดยพวกทหารฝ่ายขวาที่มาปฏิบัติงานอยู่ด้วยกัน ทำให้บรรดาอดีตทหารของกองพันราบอากาศที่ 2 ซึ่งเคยปฏิวัติสำเร็จมาแล้วเกิดความรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรี และคล้อยตามคำชักชวนของเพื่อนเก่า

ดังนั้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม ค.ศ.1965 พวกทหารเก่าของกองพันทหารราบอากาศที่ 2 อันเกรียงไกรของฝ่ายเป็นกลางก็ลุกฮือขึ้นทำลายที่มั่น อาคารที่ทำการของราชการในเมืองสุย รวมทั้งจับนายทหารฝ่ายขวาจำนวน 8 คน และนายครูไทย 2 คน ไปยิงทิ้งด้วย

พวกทหารลาวฝ่ายขวา ซึ่งก็มิได้เป็นทหารที่ชาญฉลาดหรือกล้าหาญแต่อย่างใด และยังไม่เคยผ่านการรบมาก่อนด้วยซ้ำ พากันแตกกระจัดกระจายรวมตัวไม่ติด อย่างไรก็ตาม พวกนายครูไทยที่เหลืออีก 10 คนยังสามารถพากันบุกบั่นกลับไปยังล่องแจ้ง ที่ตั้งของกองบัญชาการของ

ว่าง เปา ได้อย่างปลอดภัย

เมื่อทหารฝ่ายเป็นกลางของนายพล กองแล ได้แปรพักตร์กลับไปเข้ากับฝ่ายคอมมิวนิสต์สำเร็จ เช่นเดียวกับที่ได้เคยกระทำมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 1960 พันเอก เดือน ได้เดินทางมาแสดงความยินดีกับบรรดาลูกน้องเก่าที่เมืองสุยเมื่อวันที่ 15 มกราคม และเลื่อนยศให้แก่ทหารทุกคนดังที่ได้ให้สัญญาไว้ ร้อยเอก สมบูรณ์ ผู้ซึ่งรักษาการแทนนายพล กองแล ก็ได้รับการเลื่อนยศเป็นพันตรี จนกล่าวได้ว่า ไม่มีพลทหารเหลืออยู่เลย นอกจากจะได้รับการเลื่อนยศแล้ว ชื่อของทหารหน่วยนี้ก็เปลี่ยนไปเป็น "กองพันปฏิวัติกู้ชาติ"

เสบียงอาหารและยุทโธปกรณ์จำนวนมากมายที่ฝ่ายรัฐบาลได้นำมาสะสมไว้ที่เมืองสุย ถูกพันเอก เดือน ขนย้ายไปทุ่งไหหินจนเกือบหมด ทิ้งไว้ก็แต่เพียงเล็กน้อย เพื่อให้ทหารของพันตรี สมบูรณ์ สามารถตั้งมั่นอยู่ได้ชั่วคราว พันเอก เดือน ประกาศก่อนที่จะเดินกลับทุ่งไหหินว่า "เมืองสุย ได้รับการปลดปล่อยแล้ว ขอให้เป็นเมืองที่อยู่ภายใต้การคุ้มกันของกองพันปฏิวัติกู้ชาติลาว และขอให้ทุกคนจงรักษาเมืองนี้ไว้จนสุดความสามารถ หากต้องการความช่วยเหลือ กองทัพปะเทดลาวจะยกกำลังมาช่วยเหลือทันที"

การสูญเสียเมืองสุยให้แก่พวกปะเทดลาว สร้างความหนักใจให้ฝ่ายรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง เมืองสุยเป็นเมืองที่สำคัญในทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากสามารถใช้เป็นที่มั่นเพื่อเคลื่อนทัพไปโจมตีศาลาภูขุน ซึ่งเป็นทางแยกไปสู่หลวงพระบางและเวียงจันทน์ได้อย่างง่ายดาย

ดังนั้น แผนการปฏิวัติการกู้หน้า ก็ถูกกำหนดขึ้น โดยเรียกชื่อว่า

"แผน 108" แผนนี้กำหนดให้ใช้กำลังของทหารรัฐบาลจำนวน 5 กองพัน จากกองทัพภาคที่ 5 จำนวน 4 กองพัน และทหารม้งของกองทัพภาคที่ 2 อีก 1 กองพัน

วัน "ว" ของการปฏิบัติการ "แผน 108" คือวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1965 กองพัน เอส จี ยู 103 ของ เน่ง ลี ตู ได้รับมอบหมายให้ร่วมปฏิบัติงานตาม "แผน 108" ด้วย ตอนนั้นเขาเป็นพลปืนเล็กที่มีอายุเพียง 19 ปี ของกองร้อยที่ 3

ความจริงแล้ว กองพันม้งที่ 103 มิได้เข้าร่วมรบอย่างแท้จริง ในฐานะกำลังหลัก เนื่องจากเป็นกองพันใหม่ประกอบด้วยทหารม้งอายุน้อย และยังไม่มีประสบการณ์ จึงได้รับหน้าที่ให้เป็นหน่วยสกัดกั้นบนถนนสายที่ 7 ระหว่างเมืองสุย และทุ่งไหหิน คอยดักซุ่มโจมตีกำลังของทหารปะเทดลาวที่อาจยกมาช่วย กำลังหลักที่โจมตีเมืองสุยนั้นเป็นทหารของกองทัพภาค 5 จากเวียงจันทน์

เน่ง ลี ตู และทหารกองร้อย 3 ไม่มีโอกาสยิงปืนแม้แต่นัดเดียว ในการปฏิบัติการครั้งนั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าฝ่ายทหารปะเทดลาว และ พ.อ. เดือนได้หักหลังพวกทหารกองพันกล้าหาญที่ 12 หรือกองพันปฏิวัติกู้ชาติลาวอย่างเจ็บแสบ ไม่ยอมส่งทหารแม้แต่คนเดียว ไปช่วยเมื่อเมืองสุยถูกโจมตี

กองพันกล้าหาญที่ 12 ซึ่งเป็นกองพันที่มีใจรวนเร ไม่มีจุดยืนอย่างแน่นอน ถูกบดขยี้อย่างไม่ปรานี เมื่อโดนรุกพร้อมกัน 3 ด้านด้วยกำลังทหารที่เหนือกว่าถึง 6 เท่า

ทุกอย่างเป็นไปตามแผน ทหารของกองพันที่ 12 ภายใต้การบังคับ

บัญชาของ พ.ต.สมบูรณ์ ที่รอดจากการโจมตีระลอกแรกรีบสละเมืองสุย แล้วถอยไปตามถนนสายที่ 7 มุ่งไปทางทิศตะวันออกสู่ทุ่งไหหิน แต่การถอยครั้งนั้นเป็นการถอยที่น่าสงสารยิ่ง เพราะแทบจะทุกก้าวที่ย่างไปจะต้องเผชิญกับการซุ่มโจมตีแบบกองโจรของทหารม้งที่รออยู่แล้ว

การพ่ายแพ้ที่เมืองสุยครั้งนั้น เป็นการพ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิงของกองพันนกสองหัว อดีตกองพันทหารราบอากาศที่ 2 หรือที่มีชื่อใหม่ว่า กองพันกล้าหาญที่ 12 ของคอมมิวนิสต์ ถูกลบออกจากทำเนียบกำลังรบในประเทศลาวเมื่อกลางเดือนเมษายน ค.ศ.1965

มีทหารเหลืออยู่เพียงจำนวน 156 คนที่รอดชีวิตจากการซุ่มโจมตีของกองร้อยที่ 1 และกองร้อยที่ 2 ของกองพันทหารม้งที่ 103 และถูกจับเป็นเชลยโดยกองร้อยที่ 3 ของ เน่ง ลี ตู เชลยจำนวนนั้นมี พ.ต.สมบูรณ์รวมอยู่ด้วย

ภูหัวกะโหลก **เป็นชื่อภูเขาเล็ก ๆ ที่ถูกขนานนามขึ้นเมื่อวันที่** 11 เมษายน ค.ศ.1965 เน่ง ลี ตู ผู้หนึ่งที่มีส่วนในการทำให้นามนี้เกิดขึ้น

วันนั้นเป็นวันที่ท้องฟ้าแจ่มใส เมฆสีขาวก้อนเล็ก ๆ ลอยกระจัดกระจายตัดกับสีน้ำเงินของท้องฟ้าอยู่ทั่วไป ลมพัดมาเป็นครั้งคราวพร้อมกับความร้อนของหน้าแล้ง ถึงแม้ว่าจะยังอยู่ในภาวะสงคราม แต่บรรยากาศทั่ว ๆ ไป ที่เมืองซำทองค่อนข้างจะวังเวงพิกล หลังจากที่นายพลจัตวา ว่าง เปา และคณะเดินทางมาถึงเมื่อ 09.00 นาฬิกา

พอเดินทางมาถึง พ.ต.สวน ผบ. กองพันทหารราบที่ 8 ของกองทัพ

ภาคที่ 5 ก็นำรถมารับที่สนามบิน แล้วนำนายพล ว่าง เปา และ พ.ต.โซ้ง ว่าง ไปยัง บก.กองพัน ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากสนามบินไปประมาณ 2 กิโลเมตร

นายพล ว่าง เปา เดินทางมาซ้ำทองในวันนี้ เพราะว่าจะมีการตัดสินชะตาชีวิตของ พ.ต.สมบูรณ์ และลูกน้องอีก 155 คน ท่านนายพลทราบดีถึงการกระทำของอดีตทหารของกองแล และคิดไว้แล้วว่าพวกนี้จะต้องได้รับการลงโทษอย่างสาสม ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ท่านจะต้องเดินทางมาควบคุมการพิจารณาโทษของพวกเชลยศึกด้วยตนเอง นายทหารม้งระดับสูงหลายคนได้แนะนำให้นายพล ว่าง เปา คำนึงถึงข้อตกลงเจนีว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับเชลยศึกให้มากหน่อย นายทหารพวกนั้นเป็นห่วงเกี่ยวกับชื่อเสียงของกองพันม้ง กลัวจะถูกประณามจากนานาชาติว่า ม้งเป็นคนป่าเถื่อนไม่ยอมรับรู้ข้อตกลงที่ได้กระทำกันไว้ ท่านนายพลรู้สึกหนักใจเป็นพิเศษ เพราะนอกจากจะได้รับคำเตือนในลักษณะดังกล่าวแล้ว ท่านเองก็ยังถูกกดดันโดยหน่วยเหนือของทีม “พารู” ที่สูญเสียลูกทีมไปที่เมืองสุย ท่านนายพลถูกบีบให้แก้แค้นแทน หาไม่แล้วอาจไม่มีความช่วยเหลือในด้าน “นายครู” อีกต่อไป เพราะขาดการรับประกันในเรื่องความปลอดภัย

แรงผลักดันนี้ และความปรารถนาที่จะสร้างตัวอย่างให้ฝ่ายตรงข้ามเห็นว่า ผลของการแปรพักตร์นั้นเป็นเช่นไร ทำให้นายพล ว่าง เปา ประกาศก้องในที่ประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่ซ้ำทอง ในตอนสายของวันนั้นว่า

“ประหารชีวิตพวกกบฏทั้งหมดในวันนี้ และให้กองร้อยที่ 3 ของร้อยโท เปรี้ยะ ย่าง เป็นผู้ปฏิบัติการ ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า พันตรี

สมบูรณ์และลูกน้องมิใช่เชลยศึก พวกนี้คือพวกกบฏที่ได้ก่อการร้ายเพื่อหวังล้มล้างรัฐบาล ดังนั้นพวกเขาจะต้องได้รับโทษฐานก่อการกบฏและต้องได้รับโทษที่หนักสุด นั่นคือ การประหารชีวิต"

เมื่อสิ้นเสียงอันกังวานของ ว่าง เปา บรรดานายทหารทุกคนที่นั่งอยู่ในห้องประชุม ต่างก็พยักหน้าแสดงความพอใจ และเห็นด้วยกับคำตัดสินของแม่ทัพภาค 2 แต่หลายคนยังนึกสงสัยอยู่ในใจว่า ทำไมท่านนายพลม้งถึงได้เจาะจงให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของกองร้อยที่ 3 ในการประหารชีวิต แต่เมื่อทราบเหตุผลในภายหลัง ต่างก็พากันสรรเสริญความคิดของท่าน

กองร้อยที่ 3 ของ เน่ง ลี ตู ได้รับคำสั่งจาก ร.ท.เปลี้ยะ ย่าง ผู้บังคับกองร้อยให้เตรียมพร้อมเมื่อเวลา 10.00 นาฬิกา เพื่อทำหน้าที่เป็นกองร้อยเพชฌฆาต ทหารส่วนมากรู้สึกตื่นเต้น เนื่องจากประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์เป็นทหารใหม่อายุระหว่าง 18-19 ปี และยังไม่เคยออกปฏิบัติการรบจริงๆ มาก่อน ขณะที่ทหารจำนวน 104 คน ถูกเรียกให้มารวมกันเพื่อรับฟังรายละเอียดในการปฏิบัติการนั้นเด็กหลายคนมีสีหน้าไม่ค่อยดี เพราะเป็นครั้งแรกที่จะได้ยิงคนจริงๆ แทนเป้ากระดาษในสนามฝึกยิงปืน

อย่างไรก็ตาม ร.ท. เปลี้ยะ ย่าง ผบ.ร้อย ผู้ซึ่งผ่านการรบมาอย่างโชกโชนได้กล่าวปลุกปลอบใจบรรดาทหารภายใต้บังคับบัญชาว่า

"พวกกองแล มันเป็นศัตรูแผ่นดิน...พวกนี้มันเป็นพวกนกสองหัว มันเคยโกหกว่ามันเป็นฝ่ายกลาง แต่แท้ที่จริงคือสมุนของ "ญ่า ล่า เลีย" มันทรยศต่อเจ้ามหาชีวิตของพวกเรา และทรยศต่อท่านนายพล ว่าง เปา พวกเจ้าไม่ต้องกลัวที่จะได้ฆ่าคน พวกนี้มันไม่ใช่คน... มันเป็นสัตว์ พวก

เจ้ารู้อยู่แล้วว่าชาวม้งถือว่าความซื่อสัตย์ และความกตัญญูรู้คุณเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แต่พวกที่เจ้าจะประหารชีวิตในวันนี้ไม่มีทั้งสองอย่าง พวกมันไม่ซื่อสัตย์ต่อฝ่ายเราผู้ได้โอบอุ้มช่วยเหลือ ในขณะที่พวกคอมมูนิสต์กำลังจะขับไล่ไสส่ง และมิหนำซ้ำยังไม่รู้คุณผู้ให้การอุปการะ"

เปลี้ยะ ย่าง เว้นระยะ ปล่อยให้คำกล่าวของเขาซึมซาบเข้าไปในสมองของบรรดาลูกน้อง

"พวกที่จะต้องตายวันนี้มันฆ่าม้งไปหลายคนแล้ว..." แล้วด้วยน้ำเสียงที่เน้นหนัก "มันฆ่านายครู ที่เราเคารพนับถือถึง 2 คนด้วย... นายครูสมศักดิ์ และนายครูอนุชิต พวกเจ้าคงจะจำนายครูทั้งสองได้ดี เพราะเป็นผู้ที่สอนพวกเจ้ามาถึง 6 เดือนเต็มๆ ถึงแม้ว่า นายครูทั้งสองคนจะไม่ใช่คนม้ง แต่ช่วงระยะเวลา 6 เดือนที่เขามาฝึกสอนเจ้า มาอยู่รวมกันกับพวกเจ้านั้น เขาได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเป็นผู้ที่เข้าใจพวกม้งมากกว่าคนอื่นๆ ทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เกิดเป็นม้ง แต่ใจของเขาเป็นคนม้งเหมือนกันกับพวกเจ้า...ที่สำคัญที่สุด...ทั้งสองคนได้สละชีวิต...เพื่อพยายามช่วยพวกเรา...ให้มีเสรีภาพ"

เสียงของเปลี้ยะ ย่าง จางหายไปกับกระแสลมร้อนที่พัดอยู่ไม่ขาดสาย

"อ้ายน้องทหารชาวม้ง...ขอให้พวกเจ้าถือเสียว่าการฆ่าคนครั้งนี้เป็นการล้างแค้นให้แก่นายครูของเจ้าเถอะ...เพื่อดวงวิญญาณของนายครูทั้งสองจะได้ไปสู่ที่ชอบ จะได้รู้ว่าเวลา 6 เดือนที่เขาได้พร่ำฝึกสอนพวกเจ้ามานั้นไม่สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์...บัดนี้พวกเจ้าเป็นทหารเต็มตัวแล้ว และครั้งนี้จะเป็นโอกาสที่พวกเจ้าจะได้ปฏิบัติการอย่างชายชาติทหาร และ

อย่างลูกผู้ชาย เพื่อล้างแค้นให้แก่...เจ้ามหาชีวิต...แผ่นดินลาว...และนายครูของเจ้า"

ประโยคสุดท้ายที่ ร.ท.เปลี้ยะ ย่าง กล่าวจุดชนวนความเคียดแค้นขึ้นในหัวใจของบรรดาทหารเด็กของกองร้อยที่ 3 จิตใจที่หวั่นไหวเพราะจะได้ฆ่าคนเปลี่ยนเป็นฮึกเหิมกล้าหาญทันที

ดังนั้น เมื่อ เปลี้ยะ ย่าง ถามขึ้นด้วยเสียงดังว่า

"ใครพร้อมที่จะไปฆ่าศัตรูของชาติเดี๋ยวนี้บ้าง"

เสียง "เฮ" พร้อมกันของทหารกองร้อยที่ 3 ก็ดังสนั่นทั่วบริเวณ

การประหารเป็นไปอย่างง่ายๆ ไม่มีพิธีรีตองอะไรมากนัก ไม่มีการสวดการเทศน์ใดๆ ทั้งสิ้น พวกเชลยถูกนำตัวออกมาจากที่คุมขังทีละกลุ่มๆ ละ 30 คน แต่ละคนถูกมัดมือไว้ข้างหลัง และมีเชือกผูกคล้องคอกันเป็นขบวน เมื่อนักโทษประหารมาเข้าแถวเรียงหนึ่งหันหลังให้แก่พวกทหารของกองร้อยที่ 3 ซึ่งยืนเป็นรูปครึ่งวงกลมรออยู่ก่อนแล้ว เสียงสั่งของเปลี้ยะ ย่าง ก็ดังขึ้น "เตรียมยิง...ยิง!"

กระสุนนับร้อยๆ นัดพรูออกจากปลายกระบอกปืนของทหารเด็กเข้าสู่หลังของเชลย

การประหารชีวิตเสร็จสิ้นลงภายในเวลาเพียง 30 นาที โดยมี พ.ต สมบูรณ์เป็นผู้ถูกประหารคนสุดท้ายโดยลำพังแต่ผู้เดียว

เน่ง ลี ตู สังเกตเห็นแววตาของ พ.ต.สมบูรณ์แสดงความสังเวชใจออกมาแว่บหนึ่ง เมื่อเห็นสภาพของลูกน้องที่นอนก่ายทับถมเป็นกองอยู่เบื้องหน้า กลิ่นคาวเลือดคลุ้งไปทั่วบริเวณ แต่ความสังเวชใจที่ปรากฏอยู่ในแววตานั้นหายไป เมื่อถูกนำตัวไปยืนอยู่ต่อหน้าแถวเพชฌฆาต

แทนที่จะออกคำสั่งให้ทุกคนเตรียมยิงเช่นเดิม ร.ท.เปลี้ยะ ย่าง กลับออกออกไปยืนเผชิญหน้ากับ พ.ต.สมบูรณ์ และต่อหน้าทหารของกองร้อยที่ 3 ทั้งหมด เปลี้ยะ ย่าง ชิดเท้าตรงทำความเคารพ แล้วดึงปืนพก 11 มม. ออกมาจากซอง กระชากลูกเลื่อนขึ้นนกดัง "แกร็ก"

ต่อสายตาทุกคู่ ผบ.กองร้อยที่ 3 ยกปืนขึ้นจ่อหน้าผากของ พ.ต.สมบูรณ์ แล้วเหนี่ยวไก

ในตอนบ่ายวันนั้น กองร้อยที่ 3 ได้รับอนุญาตพิเศษจากท่านนายพลให้กลับไปพักผ่อนที่ล่องแจ้งได้เป็นเวลา 5 วัน และที่ล่องแจ้งมีเหล้าข้าว-โพดจำนวน 120 ขวดรออยู่ เป็นรางวัลสำหรับการปฏิบัติงานยอดเยี่ยม ที่สามารถสังหารเชลยที่ถูกมัดมือมิให้รอดชีวิตไปได้แม้แต่คนเดียว

เน่ง ลี ตู ทราบภายหลังว่า ศพของพวกเชลยทั้ง 156 คนถูกนำไปกองสุมกันไว้ ราดด้วยน้ำมัน และทับอีกทีด้วยยางรถยนต์เก่า ๆ แล้วจุดไฟ เมื่อไฟมอดหมดแล้ว กระดูกทั้งหมดถูกนำไปกองไว้ ณ เชิงเขาซำทอง โดยมีกะโหลกจำนวน 156 หัววางซ้อนอยู่ข้างบน ทำให้แลดูเป็นภูเขาหัวกะโหลก สูงเกือบ 2 เมตร และตั้งแต่นั้นมา เขาซำทองก็มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า "ภูหัวกะโหลก"

บทที่ 8
ล่องแจ้ง

เมื่อทหารของกองร้อยที่ 3 กองพันที่ 103 ได้เดินทางโดยรถยนต์จากซำทองมาถึงล่องแจ้งตอนเย็นของวันที่ 11 เมษายน และหลังจากที่ได้ดื่มเหล้าข้าวโพดชั้นดีที่มีชื่อคนละจอกสองจอกแล้ว ต่างก็พากันแยกย้ายจากค่ายพักกลับบ้าน มีกำหนดให้กลับมารายงานตัว ในวันที่ 16 เมษายน

เน่ง ลี ตู กลับถึงบ้านตอนพลบค่ำ พบแม่กำลังนั่งเย็บผ้าอยู่หน้ากระท่อม

"มาแล้วเรอะ" แม่ทักทาย

"มาแล้ว" ลูกชายตอบ เดินผ่านแม่แล้วก้มหัวลอดประตูกระท่อมเข้าไป ภายในเป็นห้องกว้างห้องเดียว มีแคร่ไม้ไผ่อยู่ 2 แคร่ อันหนึ่งสำหรับแม่ ตั้งติดฝาด้านหน้ากระท่อม อีกแคร่หนึ่งของ เน่ง ลี ตู ตั้งอยู่ติดฝาด้านตรงข้าม ใต้แคร่ของแม่มีตะกร้าข้าวสารและของใช้จุกๆ จิกๆ วางอยู่ไม่เป็นระเบียบ ที่กลางห้องมีกองไฟและขอนไม้วางอยู่รอบๆ สำหรับใช้เป็น

ที่นั่ง กองไฟนี้ไม่เคยดับ จะมีควันกรุ่นอยู่เสมอ แม่จะคอยระวังอย่างยิ่งไม่ให้ไฟดัง ในตอนกลางจะคอยเอาฟืนดุ้นเล็กๆ โยนใส่เสมอ พอถึงตอนเย็นก็จะใช้ฟืนดุ้นใหญ่หน่อย เพื่อให้เกิดความร้อนสำหรับทำอาหาร ครั้นถึงกลางคืนก็ยิ่งใช้ฟืนมากขึ้นให้เกิดความอบอุ่นภายในกระท่อม

"กินข้าวแล้วหรือยัง" เสียงแม่ตะโกนถามมาจากนอกกระท่อม

"ยัง" เน่ง ลี ตู ตอบสั้นๆ ขณะที่แขวนปืนคาร์บินประจำกายไว้ที่ข้างฝากระท่อมตรงหัวนอน

ความสนิทสนมในครอบครัวม้ง เมื่อสังเกตอย่างผิวเผินจะเห็นว่าแทบไม่มีเลย สมาชิกของครอบครัวแต่ละคนดูเหมือนไม่ค่อยสนใจไยดีซึ่งกันและกัน พ่อ แม่ มีหน้าที่เลี้ยงดูให้ลูกๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ พอแต่งงานแล้วต่างก็แยกตัวไปตั้งครอบครัวใหม่

แม่เก็บเครื่องมือเย็บผ้าใส่ย่าม แล้วกลับเข้ามาในกระท่อม เสริมฟืนดุ้นใหญ่เข้าในกองไฟแล้วเริ่มทำอาหาร ขณะที่ เน่ง ลี ตู เอนตัวนอนลงบนแคร่

อาหารมื้อเย็นวันนั้นมีอยู่ 2 อย่างคือ ต้มผักกาดใส่เกลือ และข้าวเหนียวที่นึ่งสุกตั้งแต่ตอนเช้า

"เปลี้ยะ ย่าง เป็นอย่างไรบ้าง" แม่ถามถึงผู้บังคับบัญชาของลูกชาย

"สบายดี" เด็กหนุ่มตอบสั้นๆ แล้วขยายความต่อไปอีกประโยคหนึ่งสั้นๆ เช่นเดิมว่า

"เปลี้ยะ ย่าง ยิงกัมมังดัง สมบูรณ์ ตายวันนี้"

แม่พึมพำคำว่า "อือ" อยู่ในลำคอ เพราะนางไม่รู้จะตอบอย่างไร คิดในใจว่า เมื่อทหารรบกันคงต้องมีคนตายเป็นธรรมดา

เปลี้ยะ ย่าง เป็นญาติห่างๆ ของ เน่ง ลี ตู ในเผ่ามั้งแทบทุกคนเป็นญาติกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง มี “เส้ง” (ตระกูล) ใหญ่ๆ อยู่แค่ 10 กว่าเส้งเท่านั้น เช่น เส้ง “ลี” “ว่าง” “ย่าง” ฯลฯ อีกประการหนึ่งที่เป็นประเพณีสำคัญของม้งคือหญิงชายที่มี “เส้ง” เดียวกันจะแต่งงานกันไม่ได้ ดังนั้นหากจะสืบสาวสายใยความสัมพันธ์อย่างถี่ถ้วนแล้ว ม้งแทบทุกคนจะเป็นญาติกันหมด

เมื่อทำอาหารเสร็จ แม่ก็ยกมาวางบนลังลูกปืนเก่าพร้อมกับเรียกเน่ง ลี ตู ให้ลุกมากินข้าว ส่วนแม่เองเดินออกไปตักน้ำจากถังน้ำมันเก่าขนาด 200 ลิตร ที่ตั้งอยู่หน้ากระท่อมใส่กาน้ำแล้วนำมาตั้งไฟ หลังจากนั้นนางก็นั่งลงดูลูกชายกินข้าวด้วยสายตาห่วงใย

เน่ง ลี ตู ตักน้ำต้มผักชด 2-3 ช้อนติดกันอย่างอร่อย

อาหารของม้งจะเป็นอาหารง่ายๆไม่มีรสจัดและไม่ค่อยจะมีโปรตีนไข่และเนื้อ จะมีก็เฉพาะในวันสำคัญๆ เช่น วัน “นอ เป เจ่า” (กินเจียง) หรือวันขึ้นปีใหม่เท่านั้น ในวันธรรมดาจะมีแต่ต้มผักใส่เกลืออย่างเดียว ส่วนครอบครัวที่ก้าวหน้าหน่อย ก็อาจมี “แป้งนัว” (ผงชูรส) ผสมน้ำปลาเป็นกรณีพิเศษ

พอกินอิ่ม เน่ง ลี ตู ก็ลุกไปรินน้ำต้มจากกาใส่จอกอะลูมิเนียม ถือไปนั่งชดอยู่บนแคร่นอน แม่ลุกมานั่งแทนที่แล้วเริ่มกินอาหารคนเดียวเงียบๆ

เป็นธรรมเนียมของเผ่าม้ง ที่ผู้หญิงและเด็กจะไม่ร่วมรับประทานอาหารกับผู้ชาย ถึงแม้จะเป็นลูกชายของตัวเองก็ตาม แต่เมื่อลูกโตแล้วแม่จะต้องคอยให้ลูกอิ่มเสียก่อนทั้งๆ ที่มีอาหารมากพอ ที่จะแบ่งออกเป็น 2

สำรับก็จะไม่ยอมรับประทานในขณะเดียวกัน

ตกดึก เมื่อคาดว่าบรรดาผู้ใหญ่คงจะนอนหลับพักผ่อนกันหมด แล้ว เน่ง ลี ตู ค่อยๆ ขยับกายลุกขึ้นจากที่นอน สวมรองเท้า หยิบปืนที่แขวนอยู่ที่ข้างฝา แล้วค่อยๆ ย่องไปเปิดประตูกระท่อมเดินออกไป

อากาศเย็นลงกว่าเมื่อตอนกลางวัน ถึงแม้ว่าจะเป็นฤดูร้อน แต่อากาศที่ล่องแจ้งจะต้องเย็นกว่าที่อื่น เพราะตั้งอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 5,000 ฟุต พระจันทร์ข้างขึ้นครึ่งดวงลอยเด่นอยู่กลางท้องฟ้า ส่องให้เห็นบริเวณรอบๆ ตัวสลัวๆ

ม้งหนุ่มใช้เวลาเกือบ 20 นาทีเดินจากบ้านของตัวเองลัดเลาะไปตามทางเดินข้างสนามบิน ซึ่งมีเครื่องบิน ที-28 จอดอยู่เป็นแถวประมาณ 5-6 เครื่อง ข้ามเนินเขาเล็กๆ ไปยังอีกด้านหนึ่งของหุบเขา ปลายทางของเขาคือ บ้านของสาวม้งชื่อ “ใหม ท้อ”

แสงจากกองไฟกลางกระท่อมยังเหลืออยู่ริบหรี่ ส่องลอดรอยแยกของฝากระท่อมออกมาวับๆ แวมๆ เมื่อ เน่ง ลี ตู ไปถึง

เขาปลดปืนคาร์บินประจำตัวที่สะพายออกมาวางข้างตัว แล้วนั่งลงชิดฝากระท่อมด้านนอกที่เขาเคยนั่งมาหลายครั้ง ยกมือขึ้นเคาะฝาเบาๆ พร้อมกับกระซิบว่า

“ใหม ท้อ...ใหม ท้อ...นี่ข้อย ลี ตู นะ”

ยังไม่ทันสิ้นเสียงกระซิบ ก็มีเสียงผู้หญิงตอบมาจากด้านในของกระท่อมประหนึ่งหล่อนจะนอนรอการมาของเขา

"เน่ง ลี ตู เหรอ...เจ้ากลับมาถึงล่องแจ้งเมื่อไหร่" หล่อนรู้แล้วว่าเน่ง ลี ตู กลับมาล่องแจ้งเพราะมีเพื่อนหญิงบอก แต่ก็ทำเป็นไม่รู้

"บ่ายวันนี้เอง...ท่านนายพลให้กลับมาพักได้ 5 วัน"

"ทำไมถึงได้กลับมาอยู่บ้านน้อยวันนักล่ะ"

"ข้อยก็ไม่รู้ หลังจากคราวนี้ก็คงจะอีกนาน กว่าจะได้กลับมาอีก"

ความเงียบกลับเข้ามาปกคลุมทั่วบริเวณอีกครั้งหนึ่ง เมื่อทั้งชายและหญิง คิดไม่ออกว่าจะสนทนากันเรื่องอะไรดี แต่ เน่ง ลี ตู ก็เอ่ยขึ้นในที่สุดว่า

"ใหม ท้อ พ่อแม่เจ้านอนหลับแล้วหรือยัง"

"หลับแล้ว" หญิงสาวตอบแล้วเงียบไปอีก

"ใหม ท้อ เจ้าออกมาคุยกับข้อยข้างนอกได้ไหม"

"ไม่ได้หรอก"

"ข้อยมาคุยกับเจ้าเสมอๆ ตั้งปีกว่าแล้วนะ เจ้ายังไม่เคยออกมาคุยกับข้อยข้างนอกบ้างเลย เวลาข้อยไปตีศึก เจ้าออกมาคุยกับผู้ชายอื่นข้างนอกบ้างไหม" เน่ง ลี ตู ถามอย่างน้อยใจ

"ไม่...ไม่เคยเลย" ใหม ท้อ รีบตอบทันที

"ข้อยยังไม่เคยออกไปคุยกับใครข้างนอกเลยตั้งแต่เกิด หากข้อยจะออกไปคุยข้างนอกบ้านกับผู้ชาย ข้อยจะออกไปคุยกับเจ้าคนเดียวเท่านั้น แต่ตอนนี้ยังไม่ถึงเวลา ให้เจ้าไปตีศึกกลับมาอีกครั้งหนึ่งเสียก่อน แล้วข้อยจะออกไปคุยกับเจ้า...แต่เจ้าต้องให้สัญญานะ ว่าถ้าข้อยออกไปคุยกับเจ้าข้างนอกแล้ว เจ้าจะต้องให้แม่เจ้ามาขอข้อยไปเป็นเมีย"

"ข้อยให้สัญญา ข้อยชอบเจ้า" เน่ง ลี ตู ตอบอย่างหนักแน่น

ใหม ท้อ เป็นสาวงามคนหนึ่งของล่องแจ้ง หล่อนกำลังแตกเนื้อสาว มีอายุเพียง 15 ปี เพราะความงามของหล่อนทำให้ได้รับเลือกเป็นนางงามประจำปี ค.ศ.1964 และหลังจากนั้นได้รับคัดเลือกให้เข้าทำงานกับสถานีวิทยุ "ลาวรวมเผ่า" ของท่านนายพล ว่าง เปา หล่อนมีหน้าที่เป็นผู้ประกาศและนักร้องของสถานีในขณะเดียวกัน

เน่ง ลี ตู มีโอกาสรู้จัก ใหม ท้อ มาเป็นเวลาปีกว่าแล้ว และท่ามกลางบรรดาผู้ชายหลายคนที่มาชอบหล่อน ใหม ท้อ มีใจเอนเอียงมาหา เน่ง ลี ตู มากกว่าคนอื่น หล่อนให้รางวัลเขา ในขณะที่ชายคนอื่นๆ ไม่เคยได้รับ

"ลี ตู เจ้าก็น่าจะรู้ว่าข้อยไม่เคยให้ใคร "ขอเจ๋" (เจาะฝา) เลย นอกจากเจ้า" ใหม ท้อ เอ่ยขึ้นหลังจากที่เงียบไปนาน

"ใหม ท้อ ข้อยขอเจาะฝาได้ไหมคืนนี้" เน่ง ลี ตู ถามด้วยใจระทึก

"ได้" ใหม ท้อตอบ "แต่เจ้าอย่าไปพูดให้ใครฟังนะ...ข้อยอายเขา"

เมื่อได้รับอนุญาต เน่ง ลี ตู ขยับชิดเข้าไปข้างฝากระท่อม ลงมือคลำหาฝาที่พอจะงัดง้างได้ เขาคลำๆ ไปก็พบช่องฝาเก่าที่เคยเจาะไว้ ฝาไม้ไผ่ตรงนั้นมีช่องว่างใหญ่พอจะสอดแขนเข้าไปได้

หนุ่มนักรบม้งไม่รอช้า รีบสอดแขนเข้าไปทันที มือของเขาเจอเข้ากับร่างของ ใหม ท้อ ที่นอนอยู่บนแคร่ติดกับฝาห้อง หล่อนรีบตะครุบมือของเขา แล้วจับไว้แน่น เมื่อมือนั้นเริ่มลูบไล้ไปตามร่างกายของหล่อน

ธรรมเนียมการเกี้ยวพาราสีของหนุ่มสาวม้งไม่แตกต่างจากหนุ่มสาวชนชาติอื่นๆ พวกม้งจะพบปะกันในที่เปิดเผย เพื่อทำความรู้จักกัน หลังจากนั้นผู้ชายจะถามไถ่ถึงบ้านช่องของผู้หญิง แล้วหาโอกาสไปคุยด้วย

โดยเฉพาะในเวลากลางคืนเมื่อพ่อแม่ของผู้สาวนอนหลับกันหมดแล้ว

บางครั้งเมื่อเจ้าหนุ่มไปหาผู้สาวเป็นครั้งแรก ก็อาจก่อความเดือดร้อนให้พ่อแม่ของฝ่ายหญิงเหมือนกัน ด้วยไม่รู้ว่าผู้หญิงนอนติดฝาด้านไหน หนุ่มมังทุกคนเมื่อไปคุยกับสาวครั้งแรก จะต้องเสี่ยงไล่เคาะฝากระ-ท่อมไปทุกด้าน หากเคาะครั้งแรกแล้วไปเจอเอาฝาด้านที่ผู้หญิงนอนอยู่ก็โชคดีไป แต่ถ้าไปเจอเอาฝาด้านที่พ่อแม่ของผู้หญิงนอนอยู่ก็ไม่เป็นไรอีกนั่นแหละ เพราะเป็นธรรมดาที่พ่อแม่ของผู้หญิงก็จะไม่โกรธ เมื่อตื่นขึ้นมาก็พึมพำบอกไอ้หนุ่มว่า "เฮ้ย...ลูกสาวข้อยน่ะ นอนอยู่ติดฝาด้านโน้น"

การคุยกันก็ไม่มีอะไรมาก แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ จะต้องบอกชื่อเสียงเรียงนามให้ผู้หญิงรู้เป็นอันดับแรก เพราะเวลากลางคืนเดือนมืด ผู้สาวไม่สามารถมองลอดฝากระท่อมออกมาดูได้ว่าเป็นใคร

หากฝ่ายหญิงชอบ ก็จะพูดคุยด้วยน้ำเสียงไพเราะ และให้ความหวังแก่ฝ่ายชาย หากไม่ชอบก็พูดด้วยอย่างธรรมดา เป็นหน้าที่ของผู้ชายที่จะต้องเข้าใจเอาเองว่าผู้หญิงชอบหรือไม่ บางครั้งก็มีอยู่ที่ผู้หญิงยังตัดสินใจไม่ได้ว่าชอบใคร ก็พูดคุยให้ความหวังไว้หลายๆ คน เผื่อเลือกทีหลัง

หลังจากที่พูดคุยและชอบพอกันแล้ว ฝ่ายชายมักจะหาหนทางที่จะพิสูจน์ว่าผู้หญิงชอบตนจริงหรือไม่ โดยการพยายามสัมผัสกายผู้หญิง ซึ่งกระทำได้โดยการ "ขอเจ๋" หรือเจาะฝา แล้วเอาแขนสอดเข้าไปโอบกอดผู้หญิงซึ่งนอนอยู่ในกระท่อม เมื่อถึงขั้นนี้ก็แทบจะกล่าวได้ว่าฝ่ายหญิงนั้นชอบผู้ชายแน่นอน

อย่างไรก็ตาม การเจาะฝานี้บางครั้งก็มีปัญหาเหมือนกัน ผู้หญิงบางคนมักจะรักเผื่อเลือก คือชอบผู้ชายหลายคนพร้อมๆ กัน และยอมให้

ผู้ชายพวกนั้นเจาะฝากันหมด เมื่อเป็นเช่นนี้ หากบรรดาพวกผู้ชายเกิดเป็นเพื่อนกัน และจับได้ว่าผู้หญิงยอมให้ผู้ชายเจาะฝาหลายคนมักจะแก้เผ็ดได้โดยการหาเพื่อนคนอื่นไปด้วยในเวลาคืนเดือนมืดสนิท เมื่อไปถึงก็บอกชื่อเสียงเรียงนามให้เรียบร้อย แล้วก็คุยกันไป ปล่อยให้เพื่อนอีกคนหนึ่ง ซึ่งผู้หญิงไม่เคยรู้จักมาก่อนเลย ทำหน้าที่เจาะฝาอย่างสนุกมือ ซึ่งก็นับว่าเป็นการแก้เผ็ดที่เข้าท่าอยู่เหมือนกัน

เน่ง ลี ตู นึกถึงใบหน้ารูปไข่ และแก้มสีแดงธรรมชาติของใหม ท้อ ขณะที่หล่อนจับมือของเขาไว้ พยายามดึงมือออกจากการเกาะกุมของใหม ท้อ แต่ไม่สำเร็จ

"ใหม ท้อ เจ้าไม่ชอบข้อยหรอก ข้อยรู้" เน่ง ลี ตู ตัดพ้อ "หากเจ้าชอบข้อย เจ้าต้องปล่อยมือข้อยซิ"

เมื่อโดนไม้นี้ มือของ ใหม ท้อ ค่อยๆ คลายแรงบีบออก แต่ยังไม่ปล่อยเลยทีเดียว

"ปล่อยเถอะ ใหม ท้อ ข้อยจะไม่ทำให้เจ้าเจ็บหรอก"

เมื่อใหม ท้อ ปล่อยมือของ เน่ง ลี ตู ก็เริ่มเคลื่อนไหว ในใจนึกถึงทรวงอกอันเต่งตึงของ ใหม ท้อ เขานึกถึงอกใหญ่ทั้งสองข้างของหล่อนอยู่นานทีเดียว หลังจากนั้นก็นึกถึงหน้าท้องที่ราบเรียบ ถึงตะโพกที่กลมกลึง ถึงโคนขาที่อวบอัด แล้วพยายามนึกต่อไปถึงร่างกายส่วนอื่นๆ ของหญิงคนรัก

"อย่า...ลี ตู...อย่า" เสียงกระซิบระคนกับเสียงหายใจหอบๆ ของใหม ท้อ แว่วมา

แต่หล่อนห้ามเขาแต่เพียงคำพูดเท่านั้นเอง

ดวงจันทร์เลื่อนลับยอดเขาไปทิศตะวันตกนานแล้ว เน่ง ลี ตู เพิ่งจะได้ยินเสียงไก่ขันมาแต่ไกล เขาไม่ทราบว่ามันพากันขันมาแล้วกี่ครั้ง หลังจากที่ให้สัญญาว่าจะให้แม่มาขอหญิงสาวไปเป็นเมีย และใหม ท้อ ก็สัญญาว่าจะไม่ให้ใครมาเจาะฝา เน่ง ลี ตู ก็ลาหญิงสาวกลับ

ขณะที่เดินกลับบ้าน เน่ง ลี ตู สงสัยเหลือเกินว่า ทำไมเขาถึงเจ็บตรงลูกอัณฑะ

ความเงียบปกคลุมอยู่ทั่วไป เน่ง ลี ตู ได้ยินแต่เสียงฝีเท้าของตนเองขณะที่เดินตามทางเล็กๆ มุ่งหน้ากลับบ้าน อีกไม่กี่ชั่วโมงคงจะสว่าง เขาคะเนว่าคงจะเป็นเวลาประมาณตี 3 หลังจากเดินข้ามเนินเล็กซึ่งตั้งอยู่กลางหุบเขาก่อนที่จะถึงบริเวณสนามบิน เน่ง ลี ตู สังเกตเห็นเงาคนวูบวาบอยู่ในบริเวณลานจอดเครื่องบิน ที-28 เงาคน 2-3 คนนั้นวิ่งตะคุ่มๆ จากเครื่องบินลำหนึ่งไปหาอีกลำหนึ่ง “ข้าศึก” เน่ง ลี ตู คิดในใจ ไม่มีใครหรอกที่จะมาทำลับๆ ล่อๆ ในบริเวณลานจอดเครื่องบินยามดึกดื่นเช่นนี้

เน่ง ลี ตู ปลดปืนจากบ่า มาถือในลักษณะเตรียมพร้อม ค่อยๆ ย่องไปตามแนวพุ่มไม้ชายสนามบิน ตาจับจ้องอยู่ที่เงาตะคุ่มๆ ที่เห็นอยู่ข้างหน้า เมื่อเข้าไปใกล้ประมาณ 20 เมตรก็สังเกตเห็นว่าพวกนั้นมีอยู่ทั้งหมด 3 คน และกำลังนำวัตถุเป็นห่อสีดำไปผูกติดล้อหน้าของเครื่องบิน มันเคลื่อนย้ายจากลำหนึ่งไปหาอีกลำหนึ่ง และทำอย่างเดียวกัน เหลืออีกเพียง 2 ลำเท่านั้น พวกมันจะผูกห่อของสีดำครบทุกเครื่อง

แน่นอน ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าเป็นข้าศึกที่กำลังพยายามทำลายเครื่อง

บินของท่านนายพล ไม่รอช้า เน่ง ลี ตู นอนราบลงกับพื้นตามลักษณะที่นายครูเคยสอน ยกปืนประทับบ่า เล็งไปยังเงาดำที่กำลังนั่งง่วนอยู่ตรงล้อเครื่องบินแล้วเหนี่ยวไก เสียงปืนดังก้องสะท้อนไปทั่วหุบเขาที่เงียบสงัด ร่างดำนั้นทะลึ่งขึ้นสุดตัว แล้วล้มหงายลงไป เน่ง ลี ตู เหนี่ยวไกยิงอย่างไม่ยั้งมือไปยังที่เงาดำที่เหลืออีก 2 ร่าง

เสียงหวอสัญญาเตือนภัยดังก้องขึ้นทันทีเมื่อ เน่ง ลี ตู หยุดยิง เงาดำทั้งสองนั้นนอนราบลงกับพื้น เขาไม่แน่ใจว่ายิงถูกหรือไม่ เนื่องจากขาดประสบการณ์ ม้งหนุ่มยิงเดาสุ่มไปอีก 5-6 นัดในทิศทางที่คิดว่าสองคนนั้นหมอบอยู่ โดยไม่รู้ว่าเป็นการเปิดเผยที่อยู่ของเขาเอง เพราะประกายไฟจากกระบอกปืนในเวลากลางคืนสามารถมองเห็นได้ไกล

เมื่อไม่มีการโต้ตอบจากทิศทางของพวกข้าศึก เน่ง ลี ตู คิดว่าพวกนั้นคงถูกยิงตายหมดแล้ว เขายืนขึ้นเตรียมย่องเข้าไปใกล้อีกนิดหนึ่ง ทันใดนั้นก็มีเสียงวัตถุหนักๆ หล่น "ตุ๊บ" ในพงหญ้าทางด้านขวามือ ห่างไปประมาณ 5 เมตร เขารีบทิ้งตัวลงนอนพร้อมกับมีเสียงระเบิดดังขึ้น "ตูม"

เน่ง ลี ตู กลับมารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีมือมาเขย่าไหล่ซ้ายเบาๆ พอลืมตาขึ้นก็เห็นใบหน้าผู้ชายวัยกลางคนที่เคยเห็นมาก่อนแต่ไม่รู้จักเป็นส่วนตัว กลิ่นยาคลุ้งไปทั่วห้อง

"เป็นอย่างไรบ้าง" ชายวัยกลางคนในชุดเสื้อคลุมสีขาวถาม

"เจ็บไปหมด" เน่ง ลี ตู ตอบ

"เจ้าไม่เป็นอะไรมากหรอกโดนสะเก็ดระเบิดเข้าตรงหัวไหล่ขวาชิ้นเดียว ข้อยเอาออกให้แล้ว อีกไม่กี่วันก็กลับบ้านได้"

เมื่อได้ยินคำพูดประโยคนั้น เน่ง ลี ตู นึกขึ้นได้ทันทีว่า เขาจะต้อง

อยู่ในโรงพยาบาลแน่ เพราะชายวัยกลางคนที่จำได้คลับคล้ายคลับคลานี้ ก็คือนายแพทย์ ทองก้อน ผู้ซึ่งเป็นนายแพทย์ใหญ่ประจำโรงพยาบาลล่องแจ้ง

"ข้อยต้องปลุกเจ้าตอนนี้ก็เพราะว่าท่านนายพลจะมาพบ"

นายแพทย์ทองก้อนกล่าวเสร็จก็เดินจากไป ทิ้งให้ เน่ง ลี ตู งงอยู่แต่ผู้เดียว เขานอนนิ่งอยู่ไม่นาน ก็มีเสียงฝีเท้าของคนกลุ่มใหญ่เดินมาหยุดอยู่หน้าประตูห้อง...แล้วท่านนายพลกับคณะผู้รักษาความปลอดภัยก็ก้าวเข้ามา

เน่ง ลี ตู อยากจะลุกขึ้นจากเตียงเพื่อทำความเคารพ แต่ไม่สามารถกระทำได้ เขาเลยนอนนิ่งต่อไป ท่านนายพลเดินมายืนข้างเคียง ขณะที่นายทหารคนสนิทและหน่วยรักษาความปลอดภัยยืนเรียงรายกันอยู่รอบห้อง ครั้งนี้เป็นครั้งที่สองที่ เน่ง ลี ตู ได้มีโอกาสเห็นท่านนายพลผู้นำของกองทัพม้ง และผู้บัญชาการกองทัพภาค 2 อย่างใกล้ชิด

ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ท่านนายพลกล่าวกับ เน่ง ลี ตู ว่า

"ข้อยขอสรรเสริญความกล้าหาญครั้งที่สองของเจ้า ถึงเจ้าจะเป็นทหารเด็ก แต่เจ้าก็ได้แสดงความกล้าหาญของเจ้าเป็นอย่างไร ข้อยจะบอกเจ้าก็ได้ เจ้าฆ่าพวกพวก ญ่า ล่า เลีย ได้ 2 คน และอีกคนหนึ่งบาดเจ็บ ถูกพวกเราจับได้ คนที่บาดเจ็บนั้นเดี๋ยวนี้ตายแล้ว เราได้ทำการซักถาม ปรากฏว่าพวกมันได้เข้ามาทำการวางระเบิด เต ซาวแปด (ที-28) แต่กระทำไม่สำเร็จ เพราะเจ้าได้เข้ามาทำการขัดขวางพวกมันเสียก่อน การปฏิบัติงานของเจ้าทำให้เครื่องบินของเราทั้งหมดปลอดภัย ข้อยเห็นแล้วว่าเจ้าเป็นผู้กล้าหาญ ข้อยขอเลื่อนยศให้เจ้าเป็น "จ่าตรี" ตั้งแต่บัดนี้ และเมื่อเจ้า

หายสบายดีแล้ว ข้อยจะส่งเจ้าไปเรียนวิชานายททหารที่เวียงจันทน์"

พูดจบท่านนายพลเอื้อมมือขวามาจับมือของ เน่ง ลี ตู และก่อนที่ เน่ง ลี ตู จะมีโอกาสพูดอะไรออกมา ท่านนายพลก็หันหลังกลับเดินออกไปจากห้อง มีนายทหารคนสนิทและผู้อารักขาติดตามไปอย่างใกล้ชิด

"จ่า ลี ตู" เน่ง ลี ตู คิดอยู่ในใจ เสียอย่างเดียวที่ไม่มีโอกาสพูดกับท่านนายพล แต่พอคิดดูอีกที เขาก็ไม่รู้จะพูดกับท่านว่าอย่างไร

นายพล ว่าง เปา มีตำแหน่งทางราชการคือ แม่ทัพกองทัพภาคที่ 2 ของรัฐบาลลาวซึ่งมีกำลังทั้งหมด 1 กรม ประกอบด้วยกองพัน 3 กองพัน มีกองพันที่ 21 กองพันที่ 22 กองพันที่ 23 กองพันเหล่านั้นเป็นกองพันทหารลาวลุ่ม หรือลาวจากพื้นที่ราบเวียงจันทน์ ขีดความสามารถของกองพันทหารรัฐบาลเหล่านี้ต่ำมาก และจำนวนพลก็ไม่เต็มอัตรา เมื่อถูกรวมจำนวนทหารทั้งหมดแล้วมีอยู่ไม่ถึง 400 คน เมื่อเกิดมีการสูญเสียหรือหนีทัพ ทางกระทรวงป้องกันประเทศที่เวียงจันทน์ก็ไม่เคยสนใจส่งทหารมาทดแทน ผลสุดท้ายกองพันทั้งสามเลยกลายเป็นเพียงหน่วยทหารที่ทำงานประจำกองบัญชาการกองทัพภาค 2 ในปี ค.ศ.1965 ทหารรัฐบาลซึ่งเป็นคนลาวลุ่มมีเหลืออยู่เพียง 89 คนเท่านั้น

กำลังทัพที่สามารถทำให้นายพลยืนหยัดต่อสู้มาได้ถึง 3 ปี คือ ทหารกองโจรซึ่งประกอบด้วยทหารม้งล้วนๆ เมื่อปี ค.ศ. 1965 มีทหารม้งทั้งหมดแค่ 3 กองพัน คือ กองพันที่ 101 กองพันที่ 102 และ 103 การสนับสนุนทุกอย่างสำหรับทหารกองโจรของนายพลนี้ได้มาจากต่างประเทศ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทหารแต่ละคนของท่านนายพลได้รับตั้งแต่หัวถึงเท้า เป็นของที่ได้รับมาจากมิตรประเทศทั้งนั้น

ในการบังคับบัญชาหน่วยทหารของรัฐบาล นายพลจะต้องปฏิบัติการตามระเบียบราชการทุกขั้นตอน ส่วนหน่วยทหารกองโจรของท่านนายพลเองนั้น ว่าง เปา สามารถทำทุกอย่างได้ตามใจชอบ การเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งขึ้นอยู่กับความพอใจของตัวเอง โดยไม่มีพิธีรีตองอะไรเลย

จ่า เน่ง ลี ตู ต้องพักฟื้นนานกว่าที่นายแพทย์ทองก้อนได้บอกไว้ ตามปกตินายแพทย์มักจะกล่าวให้กำลังใจให้แก่คนป่วยอยู่แล้ว ดังนั้น ระยะเวลาไม่กี่วันของนายแพทย์ที่บอกกับ เน่ง ลี ตู จึงหมายความถึงไม่กี่อาทิตย์

ช่วงระยะเวลาที่เขานอนเจ็บอยู่ในโรงพยาบาล ใหม ท้อ มาเยี่ยมอยู่เสมอ โดยมีเพื่อนหญิงจากสถานีวิทยุมาด้วย ความสัมพันธ์ของหนุ่มสาวม้งทั้งสองแน่นแฟ้นขึ้นตามลำดับ

ตอนนี้ เน่ง ลี ตู ได้กลายเป็นวีรบุรุษผู้หนึ่งของกองพันที่ 103 เพื่อนฝูงแทบทุกคนพากันมาเยี่ยมแสดงความยินดีที่เขาได้เลื่อนยศ และดีใจด้วยที่ท่านนายพลจะส่งให้ไปเข้าโรงเรียนนายร้อยสำรองที่เวียงจันทน์

เมื่อพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลประมาณ 3 เดือน และกลับมาพักอยู่กับบ้านได้อีก 3 เดือน เน่ง ลี ตู ก็หายเป็นปกติ เตรียมตัวไปเรียนวิชานายทหารซึ่งจะเปิดรุ่นต่อไปในเดือน มกราคม ค.ศ.1966

บทที่ 9

เวียงจันทน์

การคมนาคมระหว่างล่องแจ้งและเวียงจันทน์ในปี ค.ศ.1966 นั้น มีสะดวกอยู่ทางเดียวคือ ทางอากาศ ส่วนทางบก จะมีถนนที่รถยนต์สามารถวิ่งได้เพียงแค่จากเวียงจันทน์ไปถึงบ้าน ซ่อน นา ซู เท่านั้นเอง และจากนั้นไปจะต้องเดินทางด้วยเท้าอีกประมาณ 60 กิโลเมตร คนมั่งส่วนมากไม่ค่อยจะเดินทางไปเวียงจันทน์หากไม่จำเป็น ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่บรรดาพ่อค้านำไปขายที่ล่องแจ้ง จะเป็นของที่มาจากเวียงจันทน์ พวกพ่อค้าจะใช้รถบรรทุกไปถึงบ้าน ซ่อน นา ซู แล้วก็จะใช้คาราวานล่อและลาบรรทุกต่อไปจนถึงล่องแจ้ง ตามปกติจะใช้เวลา 5 วัน แต่หากมีผู้สนใจสินค้าตามหมู่บ้านที่เดินทางผ่าน พวกพ่อค้าก็จะเสียเวลามากกว่าเดิม

การเดินทางโดยเครื่องบินนั้น ก็มีสายการบินของท่านนายพลอยู่บริษัทเดียว ที่มีชื่อว่า “บริษัทเดินอากาศเชียงขวาง” สายการบินนี้มีเครื่องบินอยู่เพียงลำเดียว เป็นแบบ ซี-47 หรือที่รู้จักกันอีกชื่อหนึ่งว่า “ดาโกต้า”

เจ้าหน้าที่สายการบินทั้งหมดเป็นคนลาว กำหนดเวลาบินของสายการบินนี้เป็นไปอย่างที่เรียกว่า "ไม่เต็มไม่ออก" คือไม่มีตารางการบินแน่นอน ใช้จำนวนผู้โดยสารเป็นเครื่องกำหนด ถ้าไม่เต็มจริงๆ แล้วเครื่องจะไม่ออก ยกเว้นเสียแต่ว่ามีท่านนายพลหรือบุคคลสำคัญๆ โดยสารไปด้วยเท่านั้น ถึงจะออกทันที โดยไม่รอผู้โดยสารจนเต็มลำ

เน่ง ลี ตู โหย่ง ยั่ว เฮ่อ และเพื่อนทหารม้งร่วมคณะอีก 10 คน ได้มารอขึ้นเครื่องบินอยู่ที่สนามบินตั้งแต่เวลา 13.00 น. แต่จนถึง 15.00 น. เครื่องบินของบริษัทเดินอากาศเที่ยวแรกก็ยังไม่โผล่มาให้เห็นเลย นอกจากกลุ่มนายจ่า 12 คนที่จะไปเข้ารับการอบรมวิชานายทหาร แล้วยังมีญาติพี่น้องของพวกนี้อีกจำนวนหนึ่งมารอส่งด้วย

ใหม ท้อ ก็เป็นผู้หนึ่งในบรรดาผู้มาส่ง หล่อนมากับเพื่อนๆ ร่วมงานจากสถานีวิทยุลาวรวมเผ่า 3-4 คน อาการภายในของใหม ท้อ ดูปกติ ทว่าในใจของหล่อนนั้นเต็มด้วยความเศร้าหมองเพราะคนรักจะต้องจากไปนานถึง 1 ปี หล่อนได้ให้สัญญาที่มั่นคงกับ เน่ง ลี ตู เพราะรู้ว่าเขารักหล่อน หลายครั้งหลายหนที่ เน่ง ลี ตู มาคุยด้วยในยามกลางคืน หล่อนปล่อยให้เขาเจาะฝา หลายครั้งเหลือเกินที่หล่อนอยากจะออกมาคุยกับเขาข้างนอก เพื่อจะได้เป็นของเขา แต่ก็หักห้ามใจได้ เพราะคิดกลัวว่าเขาจะเกิดความเป็นห่วงขณะกำลังเรียนอยู่ที่เวียงจันทน์ ซึ่งอาจทำให้เรียนไม่สำเร็จไม่มีโอกาสเป็นนายทหารเช่นคนอื่น

เสียงเครื่องบินดังกระหึ่มมาแว่วๆ ทุกคนต่างพากันหันหน้ามองไปยังทิศใต้ สายตาสอดส่องหาที่มาของเสียง ไม่นานต่อมาเครื่องบินของสายการบินเชียงขวาง ก็โผล่มาเหนือภูเบี้ยและในไม่ช้าก็ร่อนลงสู่สนามบิน

เสียงคุยดังขึ้นกว่าเดิม เมื่อเครื่องบินแท็กซี่มาจอดตรงหน้าอาคารที่ทำการของสนามบิน เป็นโอกาสสุดท้ายแล้วที่จะได้สั่งเสีย ฝากฝังหรือให้คำสัญญาต่อกัน โดยเหตุที่นักเรียนนายทหารชุดนี้ต่างก็เป็นนายจ่าหนุ่ม ๆ ทั้งนั้น รู้สึกว่าคำมั่นสัญญาจะเป็นเรื่องที่พูดกันมากกว่าอย่างอื่น

ขณะที่ผู้โดยสารจากเวียงจันทน์กำลังลงจากเครื่องบินก็มีมือมาแตะไหล่ของ เน่ง ลี ตู เขาหันไปดูเจ้าของมือ เมื่อเห็นว่าเป็นใครก็อุทานออกมาด้วยความดีใจ

"เปลี้ยะ ย่าง ข้อยขอบใจมากที่ท่านมาส่ง"

"ไม่เป็นไรหรอก แม่เจ้าได้ไปพูดกับข้อยเมื่อวันก่อน ขอให้ข้อยช่วยฝากเจ้าไว้กับเพื่อนของข้อยซึ่งเป็นผู้ต่างหน้า (ผู้แทน) ของท่านนายพลที่เวียงจันทน์ ข้อยเลยเขียนหนังสือฝากเจ้าไป นี่ไงล่ะจดหมาย"

เปลี้ยะ ย่าง ส่งจดหมายให้ เน่ง ลี ตู แล้วกำชับต่อไปว่า

"เมื่อเจ้ามีโอกาสว่างเมื่อไหร่ ก็ให้เจ้าเอาหนังสือนี้ไปให้กัมมังดัง (พันตรี) โหย่ง โซ่ง ก็แล้วกัน อยู่ทางนี้ไม่ต้องเป็นห่วง ข้อยจะคอยดูแลแม่ของเจ้าเอง เงินเดือนของเจ้าข้อยจะเอาไปส่งให้แม่เจ้าทุกเดือน และหากมีข่าวอะไรเกี่ยวกับท่านข้อยจะส่งไปให้ ขอให้เจ้าตั้งใจเรียน จะได้รีบกลับมาเป็นนาย "เส้ง ลี" อยู่ในกองร้อยของข้อยอีกคนหนึ่ง"

"ข้อยจะจดจำบุญคุณของท่านไว้จนตาย และถ้าหากท่านจะกรุณาแล้ว ข้อยขอฝาก ใหม ท้อ ไว้อยู่ในความดูแลของท่านอีกคนหนึ่งด้วย"

เน่ง ลี ตู กล่าวจบหันไปพูดกับ ใหม ท้อ

"ถ้าเจ้ามีข่าวอะไรจะบอกข้อยแล้ว ก็ขอให้ส่งผ่านแค็ปปิตันเปลี้ยะย่าง นี่ก็แล้วกัน"

ใหม ท้อ พยักหน้าอย่างเอียงอาย เมื่อเพื่อนๆ ของหล่อนหัวเราะคิกคักๆ

"ใครจะไปเวียงจันทน์มาขึ้นเครื่องได้แล้ว" เสียงของเจ้าหน้าที่ชายประจำเครื่องบินตะโกนมาจากช่องประตู

เน่ง ลี ตู ยืนตรงทำความเคารพ เปลี้ยะ ย่าง แล้วหันมาหาใหม ท้อ

"ข้อยไปละนะ แล้วข้อยจะเขียนจดหมายมาหาเจ้า"

พูดจบ เน่ง ลี ตู ก้มลงหิ้วถุงทะเล แต่ก่อนที่จะก้าวไปยังเครื่องบิน มือของ ใหม ท้อ ก็เอื้อมมาแตะที่แขนของเขา พอหันกลับมา ใหม ท้อ ก็ยื่นห่อผ้าเช็ดหน้าสีขาวให้

เขารับเอามาเก็บใส่กระเป๋าเสื้อ จ้องตา ใหม ท้อ ด้วยความขอบคุณจนสาวคนรักเกิดความขวยอายรีบหลบตามองไปทางอื่น และน้ำตาก็ทำท่าจะเอ่อออกมา

เน่ง ลี ตู หิ้วถุงทะเลขึ้นมาเป็นคำรบสอง แล้วรีบก้าวยาวๆ ตรงไปยังเครื่องบินทันที เพราะปรากฏว่าเขาเป็นผู้โดยสารที่เหลือคนสุดท้าย

เมื่อได้ที่นั่งบนเครื่องเรียบร้อยแล้ว เน่ง ลี ตู ก็มองออกไปนอกหน้าต่างเห็นกลุ่มคนที่มาส่งยังอยู่ที่เดิม เขาเห็น ใหม ท้อ ก้มหน้านิ่งอยู่ระหว่างเพื่อนสามคนที่คุยกันจุ๊กๆ จิ๊กๆ เมื่อล้วงเอาห่อผ้าเช็ดหน้าของ ใหม ท้อ จากกระเป๋าเสื้อ มาคลี่ดูก็เห็นว่าสิ่งที่อยู่ในห่อนั้นก็คือ "แหวน" ที่หล่อนสวมใส่อยู่เป็นประจำนั่นเอง ความรู้สึกตื้นตันใจเกิดขึ้นกับเขาอย่างฉับพลัน รู้สึกเหมือนจะมีอะไรมาจุกอยู่ที่หน้าอก น้ำตาจะไหลออกมาให้ได้ ในที่สุดหล่อนก็ยอมรับว่าจะเป็นของเขาอย่างแน่นอน การให้สัญญาด้วยคำพูดของหนุ่มสาวมั่งนั้น ยังไม่แน่นอนเท่ากับการที่ฝ่ายหญิง

สาวจะมอบของใช้ประจำกายให้กับชายหนุ่มที่เธอรัก เพราะประเพณีนี้เป็นการประกาศออกมาอย่างแน่ชัดว่า หล่อนจะเป็นของเขาแต่ผู้เดียว และหญิงม้งทุกคนได้รักษาธรรมเนียมนี้อย่างเคร่งครัดตลอดมา

"ใหม ท้อ ข้อยจะรักเจ้าจนวันตาย" เน่ง ลี ตู พึมพำกับตัวเองเบา ๆ ขณะที่เครื่องบินเริ่มเคลื่อนที่ และกลุ่มคนข้างนอกเลื่อนลับหายไปจากหน้าต่าง

ความเจริญของเวียงจันทน์ เมืองหลวงของประเทศลาว สร้างความตื่นเต้นให้กับบรรดานายจ่าม้งบ้านนอกล่องแจ้งทุกคน สำหรับ เน่ง ลี ตู การที่ได้เห็นบ้านเมืองใหญ่โต ทำให้เขาตื่นเต้นยิ่งกว่าการได้นั่งเครื่องบินครั้งแรกเสียอีก ภาพบ้านเรือนตึกรามใหญ่และแม่น้ำโขงสีน้ำเงินที่ไหลคดเคี้ยวเป็นเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศลาวและประเทศไทยที่มองเห็นจากหน้าต่างเครื่องบินเป็นภาพที่ประทับใจอย่างยิ่ง ตั้งแต่เกิดมาก็เพิ่งจะมาเห็นเมืองใหญ่กับเขาก็คราวนี้แหละ

เมื่อมองเห็นแม่น้ำโขง เน่ง ลี ตู นึกอยากจะหัดว่ายน้ำขึ้นมาทันที ชาวม้งส่วนมาก หรือเกือบจะ 100 เปอร์เซ็นต์ ว่ายน้ำไม่เป็น เพราะจะหาแม่น้ำใหญ่ที่มีความลึกพอจะว่ายได้ในบริเวณภูเขาสูงนั้นไม่มี จะมีก็แต่ลำธารเล็ก ๆ ซึ่งลึกเพียงแค่ครึ่งน่อง และยังแคบจนกระทั่งกระโดดข้ามได้ มีคำกล่าวซึ่งเป็นความจริงอยู่อย่างหนึ่งคือ "พวกม้งจะไม่เสียใจเลยหากญาติพี่น้องของเขาจมน้ำตาย แต่ตรงข้ามจะเสียใจเป็นที่สุดหากญาติพี่น้องของตนตกต้นไม้ตาย" เหตุผลก็เพราะว่าคนที่จะจมน้ำตายนั้น ไม่สามารถไขว่คว้าอะไรเพื่อช่วยชีวิตได้เลย ส่วนต้นไม้ก็มีกิ่งก้านสาขาเต็มไปหมด หากจะรีบไขว่คว้าเอาไว้แล้วตัวเองก็จะไม่ตาย ถ้าโง่พอที่จะไม่กอดรัดกิ่ง

ก้านไว้แล้วก็สมควรตาย

พอเครื่องบินแท็กซี่มาหยุดอยู่หน้าอาคารท่าอากาศยานเวียงจันทน์ ก็มีคนมาคอยต้อนรับพวกนักเรียนนายทหารจากล่องแจ้ง เมื่อตรวจสอบรายชื่อและปรากฏว่าครบถ้วนจำนวน 12 คนแล้ว ต่างก็พากันหิ้วถุงทะเลเดินตามผู้มารับไปขึ้นรถบรรทุกทหารที่จอดรออยู่ข้างๆ อาคาร รถยนต์ได้พาพวกเขาเดินทางผ่านเมืองเวียงจันทน์ เลยไปทิศตะวันออก ไปยังค่ายทหาร "จินาโม่"

"ค่ายจินาโม่" เป็นค่ายทหารใหญ่ของกองทัพภาคที่ 5 มีทหารจำนวน 2 กองพัน ตั้งอยู่ภายในบริเวณค่าย ส่วนหนึ่งกำหนดให้เป็นโรงเรียนนายทหาร นักเรียนรุ่นนี้มีทั้งหมดด้วยกัน 60 คน จากทั้ง 5 ภาคๆ ละ 12 คน พวกภาค 1 มาจากหลวงพระบาง ภาค 2 จากล่องแจ้ง ภาค 3 จากเมืองสวันเขต ภาค 4 จากเมืองปากเซ และภาค 5 จากเวียงจันทน์ ทุกคนเป็นทหารระดับจ่าที่มีผลงานดีเด่น ยกเว้นบางคนที่มาจากหลวง-พระบางและเวียงจันทน์ พวกนี้สามารถบอกได้เลยว่าได้รับคัดเลือกให้มาเรียนเพราะ "นามสกุล" มากกว่าผลงาน ในจำนวน 60 คนนี้เกือบ 20 คนมีนามสกุลตรงกันกับเจ้านายที่มีชื่อเสียงอยู่ในหลวงพระบาง ซึ่งเป็นพวกเดียวกันกับเจ้ามหาชีวิต และหลายคนจากเวียงจันทน์ มีนามสกุลตรงกันกับรัฐมนตรีบ้าง นายพลบ้าง ใหม่ๆ เน่ง ลี ตู ก็ไม่เข้าใจในเรื่องนี้ แต่อยู่ไปๆ ก็เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลสองกลุ่มอย่างชัดเจน พวกมีอิทธิพลมักจะไม่สนใจการเรียน ในวันหยุดจะมีรถเก๋งมาคอยรับไปเที่ยวในเวียงจันทน์ เวลาประพฤติผิดมักจะไม่ได้รับการลงโทษ และข้อแตกต่างที่เห็นอย่างชัดเจนคือ บรรดาครูผู้สอนต่างก็พากันเกรงใจนักเรียน

กลุ่มนี้

นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งนั้นต้องปฏิบัติตัวอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ก้มหน้าก้มตาเล่าเรียนอย่างจริงจัง แต่กลับไม่ได้รับความนับถือจากครูผู้สอนเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกม้ง ที่มาจากภาค 2 มักจะถูกพวกเพื่อนๆ นักเรียนพากันแสดงออกถึงความรังเกียจ พวกม้งเป็นประชาชนประเภทสอง ซึ่งอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าทุกทาง

มีครั้งหนึ่งที่เน่ง ลี ตู แอบได้ยินพวกนี้เล่าเรื่องตลกเกี่ยวกับพวกม้งสู่กันฟังว่า นายทหารม้งผู้หนึ่งได้เดินทางมาราชการในเวียงจันทน์ และเป็นครั้งแรกที่มีโอกาสนั่งรถยนต์แท็กซี่ ด้วยความไม่เคยและความกลัวทำให้นายทหารผู้นี้ขี้แตกราดกางเกง เมื่อเป็นเช่นนั้นคนขับแท็กซี่ก็ต่อว่าเอาว่า

"นี่ทำไมเจ้ามาขี้ใส่รถข้อยล่ะ"

สิ่งที่น่าอายที่สุดสำหรับ เน่ง ลี ตู ก็คือคำตอบของนายทหารม้งซึ่งตอบว่า

"ข้อยไม่ได้ขี้ใส่รถของเจ้าดอก ข้อยขี้ใส่กางเกงข้อยต่างหาก"

นอกจากเรื่องนี้แล้ว ก็มีเรื่องตลกอีกหลายเครื่องที่เน่ง ลี ตู แอบได้ยิน แต่ละเรื่องต่างก็แสดงออกถึงความป่าเถื่อนของคนม้ง ซึ่งเป็นมนุษย์ชั้นสองในสายตาของพวกลาวลุ่มผู้ถือว่าตัวเองศิวิไลซ์เหลือเกิน

เน่ง ลี ตู ไม่เคยประสบปัญหานี้มาก่อน เพราะไม่เคยเดินทางออกจากบ้านไปไหนไกล ที่ล่องแจ้งทุกคนเสมอภาคกันหมด แม้จะมีกลุ่มลาวเทิงบางหมู่บ้านอาศัยอยู่ในล่องแจ้ง แต่พวกนี้กลับได้รับการยอมรับนับถือจากพวกม้งเป็นอย่างดี ถือว่ามีสิทธิเท่าเทียมกัน บรรดาเพื่อนๆ ที่มาจาก

ล่องแจ้งต่างก็พากันโกรธที่ได้รับการดูถูกจากพวกลาวลุ่ม แต่ก็ต้องหวานอมขมกลืน เพราะต่างคนก็ต่างตั้งใจว่าจะมาเล่าเรียนให้สำเร็จ เพื่อจะได้กลับไปรับใช้เผ่ามั้งของตนให้ดีที่สุด เมื่อคำนึงถึงข้อนี้ได้ต่างก็ช่วยพูดจาปลอบใจซึ่งกันและกันให้อดทนจนถึงที่สุด

มีพวกลาวเทิงจากภาค 1 หลวงพระบางและพวกข่า บางคนที่มาจากภาค 4 ปากเซเท่านั้นที่เข้ากันกับพวกม้งได้ เพราะต่างก็ตกอยู่ในสภาพคล้ายๆ กัน

อาณาจักรลาวเป็นประเทศที่ประกอบด้วยประชากรหลายเผ่าพันธุ์ มีพวกลาวลุ่มหรือ "ลาวในที่ราบลุ่ม" ตามบริเวณเมืองใหญ่ประมาณ 2 ล้านกว่าคน พวกแม้วหรือม้งประมาณ 3 แสนคน พวกลาวเทิง พวกอีก้อ เย้า ทางภาคเหนือของประเทศประมาณ 1 แสนคน พวกข่า ส่วย ขะมุ ในภาคใต้ของประเทศอีกประมาณ 5 หมื่นคน ทั้งยังมีพวกเวียดนาม ไทยดำ ไทยทนุ จีนฮ่อ และเผ่าเล็กๆ อื่นๆ อีกหลายเผ่า

พวกลาวลุ่มถือว่าตัวเองได้มายึดเอาที่ราบลุ่มซึ่งอุดมสมบูรณ์เป็นที่ทำมาหากินมานานแล้ว และได้รับอารยธรรมของยุโรป ซึ่งชาวฝรั่งเศสนำมาถ่ายทอดให้ จึงถือว่าตัวเองนั้นเหนือกว่าพวกอื่น พวกเขากินข้าวจี่ (ขนมปัง) กับกาเฟ้ (กาแฟ) ในตอนเช้า ขณะที่พวกอื่นปั้นข้าวเหนียวกับแจ่ว (น้ำพริก) เลยทำให้พวกเขาเป็นผู้ที่เจริญกว่า

ความเหลื่อมล้ำระหว่างเผ่านี้จะไม่ค่อยปรากฏ เพราะต่างคนก็ต่างอยู่ในภูมิลำเนาของตน เช่น พวกม้งก็อาศัยอยู่แต่ในแถบภูเขาตอนกลางของประเทศ พวกลาวเทิงก็จะอยู่ในถิ่นที่เป็นภูเขาเช่นเดียวกันกับพวกข่าในตอนใต้ การกระทบกระทั่งของวัฒนธรรมมักจะไม่เกิดขึ้น ยกเว้น

แต่ในสถานการณ์เช่นที่ เน่ง ลี ตู และคณะประสบอยู่เท่านั้น ปกติม้งมักจะเป็นคนมีนิสัยโฉ่งฉ่างเลือดร้อน แต่ในบางขณะก็เป็นคนมีเหตุผลดีพอสมควร ชีวิตในระหว่างการเรียนของพวกม้งจึงเต็มไปด้วยความอดทนอ่อนน้อม และขยันขันแข็ง ทำให้ทุกอย่างผ่านไปอย่างราบรื่น

ในระยะ 6 เดือนแรก ทุกคนต้องเรียนรวมกันในวิชาสามัญต่าง ๆ และวิชาทหารทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นวิชาที่พวกทหารฝรั่งเศสได้เขียนขึ้นเพื่อสอนทหารลาวโดยเฉพาะ หลังจาก 6 เดือนแล้ว พวกนักเรียนมีสิทธิที่จะเลือกเรียนวิชาเฉพาะได้ เช่น การบัญชี ปืนใหญ่ สื่อสาร การข่าว ฯลฯ เป็นอาทิ เน่ง ลี ตู เลือกเรียนวิชาการข่าว แท้ที่จริงเขาไม่ได้เลือกเอง แต่ทางกองบัญชาการกองทัพภาค 2 ได้กำหนดมาให้เลย

เน่ง ลี ตู ชอบวิชาการข่าวมากทีเดียว เพราะเขามองเห็นความสำคัญของการสู้รบว่า การข่าวเป็นเสมือนตาของนักรบ หากตาไม่ดีหรือตาบอดอันเปรียบได้ว่าการข่าวไม่ดีแล้ว จะไปสู้รบกับข้าศึกอย่างไรก็ไม่มีทางชนะ หากว่าการข่าวดีเสียอย่างหนึ่ง โอกาสชนะย่อมจะมีมากกว่า

ความตั้งอกตั้งใจเรียนในวิชาที่ตนรัก และตารางการเรียนที่หนักทำให้ความคิดถึง ใหม ท้อ สาวคนรัก ทุเลาไปบ้าง อย่างไรก็ดี ทุกคืนก่อนนอน เน่ง ลี ตู จะต้องหลับตานึกถึงใบหน้าอันอ่อนหวานของใหม ท้อ นึกถึงท่าทางที่หล่อนจะกระทำเมื่อพบกับเขาอีกครั้งหนึ่งในเวลา 6 เดือนข้างหน้า

เวียงจันทน์ได้ชื่อว่า เป็นเมืองแห่งความสนุกสนานเมืองหนึ่งในบรรดาอาณานิคมเก่าของฝรั่งเศสในอินโดจีน ในสมัยปี ค.ศ.1966 นั้น มีแหล่งสำราญกลางคืนมากมายในเวียงจันทน์ แหล่งที่โจษจันกันมากที่สุดก็

คือ “บาร์กุหลาบขาว” ซึ่งมีมาดาม ลู ลู เป็นเจ้าของมาดาม ลู ลู เป็นหญิงชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้มาปักหลักหาเลี้ยงชีพในเวียงจันทน์ด้วยความสามารถพิเศษของหล่อน ความสามารถพิเศษในการ “เป่าปี่หนัง” ของมาดาม ลู ลู เป็นที่เลื่องลือไปทั่วประเทศ บรรดาผู้มีอันจะกินหน่อย ถ้ามีโอกาสเดินทางมาเวียงจันทน์แล้วจะต้องแวะมาหาประสบการณ์ใหม่ โดยการเป็นลูกค้าของ “บาร์กุหลาบขาว”

นอกเหนือจากบาร์กุหลาบขาวแล้วยังมีบาร์เล็กบาร์น้อยอีกมากมาย โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่ในย่านคงพาลาน มีทั้งบาร์ของชาวเวียดนาม ของคนจีน และบาร์ของคนไทยด้วย บาร์เหล่านี้จะตั้งเรียงรายกันอยู่ในย่านคงพาลานนับจำนวนแทบไม่ถ้วน

บ่อนคาสิโนก็เป็นแหล่งสำราญอีกชนิดหนึ่งของคนลาวในเวียงจันทน์ การเปิดบ่อนพนันเป็นเรื่องไม่ผิดกฎหมาย มีการละเล่นแทบทุกชนิด รวมทั้งสล็อดแม็ซซีน

อีกอย่างหนึ่งที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของเวียงจันทน์สำหรับชาวต่างประเทศก็คือกัญชา จะเห็นแม่ค้านำกัญชาแห้งเป็นมัดๆ มานั่งขายกันหน้าสลอนในตลาดเช้าของเวียงจันทน์ ทุกๆ วันบรรดาพวกฮิปปี้ต่างพากันหลั่งไหลมาสู่เวียงจันทน์ ด้วยความชื่นชมในเสรีภาพของการเสพกัญชาและบางครั้งยาเสพติดชนิดอื่นด้วยก็มี

อาคารบ้านเรือนต่างๆ ยังมีเอกลักษณ์ของการเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสอยู่ สถาปัตยกรรมภายใต้อิทธิพลของฝรั่งเศส มีปรากฏอยู่ทั่วไป ถนนที่ร่มรื่นไปด้วยเงาของต้นมะฮอกกานีก็แสดงออกถึงอิทธิพลของยุโรปอย่างเด่นชัด

หลังจากที่การเรียนได้ผ่านไปเป็นเวลา 6 เดือนแล้ว และผลการสอบกลางปีปรากฏว่า พวกนักเรียนม้งทุกคนสอบได้คะแนนดี ทางกองทัพภาคที่ 2 ก็มีคำสั่งอนุมัติให้นักเรียนนายทหารทั้ง 12 คน เดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านที่ล่องแจ้งได้ ในระหว่างที่โรงเรียนปิดกลางปี

ก่อนที่จะเดินทางกลับล่องแจ้งหนึ่งวัน พวกนักเรียนนายร้อยจากภาค 2 พากันขออนุญาต ผบ. *กองร้อยนักเรียน* ไปจับจ่ายซื้อของเครื่องใช้ฝากพ่อแม่ญาติพี่น้อง ระหว่างที่เรียนอยู่ เน่ง ลี ตู เก็บเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากทางโรงเรียนไว้เป็นเงินก้อนใหญ่พอดู เขาพยายามอดออมไว้เพื่อจะหาซื้อของไปฝากแม่และ ใหม ท้อ

ในตอนบ่าย เน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เพื่อนสนิทร่วมห้องพักก็พากันใช้จ่ายเงินทองที่สะสมไว้อย่างสนุกสนาน ทั้งสองแวะดื่มเบียร์ที่ร้านข้างโรงหนัง บริเวณถนนสามเสนไทยก่อนจะกลับค่ายจินาโม่ ขณะที่กำลังดื่มเบียร์ขวดที่ 3 อยู่นั้นเอง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็กล่าวขึ้นว่า

"ลี ตู ทำไมเราไม่ลองไปเที่ยวแม่จ้าง (โสเภณี) ดูสักครั้งล่ะ เจ้าเคยเฮ็ดของบ้างหรือยัง"

"ยังไม่เคยเลย"

"ไปไหม เราลองไปตระเวนหาสาวงามๆ แถวคงพาลานดู ข้อยได้ยินพวกนักเรียนที่มาจากปากเซพูดกันว่ามีสาวงามๆ เยอะแยะ อีกอย่างหนึ่งถ้าเจ้าไม่เคยเฮ็ดของ ก็จะได้เคยเสีย เมื่อถึงเวลาเจ้าเอาเมีย เจ้าจะได้รู้ว่าต้องทำอย่างไร"

เมื่อได้ยินเหตุผลของโหย่ง ยั่ว เฮ่อ และความอยากทดลองให้รู้จริงจังในเรื่องเพศ ประกอบกับเบียร์ที่ทำให้เกิดความกล้า เน่ง ลี ตู เลยตอบว่า

"ไปก็ไป แต่ข้อยไม่รู้จักแหล่งนะ" เมื่อตอบไปแล้ว ใจก็เริ่มเต้นตุบตับๆ เพราะนึกได้ว่า เขากำลังจะทำบางสิ่งที่ยังไม่เคยมาก่อนเลยในชีวิต นึกกลัวอยู่ในใจว่าเมื่อเฮ็ดของแล้วลูกอัณฑะของเขาจะเจ็บอีก แต่เมื่อได้ตอบไปแล้วก็เลยต้องตกกระไดพลอยโจน

"เจ้าไม่ต้องกลัวหรอกเมื่อถึงเวลานั้นเข้าจริงๆ แล้ว มันก็เรียบร้อยเอง ให้แม่จ้างมันสอนให้ก็ได้" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ปลอบเหมือนจะรู้ใจ

ทั้งสองดื่มเบียร์จนหมดขวดที่ 4 แล้วถึงจึงออกร้านไปขึ้นรถแท็กซี่พอบอกจุดประสงค์ให้คนขับแล้ว อีกไม่ถึง 10 นาที รถก็นำชายหนุ่มม้งทั้งสองมาจอดหน้าบาร์แห่งหนึ่งในเขตคงพาลาน มีป้ายชื่อบาร์ติดไว้ด้วยว่า "บาร์วีนัส"

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เดินนำหน้าก้าวเข้าไปในบาร์อย่างกับคนที่มีประสบการณ์มามาก ปล่อยให้ เน่ง ลี ตู เดินตามหลังก้มหน้ามองที่พื้นเหมือนกับกลัวจะสะดุดขาตัวเอง

ครั้นนั่งลงที่โต๊ะแล้ว เน่ง ลี ตู ถึงได้กล้าเงยหน้าขึ้นสำรวจบริเวณรอบๆ ในบาร์มีเคาน์เตอร์ยาวตั้งอยู่ด้านหนึ่ง และมีโต๊ะเล็กๆ นั่งได้โต๊ะละ 4 คนอีกเพียง 5 โต๊ะ ตามฝาผนังมีแต่รูปผู้หญิงต่างชาติแก้ผ้าล่อนจ้อน ซึ่งดูเหมือนจะตัดมาจากหนังสือฝรั่งเพราะเป็นรูปผู้หญิงฝรั่งทั้งนั้นชนิดที่เห็นหมดไปทั่วทุกขุมขน

นอกจากโต๊ะของเขาสองคนแล้ว ก็มีแขกอีกเพียงโต๊ะเดียวเป็นชายหนุ่ม 2 คนเช่นกัน จากการแต่งกายที่ดีกว่าคนลาวดูเหมือนว่าจะเป็นคนไทย

พนักงานเสิร์ฟเดินมาถามว่า จะดื่มอะไร เมื่อ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ สั่ง

เบียร์ หล่อนก็นำมาบริการพร้อมทั้งมีถั่วลิสงทอดจานเล็กๆ แถมให้อีก 1 จาน

วัฒนธรรมนี้เป็นของใหม่สำหรับ เน่ง ลี ตู ชาวม้งมักจะใช้ชีวิตอย่างง่ายๆ ไม่ค่อยคิดกันเรื่องกามารมณ์สักเท่าใด รูปภาพปลุกใจเหล่านี้จะไม่ปรากฏอยู่ในเมืองล่องแจ้งเลย อีกทั้งแม่จ้าง หัวเด็ดตีนขาดอย่างไร ก็จะไม่ปรากฏว่ามีหญิงม้งเป็นแม่จ้าง ส่วนหญิงลาวนั้น เคยมีอยู่บ้างที่เล็ดลอดเข้าไปค้าขายและเปิดบริการลับๆ ให้แก่พวกคนไทยที่ไปทำงานอยู่ที่ล่อง-แจ้ง แต่เมื่อท่านนายพลทราบเรื่องเข้า ก็จัดการจับแม่จ้างโกนหัวและลงขุม (หลุมซึ่งขุดไว้สำหรับเป็นที่คุมขัง) เป็นเวลา 1 อาทิตย์ แล้วเนรเทศออกจากภาค 2 ทันที ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ปรากฏว่ามีใครหากินโดยการเป็นแม่จ้างในล่องแจ้งอีกเลย

เมื่อหญิงวัยกลางคนที่ได้นำของมาเสิร์ฟเดินกลับมานั่งลงที่โต๊ะก็ถามว่า

"พวกเจ้าจะเอาน้องสาวมาคุยด้วยไหม"

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไม่ตอบ แต่พยักหน้า หล่อนลุกขึ้นเดินไปยังด้านหลังของบาร์ และเมื่อกลับมาอีกทีก็มีสาวสวยสองคนแต่งกายอย่างงดงามเดินตามหลังมาด้วย เมื่อหญิงสาวทั้งสองคนนั่งลงที่โต๊ะของ เน่ง ลี ตู แล้ว หญิงวัยกลางคนก็เดินไปคุยกับแขกอีกโต๊ะหนึ่งต่อไป

สาวทั้งสองคนนุ่งผ้าซิ่นรัดรูปที่มีชายสูงขึ้นมาเกือบถึงเข่า ทำให้เห็นปลีน่องที่เรียวงามและตะโพกที่กลมกลึง ส่วนเสื้อก็เป็นแบบลาวแขนกระบอก คาดเอวด้วยเข็มขัดเงินเส้นใหญ่ หญิงสาวทั้งคู่ซึ่งดูเหมือนจะมีอายุไม่เกิน 20 ปียิ้มให้ม้งหนุ่มทั้งสองอย่างเปิดเผย

"น้องสาวชื่ออะไร" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เปิดฉากสนทนา

"น้องชื่อ แสงพา" ผู้หญิงคนไว้ผมยาวนั่งค่อนข้างจะติดกับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ตอบ

"น้องล่ะชื่ออะไร" เน่ง ลี ตู ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับครูเพื่อแก้ขวย

"แสงแก้ว"

"บ้านเจ้าอยู่ไหน" เน่ง ลี ตู ถามต่อ

"น้องมาจากปากเซ อ้ายละมาจากไหน" หล่อนย้อนถาม

"อ้ายมาจากล่องแจ้ง"

"ถ้าอย่างนั้นอ้ายก็เป็นคนแม้วละซิ"

เมื่อได้ยินคำว่า "แม้ว" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอารมณ์ร้อนอยู่แล้วโพล่งออกมาว่า

"ไม่ใช่ พวกอ้ายไม่ใช่คนแม้ว พวกอ้ายเป็นคน "ม้ง" พวกคนลาวเรียกไม่ถูก ความจริงจะต้องเรียกม้ง แต่เพี้ยนไปเป็น "แม้ว" ถ้าหากน้องมีโอกาสเรียกคนม้งอีกละก็ ให้เรียกพวกเขาว่าม้งนะ อย่าเรียกว่าแม้ว เพราะถ้าเรียกไม่ถูกเขาถือว่าดูหมิ่นกัน"

เมื่อการสนทนาเปลี่ยนบรรยากาศไปในลักษณะเช่นนั้น หญิงทั้งสองก็เลยก้มหน้านิ่งไม่ยอมสบตากับหนุ่มม้งทั้งสองคนอีก จนผลสุดท้ายเมื่อเบียร์หมดขวดแล้ว โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จึงหันมาพูดเบาๆ กับ เน่ง ลี ตู เป็นภาษาม้งว่า

"ลี ตู เจ้าอยากเฮ็ดแล้วหรือยัง ถ้าจะเฮ็ดก็ไปเฮ็ดเดี๋ยวนี้กันเลยแล้วจะได้รีบกลับ"

"กี่กีบล่ะ ค่าแม่จ้าง เจ้าลองถามเขาดูซิ" เน่ง ลี ตู ตอบเป็นภาษา

เดียวกัน

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ หันมาถามหญิงสาวทั้งสองว่า

“ถ้าเจ้าไปนอนกับข้อยเจ้าจะเอากี่กีบ”

“สองพันห้า” คนผมยาวตอบ

“เอาไหม” โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ถามเน่ง ลี ตู

“เอาก็เอา”

แต่ยังไม่ทันที่คนทั้ง 4 คนจะลุกจากโต๊ะไปทำกิจธุระที่ชั้นบน เสียงเอะอะของกลุ่มชาย 6 คนที่เดินโซเซเข้ามาในบาร์ ทั้งหมดมีอาการเมาอย่างเต็มที่ เสียงคนหนึ่งตะโกนขึ้นขณะที่พรรคพวก ซัดตัวลงนั่งบนเก้าอี้โครมคราม ๆ

“เฮ้ย เอาเบียร์มา 6 แก้ว” เขายืนโงนเงน สอดสายตาไปรอบห้อง

“พวกข้อยจะฉลองกันหน่อย เอาเบียร์มาไว ๆ”

หญิงกลางคนที่ทำหน้าที่เสิร์ฟ กุลีกุจอหยิบเบียร์จากตู้เย็น รีบเปิดและนำมาให้พร้อมทั้งแก้วเปล่า

“เฮ้ย...เอาน้อง ๆ มานั่งบริการพวกข้อย เอามา 6 คนไว ๆ ด้วย” เขาสั่งต่อ

“ขอโทษหลาย ๆ เน้ออ้าย พวกน้อง ๆ ยังไม่มาทำงานเลย ตอนนี้มีอยู่ 2 คน และแขกโต๊ะนั้นเขาเรียกไปแล้ว” หล่อนกล่าวอย่างนอบน้อม

“ใคร...ผู้ใดเรียกไปนั่งด้วย” เขาถามขึ้นด้วยเสียงที่ดังกว่าเดิม กราดสายตามองไปรอบห้องอีก

“ไม่ได้ ไม่ได้ เจ้าจะให้คนอื่นเอาผู้สาวไปนั่งก่อนไม่ได้ พวกข้อยเป็นพิล็อต (นักบิน) นะ” เขาประกาศอิทธิพลออกมาแล้วเดินโซเซ ๆ ไป

ยังโต๊ะของ เน่ง ลี ตู ชายหนุ่มอีก 2 คนซึ่งนั่งเงียบ ๆ อยู่อีกโต๊ะหนึ่งมองตามอย่างสนใจ

เมื่อไปถึงโต๊ะของ เน่ง ลี ตู นักบินลาวขี้เมาก็เห็นว่าผู้ที่บังอาจเรียกสาวลาวที่มีอยู่สองคนเท่านั้นไปนั่งด้วยก็คือชาวแม้วที่เขาคิดว่าสกปรกและป่าเถื่อน

"เฮ้ย ไม่ได้...ไม่ได้" เขากล่าวด้วยเสียงดังขึ้นมาอีก

"จะให้พวกผู้สาวลาวงาม ๆ ของพวกเราไปนั่งบริการไอ้พวกแม้วสกปรกไม่ได้หรอก"

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เงยหน้าขึ้นจ้องหนุ่มลาวขี้เมาอย่างจะกินเลือดกินเนื้อ ขณะที่เน่ง ลี ตู พยายามสบตาเพื่อนผู้ใจร้อนเพื่อจะได้ห้ามปรามไว้ก่อนที่ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จะทำอะไรรุนแรงลงไป

"ญานัง แก้ว วิเชียร กลับมานี่ มากินเบียร์ดีกว่า เดี๋ยวเรากินเบียร์หมดขวดแล้ว ค่อยไปหาผู้สาวบาร์อื่นดีกว่า" เสียงเพื่อนตะโกนเรียกมาจากโต๊ะ

แต่ความเมาและความหยิ่งยโสเข้าครอบงำจิตใจของไอ้หนุ่มลาวหน้ามืดเสียแล้ว เขาคว้าข้อมือของสาวแสงแก้ว ฉุดให้ลุกจากเก้าอี้ ทำให้หล่อนหัวคะมำไปตามแรงกระชาก เก้าอี้ที่นั่งอยู่ล้มลงดังโครมกระแทกขาโต๊ะ ทำให้ขวดเบียร์ล้มกลิ้งตกกระทบพื้นดังเพล้ง

บรรดาพรรคพวกของ ญานัง แก้ว วิเชียร อีก 5 คนกระโจนพรวดพลาดมายืนล้อมโต๊ะของ เน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไว้ ด้วยเข้าใจว่าเพื่อนถูกทำร้าย คนหนึ่งในจำนวนนั้นใช้มือฟาดหัว เน่ง ลี ตู อย่างแรงจนหน้าหัน

"ไอ้แม้วสกปรก เจ้าถือดีอย่างไรมาทำแบบนี้กับพวกพิล็อตลาว" เขาคำราม

เน่ง ลี ตู อ้าปากจะอธิบายว่าพวกเขาสองคนยังไม่ได้ทำอะไรกับญ่านัง ผู้ยิ่งใหญ่เลยก็มีเสียงขู่สำทับมาอีก

"ไอ้แม้วสังคัง พวกกูบินนำเสบียงอาหารไปส่งให้พวกมึงทุกวัน ถ้าพวกกูไม่เอาไปส่งให้มึง พวกมึงอดตายแน่ มึงยังไม่รู้จักสำนึกบุญคุณของพวกกูบ้าง พวกมึงมันไอ้หน้าตัวเมีย พวกคอมมูนิสต์มันจะมาเยี่ยวรดล่องแจ้งอยู่แล้ว มึงมีแต่วิ่งหนี โธ่เอ๊ย ไอ้หน้าตัวเมีย"

ม้งหนุ่มทั้งคู่ไม่รอช้า หลังจากคำสบประมาท เน่ง ลี ตู ต่อยพุงกะทิของคนที่อยู่ใกล้ที่สุดเต็มแรงจนตัวมันงอลง แล้วถีบโต๊ะให้ล้มไปกระแทกอีกคนหนึ่ง 6 ต่อ 2 เน่ง ลี ตู คิด ไม่เป็นไร ลองดูสักครั้งก็แล้วกัน เขาเห็นไม่ชัดว่า โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ทำอย่างไร แต่จากหางตา ปรากฏว่า โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็ฟาดซ้ายป่ายขวาอุตลุดเหมือนกัน

เพียงครู่เดียว การประลองหมัดลุ่นๆ ก็เกือบจะจบเพลง พวกนักบิน 4 คนหมอบไปแล้ว สิ่งที่ช่วยให้พวกนั้นหมอบอย่างรวดเร็วอาจจะเป็นพิษสงหมัดของหนุ่มม้ง แต่เปอร์เซ็นต์ของแอลกอฮอล์ในร่างกายของพวกนักบินขี้เมาก็มีส่วนช่วยอยู่เยอะเหมือนกัน

สองคนสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่เห็นว่า คงจะสู้กับไอ้หนุ่มแม้วที่บึกบึนแข็งแกร่งต่อไปด้วยหมัดไม่ไหวแน่ ทั้งคู่สบตากันแล้วดึงมีดพกออกมาจากซองหนังที่ห้อยอยู่กับเข็มขัด

ทั้ง เน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เมื่อเห็นอาวุธอยู่ในมือของคู่ต่อสู้ก็ชะงัก ค่อยๆ ถอยอย่างระมัดระวัง ตาจ้องอยู่ที่มีดตลอดเวลา

"หยุด" เสียงตะโกนดังมาจากโต๊ะที่แขกหนุ่มอีกสองคนนั่งอยู่ มือมีดทั้งสองชะงักแล้วหันกลับไปมอง

"มันเรื่องอะไรของเจ้าด้วย" คนหนึ่งถาม

"ผมว่ามันไม่ค่อยจะยุติธรรมที่ฝ่ายหนึ่งมีมือเปล่า ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งมีอาวุธ ผมไม่ชอบแบบนี้เลย ถ้าไม่เห็นก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเกิดขึ้นต่อหน้าผมแล้ว ผมยอมไม่ได้เด็ดขาด" หนึ่งในสองหนุ่มตอบอย่างชัดเจนเป็นภาษาไทย

"ถ้าข้อยจะฆ่าไอ้แม้วสกปรกสองคนนี้ล่ะ เจ้าจะทำอะไร"

"ผมก็จะไม่ทำอะไร นอกจากยิงคุณทั้งสองคนเสียก่อน ถ้าคุณพยายามทำอย่างที่คุณพูด" หนุ่มไทยตอบด้วยคำตอบที่สุภาพตามเดิม แต่คราวนี้ปรากฏว่ามีปืน .38 ปรากฏอยู่ในอุ้งมือของทั้งสองชาย มันมาอย่างเร็วเหลือเกินราวกับปาฏิหาริย์

"น้อง ๆ สองคนนั้นน่ะ" เขากวักมือเรียก เน่ง ลี ตู และ โหย่ง ยั่วเฮ่อ ขณะที่นักบินทั้ง 2 คนยังยืนเซ่ออยู่

"น้อง ๆ สองคนนั่นกลับได้แล้ว และสักวันหนึ่งเราคงจะได้พบกันที่ล่องแจ้ง สวัสดี"

ม้งทั้งคู่ค่อย ๆ เลี่ยงออกมาจากบาร์ เมื่อเรียกแท็กซี่ได้ก็บอกให้คนขับเหยียบเต็มที่ ไปไหนก็ได้แล้วค่อยพูดกันทีหลังอีกที

บทที่ 10

ล่องแจ้ง

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ยังไม่หายโมโห ขณะรอเครื่องบินของ “เดินอากาศเชียงขวาง” อยู่ที่สนามบินใตในวันรุ่งขึ้น กำลังจะได้ขึ้นสวรรค์อยู่แล้วก็มีมารมาขัดขวาง ขอบตาขวาของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เขียวปัด ปากเจ่อบวม เบ่ง ส่วน เน่ง ลี ตู ก็พอๆ กัน หางคิ้วซ้ายของเขาปริเล็กน้อย และโหนกแก้มขวาช้ำ

จนกระทั่งเครื่องบินเกือบร่อนลงสนามบินล่องแจ้งอยู่แล้ว โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ถึงค่อยคลายความโมโหลงไปบ้าง อาจเป็นไปได้ที่เขาดีใจที่ได้กลับมาบ้าน และจะมีโอกาสพบญาติพี่น้อง ภายหลังที่จากไปเป็นเวลาถึง 6 เดือน ส่วน เน่ง ลี ตู นั้นไม่ต้องพูดถึง ใจของเขามันบินมาอยู่ล่องแจ้งก่อนที่ ซี-47 จะขึ้นจากสนามบินเวียงจันทน์ด้วยซ้ำไป

เมื่อลงจากเครื่องบินเขาก็เห็นว่า ในเวลา 6 เดือน ล่องแจ้งได้กลายเป็นเมืองใหญ่ไปเสียแล้ว อาคารคอนกรีตผุดขึ้นอีกหลายแห่งทั่วบริเวณหุบเขา โรงพยาบาลขยายใหญ่ขึ้น หอบังคับการบินกลายเป็นหอไม้ถาวรโกดัง

เก็บของที่มีอยู่เดิมสองหลังเพิ่มเป็นหกหลัง แต่ละหลังใหญ่ ๆ ทั้งนั้นที่ลานจอดเครื่องบินมี ที-28 เพิ่มขึ้นเป็นเกือบ 20 ลำ มีเครื่องบินตรวจการแอล-19 แบบใบพัดเดี่ยว 2 ที่นั่ง จอดอยู่อีกประมาณ 6 ลำ ผู้คนเดินกันขวักไขว่สับสน มีพวกอเมริกันเดินปะปนกับพวกชาวม้งหลายคน

นับตั้งแต่ล้อเครื่องบินของ "เดินอากาศเชียงขวาง" แตะพื้นทางวิ่งจนถึงเวลาที่เขาก้าวออกจากอาคารของท่าอากาศยาน มีเครื่องบิน ซี-47 เครื่องบิน ซี-123 และเฮลิค็อปเตอร์ขึ้นลงมากกว่า 20 เที่ยว (มีคนเคยบันทึกไว้อย่างไม่เป็นทางการว่า สนามบินล่องแจ้งเป็นสนามบินที่มีการจราจรทางอากาศมากที่สุดในประวัติศาสตร์ของโลก) ล่องแจ้งเดี๋ยวนี้กลายเป็นเมืองหลวงของเผ่าม้งโดยแท้จริง เน่ง ลี ตู ตวัดถุงทะเลขึ้นพาดบ่าเดินลัดเลาะไปตามถนนซึ่งตัดผ่านเมืองล่องแจ้งซึ่งกำลังขยายตัวกลับบ้าน

สิ่งที่ เน่ง ลี ตู นึกไม่ถึงก็คือ จะพบ บี ลี พี่ชายที่บ้าน นานเหลือเกินที่เขาทั้งสองไม่ได้พบกัน

"ลี ตู" พี่ชายลุกจากแคร่อย่างรวดเร็วแล้วก้าวมาจับไหล่ของน้องชายเขย่า เมื่อเห็นว่าเป็นใครที่เดินเข้ามาในกระท่อม

"บี ลี" เน่ง ลี ตู ตะเบ็งเสียงด้วยความยินดีเช่นกัน พร้อมทั้งหัวเราะอย่างรื่นเริง

"แม่...ดูไอ้หนุ่มเวียงจันทน์ชิ เดี๋ยวนี้เขาทันสมัยเหลือเกิน มีโมง (นาฬิกา) ด้วย" บี ลี หันไปบอกแม่

แม่ยิ้มอย่างภูมิใจ นาน ๆ นางจะมีโอกาสพบลูกชายทั้งสองคนอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันสักครั้ง

"ไม่ได้...ไม่ได้ ถ้าไม่มีโมง ไอ้พวกเพื่อน ๆ มันจะดูถูกตายห่า...เจ้า

เองก็เถอะ แค็ปปิตัน บี ลี...ดาวเหลือง 3 ดวงที่หมวกเจ้ายังใหม่อยู่เลย ข้อยขอแสดงความดีใจด้วย...อะฮ่าพวกปืนสั้นเสียด้วย เอ...แต่เจ้าเอาถุงพลาสติกห่อมันไว้ทำไมล่ะ" เน่ง ลี ตู ถาม

"ต้องระวังหน่อย ลี ตู ถ้าไม่ระวังรักษาดีๆ เดี๋ยวมันก็เก่า ทำให้ราคาตกหมด" พี่ชายบอก

ปืนพกเป็นเครื่องส่งเสริมบารมีของพวกทหารม้ง สวนมากถ้าได้เป็นนายทหารแล้ว จะเป็นแฟชั่นที่ต้องพกปืนสั้น พวกฝรั่งอเมริกันรู้ดีว่าปืนพกนั้นมีประโยชน์น้อยมากในการรบจริงๆ จึงไม่ค่อยจะสนับสนุน แต่บรรดาพวกนายทหารม้งก็ต้องพยายามขวนขวายหาซื้อมาพกจนได้ เพราะปืนพกสำหรับพวกทหารก็เหมือนกับสร้อยคอทองคำของผู้หญิง ด้วยเหตุนี้จะเห็นว่านายทหารม้งที่พกปืนสั้นมักจะห่อปืนของเขาด้วยถุงพลาสติกอย่างดีแล้วรัดด้วยยางรัด เพื่อมิให้โดนฝุ่นหรือน้ำ

"แม่...ข้อยมีของมาฝาก" เน่ง ลี ตู เปิดปากถุงทะเลล้วงเอาห่อกระดาษส่งให้แม่ ในถุงมีแผ่น (ผ้า) สีดำอย่างดี 6 เมตร พอที่จะให้แม่ตัดชุดได้ 2 ชุด

"อันนี้สำหรับเจ้า" เน่ง ลี ตู ยื่นถุงกระดาษอีกถุงหนึ่งให้ บี ลี

เมื่อหยิบของในถุงออกมาดู บี ลี ก็เห็นว่า สิ่งที่น้องซื้อมาฝาก คือหมวกแก็ปสีดำทำด้วยผ้าอย่างดี ขอบหมวกด้านขวามีชื่อของ บี ลี เป็นภาษาอังกฤษ ปักด้วยด้ายสีเหลือง ส่วนขอบด้านซ้ายมีคำว่า "ล่องแจ้ง" เป็นภาษาอังกฤษเช่นกัน ที่หน้าหมวกมีดาวเหลืองอยู่ 2 ดวง

"ข้อยไม่รู้ว่าเจ้าได้เป็นแค็ปปิตันแล้ว เจ้าต้องให้ใครปักดาวเพิ่มอีกดวงหนึ่งก็แล้วกัน หมวกนี้เป็นหมวกที่ตัดเย็บและปักด้วยฝีมือที่ดีที่สุดที่

จะหาได้ในย่านนี้ เพราะข้อยต้องฝากให้เพื่อนไปซื้อมาจากเมืองอุดร โน่นแน่ะ"

"ขอบใจมาก" บี ลี กล่าวขอบคุณด้วยความตื้นตันใจ

"เจ้าซื้อของมาฝากข้อยฝากแม่ก็ดีแล้ว เย็นนี้ให้เรากินข้าวด้วยกันให้อร่อยสักมื้อหนึ่งเถอะ ข้อยจะเป็นผู้จ่ายเงินซื้ออาหารเอง"

พอพูดถึงเรื่องเงิน ลี ตู นึกขึ้นได้

"นี่แม่ ข้อยเก็บเงินเบี้ยเลี้ยงระหว่างที่เรียนอยู่ได้สามสิบพันกีบ ข้อยขอให้แม่เอาไว้ใช้"

เน่ง ลี ตู ล้วงกระเป๋ากางเกงเอาห่อพลาสติกออกมายื่นให้แม่

"ขอบใจ ลี ตู" นางรับห่อเงินไว้

"แม่เก็บไว้ให้ดี ๆ นะ อีกไม่กี่วัน ลี ตู มันคงจะมาขอคืน เอาไปแต่งผู้สาว" บี ลี พูดหยอกน้องชายพร้อมทั้งหัวเราะฮ่า ๆ

"ข้อยได้ยินว่าสาว ใหม ท้อ กำลังเป็นดาราคนสวยของสถานีวิทยุลาวรวมเผ่า แต่ละวันมีผู้บ่าวส่งจดหมายไปหาไม่น้อยกว่า 20 ฉบับ เจ้าสงสัยจะเจอศึกหนักเสียแล้ว ลี ตู"

เน่ง ลี ตู หน้าแดง เมื่อได้ยินพี่ชายล้อ

"ไม่เป็นไรหรอก บี ลี ผู้สาวม้งในล่องแจ้งไม่ใช่ว่าจะมีคนเดียว" ลี ตู ฝืนใจตอบ แต่ความจริงแล้วรู้สึกว่าจะเป็นการปลอบใจตัวเองมากกว่า

"บี ลี เจ้าจะไปซื้ออาหารก็รีบไปเสียเดี๋ยวนี้ นี่ก็บ่ายแล้ว เดี๋ยวตลาดแลง (เย็น) เขาก็จะเลิกเสียก่อนหรอก" แม่บอก บี ลี

"ไปละ...ข้อยจะไปเดี๋ยวนี้แหละ"

เมื่อ บี ลี ออกไปจากกระท่อม แม่จึงได้กล่าวกับ เน่ง ลี ตู ว่า

"ใหม ท้อ เขามาสั่งแม่ไว้ตอนเช้าว่า คืนนี้เขาจะต้องไปร่วมในงานเลี้ยงที่สถานีวิทยุ เพราะมีพวกเจ้านายจากเวียงจันทน์มาตรวจงาน คืนพรุ่งนี้ขอให้เจ้าไปหา" นางบอกด้วยความรู้สึกสงสารลูกชายจับใจ

"ทำไม...ใหม ท้อ เขาจะอยู่ที่งานเลี้ยงตลอดคืนเลยหรืออย่างไร" ลี ตู ถามด้วยความฉุน เขาอุตส่าห์เขียนจดหมายบอก ใหม ท้อ ล่วงหน้าไว้ตั้งเกือบครึ่งเดือนว่าเขาจะกลับมาล่องแจ้งวันนี้ หล่อนควรจะรอเขา น่าจะเลี่ยงโดยบอกว่าไม่สบาย ไม่ไปร่วมงานเลี้ยงและรอเขาอยู่ที่บ้าน

"ไม่หรอก ใหม ท้อ เขาบอกว่า กว่างานเลี้ยงจะเลิกก็ดึก หล่อนจะไม่กลับบ้านแต่จะนอนค้างบ้านเพื่อนที่อยู่ใกล้สถานีพร้อมกับเพื่อนหญิงคนอื่นๆ อีกหลายคน เพราะกลับบ้านไกลๆ ตอนดึกๆ มันไม่ดี และใหม ท้อ เขาว่าเขาไม่ไว้ใจใครเลย"

พอได้ยินคำอธิบายของแม่ เน่ง ลี ตู ก็ค่อยคลายความอึดอัดคับใจลงไปบ้าง หิ้วถุงทะเลไปวางบนแคร่แล้วเริ่มหยิบข้าวของออก

คืนนั้นแม่ต้มไก่ ทอดหมูชิ้นใหญ่ๆ และต้มผักกาดใส่เกลือ นางจัดน้ำจิ้มด้วย ถ้ามีแต่นางเองแล้วจะไม่ทำแน่ เพราะถือว่าเป็นของพิเศษมีน้ำปลาพริกแห้งป่น และ "แป้งนัว" (ผงชูรส) ซึ่งนางเทใส่ทั้งซองก็เพียงพอแล้ว

เน่ง ลี ตู ค่อนข้างจะเงียบเป็นพิเศษระหว่างอาหารเย็นคืนนั้น แม่ของเขาก็นั่งคอยบริการอยู่ใกล้ๆ แสงจากกองไฟกลางกระท่อมส่องใบหน้าที่หมองเศร้า ของ เน่ง ลี ตู ทำให้บรรยากาศซึมลงไปอีก

ตรงกันข้าม บี ลี รินเหล้าแม่โขงที่ซื้อมาจากตลาดใส่แก้วซดเอาๆ นานๆ ครั้งถึงจะมีโอกาสรินใส่แก้วของน้องชาย

"นี่ ลี ตู เจ้าซื้อหมวกสีดำมาให้ข้อยมีความหมายอะไรไหม เจ้าก็รู้อยู่แล้วว่าพวกเราทหารม้งสวมหมวกสีเขียว ทำไมเจ้าถึงซื้อสีดำมาให้ข้อยล่ะ"

"มีชิ บี ลี" เน่ง ลี ตู ตอบด้วยน้ำเสียงและใบหน้าที่ราบเรียบ

"ข้อยอยากจะให้เจ้าระลึกถึงสัญญาพนันของเราที่ได้ตกลงกันไว้"

"ข้อยก็นึกอยู่ว่าเจ้าตั้งใจเช่นนั้น เมื่อก่อนนี้ข้อยยังไม่เป็นนายกองร้อย ข้อยคงจะไม่กล้าสวม แต่เดี๋ยวนี้ข้อยเป็นนายกองร้อยแล้ว ข้อยจะใช้คงจะไม่มีใครมาว่าข้อย"

"ดี บี ลี ต่อไปนี้จะมีนักรบม้งหมวกดำผู้ยิ่งใหญ่อยู่สองคน ปัก ใจ ว่าง แห่งกองพัน ปัก ใจ และ บี ลี แห่งกองพัน ว่าง เปา"

"นี่เจ้าสองคนพนันอะไรกันไว้" แม่ถามด้วยความสงสัย

บี ลี จึงเล่าเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับการที่เขาทั้งสองพนันกันว่าใครจะฆ่า ปัก ใจ ว่าง ได้ก่อนกันให้แม่ฟัง

"ไม่ดีหรอก เจ้าทั้งสองไม่ควรจะผูกใจเจ็บแค้น ปัก ใจ ว่าง เพราะดวงชะตาของพ่อเจ้าคงจะมีอยู่แค่นั้นเอง ไม่มีใครฝืนชะตาชีวิตของตนเองได้ ข้อยอยากจะขอร้องให้เจ้าทั้งสองเลิกอาฆาตจองเวร ปัก ใจ ว่าง มันเสีย เจ้าจะให้สัญญาได้ไหม"

"ไม่ได้ ไม่ได้" บี ลี โวยวาย

"ข้อยตั้งใจไว้แล้ว ข้อยต้องทำตาม ถ้าไม่ฆ่าไอ้ จ๋อ ต้อ นั่น มันก็จะมีแต่ตามล้างผลาญพวกเราอยู่เรื่อยไป"

"เจ้าล่ะ ลี ตู เจ้าจะให้สัญญาว่าจะเลิกจองเวร ปัก ใจ ว่าง ได้ไหม" แม่หันมาถาม

เน่ง ลี ตู ไม่ตอบ ตาจ้องอยู่ที่เปลวไฟในกอง ครู่หนึ่งเขาพยักหน้าโดยมีเสียงแม่ถอนหายใจตามมา

"พวกข้อยอิ่มแล้ว แม่กินเถอะ" บี ลี บอกแม่

"ลี ตู พรุ่งนี้กองร้อยของข้อยจะไปผลัดเปลี่ยนกำลังที่ภูผาที คงจะอีกนานกว่าข้อยจะได้กลับมาเจ้าจะต้องกลับไปเรียนที่เวียงจันทน์อีกกี่เดือนนะถึงจะจบ"

"อีกหกเดือน"

"เจ้าเรียนวิชาอะไรล่ะ"

"การข่าว"

"โอ้ย...ตายแน่ ทำไมเจ้าถึงเลือกเรียนการข่าวล่ะ พวกทหารการข่าวเลื่อนยศช้าที่สุด พวกนี้ทำงานอย่างสบายอยู่แนวหลัง สู้ออกรบไม่ได้"

"เพราะทุกคนคิดอย่างเจ้าน่ะซิ กองทัพม้งของเราถึงมีนายทหารการข่าวไม่กี่คน ถ้าการข่าวไม่ดี พวกทหารแนวหน้าจะมีประโยชน์อันใด"

"เฮ้ย พวกการข่าวไม่เคยให้ข่าวดีๆ กับพวกเราที่อยู่แนวหน้าเลย เราต้องสืบเสาะหาข่าวกันเองทั้งนั้น"

"ก็ใช่น่ะสิ ถ้าไม่มีใครยอมไปเรียนการข่าวแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพหาข่าวที่ดีส่งให้พวกเจ้าในแนวหน้าได้อย่างไร เดี๋ยวนี้มีแต่พวกจ่าแก่ๆ เต็มไปหมด ทั้งห้องการ 2 พวกนี้ทางแนวหน้าเขาก็ไม่รับจะไปอยู่ไหนก็ไม่ได้ ตกลงก็เลยต้องยัดไปไว้กับฝ่ายการขาว ถ้าเป็นแบบนี้ต่อไปอีก หน่วยพวกเราไม่ต้องมีข่าวก็ได้ เพราะไม่มีประโยชน์อะไรเลย ท่านนายพลพูดถูก ท่านบอกว่า เราจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่ดีสำหรับห้องการ 2 ปัจจุบันนี้ทั้งกองทัพมีอยู่ 3 คนเท่านั้นที่ได้รับการอบรมหรือเรียนด้านการ

ข่าวมาโดยตรง”

“พอ...พอ...ข้อยเห็นด้วยกับเจ้าแล้ว” บี ลี พูดเมื่อเห็นน้องชายทำท่าจะโมโห แล้วตัดบทว่า

“กินเหล้าดีกว่า”

“บี ลี ไอ้ภูผาที ที่เจ้าจะไปอยู่น่ะมันมีอะไรอยู่ที่นั่น ข้อยเห็นพวกเราถือว่าเป็นฐานสำคัญเหลือเกิน”

“ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกัน ได้ยินแต่ว่าบนยอดเข่ามีเครื่องมืออะไรก็ไม่รู้ของพวกอเมริกา มีแต่คนอเมริกา 12 คนที่ประจำ อยู่ที่นั่นเท่านั้นที่รู้ว่ามันเป็นอะไร พวกทหารม้งได้แต่เพียงไปตั้งฐานคอยป้องกันอยู่ข้างล่างลงมาหน่อยหนึ่ง ไม่มีใครได้รับอนุญาตให้ขึ้นไปบนยอดสักคนเดียว”

“พวก ญ่า ล่า เลีย มันเข้าตีอยู่เรื่อย ๆ ไม่ใช่หรือ”

“ใช่แล้ว พวกข้าศึกพยายามตีผ่านแนวพวกม้งเพื่อจะขึ้นไปบนยอดเขาแทบทุกอาทิตย์ แต่ดีที่เรามียุทธิภูมิดีกว่า พวกมันจะต้องบุกขึ้นมาจากข้างล่าง เราได้เปรียบมันมาก ที่สำคัญที่สุดก็คือทางขึ้นสู่ยอดภูผาที มีอยู่ทางเดียวและเราเป็นผู้ควบคุมอยู่”

“แล้วทางขึ้นข้างหลังไม่มีหรือ”

“ไม่มีหรอก ด้านหลังเป็นหน้าผาหินสูงชันมาก เกือบจะเป็นแนวตั้งฉาก และสูงเกือบสองร้อยเมตร ต่อให้เทวดาก็ขึ้นด้านนั้นไม่ได้”

“เจ้าระวังตัวบ้างก็แล้วกัน จะประมาทพวกแกวแดงมันไม่ได้ บางคนมันบ้ายิ่งกว่าเจ้าอีก”

“เฮ้ย เจ้าอย่ามาว่าข้อยบ้านะ” บี ลี พูดแกมหัวเราะ แล้วกล่าวต่อ

“ถ้าข้อยบ้า ข้อยก็บ้าตีศึกล่ะวะ ดีกว่าคนหนุ่ม ๆ บ้าผู้สาว” เขาลง

ท้ายด้วยการแขวะน้องตามนิสัย

พอพี่ชายพูดสะกิดใจ เน่ง ลี ตู ก็หวนกลับไปคิดถึง ใหม ท้อ

"ป่านนี้หล่อนกำลังทำอะไรอยู่หนอ" เน่ง ลี ตู ผลุดลุกขึ้นยืน

"ข้อยจะไปหา โหย่ง ยั่ว เฮ่อ มันหน่อย"

พูดจบหันหลังเดินออกจากกระท่อม แต่ก็ไม่วายจะได้ยินเสียง บี ลี ตะโกนตามหลัง

"ไปหา โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จริง ๆ หรือ"

เน่ง ลี ตู เดินอย่างใจลอยโดยไม่มีจุดหมายที่แน่นอน เขา เลี้ยวซ้ายเลี้ยวไปตามหนทางที่ผ่านหมู่บ้าน จากหมู่นี้ไปหมู่โน้นเรื่อย ๆ

เขาเดินผ่านบริเวณตลอดที่ร้านขายเฝอ (ก๋วยเตี๋ยว) ซึ่งกำลังจะปิดเพราะเวลาค่อนข้างจะดึกแล้ว โดยไม่รู้สึกตัว เขาเดินมาถึงประตูรั้วของสถานีวิทยุ "ลาวรวมเผ่า" แสงไฟฟ้าสว่างจ้ามาจากห้องประชุม มีคนเป็นจำนวนมากยืนจุกอยู่เต็มช่องหน้าต่าง เพื่อคอยดูการแสดงต่าง ๆ บนเวทีในห้องประชุม

เสียงเฮฮาดังลอดออกมาเป็นระยะ ๆ เขาชะงักตรงประตูรั้วครู่หนึ่ง แล้วหันหลังกลับ บอกตัวเองว่า ไม่อยากจะเห็น ใหม ท้อ เดี๋ยวนี้หรอก ขณะนี้เธอคงจะสนุกสนานอยู่ท่ามกลางพวกแขกชั้นผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยม เธอคงจะแสดงการฟ้อนของชาวม้งให้แขกชม เธอคงจะร้องเพลงม้งให้พวกนั้นฟังด้วย และที่แน่ที่สุดก็คือ เธอคงจะต้องนั่งอยู่ระหว่างผู้ชายสองคน คอยรินเหล้าให้แขก บางครั้งอาจถูกดึงแขนโดยแขกขี้เมาให้ออกไปรำวง เขาไม่

อยากเห็นเธอขณะที่เธอชะม้อยชะม้ายชายตายิ้มให้ผู้ชายอื่น

ถึงแม้จะคิดอย่างนั้น แต่ขาทั้งสองข้างกลับไม่ยอมทำตาม เขาหันหลังกลับเดินไปยังห้องประชุม ค่อยเลี่ยงๆ ไม่ให้เป็นที่สนใจของพวกที่ยืนอยู่ก่อน แอบอยู่ในเงามืดให้มากที่สุด แล้วสอดส่ายสายตาเข้าไปภายใน

สิ่งที่เขาเห็น เป็นไปตามที่คาดไว้ทุกประการ แต่ ใหม ท้อ สวยเหลือเกิน คืนนี้เธออยู่ในชุดม้งที่ซักรีดเรียบร้อยเป็นมัน มีผ้าคาดเอวสีเขียวกับสีชมพูห้อยเป็นระย้าอยู่ข้างหน้า ใบหน้าของหล่อนอิ่มเอิบ คอยโปรยยิ้มอยู่ตลอดเวลา เธอหัวร่อต่อกระซิกกับผู้ชายลาวที่นั่งติดอยู่ทั้งสองข้าง บางครั้งเหมือนจะถูกหยอกล้อด้วยคำพูดที่มีความหมาย เธอหลบตาแสดงทีท่าขวยอายหน้าแดง

เน่ง ลี ตู หันกลับเดินออกจากที่นั้นอย่างรวดเร็ว เป็นสองเท่าของขามา เมื่อเขากลับถึงบ้านทุกคนนอนหมดแล้ว ยังมีแต่แสงไฟเรื่อๆ จากกองไฟสว่างอยู่ทั่วห้องเท่านั้น เน่ง ลี ตู ปิดประตูกระท่อมตามหลังดังโครม

"บี ลี" เขากระชากเสียงถาม "บี ลี เหล้ายังมีเหลืออีกไหม"

เน่ง ลี ตู ตื่นมาในวันรุ่งขึ้นด้วยอาการปวดหัวอย่างหนัก เมื่อเขาผงกหัวลุกขึ้นก็ต้องปล่อยตัวให้นอนลงไปอีก คราง เสียงอ่อยๆ

เสียงแม่ทำอะไร กุกๆ กักๆ อยู่นอกกระท่อม เขาไม่กล้าลืมตาเพราะกลัวว่าแสงสว่างจะทำให้อาการปวดหัวของเขาเลวลง

"ตายแน่ถ้าเป็นแบบนี้" เขาคิดในใจ แต่พอได้ยินเสียงแม่เดินเข้า

มาในกระท่อมก็ถามขึ้นว่า “บี ลี...ไปแล้วหรือยัง”

“ไปแล้ว...บี ลี โมโหมากเมื่อเช้านี้ เจ้ากินเหล้าที่เขาเตรียมที่จะเอาไปกินที่ภูผาที หมดไปตั้งขวดหนึ่ง” แล้วนางก็ถามอาการลูกชายคนเล็ก

“เป็นอย่างไรบ้าง”

“เจ็บหัว... ข้อยคิดว่า บี ลี ยังไม่ไป จะได้ถามเขาว่าถ้ากินเหล้ามาก ๆ แล้วเจ็บหัวจะต้องกินอะไรแก้”

“มีอยู่ บี ลี เขาสั่งให้ต้มยาไว้ให้เจ้าแล้ว เขาบอกว่าถ้าเจ้าตื่นขึ้นมาให้รีบกินเลย เอ้า...ลุกขึ้นมากินเสียหน่อยเดี๋ยวจะได้สบาย”

เน่ง ลี ตู ฝืนใจลุกขึ้นนั่ง ใช้แขนข้างหนึ่งท้าวแคร่พยุงตัวไว้ อีกมือหนึ่งเอื้อมไปรับยาที่แม่ส่งมาให้ พอจิบเข้าไปนิดหนึ่งเขาทำหน้าเบ้ มันขมจนบอกไม่ถูก

เมื่อเห็นว่าลูกชายจะเปลี่ยนใจไม่กินยา นางรีบคะยั้นคะยอ

“บี ลี เขาบอกว่าเขากินยานี้แล้วหายเจ็บหัวทันที แต่ต้องกินให้หมดจอก”

ในที่สุด เน่ง ลี ตู ก็ตัดสินใจยอม ขมก็ขมเพื่อแลกกับอาการปวดหัว หลังจากนั้นเขาล้มตัวลงนอนหลับไปอีกนาน

พอรู้ตัวตื่นขึ้นอีกครั้งหนึ่งอาการปวดหัวค่อยทุเลาไปมาก แต่ยังมีปวดอยู่นิด ๆ เขาพยุงกายลุกจากที่นอน นั่งรอสติสัมปชัญญะชั่วครู่ แล้วเดินไปรินยาในกามาดื่มเอง คราวนี้สองจอกติดต่อกันเนื่องจากเห็นผลว่ายาดีจริง ๆ เขากลับไปนอนต่ออีกจนมีเสียงแม่มาเรียกอยู่ข้าง ๆ

“ลี ตู...ลี ตู ลุกมากินข้าวได้แล้ว”

เน่ง ลี ตู ลุกจากที่นอนเดินออกไปนอกกระท่อม ซึ่งเป็นเวลา

กลางคืน ล้างหน้าเสร็จก็กลับเข้ามานั่งกินข้าวอย่างพะอืดพะอม เขาฝืนใจตักน้ำต้มร้อนๆ ซดสองสามช้อน แล้วบอกแม่ว่าอิ่ม พอกลับออกไปนอกกระท่อมก็ยืนสูดอากาศเข้าปอดลึกๆ หลายครั้งติดๆ กัน รู้สึกว่าสมองของเขาเริ่มจะปลอดโปร่งขึ้นกว่าเดิม

เมื่อคืนนี้ขณะที่นั่งกินเหล้าอยู่คนเดียว เขาตัดสินใจว่าจะไม่ไปหาใหม ท้อ อีก จะแสดงให้เธอเห็นว่าเขาก็ไม่ง้อเธอเลย เขาจะไปหา โหย่ง ยั่ว เฮ่อ และจะชวนไปกินเหล้าที่ตลาด แต่พอนึกถึงเหล้า เขาเปลี่ยนใจเป็นชวน โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไปกินน้ำ "ปักไม้" (ผลไม้) แทน

เขาออกเดิน แต่พอไปสักครู่ก็เอะใจ เพราะทางที่เขาเดินมานี่มันไม่ใช่หนทางที่จะไปบ้าน โหย่ง ยั่ว เฮ่อ นี่นา มันเป็นทางไปบ้านใหม ท้อต่างหาก...เอ่อ ไหนๆ ก็มาแล้ว เขาตัดสินใจเดินต่อไป ดีล่ะ...จะได้ต่อว่าใหม ท้อ เสียหน่อย เขาคิด

แต่อย่างไรก็ตามคำต่อว่าไม่มีโอกาสหลุดออกมาจากริมฝีปากของเน่ง ลี ตู เลย

"ผู้ใด" เสียงถามออกมาจากข้างในกระท่อม หลังจากที่เน่ง ลี ตู เคาะฝาเบาๆ สองสามครั้ง

"ข้อยเอง ลี ตู"

"ลี ตู...ลี ตู" เสียงเรียกชื่อเขาซ้ำๆ ซากๆ แล้วมีเสียงสะอื้นลอดออกมา

"ข้อยดีใจหลายที่เจ้ากลับมาล่องแจ้ง"

"ข้อยก็ดีใจเหมือนกัน"

"เจ้าได้รับจดหมายข้อยไหม"

"ได้รับอยู่ ข้อยได้รับทุกฉบับเลย อยู่เวียงจันทน์ดูท่าจะสนุกหลายนะ ข้อยได้ยินว่ามีผู้สาวลาวงามๆ หลาย"

"มีอยู่ แต่ข้อยไม่ชอบ ข้อยชอบเจ้าผู้เดียวเท่านั้น"

"เจ้าโกหกข้อย"

"ไม่...ข้อยไม่โกหกเจ้าหรอก"

"ข้อยไม่เชื่อ"

"เชื่อเถอะ ข้อยชอบเจ้าผู้เดียวเท่านั้น"

"เจ้าโกหกข้อย"

การสนทนาเป็นไปในลักษณะที่ไม่ก้าวหน้าอยู่เป็นเวลานาน ในที่สุด เน่ง ลี ตู ก็ถามด้วยเสียงกระเส่าๆ ว่า

"ใหม ท้อ เจ้าให้ผู้ใดขอเจ้ไหมยามเมื่อข้อยไม่อยู่"

"ไม่มีหรอก ข้อยไม่ให้ผู้อื่นเจาะฝาหรอกนอกจากเจ้า"

"ดีแล้ว ใหม ท้อ คืนนี้ข้อยก็จะไม่เจาะฝาเช่นกัน"

"ทำไมล่ะ" หญิงสาวถามขึ้นอย่างกะทันหัน เปิดเผยให้ทราบถึงความปรารถนาที่มีอยู่ในใจ

"ข้อยไม่เจาะฝาเพราะข้อยจะขอให้เจ้าออกมาคุยกับข้อยข้างนอก"

"ไม่ได้ ไม่ได้" หล่อนรีบปฏิเสธ

"ทำไมล่ะ ทำไมถึงไม่ได้" ชายหนุ่มรุก

ใหม ท้อ เงียบไปนานก่อนที่จะกล่าวออกมาด้วยเสียงที่เกือบจะเป็นกระซิบ

"พ่อ แม่ ยังไม่หลับ"

หัวใจของ เน่ง ลี ตู เต้นโครมครามขึ้นทันทีที่ได้ยินคำตอบ ความ

รู้สึกปวดหัวกลับมาอีก

"อีกนานไหมพ่อแม่เจ้าจะหลับ"

"คงจะไม่นานหรอก"

อาการปวดหัวหายไปหมด ขณะที่ เน่ง ลี ตู เดินกลับบ้านเมื่อจวนสว่าง เขานึกสงสัยอยู่ในใจว่าคืนนี้ทำไมเขาไม่ปวดตรงลูกอัณฑะเช่นเดิมก็ไม่รู้

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไม่น่าจะมาขู่เขาเลยเรื่องเฮ็ดไม่เป็น พอเอาจริงๆ เข้ามันก็เป็นไปตามธรรมชาติ พอเขากอด ใหม ท้อ และหอมแก้มหล่อนเท่านั้น ตัวหล่อนก็อ่อนปวกเปียกจะนอนลงให้ได้ เขาเองต้องเกร็งแขนประคองหล่อนไว้ตั้งนาน จนทนปวดแขนไม่ไหวถึงได้ปล่อยหล่อนนอนลง หลังจากนั้นทุกอย่างมันก็ลื่นไปหมด หล่อนนอนหลับตาหายใจหอบๆ จน ทีแรกเขาคิดว่าหล่อนไม่สบาย เลยต้องถามว่าหล่อนเป็นอะไรหรือ หล่อนก็ตอบว่าไม่เป็นอะไร เขาเองก็รู้สึกเหนื่อยหอบ ร่างกายทุกส่วนมันเกร็งไปหมด แล้วทุกอย่างก็ลื่นไปด้วย เขาได้ยินเสียงหล่อนครางแสดงความเจ็บปวดออกมาครั้งหนึ่งแล้วก็ไม่ได้ยินอะไรอีก เขาคิดว่าหูของเขาหนวกไปชั่วระยะหนึ่ง หากใครจะมายิงปืนใหญ่ข้างหูก็คงจะไม่ได้ยิน

ทุกคืนหลังจากนั้น ทั้งคู่จะพบกันเป็นประจำ จนเวลาหยุดพักเรียน 15 วัน ของ เน่ง ลี ตู หมดลง เขาสัญญาว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะให้แม่มาสู่ขอเพราะเมื่อสำเร็จแล้วจะเก็บเงินได้มากพอควร

ในช่วงหลังของการเรียน เน่ง ลี ตู ตั้งใจมากขึ้นกว่าเดิม เพราะความสำเร็จอยู่แค่เอื้อม เขาเรียนคนละหลักสูตรกับ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ต่างก็ไปฝึกงานคนละแห่ง เน่ง ลี ตู ฝึกงานอยู่กับห้องการ 2 ของกองบัญชาการ

สูงสุดกำลังทัพลาวที่โพนเค็ง

ช่วงหกเดือนหลังในเวียงจันทน์ผ่านไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งถึงเดือนสุดท้าย เขาเขียนจดหมายไปบอก ใหม ท้อ ถึงวันที่จะเดินทางกลับเชียงขวาง ขอให้หล่อนมารับเขาที่สนามบิน ทว่า หล่อนคงไม่ยอมตอบจดหมายฉบับสุดท้าย เน่ง ลี ตู ไม่ได้ติดใจสงสัยอะไรเพราะคิดว่าหล่อนคงจะกลัวว่าจดหมายตอบอาจมาถึงเวียงจันทน์ช้าไป

งานเลี้ยงจบหลักสูตรเป็นไปอย่างครึกครื้นสำหรับพวกนักเรียนคนอื่นๆ พวกนักเรียนลาวลุ่มพากันแต่งชุดเต็มยศด้วยเครื่องแบบนายร้อยใหม่ พาผู้สาวมาร่วมงานด้วยเป็นจำนวนมาก ในขณะที่พวกม้งพากันเลือกนั่งโต๊ะที่อยู่ห่างจากคนอื่น และสงบปากสงบเสียงกว่าทุกโต๊ะ

การฉลองสิ้นสุดเอาเมื่อเที่ยงคืน พวกทหารลาวลุ่มต่างพาแขกของตนออกจากบริเวณงานเพื่อไปหาความสำราญต่อในราตรีที่เต็มไปด้วยแสงสีและโรงแรมของเวียงจันทน์ ฝ่ายทหารม้งต่างพากันกลับห้องพักเพื่อจัดเตรียมเก็บข้าวของกลับภูมิลำเนา พร้อมที่จะปฏิบัติงานในวันต่อไป

วันรุ่งขึ้นที่ท่าอากาศยานล่องแจ้ง มีเสียงทักทายกันอื้ออึงเมื่อเครื่องบินที่บรรทุกนายร้อยใหม่จากเวียงจันทน์กลับมาถึง เน่ง ลี ตู สอดส่ายสายตามองหา ใหม ท้อ แต่ก็ไม่พบแม้แต่เงาของเธอ เขาหิ้วถุงทะเลเดินผ่านฝูงคนเพื่อจะมุ่งหน้ากลับบ้าน

มีมือมาสะกิดต้นแขนเขาเบาๆ เน่ง ลี ตู หันไปมองแล้วยิ้มออกมา

"สบายดี มา เล่า" เขาทักทายเพื่อนสนิทของ ใหม ท้อ คิดในใจว่า ใหม ท้อ คงจะติดธุระอะไรสักอย่างหนึ่ง มารับเขาไม่ได้เลยให้ มา เล่า มาบอก

"สบายดี ลี ตู" มา เล่า ตอบเบา ๆ ไม่ยอมสบตา

"ใหม ท้อ เป็นอย่างไร สบายดีไหม" เขาถามถึงคนรัก

มา เล่า ไม่ตอบ หล่อนก้มหน้ามองพื้น เน่ง ลี ตู ชักเอะใจ และเมื่อเห็นน้ำตาของ มา เล่า หยดเปาะแปะลงบนพื้น เขายิ่งตกใจรีบกระชากเสียงถามว่า

"ใหม ท้อ เป็นอย่างไร"

"ใหม ท้อ ตายแล้ว"

"เป็นอะไรตาย เป็นอะไรตาย"

ผู้คนเริ่มหันมาสนใจ เน่ง ลี ตู เพราะเสียงดังขึ้นทุกที

"พวกทหารลาว 2 คน ฉุดเธอไปข่มขืน"

"ไปข่มขืน" เขาทวนคำด้วยเสียงดังกว่าเดิม

"ข่มขืนถึงตายเชียวหรือ...มา เล่า"

"ไม่ตายหรอก แต่ใหม ท้อ นัดให้สองคนนั้นไปหาเธออีกที่ข้างน้ำผาโน่น"

"แล้วเป็นอย่างไร" เน่ง ลี ตู ถามอย่างร้อนรน

"ใหม ท้อ ไปรอพวกนั้นอยู่ก่อนแล้ว พอพวกจ๋อ ต้อ 2 คนนั้นไปถึง" มา เล่า หยุดพูด สะอื้นเบา ๆ

เน่ง ลี ตู นึกออกทันทีว่า อะไรเกิดขึ้นเมื่อพวกคนลาวไปถึงที่นัดหมาย เขาถอนหายใจเฮือกใหญ่ นัยน์ตาพร่าขึ้นมาทันที

เพื่อนหญิงของ ใหม ท้อ เล่าต่อไปเบา ๆ

"พอพวกคนลาวไปถึง ใหม ท้อ ก็ยื่นระเบิดมือที่หล่อนถอดสลักแล้วและถือซ่อนอยู่ข้างหลังออกมาให้ทั้งสองคนนั้นดู"

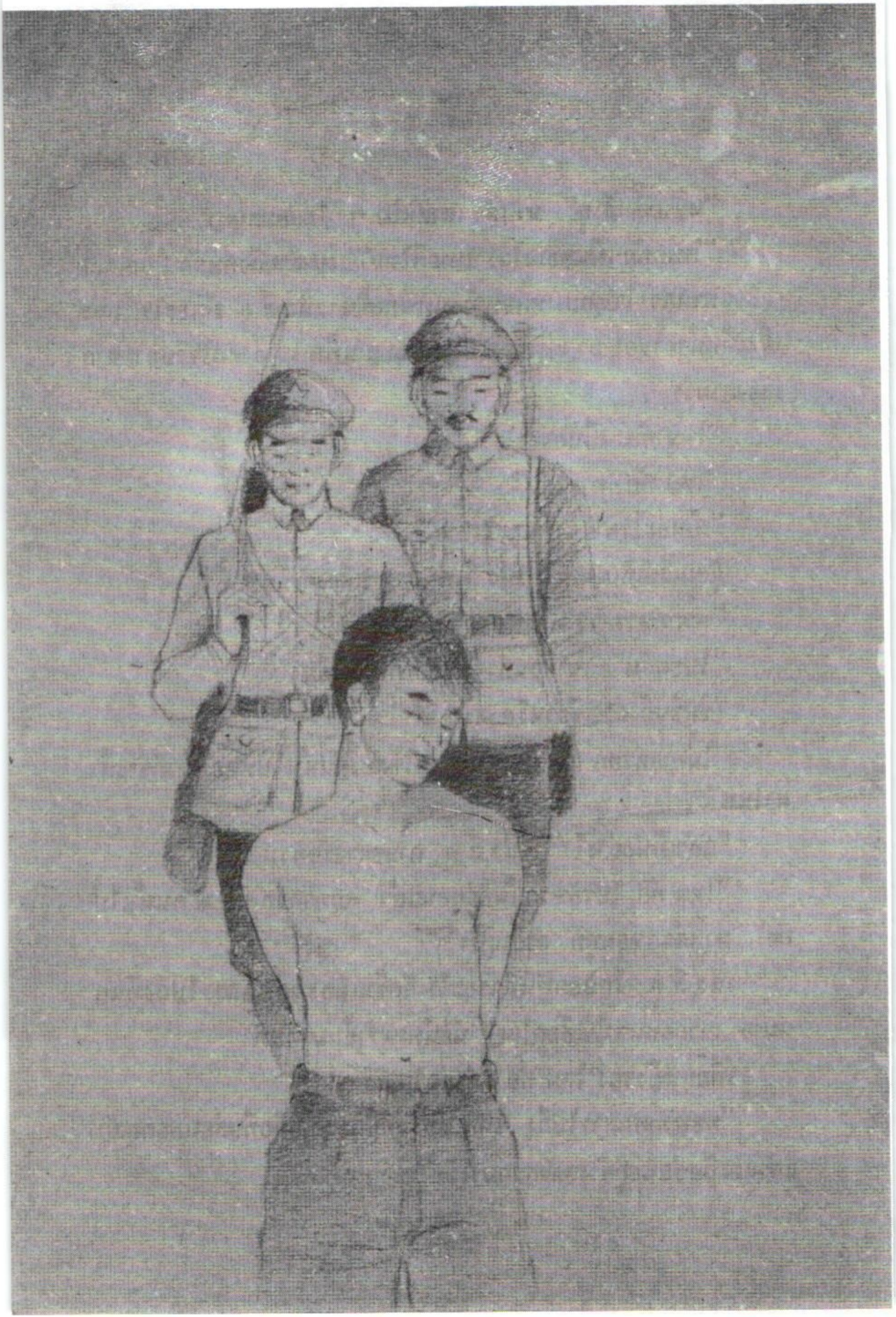

บทที่ 11

หนองแฮด

ปัก ใจ ว่าง ถอดหมวกมังสีดำโยนลงบนเตียงด้วยอารมณ์ขุ่นมัว ไม่หาย ใบหน้าที่กร้านแดดและลมถมึงทึงน่ากลัว ตู ว่าง ซึ่งเดินตามพ่อเข้ามาในกระท่อม ถุยน้ำลายลงบนพื้นเสียงดังเพื่อเอาใจ

"จ๋อ ต้อ ไอ้เย่อ เฮ่อ มันสมควรจะตายได้แล้ว...ให้ข้อยจัดการกับมันเถอะ"

"เอาล่ะ เอาล่ะ ตู ว่าง เจ้าหุบปากอันโสมมของเจ้าได้แล้ว ให้เวลาข้อยคิดเงียบ ๆ ได้ไหม ถ้าเจ้าอยากเห่าให้ไปเห่าที่อื่น ข้อยรำคาญเจ้าเต็มทีแล้ว"

ตู ว่าง ค่อย ๆ ห่อตัวลง หันหลังกลับเดินออกไปจากกระท่อม เขารู้ดีว่าเวลาพ่อโมโหแล้วอย่าได้ไปขัด หาไม่แล้วจะต้องเดือดร้อนกันไปหมด เขาจำได้ว่าพ่อเคยยิงลูกน้องตายด้วยมือของแกเอง ด้วยสาเหตุที่แกกำลังโมโหแล้วไปขัดใจเข้า ทุก ๆ คนในกองพันรู้สาเหตุที่แท้จริง แต่ไม่กล้าพูดอะไร เพราะพ่อรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาว่า คนตายมันเอาใจไปเข้ากับ

ฝ่ายศัตรูและจะหนีทหาร เพื่อเอาความลับของพวกเราไปบอกข้าศึก แต่ขณะเดียวกันพ่อก็รายงานไปตามสายงานของพรรคว่าผู้ตายปฏิบัติตัวเป็นปฏิปักษ์กับนโยบายของพรรค เท่านั้นเอง เรื่องก็เรียบร้อยหายเงียบไปเป็นคลื่นกระทบฝั่ง การกระทำของพ่อ ก็ยิ่งสร้างความเกรงกลัวให้กับบรรดาลูกน้องทุกคน

"ไก่ ว่าง...ไก่ ว่าง...เฮ้ย พากันไปมุดหัวอยู่ไหนกันหมดวะ ไม่มีใครอยู่บ้างหรือไง"

ปัก ใจ ตะโกนเรียกเสียงลั่นบ้าน

"ข้อยอยู่นี่ เจ้าเรียกข้อยทำไม"

หญิงสาวม้งอายุ 16 ปี วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาในบ้านแล้วมายืนต่อหน้าผู้เป็นพ่อ

"เจ้าไปทำอะไรมา"

"ข้อยกำลังปลูกผักอยู่หลังบ้าน"

"ไก่ ว่าง ข้อยอยากจะถามอะไรเจ้าสักอย่างหนึ่ง"

"เจ้าจะถามอะไรล่ะ"

"ไก่ ว่าง ถ้าข้อยจะขอให้เจ้าช่วยข้อยสักอย่างหนึ่ง เจ้าจะช่วยข้อยได้ไหม"

"ได้ ข้อยพร้อมเสมอที่จะช่วย แต่เจ้าจะให้ข้อยช่วยอะไรล่ะ"

"มีอยู่ พ่อต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าจริงๆ ฟังให้ดีนะ"

ไก่ ว่าง ฟังพ่อพูด ทีแรกก็ด้วยอาการปกติ พยักหน้าเห็นด้วยในบางครั้ง แต่พอบางตอนหล่อนเบิกตาโพลงยกมือขึ้นปิดปาก เพราะกลัวเสียงอุทานจะดังออกมา บางขณะหล่อนส่ายหัวอย่างไม่เชื่อในคำพูดของ

พ่อ แต่เมื่อพ่อพูดจบหล่อนได้แต่ก้มหน้านิ่ง สายตามองพื้น

"ได้ไหมล่ะ ข้อยให้เจ้าช่วยเท่านี้เอง"

"ข้อยว่าที่เจ้าขอให้ข้อยช่วยน่ะมันไม่ดีเลย พวกเราไม่ใช่นายทุนขุนนาง เราไม่ควรจะทำแบบนั้น"

"เอาล่ะ เอาล่ะ" ปัก ใจ ว่าง ตัดบท น้ำเสียงอ่อนโยนที่เอ่ยขอร้องเมื่อสักครู่นี้เปลี่ยนเป็นแข็งกระด้างทันที

"ข้อยก็รู้ว่ามันไม่ดี แต่เพื่อความก้าวหน้าของพ่อ และความสบายของครอบครัวของเรา หมายถึงเจ้าด้วย ข้อยขอให้เจ้าช่วยแค่นี้ไม่ได้ก็ให้มันรู้กัน"

"ได้...ได้ ข้อยจะทำตามที่เจ้าสั่ง" ไก่ ว่าง ละล่ำละลักตอบ

"เออ ดีล่ะ ไก่ ว่าง อย่าคิดอะไรมากเลย เพื่อความสบายของเจ้าเองด้วย"

เมื่อแผนการขั้นแรกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในเย็นวันเดียวกันนั้นเอง ปัก ใจ ว่าง ก็เรียกลูกชายมาสนทนาและมอบหมายหน้าที่ให้ไปปฏิบัติตามขั้นที่สอง

"ตู ว่าง การฆ่าคนเดี๋ยวนี้มันล้าสมัยเสียแล้ว วิธีการของข้อยก็เป็นการฆ่าคนเหมือนกัน แต่เรียกว่า ฆ่าทั้งเป็น"

"ข้อยเข้าใจ แต่เราจะลงมือเมื่อไหร่ล่ะ"

"รอไว้ก่อน ให้ข้อยได้รับคำสั่งจากหน่วยเหนือเสียก่อน เพราะข้อยได้ข่าวว่าเขาจะให้กองพันของเราไปตีภูผาทีเร็ว ๆ นี้แหละ"

"ข้อยได้ข่าวว่า พวกเราและพวกสหายเวียดนามเหนือเคยเข้าตีหลายครั้งแล้วไม่ใช่หรือ ทำไมถึงตีไม่แตกสักที"

"มันยาก ไอ้พวกจักรพรรดินิยมมันมียุทธภูมิดีกว่าพวกเรา มันอยู่สูงกว่า และเรามีทางเข้าตีเพียงด้านเดียว"

"ข้อยได้ยินพวกสหายเวียดนามพูดว่า ภูผาที่มีความสำคัญต่อประเทศเวียดนามเหนือมากกว่าลาวจริงหรือ"

"จริง เพราะที่ภูผาทีนั้นฝ่ายสายลับของเรารายงานว่า พวกจักร-พรรดินิยมอเมริกาตั้งเครื่องเรด้าเอาไว้ สำหรับนำทางเครื่องบินเข้าปฏิบัติการทิ้งระเบิดในนครฮานอย"

"อ๋อ" ตู ว่าง ร้องออกมา "มิน่าเล่า พวกสหายเวียดนามถึงได้พยายามนักพยายามหนาที่จะตีให้ได้"

"ข้อยได้ยินมาว่า คราวนี้ พวกเราจะทุ่มกำลังอย่างหนักทีเดียว พวกสหายเวียดนามจะร่วมรบในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก"

"คิดว่าคราวนี้จะสำเร็จไหม"

"สำเร็จ ถ้าสหายเวียดนามของเราใช้ยุทธวิธีแบบที่เคยใช้กับเดียนเบียนฟูและป่าดง"

มันเป็นเวลาเกือบเที่ยงวันเมื่อ ปัก ใจ ว่าง สรุปบทเรียนการเมืองของวันนั้นให้บรรดาทหารในกองพันของเขาฟัง การเรียนการเมืองจะต้องจัดขึ้นเป็นประจำเมื่อยามไม่ออกสู้รบ ทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายของพรรค การขวนขวายหาสมาชิกพรรค เป็นหัวใจของการปฏิบัติงานของสมาชิกสมบูรณ์ทุกคน

ในขั้นแรกของการขวนขวาย จะต้องมีการอบรมสั่งสอนให้เข้าใจถึง

นโยบายการต่อสู้ของพรรค แต่จะไม่มีการกล่าวอย่างตรงๆ คำว่าพรรคจะไม่มีเอ่ยออกมาให้ผู้ซึ่งไม่ใช่สมาชิกได้ยิน ถึงแม้จะเป็นนโยบายของพรรคก็จริง แต่เขาจะใช้คำว่านโยบายของแนวลาวฮักชาติแทน แนวลาวฮักชาติ หรือ แนวร่วมประชาชนลาวผู้รักชาติ เป็นชื่อบังหน้าที่พรรคประชาชนลาวใช้เป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อปิดบังอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์ที่แท้จริง

หลังจากที่ทำการอบรมแล้ว จะต้องคอยสังเกตอย่างใกล้ชิดว่ามีบุคคลใดเลื่อมใสศรัทธาในนโยบายของพรรคอย่างแท้จริงบ้าง เขาจะพยายามชักชวนสนทนาให้ลึกซึ้งไปอีก ในขั้นนี้จะแย้มพรายถึงพรรคคอม-มิวนิสต์ และอุดมการณ์ของพรรค เมื่อสามารถจูงใจให้เห็นดีเห็นงามกับอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์แล้ว เขาก็จะทาบทามให้บุคคลนั้นเข้าเป็นสมาชิกสำรองของพรรคโดยมีสมาชิกสมบูรณ์อย่างน้อย 2 คนเป็นผู้รับรอง

พรรคประชาชนลาวหรือที่แท้จริงคือ พรรคคอมมิวนิสต์ลาวนั้นจะปกปิดตัวเองตลอดเวลา ดังนั้นคนมังแทบจะทุกคนในบ้านหนองแฮดหรือทหารในกองพันของ ปัก ใจ ว่าง จะไม่รู้เลยว่ามีพรรคประชาชนลาวเป็นตัวตนอยู่ในประเทศลาว

“สหายแนวร่วมรักชาติทั้งหลาย” ปัก ใจ ว่าง เริ่มกล่าวสรุป สายตากราดไปตามใบหน้าของบรรดาทหารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

“สหายทุกคนก็ทราบดีแล้วว่า ปัจจุบันนี้ชาวลาวทุกคนกำลังถูกกดขี่ข่มเหงโดยพวกนายทุนขุนนางฝ่ายขวา และพวกที่กดขี่เราอยู่นี้ ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากพวกจักรวรรดินิยมอเมริกาผู้รุกราน โดยใช้ให้พวกทหารไทยเป็นลูกมือ เป็นผู้เข้ามารุกรานพวกเรา พวกนายทุนขุนนางที่อยู่ที่เวียงจันทน์กำลังเสวยสุขอยู่บนความทุกข์ของพวกเรา มันเป็นแค่เพียง

หุ่นเชิดของผู้รุกรานอเมริกาเท่านั้น สหายทั้งหลายเราจะต้องสามัคคีสู้รบ เราจะต้องต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ เราจะต้องต่อสู้ทางชนชั้น โดยสงครามจรยุทธของพวกเรา เราจะได้ชัยชนะ”

ปัก ใจ ว่าง หยุดพูด เขาคิดว่าเขาจะกล่าวสรุปแต่เพียงแค่นั้น แต่ก็ฉุกคิดขึ้นได้ว่าเขาจะต้องกล่าวต่ออีก

“สหายทั้งหลาย เรามิได้ต่อสู้พวกศักดินานิยม พวกทุนนิยมแต่ลำพัง...แนวร่วมสากลกำลังสนับสนุนเราอยู่เช่นกัน สหายชาวเวียดนามเหนือเพื่อนบ้านที่รักของเราซึ่งอยู่ใกล้ชิดก็กำลังช่วยเหลือเราอยู่อย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่าพวกเขาเองก็กำลังทำสงครามปฏิวัติยืดเยื้อ เพื่อปลดปล่อยพวกชาวเวียดนามใต้จากการกดขี่ของพวกนิยมลัทธิครอบครองความเป็นเจ้าของอเมริกาอยู่ก็ตาม แต่สหายชาวเวียดนามผู้รักความเป็นธรรมก็พยายามช่วยเหลือเราทุกวิถีทาง ดังที่สหายทั้งหลายทราบกันดีอยู่แล้ว การประสานสามัคคีสู้รบของเราจะทำให้เราได้รับชัยชนะในที่สุด”

พวกทหารม้งของกองพัน ปัก ใจ ว่าง พากันเดินออกจากที่ประชุม แต่มีนายทหารหนุ่มผู้หนึ่งแทนที่จะเดินตามพวกนั้นไป กลับก้าวออกมาหา ปัก ใจ ว่าง โดยมีเพื่อน ๆ ตามออกมาอีก 5-6 คน

ไอ้หมานักศึกษาจากจีนมาอีกแล้ว ปัก ใจ ว่าง นึกในใจ ไอ้นี่มันจะต้องอวดรู้ดีทุกครั้งเมื่อมีการอบรมการเมือง มันถือว่ามันเป็นลูกไฝ่ ด่าง และพ่อของมันเป็นกรรมการกลางพรรคประชาชนลาว มันคิดว่าพ่อมันมีอิทธิพลมาก และมันเองเคยไปเรียนที่ประเทศจีน มันต้องหาทางที่จะต้อนเราให้ได้

“ท่าน ปัก ใจ พวกเราสงสัยในคำสอนของท่านเหลือเกินในวันนี้”

ตั้ว ต่าง เปิดฉากพูด

"ท่านว่าเราจะต้องทำการปฏิวัติชนชั้น ในความคิดของท่านแล้วท่านจะแยกชนชั้นคนลาวออกเป็นกี่ชั้น"

"สหาย ตั้ว ต่าง" ปัก ใจ ว่าง กล่าว "ตามหลักทฤษฎีแล้วเราจะต้องแบ่งชนชั้นออกเป็นพวกชาวนา ซึ่งในประเทศลาวมีมากที่สุด คือมีประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ พวกกรรมกร มีประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ พวกนายทุน 1 เปอร์เซ็นต์ พวกขุนนางศักดิดา ขุนศึกอีก 2 เปอร์เซ็นต์ ส่วนพวกกรรมาชีพในประเทศลาวไม่มีเช่นประเทศอื่น"

"พวกนายทุนนี้ท่านหมายถึงใครบ้างล่ะ"

"พวกนายทุนก็มีนายทุนน้อย คือพวก ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ นายทุนกลางก็คือ พวกชาวไร่ชาวนาที่มีไร่มีนามาก รวมถึงพวกพ่อค้าที่มีกิจการใหญ่โต และพวกนายทุนชาติ พวกนี้คือพวกเจ้าของโรงงานใหญ่ ๆ เช่นโรงเลื่อย โรงสีข้าว"

"ท่าน ปัก ใจ ท่านว่าการแบ่งชนชั้นของคนลาวนี้เป็นไปตามหลักทฤษฎี แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นลักษณะไหนล่ะ"

"สหายทั้งหลาย ความเป็นจริงในลาวก็คือว่า เราไม่สามารถแบ่งชนชั้นตามทฤษฎีได้ เนื่องจากเรามีชนชั้นเดียวที่มีจำนวนมากที่สุดคือพวกชาวไร่ชาวนา ซึ่งมีถึง 95 เปอร์เซ็นต์ ของคนทั้งประเทศ แต่เราต้องการความร่วมมือจากทุกคนที่มีอุดมการณ์เหมือนกัน ดังนั้นเราจึงไม่แบ่งชนชั้นของเราออกตามทฤษฎี สหายคงจะเห็นว่า บรรดาผู้นำของเราของเราในปัจจุบัน มีคนมาจากแทบทุกชั้น เช่น สหายสุภานุวงศ์ ก็เป็นคนในชั้นศักดินาขุนนาง สหายภูมี วงศ์วิจิตร ก็เป็นอดีตเจ้าแขวงทางเหนือเป็นพวก

ขุนนาง สหายไกสอนก็มีพ่อเป็นนายทุนเจ้าของโรงงานใหญ่ สหาย ศรีสวาท แก้วบุญทัน สหาย พูน ศรีประเสริฐ ต่างก็เป็นอดีตนายทหาร สหายหนูฮักก็เป็นพ่อค้าเก่า เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เราไม่สามารถจะแบ่งชนชั้นคนลาวได้เช่นประเทศอื่นๆ

"อ้าว ถ้ายังงั้นเราจะปฏิวัติใครล่ะ"

"เรากำลังปฏิวัติขับไล่พวกผู้รุกรานอเมริกา ซึ่งกำลังจะเอาประเทศลาวเป็นเมืองขึ้นอย่างไรล่ะ"

ไอ้พวกนี้ยังเด็ก มันคิดว่ามันเรียนมาจากจีน มันจะพยายามทำให้เราขายหน้า ไม่มีทางหรอก ปัก ใจ ว่าง คิด มันเป็นพวกเดียวกันกับไอ้เย่อเฮ่อ ที่จะทำให้เราหลุดจากตำแหน่งประธานหน่วยพรรค

ก่อนที่จะมีผู้กล่าวขึ้นอีกก็มีทหารวิ่งเข้ามาขัดจังหวะ แล้วรายงานว่า

"สหาย ปัก ใจ มีแขกมาคอยพบท่านอยู่ที่ห้องการ เขาให้ข้อยมาบอก ขอให้ไปเร็วๆ"

"ใครล่ะ" ปัก ใจ ว่าง ถาม

"สหาย เหงียน วัน อาน"

การสนทนาเลยจบลงโดยปริยาย ปัก ใจ ว่าง ขอตัวและผละจากกลุ่ม

ขณะที่เขากำลังเดินกลับห้องทำงานจิตใจก็เกิดความรู้สึกไม่ปกติขึ้นมา เขาเกลียดเหลือเกินที่จะต้องเผชิญหน้ากับ เหงียน วัน อาน เพราะทุกครั้งที่พบกันจะต้องมีเรื่องไม่ดี เขาเดาล่วงหน้าไว้แล้วว่า เหงียน วัน อาน จะต้องมาพบ และก็เป็นจริงตามที่คิด ข่าวการดำเนินงานที่ผิดพลาดจะ

ต้องล่วงรู้ไปถึงหูสหายเวียดนามผู้นี้แล้ว ถ้าไม่อย่างนั้นมันคงจะไม่มาแน่ ใจหนึ่ง ปัก ใจ ว่าง ก็ยอมรับว่าเขากลัว เหงียน วัน อาน แต่อีกใจหนึ่งก็ปฏิเสธ อย่างไรก็ตาม ปัก ใจ ว่าง รู้ดีว่าตลอดเวลา 10 ปี ที่เขาอยู่ที่ฮานอย เหงียน วัน อาน กุมบังเหียนชีวิตของเขาตลอดเวลา เคยคิดว่าเมื่อกลับมาอยู่ในแผ่นดินลาว เขาจะเป็นอิสระจากชายผู้นี้ แต่มันกลับเลวลงไปยิ่งกว่าเมื่อตอนเขาอยู่ในฮานอยเสียอีก ถึงจะอยู่ห่างจาก เหงียน วัน อาน เป็นระยะทางหลายร้อยกิโลเมตร แต่ก็ไม่วายมีอิทธิพลของบุคคลนี้ยังครอบคลุมมาถึง สายใยการบังคับบัญชาที่ลึกลับของ เหงียน วัน อาน มีอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง

ปัก ใจ ว่าง เคยรู้สึกขอบคุณที่อิทธิพลของ เหงียน วัน อาน ฯทำให้เขาได้รับแต่งตั้งเป็นนายกองพัน แต่หลังจากดีใจได้ไม่นาน ก็รู้ว่าทุกสิ่งที่ เหงียน วัน อาน ทำให้กับบุคคลอื่นจะต้องมีสิ่งตอบแทน และจะต้องตอบแทนโดยไม่มีบิดพลิ้ว

เขายอมรับว่า เขากลัวบุคคลที่กำลังจะไปพบมากกว่าใครทั้งหมดในโลก ตราบใดที่ชายผู้นั้นยังกำชะตาชีวิตเขาอยู่ และตราบใดที่ชายผู้นั้นยังมีชีวิตอยู่

เมื่อก้าวเข้าไปในห้อง ปัก ใจ ว่าง ก็พบภาพที่เขาเห็น และเคยเกลียดครั้งแล้วครั้งเล่า ภาพของเหงียน วัน อาน ในเครื่องแบบพันเอกของกองทัพเวียดนามเหนือ นั่งอยู่บนเก้าอี้ของเขาหลังโต๊ะทำงาน ซึ่งก็เป็นของเขา ปัก ใจ ว่าง เกลียดเหลือเกินที่มีผู้บังอาจทำเช่นนั้น แต่ก็พูดไม่ออก เขาต่างหากที่ควรจะนั่งตรงนั้น โดยสิทธิและโดยอำนาจที่เขามีในฐานะนายกองพัน หลายครั้งเขานึกอยากจะก้าวเข้าไปกระชากคอเสื้อผู้เป็นแขกให้

ลุกจากเก้าอี้ของเขาและถีบก้นมันออกไปจากห้อง มันเป็นคนเวียดนามชาวต่างชาติ มันเข้ามาในแผ่นดินลาว เข้ามาในที่ตั้งกองพันของเขา และมันมานั่งทำท่าใหญ่โตข่มขู่เขา เขามีสิทธิที่จะไล่มันออกไปได้ในทันที แต่จนแล้วจนรอด สิ่งที่เขาคิดกับสิ่งที่เขาทำกลับผิดกันอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ

ปัก ใจ ว่าง ชิดเท้าตรงทำความเคารพแขกและยืนนิ่งรอฟังคำสั่ง

"สบายดี สหาย ปัก ใจ ว่าง" ผู้มาเยือนเอ่ยขึ้น

"สบายดีสหาย เหงียน วัน อาน แล้วสหายล่ะ"

"ข้อยไม่ค่อยจะสบายเท่าไหร่ ไม่สบายใจน่ะ"

"สหายมาวันนี้มีอะไรจะให้ข้อยช่วยได้บ้าง"

"มีซิ มีน่ะมีแน่"

จ๋อ ต้อ ปัก ใจ ว่าง คำรามในใจ กูรู้อยู่ว่ามึงมาทำไม ทำไมไม่รีบ ๆ บอกให้มันเสร็จ ๆ ไปเสียเลย เดี๋ยวมันก็จะบอกว่า ให้เราไปเดินคุยกันดีกว่า เพราะไอ้นี่มันไม่เคยไว้ใจใคร มันจะไม่คุยเรื่องงานของมันในห้องเด็ดขาด เพราะมันกลัวคนมาแอบฟัง มันจะต้องชวนไปคุยโน่น ในสนามที่กว้าง ๆ โน่น ที่ไม่มีใครได้ยิน

"เราไปคุยกันข้างนอกดีกว่า" เหงียน วัน อาน กล่าวดังที่ ปัก ใจ ว่าง คาดไว้ไม่ผิด

เมื่อ เหงียน วัน อาน แน่ใจว่าทั้งสองคนเดินอยู่ห่างจากผู้อื่นพอสมควร และจะไม่มีใครได้ยินการสนทนาแล้ว จึงกล่าวขึ้นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มว่า

"ไอ้สัตว์นรก เจ้าเกือบทำให้ข้อยฉิบหายแล้วรู้ไหม"

สิ่งที่ ปัก ใจ ว่าง เกลียดอีกอย่างหนึ่งก็คือ เหงียน วัน อาน จะด่าเขาด้วยคำหยาบคายดุจเขาเป็นทาส และขณะเดียวกันใบหน้าของมันจะยิ้มอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ใครก็ตามที่เห็นคิดว่าทั้งคู่กำลังสนทนากันอย่างมีมารยาท มีไมตรีอันดีต่อกัน

"เจ้าทำงานครั้งนี้พลาดอย่างไม่น่าให้อภัย ขืนเจ้าทำพลาดอย่างนี้อีกครั้งหนึ่ง เจ้าได้สัมมนาโดยไม่มีโอกาสกลับแน่"

"ให้ข้อยพูดสักหน่อยได้ไหม" ปัก ใจ ว่าง ประท้วง

"ให้น่ะได้ แต่เจ้าพูดให้ดีก็แล้วกัน"

"ความจริงน่ะมันไม่ใช่ความผิดของข้อยที่ไอ้หมาไนตัวนั้นมันถูกยิงตาย ทุกทีมันก็ขนฝิ่น..."

ปัก ใจ ไม่ทันพูดต่อก็ถูกขัดจังหวะกะทันหัน

"หยุด ข้อยบอกเจ้ากี่ครั้งแล้วว่าอย่าใช้คำนั้น มันอันตราย ให้เรียกว่า "ของ" เฉยๆ เผื่อถ้ามีใครได้ยินเข้ามันก็ไม่รู้ว่า "ของ" คืออะไร"

"ข้อยขออภัยที่พลั้งปากไป คือว่าทุกครั้งเวลามันขนของมามันก็ใช้เส้นทางนั้นและไม่เคยมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น แต่คราวนี้มันถูกยิงตายและของก็หายไป ข้อยถึงสงสัยว่าจะมีคนรู้ถึงการทำงานของเรา"

"เจ้าหมายความว่าพวกเรานี่น่ะเหรอรู้ว่าเราสองคนกำลังทำอะไร" เหงียน วัน อาน ถามอย่างครุ่นคิด

"ใช่แล้ว คนที่ไปดักยิงไอ้คนขนของจะต้องรู้ระแคะระคายมาจากทางใดทางหนึ่งแน่ๆ แต่มันไม่รู้ว่าวันเวลาไหน นอกจากจะเดาเอา มันเลยสั่งให้ "ทหารบ้าน" คอยระวังเป็นพิเศษ ให้ออกไปลาดตระเวนไกลกว่าเดิมเพื่อจะได้เจอไอ้คนขนของ"

"ถ้ามันรู้ทำไมมันไม่พยายามจับเป็นล่ะ" พันเอกเวียดนามถาม

"ถึงมันจะสงสัยหรือถึงมันจะรู้แน่ชัด มันก็บอกพวกลาดตระเวนให้จับเป็นไม่ได้ มันจะบอกพวกนั้นได้อย่างไรว่าจะมีคนขนของมาให้ข้อยเพราะหูตาข้อยก็มี ขืนมันพูดไปแบบนั้นก็ประกาศตัวของมันเองให้ข้อยรู้ และเมื่อข้อยรู้โอกาสที่มันจะหาหลักฐานมามัดข้อยก็ไม่มี เพราะข้อยจะต้องสั่งเปลี่ยนเส้นทางหรือระงับการส่งของชั่วคราว"

"แล้วเจ้าจัดการหรือยัง"

"ข้อยจัดการแล้ว สั่งงดส่งของจนกว่าข้อยจะติดต่อกลับไปไหน"

ทั้งคู่ต่างเงียบไปนาน ต่างคนต่างคิดไปหลายอย่าง

."อย่างไรข้อยก็คิดว่าข้อยรู้จักตัวการแล้ว" นายกองพันม้งเอ่ยขึ้น

"ใครล่ะ"

"ไอ้ เย่อ เฮ่อ"

"เย่อ เฮ่อ ญาติของ ไฝ่ ด่าง น่ะเหรอ"

"ใช่ ไอ้ลูกหมาตัวนั้นแหละ มันเป็นคนเอาจดหมายจากศพคนขนของมาแสดงในที่ประชุมพรรคเมื่ออาทิตย์ก่อน"

"ข้อยรู้เรื่องจดหมายแล้ว แต่ไม่รู้ว่าใครเป็นคนนำมาเปิดเผย"

"เจ้าจะช่วยข้อยในชั้นเทิง (สูง) ได้ไหม" ปัก ใจ ว่าง ร้องขอ

"ช่วยอย่างไรล่ะ"

"ข้อยอยากให้เจ้าจัดการส่งตัวมันไปสัมมนาเสีย"

"จะส่งได้อย่างไร ไอ้ เย่อ เฮ่อ มันยังไม่มีความผิดอะไรเลยนี่"

"เรื่องนี้ไม่ต้องเป็นห่วง อีกไม่กี่วันไอ้ลูกหมา เย่อ เฮ่อ มันจะต้องมีความผิดแน่"

"เอ่อให้มันได้ยังงี้ซิ" เหงียน วัน อาน ยิ้มเมื่อพูดจบ แต่คราวนี้ยิ้มด้วยความพอใจจริง ๆ แล้วพูดต่อ

"ถ้าเจ้าทำให้มันมีความผิดได้ ข้อยก็จะจัดการให้มันไปสัมมนาได้ อาจจะยากสักหน่อยเพราะมันเป็นญาติกับไอ้ ไฝ่ ด่าง แต่ข้อยคิดว่าข้อยพอจะทำได้"

"ต้องได้ซิ ถ้ายังมีไอ้นี่คอยขัดขวางเราอยู่ที่หนองแฮด การส่งของของเราจะไม่ราบรื่นแน่"

"ดีล่ะ ถ้าอย่างนั้นเป็นอันว่าทันทีที่ไอ้ เย่อ เฮ่อ ถูกส่งไปสัมมนา ให้เจ้าติดต่อดำเนินการส่งของได้ตามปกติ แต่จะต้องเพิ่มจำนวนเพื่อชดเชยที่เสียหายคราวที่แล้วด้วย ทางต่างประเทศกำลังเร่งมา เพราะยังขาดจำนวนที่ตกลงกันไว้มากอยู่"

"รับรองได้ว่าถ้าไอ้ เย่อ เฮ่อ มันพ้นไปแล้ว ข้อยสามารถติดต่อให้ดำเนินการได้ทันที และถ้าจะเพิ่มจำนวนเป็น 2 เท่าตลอดไปก็ทำได้ เพราะทางล่องแจ้งเขาก็ถามอยู่เสมอ ๆ ว่า เมื่อไหร่จะเพิ่มจำนวนสักที เขามีของรวบรวมเก็บไว้เยอะ"

"ไม่เป็นไรหรอก ข้อยว่า อีกไม่นานต่างประเทศจะต้องสั่งเพิ่มจำนวนแน่ แต่ว่า ปัก ใจ ว่าง มีข้อหนึ่งที่ข้อยสงสัย ของที่ไอ้คนตายขนมาด้วยนั้นมันไปอยู่ไหนเสีย"

ปัก ใจ ว่าง คิดอยู่นานเพื่อจะหาคำตอบที่ดีที่สุด แต่ก็หาไม่ได้เลย ต้องตอบอย่างง่าย ๆ โง่ ๆ ว่า

"ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกัน"

อย่างไรก็ตาม ปัก ใจ ว่าง คิดว่าการพบปะกับเหงียน วัน อาน ครั้ง

นี้ได้ผลดีกว่าที่คาดไว้ ที่เขาพอใจเป็นพิเศษก็คือ คำรับรองของเหงียน วัน อาน ว่าสามารถที่จะส่งไอ้ เย่อ เฮ่อ ไปสัมมนาได้ ไอ้นี่มันเคยขัดขวางอยู่ตลอดเวลา หากมันไปเสียให้พ้นจากหน่วยพรรคของเขาแล้ว อำนาจในพรรคก็ย่อมตกอยู่กับเขาตามเดิม

อีกสามวันต่อมา เหงียน วัน อาน ก็ไปรายงานตัวต่อสำนักงาน เลขาธิการฯ ในกรุงฮานอย เขาพิถีพิถันในการแต่งตัวเป็นพิเศษสำหรับวันนี้ เพราะไม่บ่อยครั้งที่พันเอกอย่างเขาจะมีโอกาสได้เข้าพบท่านเลขาธิการฯ ผู้ซึ่งจะกล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในพรรคและในประเทศ เมื่อนั่งรออยู่ไม่นานก็ได้ยินเสียงเรียกชื่อ เขาลุกขึ้นจากเก้าอี้ในห้องรับรองเดินตามเจ้าหน้าที่ไป

เมื่อประตูปิดสนิทตามหลังแล้ว ถึงสังเกตว่าผู้ที่เขามาพบนั้นไม่อยู่ในห้อง จึงต้องยืนรออีกเกือบห้านาที ประตูห้องอีกด้านหนึ่งถึงได้เปิดออกและท่านเลขาฯ เดินเข้ามา

เหงียน วัน อาน ทำความเคารพ

"มา ๆ มาใกล้ ๆ นี่" ท่านเลขาฯ กวักมือเรียกเขา ขณะที่นั่งลงบนโซฟา แล้วตบเบาะที่ว่างข้างตัวเบา ๆ เป็นเชิงบอกให้นั่งติดกับท่าน

เหงียน วัน อาน ทำตามคำสั่ง

"แม่เจ้าสบายดีหรือ ลุงไม่มีโอกาสพบตั้งนานแล้ว งานมันยุ่งเหลือเกิน"

"สบายดีครับท่าน"

"เฮ่ย ไม่ต้องเรียกท่านเท่ินอะไรหรอก ลุงเป็นลุงแท้ๆ ของเจ้า เรียกลุงดีกว่า คราวก่อนๆ ลุงก็บอกหลายทีแล้ว ไม่น่าจะต้องให้บอกทุกครั้งไป"

"ครับลุง"

"เออ แล้วเรื่องที่หนองแฮดเป็นอย่างไร"

"เรียบร้อยครับลุง"

"เออดี ค่อยโล่งใจหน่อย หาไม่ยังงั้นมันจะแย่กันไปหมด"

"แต่ลุงครับ คนของเราที่นั่นเขาขอให้เราช่วยอะไรบางอย่าง"

"เอ่อ เขาจะให้ช่วยอะไรล่ะ"

"เขาขอให้เราช่วยส่งไอ้คนที่อาจจะรู้ระแคะระคายเกี่ยวกับงานของเราไปสัมมนาเสียไกลๆ

"ใครล่ะที่คิดว่ามันจะรู้เรื่องของเรา"

"เย่อ เฮ่อ"

"เย่อ เฮ่อ ไอ้หมอนี่เป็นใคร"

"มันเป็นนายบ้านหนองแฮด และสมาชิกพรรคที่นั่น มันเป็นญาติกับ ไฝ่ ด่าง"

"ไฝ่ ด่าง...เฮ้อ ลุงไม่อยากจะทำอะไรให้ ไฝ่ ดาง เขาไม่พอใจเลย เราก็พึ่งเขาอยู่มาก มีทางอื่นไหมล่ะ"

"ไม่มีครับลุง แต่คนของเราบอกว่า จะหาหนทางให้ เย่อ เฮ่อ มันมีความผิดให้ได้"

"เออ ถ้ามีความผิดก็ค่อยยังชั่วหน่อย มันไม่น่าเกลียดเกินไป ถ้าอย่างงั้นละก็ ไม่มีปัญหา"

"ขอบคุณครับ คุณลุง"

"มีอะไรอีกไหม"

"ไม่มีครับ"

เหงียน วัน อาน รู้ว่า เวลาของเขาหมดแล้วจึงลุกขึ้นจากโซฟา ทำความเคารพ แล้วเดินไปยังประตู แต่มีเสียงตามหลังมาว่า

"เหงียน วัน อาน" เขาชะงัก หันกลับ

"มานี่ก่อนซิ"

นายทหารยศพันเอกเดินกลับไปหาผู้เป็นลุงซึ่งลุกยืนขึ้นช้า ๆ

"ลุงหวังว่าเจ้าคงจะเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับสุดยอด รักษาไว้ด้วยชีวิตของเจ้า"

"ครับผม" เขาตอบแล้วอดไม่ได้ จึงถามว่า

"ลุงครับ ถ้าจะให้ผมเก็บไว้เป็นความลับแล้ว ผมขอถามอะไรสักอย่างหนึ่งได้ไหม"

"อะไรล่ะ"

"ของที่เราได้รับมา ลุงส่งไปไหนครับ"

"อ๋อ แค่นี้เองหรือ ของที่เราได้รับมาทั้งหมด เราส่งไปที่ฮ่องกงเพื่อผลิตเป็นเฮโรอิน แล้วหลังจากนั้นเราส่งกลับมาเวียดนามใต้ เพื่อเป็นของขวัญสำหรับเพื่อนทหารอเมริกัน แขกที่เราไม่ปรารถนาอย่างไรล่ะ"

เหงียน วัน อาน ส่ายหัวอย่างไม่เชื่อตนเอง ความเฉลียวฉลาดของเลขาธิการฯ ที่บริหารพรรคผู้ยิ่งใหญ่ของเวียดนามเหนือช่างมีมากเกินกว่าเขาหรือใครจะนึกถึง แต่เมื่อยั้งตัวเองไม่อยู่จึงถามต่อว่า

"แล้วทำไมลุงไม่ทำให้เป็นทางราชการเสียล่ะ ไม่ต้องมาดำเนิน

24/VII ห้ามจำหน่าย

การอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ เป็นความลับอย่างนี้"

"หลานเอ๋ย ถ้าเราทำเป็นทางการ จะต้องมีการตรวจสอบ ทำบัญชีอย่างละเอียดในทุกขั้นตอน ทำแบบนี้ก็ดีแล้ว...เออลุงจะเปิดบัญชีให้เจ้ากับแม่เจ้าสักบัญชีหนึ่งที่ธนาคารในสวิตเซอร์แลนด์ตกลงไหม และอย่าลืมเสียล่ะว่าให้รักษาเรื่องนี้เป็นความลับเท่าชีวิต"

เหงียน วัน อาน คิดขณะที่เดินมาจากห้องของเลขาธิการพรรคว่าทีแรกเขานึกว่าลุงของเขาฉลาด แต่นึกไม่ถึงว่าจะฉลาดถึงขนาดนี้...บัญชีเงินฝากในธนาคารที่สวิตเซอร์แลนด์

มีคำสั่งตกมาจากบ้านนาไกเหนือ ให้กองพัน ปัก ใจ เดินทาง ไปปฏิบัติงานที่ภูผาที ภายในเวลา 3 วัน

ปัก ใจ ว่าง สั่งให้ลูกน้องเตรียมตัวแล้วออกเดินทางทันที โดยทิ้ง ยี ตู ว่าง ให้ควบคุมดูแลทหารอีกหมวดหนึ่งเพื่อสะสางงานต่าง ๆ อยู่ที่หนองแฮดอีก 3 วัน แล้วเดินทางตามไปทีหลัง ความจริงแล้วงานที่ ยี ตู ว่าง จะต้องสะสาง มิใช่งานของกองพัน แต่เป็นงานที่จะต้องคิดบัญชีกับ เย่อ เฮ่อ ตามแผนที่เขาได้วางไว้อย่างละเอียด

ตกเย็นของวันที่ ปัก ใจ ว่าง ออกเดินทาง ขณะที่ เย่อ เฮ่อ กำลังกินข้าวอยู่ในกระท่อมก็ได้ต้อนรับแขกผู้หนึ่งซึ่งเขาไม่เคยคิดฝันมาก่อน

หลังจากทักทายกันตามธรรมเนียมแล้ว ไก่ ว่าง ก็บอกกับ เย่อ เฮ่อ ว่านางมีเรื่องสำคัญจะปรึกษาเป็นส่วนตัว เมื่อทั้งสองอยู่กันตามลำพังนอกกระท่อม ไก่ ว่าง ก็กล่าวขึ้นด้วยน้ำเสียงสลดว่า

"ท่าน เย่อ เฮ่อ ข้อยจะมาบอกเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งให้ท่านทราบความจริงแล้ว ข้อยไม่ควรจะมาบอกกับท่าน เพราะจะทำให้ข้อยเป็นลูกอกตัญญู แต่ข้อยอดไม่ได้ ข้อยจะทรยศต่อขบวนการแนวร่วมไม่ได้"

"ไม่เป็นไรหรอก เจ้าบอกข้อยมาเถอะ เราจะต้องยึดอุดมการณ์ของแนวร่วมไว้ให้เป็นสิ่งสูงสุดใจชีวิต ถ้าไม่แล้วประเทศเราจะไม่มีโอกาสเป็นอิสระ" เย่อ เฮ่อ กล่าวปลอบหญิงสาว คิดในใจว่าใช่แน่แล้ว ไอ้ปัก ใจเสร็จกูคราวนี้แน่ ลูกสาวมันจะต้องพบหลักฐานอะไรสักอย่างหนึ่งที่แสดงว่าพ่อมันมีความผิด

"คือว่ายังงี้นะ เมื่อพ่อออกเดินทางไปเมื่อเช้านี้ ข้อยก็ไปทำความสะอาดที่นอนของพ่อ ขณะที่ข้อยทำความสะอาดอยู่น่ะ โดยบังเอิญจริงๆ ข้อยไปพบจดหมายติดต่อของพ่อที่ซ่อนเอาไว้ในกระบอกไม้ไผ่เสาแคร่นอน"

"พบเอกสารอะไร" เย่อ เฮ่อ รีบถามด้วยใจระทึก ตาเบิกกว้างด้วยความสนใจ

"จดหมายติดต่ออะไรข้อยก็ไม่เข้าใจ แต่มีเรื่องคล้ายๆ กับว่าพ่อค้าๆ ขายๆ ฝิ่น อะไรนี่แหละ" ไก่ ว่าง พูดจบแล้วคอยสังเกตดูว่า เย่อ เฮ่อ จะตกหลุมที่พ่อขุดดักไว้ไหม

"เจ้าพาข้อยไปดูหนังสือนั้นหน่อยได้ไหม"

ไก่ ว่าง แอบถอนใจอย่างเบาที่สุด เย่อ เฮ่อ มีปฏิกิริยาอย่างที่พ่อคิดไว้ทุกประการ ซึ่งถ้าหากมันไม่ขอให้หล่อนพาไปดูเอกสารนั้นแล้ว ไก่ ว่าง ก็หนักใจเหมือนกัน นางจะต้องหาวิธีพาเข้าไปบ้านของนางให้ได้

"ได้ แต่ให้เจ้าไปผู้เดียวนะ ข้อยไม่อยากให้คนอื่นรู้ ข้อยสงสารพ่อ

ข้อย" ไก่ ว่าง ทำเสียงละห้อย

ด้วยความดีใจจนเนื้อเต้น เย่อ เฮ่อ ลืมคิดถึงเรื่องอื่นใดหมด รีบออกเดินนำหน้าอย่างรีบร้อน กลัวว่าเอกสารติดต่อที่ ไก่ ว่าง เล่าให้ฟังจะอันตรธานไปเสียก่อนที่เขาจะไปถึง

ไก่ ว่าง เดินตามหลังมาติดๆ ใจของเธอเต้นแรงขึ้นทุกขณะที่ใกล้บ้านเข้าไป เมื่อถึงกระท่อมจริงๆ นางแทบจะควบคุมตัวไว้ไม่อยู่ แผนการของพ่อจวนจะสำเร็จแล้ว แต่ช่วงสุดท้ายนี้มันยุ่งยากเหลือเกิน นางคิดกลัวขึ้นมาเมื่อถึงประตูกระท่อม แต่ก็ตัดความกลัวทิ้งไป เสียงของพ่อยังก้องอยู่ในหู "เพื่อพ่อ และครอบครัวของเราจะได้สบาย"

เมื่อ เย่อ เฮ่อ ก้าวพ้นประตูกระท่อมเข้าไป ไก่ ว่าง ก็ทำตามแล้วหันมาปิดประตูลั่นกลอน ในห้องมืดกว่าข้างนอก แสงสลัวๆ ของยามพลบค่ำยังส่องลอดตามรูฝาเข้ามาได้บ้าง แต่ก็ไม่ทำให้มองเห็นอะไรชัดเจน

"ไหนล่ะจดหมายที่เจ้าว่า ไก่ ว่าง" เย่อ เฮ่อ ถาม

"ที่บ้านข้อยมีเหล้าอยู่ 3 ขวด ข้อยเก็บไว้กินเอง แต่วันนี้เราจะต้องฉลองกันหน่อย เพราะอีก 2 วัน เราจะได้ออกเดินทางไปตีศึกที่ภูผาที โอกาสแบบนี้ไม่มีอีกแล้ว"

ยี ตู ว่าง บอกลูกหมู่ทั้ง 10 คน เมื่อเลิกงานที่กองพันในเย็นวันนั้น

"สหาย ตู ว่าง เจ้าไม่กลัวพ่อเจ้าด่าเอาเหรอ"

"เฮ้ย อย่าให้แกรู้สิ ถ้าพ่อข้อยรู้ ข้อยก็จะบอกว่า ข้อยกินกันกับพวกเจ้า แบบนี้รับรองโดนด่าหมดทุกคน"

"ไม่ต้องกลัวหรอก ตู ว่าง พวกข้อยไม่พูดให้ใครฟังหรอก แต่ว่ามี 3 ขวดจริง ๆ เหรอ"

"จริง ๆ ไม่เชื่อก็ไปกันซิ ไปเดี๋ยวนี้เลย"

"เอ้า พวกเราไปก็ไป นาน ๆ จะได้กินเหล้าไม่เสียเงินสักครั้ง ไปโว้ย ข้อยสัมปากแล้ว"

ทั้ง 11 คน พากันออกเดินแถวเรียงหนึ่ง มุ่งหน้าไปยังกระท่อมของ ยี ตู ว่าง แต่เมื่อทั้งหมดเดินมาถึงลานหน้ากระท่อม ก็ได้ยินเสียงโครม คราม ๆ ดังมาจากข้างใน

ยี ตู ว่าง รีบตะโกน

"ไก่ ว่าง ๆ เจ้าเป็นอะไร" พลางออกวิ่ง ลูกน้องที่มาด้วยก็พากันวิ่งตาม

เมื่อใกล้เข้าไปอีกนิดก็ได้ยินเสียงผู้หญิงร้องออกมาอีก ในลักษณะของคนที่กำลังตกใจ

"อย่า...อย่า...อื้อ ๆ...อย่าทำข้อย"

ทหารทั้งหมู่เร่งฝีเท้าขึ้นอีก

"โอ้ย...อย่า ๆ... ขอเถอะ อย่าทำข้อยแบบนี้ อื้อ ๆ มันไม่ดี อื้อ" คราวนี้มีเสียงสะอื้นปนอยู่ด้วย

"โครม"

ประตูพังลงด้วยแรงกระแทกของ ยี ตู ว่าง ทั้งหมดถลันเข้าไป และก็พบกับภาพที่ทำให้ทุกคนเกิดความแค้นขึ้นมาทันที

ไก่ ว่าง นั่งตัวสั่นอยู่บนแคร่ เอามือปิดหน้าร้องไห้ เสื้อผ้าฉีดขาดหลุดลุ่ย มี เย่อ เฮ่อ ยืนอยู่ใกล้ ๆ กางเกงที่กองอยู่กับพื้น

เมื่อหายตกตะลึง ยี ตู ว่าง ออกคำสั่ง

"เฮ้ย จับไอ้หมาแก่หน้ามืดนี่ไว้ เชือกแขวนอยู่นั่น มัดมันไว้เลย"

ไก่ ว่าง สะอื้นพลางดึงเสื้อผ้าปิดร่างกายให้มิดชิด

"เรื่องมันเป็นอย่างไง" ยี ตู ว่าง ถามน้องสาว "ไอ้แก่ นี้มันทำอะไรให้เจ้า"

ไก่ ว่าง ก้มหน้าพยายามสะกดเสียงสะอื้นไว้ในลำคอ

"มันปล้ำข้อย ข้อยไปยืมหนังสือนโยบายของแนวร่วมจากมัน จะเอามาศึกษา มันบอกว่ามันเอาให้คนอื่นยืมไปแล้ว และบอกว่าจะมาขอยืมหนังสือของพ่อ มันตามมาด้วย พอถึงบ้านมันปิดประตูใส่กลอนแล้วมันก็ปล้ำข้อย จะเอาข้อยเป็นเมีย มันจะเอาข้อยเป็นเมียคนที่สองของมันอื้อ... ๆ"

"เฮ้ย พวกเราได้ยินกันหมดทุกคนใช่ไหมว่า ไอ้แก่นี่มันทำอะไรกับน้องสาวข้อย ขอให้พวกเจ้าเป็นพยานนะ"

"ได้ ๆ พวกข้อยจะไปเป็นพยานให้" เสียงตอบอื้ออึง

"เราจะทำอย่างไรกับไอ้นี่ดี" คนหนึ่งถามขึ้น ด้วยความแค้นที่บังอาจปลุกปล้ำลูกสาวของนายกองพัน

"เอามันไปส่งตัวให้ตาแสงดีกว่า ตัวมันเองเป็นนายบ้าน เมื่อทำชั่วแบบนี้จะถือว่ามันเป็นนายบ้านอีกต่อไปไม่ได้ เอามันไปให้ตาแสงพิจารณาโทษ"

"เอาเลย ๆ" ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียว

"พวกเจ้าเอามันไปก่อน ข้อยจะพูดปลอบใจน้องสาวข้อยก่อน เมื่อเสร็จเรื่องแล้วเราค่อยกลับมากินเหล้ากัน"

เย่อ เฮ่อ ถูกมัดอกแอ่น เดินคอตกนำหน้า โดยมีพวกทหารลูกน้อง ยี ตู ว่าง เดินคุมมาข้างหลัง เขาเดินก้มหน้ามองพื้นน้ำตาแห่งความพ่ายแพ้ร่วงไปตลอดทาง เขาไม่พูดแม้แต่คำเดียว ผู้แพ้จะพูดอะไรล่ะ เขามันโง่เองที่เดินไปสู่กับดักที่พวกมันวางไว้อย่างประณีต

ยี ตู ว่าง จุดตะเกียงน้ำมันก๊าซ เพราะในกระท่อมเริ่มมืดสนิท ไก่ว่าง คอยจนแน่ใจว่าพวกทหารคุมตัว เย่อ เฮ่อ ไปไกลแล้วจึงพูดว่า

"เจ้ามาช้าเหลือเกิน แผนเกือบไม่สำเร็จแน่ะ ก็ไอ้แก่มันไม่ยอมเล่นด้วย ข้อยต้องคอยจับมันไว้ มันจะวิ่งหนีออกนอกประตูท่าเดียว"

"เอ้า แล้วเจ้าจับมันไว้ได้อย่างไงล่ะ ตัวมันใหญ่กว่าเจ้าไม่รู้กี่เท่า"

ไก่ ว่าง ปิดปากหัวเราะคิก ๆ

"ก็ข้อยดึงกางเกงมันหลุดนะซิ เจ้าไม่เห็นเหรอ"

ยี ตู ว่าง ปล่อยก๊ากออกมาอย่างยั้งไม่อยู่

ยี ตู ว่าง พาลูกหมู่ตามไปทันกับกองพัน ปัก ใจ ที่บ้านบาน เมื่อ อดใจรอจนกระทั่งมีโอกาสอยู่ตามลำพัง ยี ตู ว่าง ก็รายงานให้พ่อทราบถึงความสำเร็จ เขาเล่าว่า ตาแสงพิจารณาปลด เย่อ เฮ่อ ออกจากตำแหน่งนายบ้าน และให้รายงานความผิดไปยังสำนักงานแนวลาวฮักชาติที่บ้านนาไกเหนือ เพื่อพิจารณาโทษต่อไป และในขณะเดียวกันให้คุมตัว เย่อ เฮ่อ ไว้จนกว่าคำพิจารณาจะตกมาถึง

ปัก ใจ ว่าง ภูมิใจจนนอนไม่หลับคืนนั้น เขานึกถึงโอกาสที่จะได้กลับไปมีอำนาจอย่างเต็มที่ และสามารถทำงานอิระได้อย่างเดิม นึกว่ากิจการค้า "ของ" ของเขาและเหงียน วัน อาน จะเป็นไปด้วยความราบรื่น และที่สำคัญที่สุดก็คือ รอยแค้นในหัวใจของเขาถูกลบออกหมดสิ้นแล้ว

มีอยู่สิ่งเดียวเท่านั้นที่ ปัก ใจ ว่าง ไม่รู้และนึกไม่ถึง สิ่งนั้นก็คือว่า มีหนุ่มม้งคนหนึ่งซึ่งมีตำแหน่งเป็นนายกองร้อย และสวมหมวกสีดำเสมอเช่นเดียวกันกับเขา กำลังรอเขาอยู่ที่ภูผาที ด้วยรอยแค้นที่อยากจะลบเช่นกัน

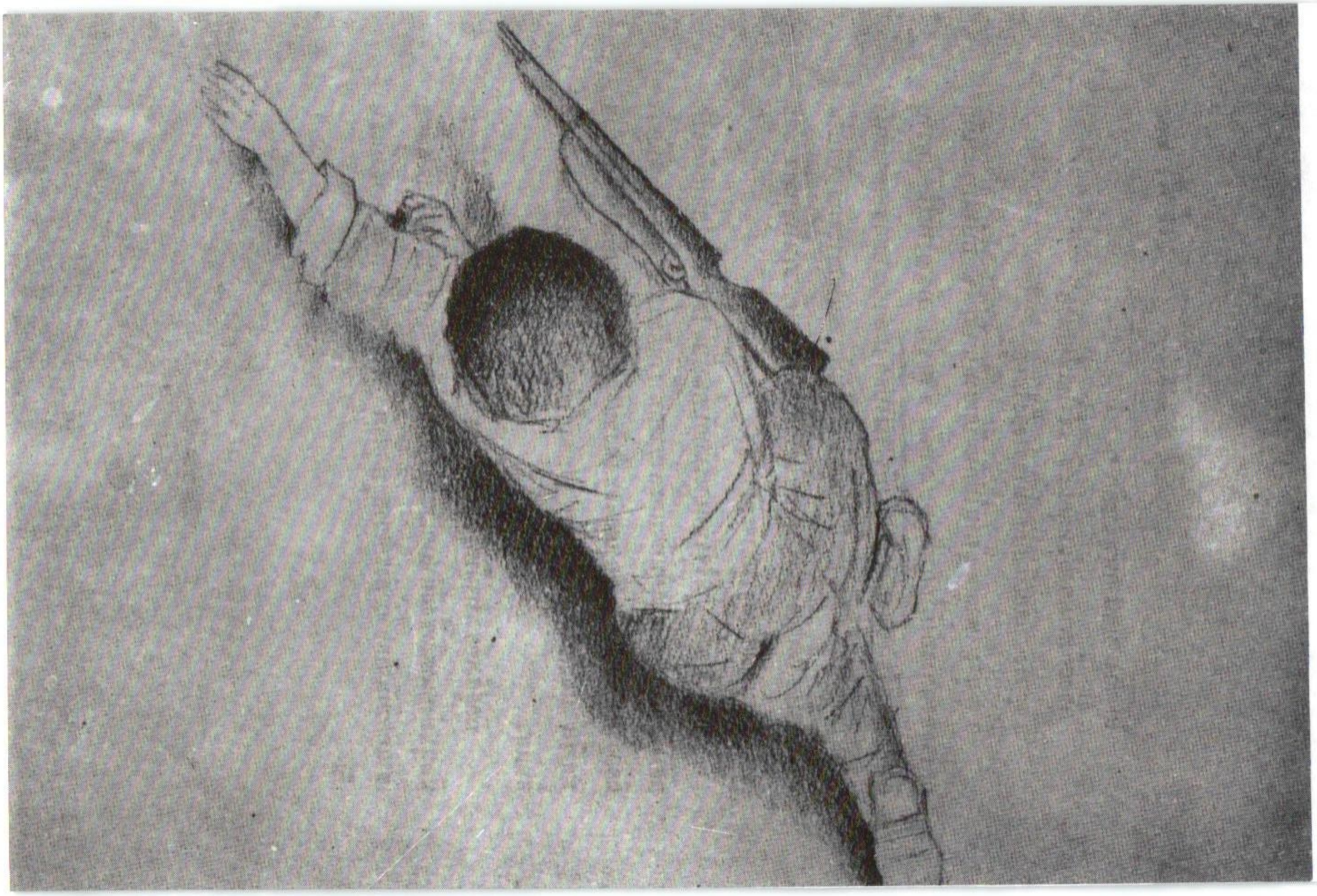

บทที่ 12

ภูผาที

บี ลี และทหารในกองร้อยของเขา เดินทางโดยเครื่องบินไปถึงฐานที่มั่นที่ภูผาทีในเวลาเช้า เครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์ที่บรรทุกพวกเขาไปส่ง นำทหารกองร้อยเดิมที่อยู่ที่นั่นกลับล่องแจ้งเพื่อพักผ่อนด้วยกองร้อยใหม่ของ บี ลี รีบเข้าประจำบังเกอร์ที่สร้างขึ้นอย่างแข็งแรงทันที

ที่มั่นของฝ่ายรัฐบาลแห่งนี้ตั้งอยู่ลึกเข้าไปในเขตปลดปล่อยของข้าศึกอยู่ห่างจากบ้านนาไกเหนือ ซึ่งเป็นกองบัญชาการของทหารประเทศลาวไม่กี่สิบกิโลเมตร ฐานนี้มียุทธภูมิที่ดีเลิศเพราะตั้งอยู่บนยอดเขาสูง ด้านหนึ่งเป็นหน้าผาสูงชัน ซึ่งยากมากสำหรับการปีนป่าย อีกด้านหนึ่งเป็นทางลาดลงสู่พื้นราบ เส้นทางที่ข้าศึกสามารถใช้เข้าโจมตีมีอยู่ทางเดียว แต่ก็มีกองกำลังทหารม้งตรึงอยู่

ทหารเวียดนามเหนือและประเทศลาวพยายามหลายครั้งหลายหนที่จะเข้าตีที่มั่นที่ภูผาทีให้แตก แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้ ทั้ง ๆ ที่ที่มั่นแห่งนี้ถูกล้อมไว้หมดทุกด้าน และการส่งกำลังบำรุงของฝ่ายรัฐบาลกระทำได้

ทางเดียวเท่านั้นคือ ทางอากาศ

การโจมตีของข้าศึกจะมีทุกวัน อย่างน้อยที่สุดก็คือการระดมยิงด้วยปืนใหญ่ขนาด 130 มม. อย่างไรก็ตาม การโจมตีด้วยปืนใหญ่ไม่ค่อยจะได้ผลเท่าไรนัก ทั้งนี้ก็เพราะว่าทันทีที่กระสุนปืนใหญ่นัดแรกระเบิดขึ้น ข่าวการโจมตีก็จะถูกส่งไปยังกองบัญชาการที่ล่องแจ้ง และจะต่อไปยังอุดรฯ ชั่วระยะเวลาไม่ถึง 20 นาที เครื่องบินเอฟ 5 จากอุดรฯ ก็จะมาจิกหัวทิ้งระเบิดในบริเวณที่คาดว่าเป็นที่ตั้งของปืนใหญ่ของข้าศึก ทำให้การระดมยิงต้องหยุดชะงักลง การบุกภาคพื้นดินของข้าศึกขนาดใหญ่ยังไม่เกิดขึ้น มีแต่การหยั่งเชิงเล็กๆ น้อยๆ แล้วถอยกลับไป

จากข่าวที่ บี ลี ได้รับฟังในการบรรยายสรุปที่ล่องแจ้ง ก่อนออกเดินทางมีสิ่งบอกเหตุว่า ฝ่ายข้าศึกกำลังเตรียมการที่จะบุกตีภูผาทีให้แตกให้ได้ หาไม่เช่นนั้นเครื่องบินของสหรัฐฯ ก็ยังจะคงทิ้งระเบิดรบกวนฮานอยได้สะดวก ด้วยการนำร่องของเรด้าที่ภูผาที

บี ลี รับฟังข่าวด้วยอาการสงบ เขารู้สึกสังหรณ์ใจว่า จะได้กระทำบางสิ่งที่เขารอคอยมาเป็นเวลานาน ณ ฐานที่มั่นภูผาที

เน่ง ลี ตู ซึ่งขณะนี้เป็นนายทหารฝ่ายข่าว ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ซักถาม ได้มากระซิบบอกตอนที่เขาจะขึ้นเครื่องบินว่า

“บี ลี... ข้อยเพิ่งจะได้ข่าวจากม้งคนหนึ่งที่หนีมาจากหนองแฮดกองพัน ปัก ใจ ได้รับคำสั่งให้เตรียมตัวไปตีภูผาทีด้วย...หากเจ้าเจอกับมันช่วยบอกมันด้วยว่าข้อยคิดถึง”

เมื่อตรวจดูความเรียบร้อยรอบๆ ฐานแล้ว บี ลี ก็กลับบังเกอร์ใหญ่ ซึ่งใช้เป็น บก. เขาออกคำสั่งให้พลวิทยุรายงานให้ล่องแจ้งทราบว่าทุกอย่าง

เรียบร้อย หลังจากนั้น เขาเดินขึ้นไปยังฐานชั้นบนซึ่งเป็นที่ตั้งของเรด้า และที่ทำงานของพวกที่ปรึกษาอเมริกาซึ่งประจำอยู่ที่นั่น

ที่ประตูรั้วลวดหนามทางเข้าสู่ฐานชั้นในมีคนไทยซึ่งเป็นนายภาษา (ล่าม) ออกมาต้อนรับ แนะนำเขาเข้าไปในห้องทำงาน ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตมีผนังหนาถึง 2 ฟุต ภายในห้องมีการแนะนำให้รู้จักกับหัวหน้าที่ปรึกษาอเมริกา ชื่อมิสเตอร์ จิม และเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ อีกหลายคน ซึ่ง บี ลี จำไม่ได้ พวกนั้นนั่งเรียงรายอยู่รอบห้อง หลายคนมีกระป๋องเบียร์ฝรั่งอยู่ในมือ

"นี่...หากแค็ปปิตัน อยากจะมาพักอยู่กับพวกเราในนี้ก็ได้นะ นายกองร้อยคนก่อนเขาก็นอนอยู่กับพวกเราทุกคืน และถ้าต้องการเบียร์หรือจะกินอาหารกับพวกเราด้วยก็ได้" มิสเตอร์จิม บอกผ่านนายภาษา

"ขอบใจท่านมาก" บี ลี ตอบ "แต่ข้อยคิดว่า ข้อยควรจะพักอยู่กับทหารของข้อยข้างนอกดีกว่า เผื่อเวลามีเหตุการณ์อะไรข้อยจะช่วยพวกเขาได้ทันท่วงที"

"ไม่เป็นไร หากแค็ปปิตันต้องการเช่นนั้น แต่ถ้ายังอยากดื่มเบียร์ของอเมริกาแล้ว มาเอาได้ทุกเมื่อ" หัวหน้าอเมริกากล่าว

"ขอบใจ...ข้อยไม่ชอบเบียร์" บี ลี ตอบตรงๆ

นับเป็นครั้งแรกที่ บี ลี ได้มีโอกาสสัมผัสกับชาวอเมริกันโดยตรง มีโอกาสสนทนาด้วยถึงแม้จะต้องผ่านล่าม เขารู้สึกประทับใจในความเอื้อเฟื้อของพวกนี้ รู้ดีว่าเครื่องแบบทหารที่สวมใส่อยู่ก็ดี อาวุธที่พวกม้งถืออยู่ก็ดี ล้วนแต่เป็นความช่วยเหลือของอเมริกาทั้งสิ้น

ผบ.ร้อยม้งลากลับเมื่อถึงเวลาอันควร มิสเตอร์จิมและนายภาษา

เดินมาส่งถึงประตูรั้วเมื่อเวลาเที่ยงวัน

บี ลี ใช้เวลาในตอนบ่าย สำรวจบริเวณรอบๆ ที่ตั้ง และกำหนดแผนการตั้งรับไว้ในใจ เขาออกคำสั่งให้ทหารจำนวน 5 คนไปประจำด้านซึ่งเป็นหน้าผาชัน ถึงแม้ว่า ข้าศึกยังไม่เคยพยายามบุกขึ้นมาด้านนั้น เพราะดูท่าจะทำไม่ได้ แต่เขาก็ไม่ประมาทส่วนกำลังด้านอื่น เขาให้คงไว้ในลักษณะเดิมเพราะเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

เมื่อใช้เวลาพักผ่อนระยะหนึ่งในตอนบ่าย ผบ.กองร้อยม้งก็ลุกมารับประทานอาหารเย็น พอความมืดเข้ามาครอบคลุมยอดเขาภูผาทีได้ไม่นาน บี ลี ก็ออกตรวจแนวที่ตั้งพร้อมกับผู้ช่วยอีกครั้งหนึ่ง

ทหารในหน่วยของเขามีกำลังใจดีทุกคน บี ลี เดินลัดเลาะไปในความมืด เที่ยวทักทายทหารทุกจุดพร้อมทั้งกำชับให้คอยระวังให้ดี อย่าได้ประมาท ถึงแม้ว่าพวกข้าศึกไม่เข้าตีเป็นเวลา 2 อาทิตย์แล้วก็มิได้หมายความว่าพวกมันจะเลิกสงคราม เหตุการณ์วิกฤติอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ

เมื่อกลับถึง บก.ร้อย บี ลี ก็นั่งลงสนทนากับรอง ผบ.

"นี่...ญานัง ตั๋ว เหล่า เจ้าคิดว่าข้าศึกมันจะบุกหนักไหม"

"ข้อยคิดว่ามันคงจะบุกหนักในเร็วๆ นี้แหละ พวกญ่าล่าเลียมันเข้ามาในประเทศของเรามากขึ้นกว่าเดิมตั้งหลายเท่า มันคงไม่เข้ามานอนเล่นเฉยๆ หรอก"

"จริงซิ" บี ลี เห็นด้วย แล้วกล่าวต่อ "เท่าที่ข้อยรู้ ขณะนี้พวกทหารเวียดนามเหนือมันเข้ามาอยู่ในประเทศลาวถึง 3 กองพลแล้ว"

"ตั้งสามกองพลเชียวหรือ" ตั๋ว เหล่า ย้อนถามอย่างประหลาดใจ

"ใช่แล้ว 3 กองพล รวมทั้งหมด 6 กรมด้วยกัน ตอนนี้มีกองพลที่

316 อยู่ภาคใต้ กองพลที่ 317 อยู่ที่ทุ่งไหหิน ที่พวกเราบินข้ามหัวมันมาเมื่อตอนเช้านี้ อีกกองพลหนึ่งอยู่ด้านหลวงพระบาง ชื่อกองพล 562"

"ไอ้กรมทหารแกวแดงที่ 414 ที่มันเข้ามาก่อนหน่วยอื่นเมื่อปี 63 มันยังอยู่หรือเปล่าท่านแค็ปปิตัน"

"อยู่...มันกลับไปแล้วครั้งหนึ่งและเพิ่งจะกลับมาอีกเมื่อ 2 เดือนก่อนนี้เอง"

"ไอ้กรมนี้ใช่ไหมที่มันยิงพวกเราที่บ้านป่าดง"

"ใช่แล้ว...ไอ้หมาแกวแดงพวกนี้แหละ"

ตั๋ว เหล่า ลุกจากที่นั่งไปรินน้ำชาจากโต๊ะข้างฝา แล้วนำมาให้ผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะเอ่ยขึ้นอย่างลอย ๆ ว่า

"ข้อยอยากเจอได้กรม 414 นี่เหลือเกิน ขอให้ได้เจอมันสักครั้งหนึ่งเถอะในชีวิตนี้"

"ทำไมล่ะ ทำไมเจ้าถึงอยากจะเจอกับไอ้กรมนี้... เจ้ามีอะไรเป็นพิเศษกับพวกมันหรือ"

บี ลี สังเกตเห็นกรามของลูกน้องเป็นสันนูนขึ้นมาทันที เมื่อเขาตอบว่า

"ท่าน บี ลี...ข้อยมีข้อผูกพันเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะต้องตกลงกับพวกทหารแกวแดงกรมที่ 414" สายตาของ ตั๋ว เหล่า จ้องอยู่ที่เปลวเทียนที่ตั้งอยู่บนโต๊ะเขม็ง เมื่อเขากล่าวต่อไปอย่างหนักแน่น

"พ่อเฒ่า...แม่เฒ่า...และน้องของข้อยอีก 3 คน ตายพร้อมกันหมดที่บ้านป่าดง มีข้อยคนเดียวในครอบครัวที่รอดชีวิตมาได้ เช้าวันที่กระสุนปืนใหญ่ของไอ้พวกทหารแกวแดง มันตกลงกลางกระท่อมของข้อยนั้น

บังเอิญข้อยไปนอนเฝ้าไร่ หาไม่เช่นนั้นข้อยก็คงจะตายไปพร้อม ๆ กัน"

บี ลี นิ่งเงียบ ไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร เรื่องราวแบบนี้สามารถที่จะกล่าวได้เลยว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับม้งทุกคน การสูญเสียสมาชิกในครอบ-ครัวมีทุกครอบครัว จะผิดกันก็แต่ว่าใครสูญเสียมาก ใครสูญเสียน้อยเท่านั้นเอง แต่ในกรณีของลูกน้องผู้เป็นรอง ผบ.ร้อย นี้เป็นการสูญเสียอย่างหมดสิ้น

"เอาเถอะ อย่าไปคิดมากเลย ตั่ว เหล่า ข้อยว่าเจ้าต้องไปเจอกับ กรม 414 แน่นอน ขอให้อดใจรอสักหน่อยก็แล้วกัน" บี ลี ปลอบใจแล้วลุกยืน

"ตั่ว เหล่า...ข้อยจะไปนอนพักผ่อนก่อนนะ ให้เจ้าอยู่เวรแรก พอถึงสิบสองโมง ปลุกข้อยด้วยก็แล้วกัน"

"ไปเลย บี ลี"

ถึงแม้ว่าจะหลับตา แต่ความนึกคิดของ บี ลี ไม่ยอมหลับด้วย มันกระเจิดกระเจิงไปไกล เขาคิดถึงคนเผ่าม้ง คิดถึงความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเพียง 5 ปี สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมทำให้การดำรงชีพของม้งเปลี่ยนไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ ในอดีต ศูนย์กลางของชีวิตประจำวันของม้งจะอยู่ที่ไร่นา ทุกครอบครัวจะทำงานกันอย่างขยันขันแข็งเพื่อให้ได้ข้าวไว้กิน ให้ได้ข้าวโพดไว้เลี้ยงสัตว์และทำเหล้า ให้ได้ฝิ่นไว้สูบ ไว้จำหน่ายและไว้ใช้รักษาโรค ฝิ่นซึ่งเป็นยาวิเศษของพวกม้งสามารถรักษาโรคได้ทุกชนิด แต่พอต้องอพยพออกจากเมืองเชียงขวางเมื่อ 5 ปีก่อน ความสำคัญในการดำรงชีพของพวกม้งมิได้อยู่ที่ไร่นาเช่นเดิม แต่เป้าหมายในการอยู่รอดจากการเข่นฆ่าของพวกปะเทดลาวและแกวแดงกลาย

เป็นสิ่งสำคัญเข้ามาแทนที่ อาหารการกินต่างๆ มีมิตรประเทศนำมาช่วยเหลือตลอดเวลา ข้าวที่พวกม้งกินกันทุกวันหล่นมาจากฟ้า มาจากเครื่องบินของบริษัทแอร์อเมริกา ชายฉกรรจ์ที่เคยทำไร่ทำนาถูกเก็บเกณฑ์เข้าเป็นทหารหมด ทั้งนี้เพื่อต่อสู้ป้องกันการรุกรานของศัตรูคอมมิวนิสต์

บี ลี นึกเสียดายวิถีชีวิตของชาวม้ง การดำเนินชีวิตที่สงบ ที่ปราศจากแรงกดดัน พวกเขาสามารถอยู่กับธรรมชาติ และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้โดยไม่ต้องมีวิชาการสมัยใหม่เลย เขาคิดว่าสักวันหนึ่งเถอะเมื่อปราบพวกศัตรูพวกนี้ให้ราบคาบลงไปแล้ว พวกม้งคงจะกลับไปสู่ธรรมชาติและวิถีชีวิตเดิมอีก...คงจะอีกไม่นานหรอก

อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่คิดถึงระยะเวลาที่จะเอาชนะพวกปะเทดลาวและแกวแดง บี ลี อดคิดถึงพวกกองทหารลาวลุ่มไม่ได้ พวกทหารลาวลุ่มเมืองเวียงจันทน์ ก็ถือว่าเป็นทหารของกองทัพลาวเหมือนกัน แต่ดูเหมือนว่าพวกนั้นไม่ต้องการรบเลย คอยแต่จะเฝ้าเมืองเวียงจันทน์ คอยเสริมบารมีให้แก่บรรดานายพลทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในบ้าน “ซีมัง” (ซีเมนต์) หลังใหญ่ และดำเนินชีวิตอย่างหรูหราฟุ่มเฟือย บี ลี สังเกตเห็นทหารลาวลุ่มมีจำนวนไม่ถึงร้อยคนในแนวรบด้านทุ่งไหหินของกองทัพภาคที่ 2 เห็นพวกนี้เดินเตร่ไปมาอยู่แค่ในเมืองล่องแจ้งเท่านั้นเอง

หลายครั้งที่เขาคิดหนักใจ เกรงว่าประเทศลาวจะไปไม่รอด เพราะขาดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซ้ำยังมีการแบ่งแยกเผ่า และการดูถูกชาวเขาเช่น พวกม้ง บางกลุ่มคอยแต่จ้องหาประโยชน์ส่วนตัว พยายามกอบโกยทรัพย์สินเงินทองที่สามารถจะโกงได้ พวกที่ด้อยการศึกษาแบบเขานี้เท่านั้น ที่คอยก้มหน้าก้มตารบพุ่งต่อต้านการรุกรานของพวกข้าศึก แต่พอ

คิดๆ ไปอีกที พวกม้งกำลังตกอยู่ในที่นั่งลำบาก ทั้งๆ ที่รู้อยู่แล้วว่า พวกเขาขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐบาลที่เวียงจันทน์ แต่จะไม่รบก็ไม่ได้ เพราะปืนของพวกศัตรูมันจ่อคอหอยอยู่ตลอดเวลา จำต้องต่อสู้เอาตัวรอดและปกป้องผู้เฒ่าผู้แก่ ลูกเล็กเด็กแดงม้งไว้ก่อนเป็นอันดับแรก

เหตุการณ์ยังปกติอยู่ในช่วงอาทิตย์แรกที่กองร้อยของ บี ลี เดินทางมารับหน้าที่ที่ภูผาที ข่าวกรองจากห้องการ-2 ที่ล่องแจ้ง เตือนให้หน่วยของเขาระมัดระวังอย่างเต็มที่ เพราะแนวโน้มของการบุกใหญ่ของพวกข้าศึกมีมากขึ้น ข่าวแจ้งว่า การบุกในฤดูแล้งนี้จะเป็นการบุกพร้อมๆ กันในแนวรบทุกด้าน ดังนั้นจึงเกือบจะแน่นอนทีเดียวว่า ภูผาทีซึ่งเป็นที่ตั้งในแนวหลังของข้าศึกจะต้องถูกโจมตีก่อน

บี ลี ปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยเหนืออย่างเคร่งครัด เขาประชุม ผบ.หมวดทุกวัน ย้ำถึงการเตรียมพร้อมและการระวังรักษาความปลอดภัย รวมทั้งการอยู่เวรยาม บรรดานายทหารใต้บังคับบัญชาต่างก็ให้ความร่วมมืออย่างดี ทุกคืนเมื่อเขาออกตรวจรอบที่ตั้ง บรรดาพวกที่อยู่เวรยามต่างก็ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ขาดตกบกพร่อง

ถึงแม้เหตุการณ์จะเงียบอยู่ แต่ บี ลี ก็ไม่ประมาท เขาไม่เคยเว้นจากหน้าที่ที่รับผิดชอบ คืนนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อตื่นขึ้นตอนเที่ยงคืนก็ออกตรวจรอบๆ ฐานที่ตั้ง ในใจของเขาคิดว่า บรรยากาศมันเงียบเกินไป ข้าศึกมันจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่แน่นอน เขาอยากจะส่งหน่วยลาดตระเวนออกไปหยั่งเชิงดู แต่ก็ไม่สามารถขัดคำสั่งของหน่วยเหนือได้

ผบ.พันออกคำสั่งระบุชัดว่า ห้ามส่งหน่วยลาดตระเวนออกนอกที่ตั้ง ทั้งนี้เพราะว่าบริเวณรอบ ๆ ฐาน มีกับระเบิดของข้าศึกฝังอยู่ทุกตารางฟุต การออกไปนอกฐานจะต้องหมายถึงการสูญเสียกำลัง และในปัจจุบันนี้ กองทัพม้งจะต้องพยายามสงวนกำลังพลไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ภาพหลังการตรวจรอบแนวที่ตั้ง บี ลี ก็กลับมานั่งพักอยู่หน้าบัง-เกอร์ บก. เขานึกเรียบเรียงรายงานสถานการณ์ประจำวัน ซึ่งจะต้องส่งไปล่องแจ้งอยู่ในใจ คงจะไม่มีอะไรมากไปกว่า "เหตุการณ์ปกติ" อย่างเดิม เขายิ้มกับตัวเอง นึกว่า...มาประจำภูผาทีคราวนี้มันไม่ผิดอะไรไปจากการพักผ่อนเลย...แต่พอคิดมาแค่นั้น ก็มีเสียงระเบิดดังขึ้น

"บึม"

เสียงกระสุนปืนใหญ่ขนาด 75 มม. ปลุกทหารม้งทุกคนพร้อมกัน

บี ลี ทิ้งตัวนอนลงกับพื้นแล้วกลิ้งลงบังเกอร์อย่างรวดเร็ว

กระสุนปืนใหญ่นัดแรกตกลงบริเวณรั้วลวดหนามที่ล้อมตึกคอนกรีตที่ทำงานของอเมริกัน

"เฮ้ย...รายงานล่องแจ้งด่วน...ว่าเราโดนเล่นงานแล้ว" บี ลี ออกคำสั่งให้พลวิทยุ พร้อม ๆ กันนั้นก็ยกหูโทรศัพท์สนามขึ้นมาฟัง เมื่อมีเสียงตอบจากอีกด้านหนึ่งเขารีบถามทันที

"เป็นอย่างไรบ้าง...นายภาษา...มีอะไรเสียหายไหม..."

"ไม่มีอะไรเสียหาย ทุกอย่างเรียบร้อย เรากำลังติดต่อขอการสนับสนุนทางอากาศ พวกเจ้าล่ะ เป็นอย่างไรบ้าง"

"ยัง...ยังไม่มีอะไรมาก มันเพิ่งจะยิงมานัดเดียวเท่านั้น"

"เดี๋ยวมันก็ยิงตามมา...คราวนี้แหละมันจะมาแบบไม่หยุด...บอก

ลูกน้องของแค็ปปิตัน ให้คอยหลบให้ดีๆ ก็แล้วกัน" นายภาษาเตือนด้วยความหวังดี อย่างไม่ตื่นเต้น คล้ายกับผ่านเหตุการณ์แบบนี้มาจนชินเสียแล้ว

"ขอบใจหลาย" บี ลี ตอบ

เหตุการณ์เป็นไปตามที่นายภาษาบอกทุกประการ หลังจากนั้นไม่กี่นาที กระสุนปืนใหญ่ของข้าศึกหลากชนิดเริ่มถล่มที่ตั้งของฝ่ายรัฐบาลที่ภูผาที

การโจมตีด้วยปืนใหญ่ดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง จากสิบนาทีเป็นครึ่งชั่วโมง จากครึ่งชั่วโมงเป็นสี่สิบห้านาที บี ลี นั่งกระวนกระวายอยู่ในบังเกอร์ บก. เขาออกคำสั่งให้ทุกคนหลบลงบังเกอร์ให้หมด และให้ออกมาประจำจุดยิงที่กำหนดไว้ทันทีที่เสียงปืนใหญ่สงบ แต่จนแล้วจนรอด ปืนใหญ่ข้าศึกมันไม่ยอมเงียบเสียงซักที

"นายภาษา...นายภาษา... เมื่อไหร่การสนับสนุนทางอากาศของฝ่ายเราจะมาถึง" บี ลี พูดกรอกลงในหูโทรศัพท์ แข่งกับเสียงระเบิด

"ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมเครื่องบิน เอฟ 105 ของเรายังไม่มา เมื่อก่อนนี้พอบอกไปไม่เกิน 30 นาที ก็มาถึง เดี๋ยวข้อยจะถามไปอุดรฯ อีกทีหนึ่ง"

เสียง บึม...บึม ดังไม่ขาดระยะ ประกายไฟลุกวาบ...วาบ สว่างจ้าไปทั่วบริเวณ ขณะที่กระสุนระเบิด ควันระเบิดสีเทากระจายคลุ้งไปในอากาศ

เสียงโทรศัพท์สนามดังขึ้น

"ต๊อดๆๆๆๆ"

บี ลี รีบยกขึ้นมาฟัง แล้วก็ได้รับข่าวที่ผิดหวังอย่างยิ่ง

"นี่แค็ปปิตัน...ข้อยถามอุดรฯ ดูแล้ว เขาบอกว่าไม่สามารถสนับสนุนเราได้ในครั้งนี้ ขอให้ช่วยตัวเองไปก่อน เครื่องบินโจมตีขับไล่ไอพ่นของเราทุกลำต้องไปปฏิบัติงานด้านอื่นหมด...พวกเวียดนามเหนือมันเปิดฉากโจมตีพร้อมๆ กันหมดทุกแนว ตั้งแต่หลวงพระบางจรดปากเซ แนวรบที่ล่องแจ้งของเราโดนหนักหน่อย ข้าศึกมันใช้กำลังมากกว่าหลายเท่าเข้าตีที่มั่นชายทุ่งไหหิน หากแนวของเราที่นั่นแตก ข้าศึกมันก็จะสามารถลากปืนใหญ่ 130 มม. ไปตั้งยิงถล่มล่องแจ้งได้อย่างสบาย...ทางอุดรฯ เขาเลยต้องส่งเครื่องบินไปช่วยที่นั่นก่อน...ไม่เป็นไรหรอกแค็ปปิตัน... ข้อยว่ามันไม่บุกเข้ามาทางพื้นดินหรอก...ใจเย็นๆ ได้" นายภาษาให้กำลังใจก่อนวางหูโทรศัพท์

คำทำนายของนายภาษา ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ข้าศึกระดมยิงเข้ามาอย่างไม่ขาดสายโดยไม่มีวี่แววของการโจมตีทางภาคพื้นดินจริงๆ แต่กระสุนที่มันยิงมากันน่ะซิ ไม่รู้มันขนมาจากไหน มันยิงติดต่อถึง 3 วัน 3 คืน

ทหารทุกคนไม่สามารถโผล่หัวออกจากบังเกอร์ได้เลย ถึงแม้จะมีการบาดเจ็บก็เป็นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากบังเกอร์ของพวกเขาหนาแน่นและมั่นคง แต่ปัญหาที่สำคัญที่ตามมาก็คืออาหารและน้ำดื่ม ทั้งสองสิ่งกำลังจะหมดลงภายในเย็นนี้

บี ลี ให้พลวิทยุติดต่อย้ำไปยังล่องแจ้งว่า ต้องการอาหารและน้ำด่วน ฝ่ายส่งกำลังบำรุงก็ให้สัญญาเป็นครั้งที่ 4 ของวันนั้นว่า จะจัดส่งให้โดยเร็ว

อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏแม้แต่เงาของเครื่องบินที่จะมาส่งของ พวก

เขารอจนกระทั่งมืดพร้อมกับความผิดหวัง

บี ลี เสี่ยงภัยวิ่งออกจาก บก. ไปเยี่ยมทหารทุกจุด พร้อมกับให้กำลังใจว่า พรุ่งนี้เขาจะติดต่อให้ล่องแจ้งส่งอาหารและน้ำมาให้ได้ ทั้งๆ ที่เขาเองก็ไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้หรือไม่

เมื่อกลับมาถึง บก เขาก็เกิดความคิดขึ้นมาแวบหนึ่ง รีบยกหูโทรศัพท์หมุนไปหานายภาษาทันที

"นี่นายภาษา...ข้างบนนี้ พอจะมีน้ำดื่มแบ่งให้ทหารของข้อยบ้างไหม"

"มีอยู่คงพอที่จะแบ่งให้ได้สัก 2 แกลลอน จะให้คนมาเอาเมื่อไหร่ล่ะ"

"พรุ่งนี้...พรุ่งนี้ดีกว่า ตอนเช้าจะให้ทหารขึ้นมาเอา"

"ตกลง ข้อยจะเตรียมใส่ถังพลาสติกไว้ให้"

น้ำดื่ม 2 แกลลอนคงจะกลั้วคอทหารทั้งกองร้อยของเขาไปได้อีกวันหนึ่ง บี ลี คิด เผื่อว่าทางล่องแจ้งไม่สามารถส่งมาให้ภายในวันพรุ่งนี้ได้

รุ่งเช้า บี ลี ติดต่อไปล่องแจ้งอีก ก็ได้รับข่าวที่ทำให้ชื้นใจขึ้นมาเป็นกอง

"เครื่องเฮลิค็อปเตอร์กำลังนำเสบียงและน้ำไปส่งให้พวกเจ้าแล้วคงจะถึงที่มั่นของพวกเจ้าในเวลาอีก 20 นาที"

20 นาที แห่งการรอคอยก็เริ่มต้น กระสุนปืนใหญ่ของข้าศึกเริ่มจะเบาบางลงในวันที่ 4 ช่วงระยะเวลาที่กระสุนตกห่างออกไป ตอนนี้จะมา

ประมาณ 10 นาทีต่อนัด พอที่จะทำให้ทหารม้งหายใจคล่องขึ้นกว่าเดิม

เสียงเครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์ดัง “พั่บ ๆ ๆ ๆ” มาทางทิศใต้ ทหารทุกคนหันไปจ้องทิศนั้นอย่างใจจดใจจ่อ ในไม่ช้าก็เห็นเครื่อง “เบลล์” โผล่ออกมาจากกลุ่มเมฆ มันบินระดับสูงมากจนมองเห็นเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ

เมื่อมาถึงเหนือที่ตั้ง เครื่องบินบินผ่านเลยไปโดยไม่ลดระดับลงแม้แต่น้อย หลังจากผ่านไปแล้วก็บินวนกลับมาอีก โดยบินอยู่ในระดับเดิม แต่คราวนี้พอบินผ่านไปได้สักเล็กน้อย ทุกคนก็เห็นจุดดำ ๆ หลายจุดหล่นออกมาจากประตูเครื่องบิน พอได้ระยะก็เห็นร่มกางพรึบ ๆ นับดูได้ทั้งหมด 6 ร่ม

เสียงปืนใหญ่เงียบไป ขณะที่ร่มทั้ง 6 ค่อย ๆ ลอยต่ำลงสู่พื้นดิน สายตาทุกคู่จ้องจับอยู่ที่ร่มสีเขียวทั้ง 6 ภาวนาให้มันลงตรงกลางฐาน อย่าให้ลมพัดออกไปข้างนอกเลย

ดูเหมือนว่าแรงภาวนาของทหารในกองร้อยของ บี ลี จะไม่ค่อยได้ผล ร่มจำนวน 5 ร่มลอยไปตกห่างจากที่มั่นเกือบ 500 เมตร มีอยู่ร่มเดียวเท่านั้นที่นำลังไม้ขนาดเล็กมาตกในบริเวณที่ตั้ง

ทันทีที่ลังเสบียงแตะพื้น บรรดาทหารที่รออยู่ก็พากันกรูออกจากบังเกอร์ วิ่งตรงไปเก็บทันที

บี ลี ทะลึ่งขึ้นสุดตัวเมื่อเห็นเหตุการณ์ เขาป้องปากตะโกนออกไปสุดเสียง

“อย่า”

แต่ช้าไปเสียแล้ว เพราะยังไม่ทันสิ้นเสียงตะโกนของเขา เสียงกระ-สุนปืนใหญ่ระเบิดติดต่อกัน 5 นัด

"บึมๆๆๆๆ"

ฝุ่นตลบไปทั่วบริเวณ ควันระเบิดลอยฟุ้งขึ้นสู่อากาศเป็นกลุ่มสีเทาเข้ม

ทหารที่วิ่งออกไปเก็บเสบียงแตกกระจัดกระจาย หลายคนนอนบิดตัวอยู่กับพื้น บางคนก็แน่นิ่งไป ที่ไม่บาดเจ็บก็วิ่งหนีเอาตัวรอดกลับเข้าบังเกอร์

"เฮ้ย...หมอ...เตรียมตัวให้พร้อม" บี ลี ออกคำสั่งแล้วกระโจนออกไปนอกบังเกอร์ เขาแบกทหารที่บาดเจ็บเข้ามาทีละคน จนหมดทั้ง 5 คน

มีบาดเจ็บสาหัสอยู่ 1 คน โดนสะเก็ดหัวกระสุนปืนใหญ่ตามร่างกายหลายแห่ง ที่เหลือโดนคนละนิดละหน่อยไม่ถูกที่สำคัญ โชคดีที่ในจำนวนปืนใหญ่ทั้ง 5 นัดนั้นมีนัดเดียวที่ตกใกล้กับกลุ่มทหารที่กรูกันออกไปเก็บของ

บี ลี นึกในใจว่า ทหารของเขาทุกคนผ่านการรบมาก็มากแล้ว ต้องรู้จักยุทธวิธีของฝ่ายข้าศึกดี แต่เขาลืมนึกไปว่าทหารของเขาไม่ได้กินและดื่มอะไรเลยมาเป็นเวลาเกือบ 12 ชั่วโมง ความหิวและความกระหายทำให้พากันลืมทุกสิ่งทุกอย่าง

โชคไม่เข้าข้างพวกเขาอีกตามเคย เพราะเมื่อหาหนทางเก็บลังเสบียงมาเปิดดูได้ ปรากฏว่ามีแต่ "ข้าวแห้ง" เท่านั้น

บี ลี รีบรายงานเหตุการณ์ทั้งหมดไปล่องแจ้ง และขอให้จัดส่งของให้อีกครั้งหนึ่ง โดยขอให้ส่งเฉพาะน้ำก่อนสิ่งอื่น ฝ่ายล่องแจ้งก็สัญญาว่าจะพยายามหาทางส่งให้ได้

พอถึงเที่ยงวันเมื่อไม่เห็นวี่แววของเครื่องบิน บี ลี ก็จัดทหารขึ้นไป

รับน้ำดื่ม 2 แกลลอน จากที่ทำงานของหน่วยเรด้าอเมริกันมาแจกจ่ายพอกลั้วคอบรรดาทหารของเขา

เกือบจะถึงบ่าย 6 โมงเย็น เมื่อมีเสียงเครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์ ดังแว่วๆ มาแต่ไกลอีกครั้งหนึ่ง ดวงอาทิตย์ลับยอดเขาไปแล้ว มีแต่แสงขมุกขมัวเหลืออยู่ บรรดาทหารที่กำลังกระหายน้ำพากันสอดสายตามองหาเครื่องบิน แต่ก็ไม่เห็น เนื่องจากแสงสว่างไม่เพียงพอ คงมีแต่เสียงดัง "พั่บๆๆ" ใกล้เข้ามาทุกที

จนกระทั่งเสียงเครื่องบินดังอยู่เหนือฐาน ทุกคนถึงจะสามารถมองเห็น คราวนี้นักบินบังคับเครื่องให้บินอยู่ในระยะต่ำมาก ด้วยความเร็วสูงพอผ่านที่ตั้งของฝ่ายเดียวกันก็มีก้อนหนักๆ หล่นจากเครื่องบินลงสู่พื้นเสียงตุบตับๆๆ หลายสิบก้อน

ทุกคนยังคอยอยู่ในบังเกอร์ เมื่อเครื่องบินผ่านไปแล้ว รอให้ฝ่ายข้าศึกยิงมาเสียก่อนตามยุทธวิธีของมัน คราวนี้กลับแปลก ไม่มีกระสุนปืนใหญ่แม้แต่นัดเดียว

บี ลี สั่งให้ลูกน้องคนหนึ่งออกไปดูว่า เครื่องบินเอาอะไรมาทิ้งให้

"น้ำก้อน" ทหารผู้นั้นตะโกนสุดเสียงเมื่อเห็นชัด

เท่านั้นเองกองทหารที่เหลืออยู่พากันวิ่งออกไปเก็บโดยเร็ว ก่อนที่น้ำแข็งจะละลายเสียหมด

เมื่อถึงเวลา 2 ทุ่มตรง บี ลี เรียกประชุม ผบ. หมวดและนายทหารทุกคนในกองร้อย เขาสังเกตเห็นว่าทุกคนสดชื่นกระปรี้กระเปร่าขึ้นเมื่อได้ดื่มน้ำดับกระหาย

"พี่น้องทั้งหลาย ที่ข้อยขอเชิญประชุมคืนนี้เป็นพิเศษก็เพราะว่า

ข้าศึกจะต้องเข้าตีพวกเราแน่ในเวลาอีกไม่กี่ชั่วโมงนี้ มันจะต้องรู้ดีว่าเราขาดอาหารและน้ำ เพราะร่มที่พวกมันเก็บได้ที่นอกฐานของเราจะบอกให้พวกมันรู้อย่างชัดเจน มันหยุดระดมยิงเราด้วยปืนใหญ่ตั้งแต่ตอนบ่าย ป่านนี้ทหารของมันคงจะเข้าประจำที่เรียบร้อยแล้ว เพียงแต่รอคำสั่งบุกเท่านั้น"

บี ลี เว้นระยะนิดหนึ่ง มองกราดไปทั่วห้อง เมื่อเห็นว่าทุกคนกำลังตั้งใจฟังก็กล่าวต่อ

"ข้อยคิดว่า มันจะเริ่มลงมือหลังสิบสองโมงคืนนี้ แต่ก็ขอให้พวกเจ้าอย่าได้ประมาทจงเตรียมพร้อมตลอดเวลา ตั๋ว เหล่า... ข้อยขอมอบหมายให้เจ้ารับผิดชอบแนวหน้าผา ด้านหลังของห้องการเรด้าอเมริกา... ถึงดูเหมือนว่าคนจะไม่สามารถปีนขึ้นมาทางด้านหน้าผาชันนั้นได้ แต่ข้อยก็ไม่แน่ใจ ข้าศึกมันอาจพยายามก็ได้ ขอให้เจ้าระวังให้ดี เอาละ มีคำถามบ้างไหม"

"เมื่อไม่มีใครถาม" บี ลี ย้ำเป็นครั้งสุดท้าย "ทุกคนรู้หน้าที่ของตนดีแล้ว ขอให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด...ขอให้ทุกคนโชคดี"

อากาศเย็นเหลือเกินคืนนี้ ตั๋ว เหล่า คิดในใจ ขณะที่เขานั่งพิงโคนต้นไม้ที่ชะง่อนผาด้านหลังของฐาน มีทหารม้งอีก 5 คนนั่งเรียงรายกันตามแนวหน้าผาด้านนี้ ความเงียบและความมืดปกคลุมอยู่ทั่วไป ดวงดาวเต้นระยิบระยับอยู่ทั่วท้องฟ้า

ตั๋ว เหล่า ตั้งใจว่า เมื่อกลับไปถึงล่องแจ้งคราวนี้ เขาจะลงมือเสาะหาผู้สาวมาเป็นเมียให้ได้สักคนหนึ่ง ถึงแม้ว่าทุกคนในครอบครัวจะเสียชีวิตไปหมดที่ป่าดง แต่เขาจะสร้างครอบครัวใหม่ขึ้นมา เพื่อจะได้สืบสายเลือดต่อไป เขาจะไม่ยอมแพ้ ไม่ว่าข้าศึกจะฆ่าคนม้งไปเป็นจำนวนมาก

มายก็ตาม แต่เผ่ามังของเขายังจะต้องอยู่ต่อไป จะไม่มีวันสลายไปจากโลกนี้เป็นอันขาด พวกเขาจะต้องอยู่รวมกันเป็นเผ่า จะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของมังให้คงอยู่ตลอดไป

"อึบ" มีเสียงเบา ๆ มาจากด้านขวามือ

อะไรวะ...ตั่ว เหล่า คิด

เขาลุกขึ้นช้า ๆ แล้วเดินออกไปยังทิศทางที่ได้ยินเสียงประหลาด

พอก้าวไปใกล้ต้นไม้ใหญ่ถัดไปก็เห็นทหารมังนั่งพิงโคนต้นอยู่ ดูเหมือนจะงีบหลับไป

"เด็กน้อย...อย่านอนหลับซิ"

ตั่ว เหล่า ก้มลง เอื้อมมือไปแตะไหล่จะปลุกให้ตื่น

มีเงาดำแวบออกมาจากด้านหลังโคนต้นไม้ ตั่ว เหล่า เอี้ยวตัวไปดูพร้อม ๆ กับรู้สึกเสียวแปลบที่ชายโครงขวา พอยกมือขึ้นกุมจุดที่เจ็บ เขาก็รู้สึกว่ามีอะไรมากระทบหน้าท้อง บริเวณลิ้นปี่จุกขึ้นมาทันทีจนหายใจจะไม่ออก เขาหงายหลังล้มลงไป

เมื่อพยายามยกมือที่กระดิกแทบจะไม่ได้ขึ้นมาคลำดูหน้าท้องของตัวเอง เขาพบน้ำเหนียว ๆ เปียกชุ่มไปหมด และพอกระดิกนิ้วไปได้อีกนิดหนึ่งก็กระทบกับด้ามมีดที่ปักคาอยู่

ตั่ว เหล่า นึกเสียดายที่เขาคงจะไม่มีโอกาสเอาเมียและสร้างครอบครัว ขณะที่กัดฟันดึงปืนพกออกจากซองแล้วเหนี่ยวไกยิงขึ้นฟ้า

"ปัง!"

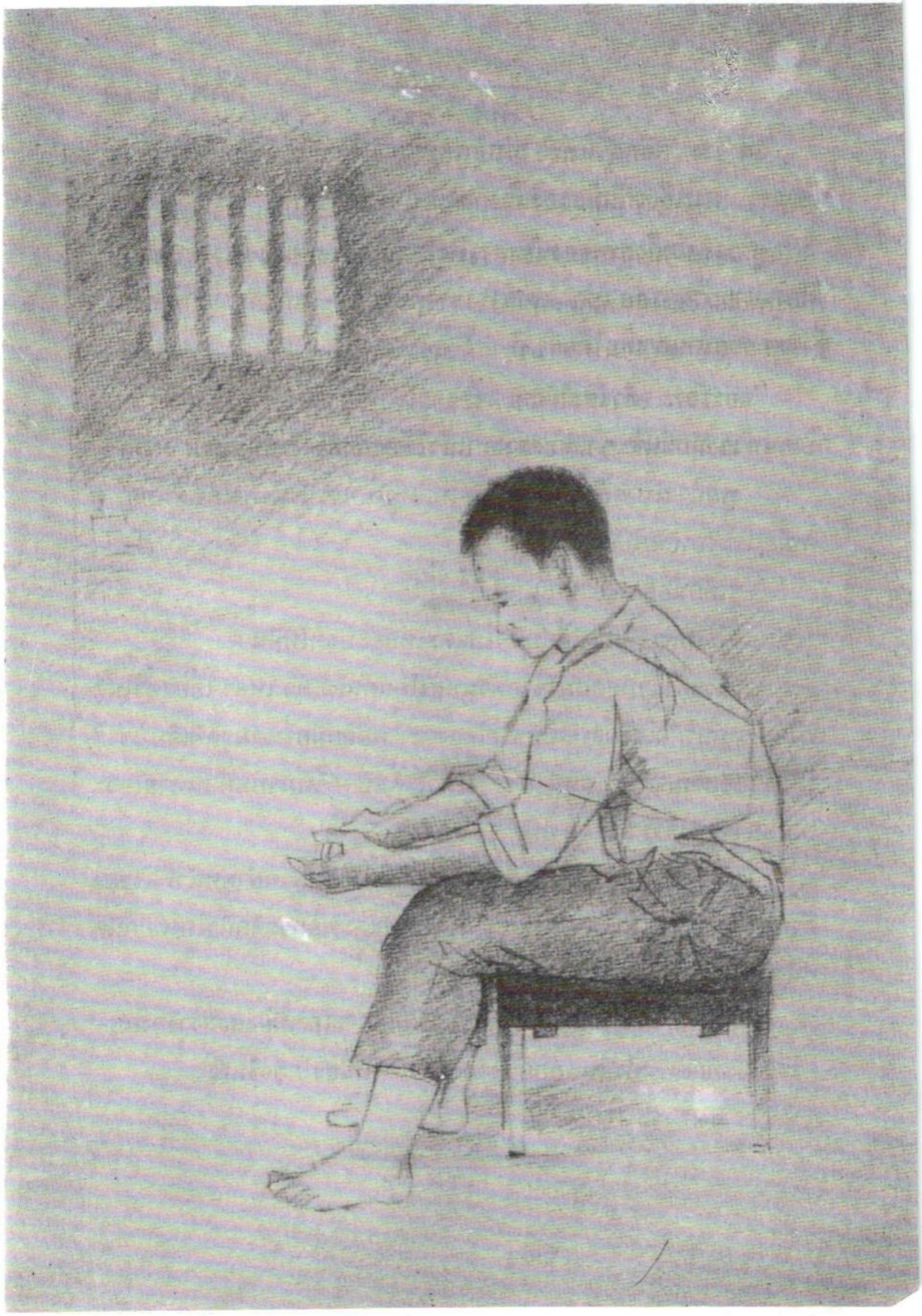

บทที่ 13

เมืองเซน

ข่าวใหญ่ที่สุดในล่องแจ้ง เมื่อปลายปี ค.ศ.1968 ก็คือ ข่าวภูผาทีแตก จากจำนวนทหารม้ง 1 กองร้อย ที่ปรึกษาอเมริกา 12 คน และนายภาษาอีก 1 คน มีทหารม้งรอดกลับไปถึงล่องแจ้งเพียงผู้เดียว การสูญเสียที่มั่นและทหารทั้งกองร้อยในครั้งนี้ นับเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของกองทัพม้ง

บาดแผลที่เกิดขึ้นมันลึกเกินกว่าที่จะรักษาให้หายได้ง่ายๆ ถึงแม้ว่าท่านนายพลจะต้องมัวพะวงอยู่กับการบัญชาการรบที่เกิดขึ้นทุกๆ ด้านพร้อมกัน แต่ในส่วนลึกของหัวใจ ท่านยังไม่ลืมภูผาที

ทั้งสองฝ่ายผลัดกันรุกผลัดกันรับ ตลอดปี ค.ศ.1969 ถึง 1970 ฝ่ายเวียดนามเหนือส่งหน่วยรถถังเข้ามาปฏิบัติการในประเทศลาวเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1968 โดยส่งมาบุกเมืองสุย

ฝ่ายสหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่า เพื่อสร้างกองทัพม้งให้ใหญ่และเข้มแข็งกว่าเดิม กระทั่งสามารถลุกกลับไปยึดเมือง

สุยและทุ่งไหหินได้ทั้งหมดในต้นฤดูฝนปี ค.ศ.1970

เพราะความเจ็บปวดที่ยังมีอยู่ในหัวใจ เมื่อการรบชะงักลงในช่วงฤดูฝน ท่านนายพลจึงได้ให้เสนาธิการคู่ใจ กำหนดแผนปฏิบัติการพิเศษขึ้นแผนหนึ่งมีชื่อรหัสว่า "เมืองเซน" ทั้งนี้เพื่อจะลบล้างความอายและแก้แค้นให้ทหารม้งที่ได้อุทิศชีวิตเพื่อชาติที่ภูผาที

แผนปฏิบัติการนี้เป็นแผนลับสุดยอด มีผู้รู้เพียง 3 คนเท่านั้น คือ ท่านนายพล เสนาธิการกองทัพ และพันตรี ว่าง แต้ง ครูฝึกหน่วย "คอม-มานโด"

กัมมังดัง ว่าง แต้ง นายทหารม้งคนแรกที่เรียนสำเร็จหลักสูตรจากศูนย์สงครามพิเศษ ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งหน่วยคอมมานโดขึ้นเพื่อภารกิจพิเศษ "เมืองเซน" เขาใช้เวลาไม่นาน เพื่อคัดเลือกทหารม้งจากหลายหน่วยจำนวน 37 คน มาประกอบกำลังเป็นหน่วยกล้าตาย ในจำนวนนี้มี ร.ท.โหย่ง ยั่ว เฮ่อ รวมอยู่ด้วย จากประวัติการทำงานของเขา ทำให้ว่าง แต้ง กำหนดในใจให้เป็นหัวหน้าหน่วย

การฝึกอบรมทหารคอมมานโด กระทำกันอย่างลับๆ ณ ศูนย์ซักถามของกองทัพภาคที่ 2 ที่บ้านผาขาว ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากเมืองล่องแจ้งไปทางทิศใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร

ณ ที่นั่นเอง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็มีโอกาสพบกับเพื่อนเก่า เน่ง ลี ตู อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ต่างคนต่างแยกย้ายไปปฏิบัติงานเมื่อเรียนจบ แต่ว่าทั้งคู่ไม่ค่อยมีเวลาพบปะกันมากเท่าไรที่ผาขาว เพราะ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ต้องฝึกอย่างหนักจนแทบจะไม่มีเวลาว่าง ตั้งแต่เช้ามืดจนถึงเย็น บางวันต้องฝึกภาคกลางคืนด้วย ส่วน เน่ง ลี ตู เองก็มีงานล้นมือ เนื่องจากในแต่ละ

วันจะมีเชลยศึกบ้าง ผู้สวามิภักดิ์บ้างถูกส่งมายังศูนย์ซักถามไม่ขาดสาย

ในที่สุดเมื่อการฝึกเสร็จสิ้นลง ทหารของหน่วยคอมมานโดก็ได้มีโอกาสลาพัก โหย่ง ยั่ว เฮ่อ แวะมาเยี่ยมเพื่อนเก่าก่อนเดินทางกลับล่องแจ้ง

"ข้อยจะไปล่องแจ้ง...เจ้าอยากได้อะไรบ้างไหม ข้อยจะหามาให้เมื่อกลับมา"

"ไม่หรอก ข้อยมีแทบทุกอย่างแล้วที่นี่ อีกไม่นานพองานเบาลงข้อยก็จะกลับไปเยี่ยมแม่เหมือนกัน" เน่ง ลี ตู บอกเพื่อน

"ข้อยรู้ข่าว บี ลี พี่ชายของเจ้าที่หายไปเมื่อภูผาทีแตกนานแล้ว ข้อยเสียใจด้วยนะ"

"ไม่เป็นไรหรอก ข้อยเองก็เกือบจะลืมไปแล้ว แต่ตอนหลัง ๆ นี่พวกผู้สวามิภักดิ์เคยบอกข้อยว่า มีทหารม้งประมาณ 5 คนถูกคุมขังอยู่ที่เมืองเซนในเวียดนามเหนือ คิดว่าเชลยม้งพวกนั้นอาจเป็นพวกที่ถูกจับมาจากภูผาทีก็ได้

"บางที บี ลี อาจเป็นหนึ่งในพวกนั้นก็ได้นะ"

"เออ..." เน่ง ลี ตู พยักหน้า "แต่ข้อยไม่หวังเลย เพราะเจ้าก็รู้อยู่แล้วว่า บี ลี คงจะไม่ยอมให้ถูกจับเป็น"

อีก 3 วันต่อมา พวกทหารคอมมานโดก็กลับมารายงานตัวที่ผาขาว และในคืนวันนั้นเอง ทหารทั้ง 37 คนและกัมมังดัง ว่าง แต้ง ก็ถูกส่งตัวจากผาขาวไปยังจุดหมายที่ไม่เปิดเผย โดยเครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์

มันเป็นเช้าวันเสาร์ ที่เชลยพิการคนนั้นถูกเรียกตัวออกมาทำความสะอาดรอบ ๆ บริเวณคุก เขาหอบไม้กวาดทางมะพร้าวไว้ด้วยแขน

ขวาเนื่องจากแขนซ้ายของเขาขาดตรงหัวไหล่ นอกจากแขนซ้ายแล้ว ตาขวาก็บอดสนิท ใบหน้าซีกขวาของเขายุบเข้าไปจนดูน่าเกลียด เขาเดินกะโผลกกะเผลกลอดประตูคุกออกไป แล้วลงมือกวาดขยะและเศษใบไม้แห้งที่หล่นอยู่เกลื่อนกลาด

ในอาทิตย์หนึ่งๆ เขาจะถูกปล่อยให้ออกมาทำงานนอกคุก 2 วัน คือวันเสาร์และวันอาทิตย์ สาเหตุที่ถูกเลือกให้ออกมาทำงานข้างนอกก็เพราะความพิการของเขา ซึ่งทำให้หนีไปไหนไม่ได้ ตอนแรกๆ ก็มีผู้คุมติดตามมาดูแล แต่นานเข้าก็ได้รับความไว้วางใจให้ออกมาตามลำพัง

เขาจะกวาดใบไม้ไปกองสุมกันไว้ในวันเสาร์ ซึ่งตอนเย็นจะมีทหารเวียดนามมาเก็บใส่รถเข็นไปทิ้ง ส่วนวันอาทิตย์เขาจะดายหญ้าที่ขึ้นรอบๆ กำแพงด้านนอก บางอาทิตย์หากทำไม่เสร็จก็ต้องทำต่อในวันจันทร์ ส่วนวันอื่นเขาจะต้องรับผิดชอบเรื่องความสะอาดภายในคุก

มีเชลยศึกถูกคุมขังอยู่ทั้งหมด 20 คน เป็นนักบินอเมริกันเสีย 14 คน ที่เหลือเป็นม้ง พวกอเมริกันจะถูกขังเดี่ยว และจะมีโอกาสออกมานอกห้องขังเพื่ออาบน้ำได้อาทิตย์ละครั้ง เปลี่ยนกันออกมาวันละ 2 คน ตอนเช้าหนึ่งคน และตอนบ่ายอีกหนึ่งคน ผู้คุมเวียดนามไม่เคยปล่อยให้เชลยอเมริกันมีโอกาสอยู่นอกห้องขังพร้อมกันสองคนเด็ดขาด

พวกเชลยม้งหกคนต่างก็พิการหมด เป็นพวกที่ไม่สามารถวิ่งหรือเดินเร็วๆ ได้ พวกนี้มีหน้าที่บริการเชลยอเมริกัน และทำงานภายในคุกคนหนึ่งรับผิดชอบเทกระบอกขี้ กระบอกเยี่ยว สองคนทำครัวและแจกอาหาร คนหนึ่งซักเสื้อผ้า และอีกคนหนึ่งคอยผลัดเปลี่ยนหน้าที่หรือทำงานแทนหากมีใครเจ็บป่วย

เมื่อกวาดใบไม้ด้วยมือขวาข้างเดียวมาจนถึงด้านหลังคุก โดยอาศัยเอาด้ามไม้กวาดหนีบกับลำตัวแล้วเอี้ยวตัวไปด้วย มังพิการหยุดพัก วางไม้กวาดลงกับพื้นแล้วยกมือขึ้นปาดเหงื่อบนหน้าผาก ขณะเดียวกันตาซ้ายที่ยังดีอยู่ก็จ้องไปยังบ้านไม้หลังเล็กๆ ที่ตั้งอยู่อีกฝั่งหนึ่งของถนน เขาจะต้องเฝ้ามองสังเกตดูบ้านหลังนี้เป็นประจำเมื่อออกมาทำงานนอกคุก พอจะเดาได้ว่า บ้านหลังนี้ต้องเป็นบ้านรับรองแน่ๆ เพราะมีคนแปลกหน้าผลัดเปลี่ยนกันมาพักตลอดเวลา แต่ละคนอยู่ไม่นานเพราะเขาไม่เคยเห็นมีใครอยู่ถึง 2 อาทิตย์เลย

ความหวังสุดท้ายของมังพิการอยู่ที่บ้านหลังนี้แหละ เขาทำงานไปตาก็คอยจ้องบ้านรับรอง จนกระทั่งกวาดพื้นอ้อมไปอีกด้านหนึ่งของกำแพง เขาถอนหายใจอย่างผิดหวัง เมื่อโอกาสที่รอคอยยังมาไม่ถึง เขารอนายทหารผู้ซึ่งสวมหมวกมังสีดำเป็นประจำที่เคยเห็นมาพักอยู่ที่บ้านรับรองหลังนี้ครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อปีกว่ามาแล้ว

พอส่งไม้กวาดให้แก่ยามประตู เชลยพิการก็เดินโขยกเขยกกลับที่คุมขัง ก่อนจะเดินเข้าห้อง เชลยม้งอีกคนหนึ่งก็ถือจานข้าวมาส่งให้ พร้อมทั้งกล่าวว่า

"กินข้าวเสีย บี ลี"

จุดที่เครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์จำนวน 5 ลำ นำทหารคอมมานโดไปส่งก็คือ เมืองหมวก หมู่บ้านม้งซึ่งตั้งอยู่ห่างจากชายแดนลาว-เวียดนามไม่กี่กิโลเมตร พอลงจากเครื่องบิน กัมมังดัง ว่าง แต้ง ก็เรียก โหย่ง ยั่ว เฮ่อ และหัวหน้าทีมอีก 3 คน เข้าประชุมทันที

ในกระท่อมของหัวหน้าทหาร อา เด เซ (ทหารป้องกันหมู่บ้าน)

ซึ่งกัมมังดัง ว่าง แต้ง ขอยืมใช้ชั่วคราว เขากางแผนที่ออกวางกับพื้น

"ภารกิจที่พวกเจ้าจะต้องปฏิบัติก็คือ การบุกเมืองเซน ตามแผนที่พวกเจ้าเห็นแล้วว่าเมืองเซนตั้งอยู่ลึกเข้าไปในเวียดนามถึง 30 กิโลเมตร แต่ไม่เป็นไร ถ้าพวกแกวมันเข้าตีล่องแจ้งได้ เราก็ตีเมืองเซนได้ มีภารกิจสำคัญ 2 อย่าง สิ่งแรกคือการบุกคุกซึ่งตั้งอยู่ชานเมืองเซนเพื่อชิงเอาเชลยอเมริกากลับมา อย่างที่สองก็คือทำลายคลังอาวุธ และรถถังของกองพันยานเกราะที่ 8 ของเวียดนามเหนือ ที่ตั้งอยู่ใกล้ๆ เรือนจำ ให้เราแบ่งกำลังออกเป็น 3 ทีมๆ ละ 12 คน ทีมแรกโจมตีคุก ทีมที่สองระเบิดคลังแสงและทำลายรถถัง ส่วนทีมที่สามจะคอยคุ้มกัน และสนับสนุนให้สองทีมแรก...เดี๋ยวเราจะแบ่งทีมออก เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปฏิบัติงานแต่ตอนนี้หากมีคำถามให้ถามได้"

"ขากลับเราจะถอยตัวอย่างไรล่ะ กัมมังดัง"

หัวหน้าทีมเอ ถาม

"เมื่อไปถึงชายแดน ณ จุดพิกัดที่กำหนด พวกเจ้าจะต้องเตรียมสนามบินเฮลิค็อปเตอร์ไว้เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจที่เมืองเซนให้ถอนมาที่จุดนั้นและเราจะส่ง "จอลี่กรีน" ไปรับกลับ"

การศึกษารายละเอียด และซักซ้อมความเข้าใจดำเนินไปจนรุ่งสาง บรรดาหัวหน้าทีม และโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ถึงได้กลับไปพักผ่อน เพื่อออกเดินทางต่อไปในคืนนั้น และอีก 4 วันซึ่งเป็นวันเสาร์ จะต้องเข้าโจมตีเป้าหมายในเมืองเซน

บี ลี เดินโขยกเขยกออกมาจากห้องขัง เมื่อผู้คุมเวียดนามมา

เปิดประตูให้ในตอนเช้าของวันเสาร์ เขาเดินตรงไปยังถังน้ำซึ่งตั้งอยู่ข้างโรงครัว ตักน้ำล้างหน้าแล้วบ้วนปาก พอมือลูบถูกใบหน้าด้านขวาก็รู้สึกเจ็บขึ้นมานิดๆ ในระยะเวลา 2-3 เดือนที่ผ่านมา แผลที่ใบหน้าเริ่มเจ็บขึ้นมาอีก

มังพิการจำได้ดีถึงเหตุการณ์ที่ภูผาที เขาได้ยินเสียงปืนนัดแรกเมื่อเวลาตี 2 กว่าๆ รู้สึกตกใจเพราะมันดังมาจากด้านหน้าผา ด้านที่ไม่คิดว่าข้าศึกจะบุกขึ้นมา เมื่อถลันออกมาจากบังเกอร์ก็วิ่งย้อนขึ้นไปด้านหน้าผา แต่พอไปถึงครึ่งทางเท่านั้น เสียงระเบิดอย่างรุนแรงก็ดังขึ้นตรงกำแพงห้องที่ทำงานของอเมริกัน แรงระเบิดทำให้เขาลอยจากพื้น หงายหลังกลิ้งลงไปตามทางลาด พอผงกหัวขึ้นได้ก็เห็นบังเกอร์ บก. ถูกจรวดอาร์พี จี เข้าอย่างจังสองนัดซ้อน เปลวเพลิงลุกพรึบขึ้นหลายด้าน ขณะที่เสียงโห่ของข้าศึกดังขึ้น ติดตามด้วยเสียงปืนยาวของทั้งสองฝ่าย

เขากลิ้งตัวเข้าหาบังเกอร์ที่ใกล้ที่สุด พร้อมทั้งตะโกน

"กดระเบิด...กดระเบิด"

เสียงระเบิด "เคลย์โม" ของฝ่ายเขาดังขึ้น จากแสงวาบของระเบิดทำให้เห็นข้าศึกหลายคนกระเด็นไปคนละทิศ เสียงโห่ของข้าศึกดังขึ้นอีกขณะที่พวกมันโถมกำลังเข้ามาระลอกที่ 2

พอพวกมันเข้ามาถึงบริเวณลวดหนาม เขาสั่งให้กดระเบิดอีก ทหารเวียดนามเหนือที่ดาหน้าเข้ามาชะงักชั่วครู่เมื่อเจอระเบิด พวกมันค่อยคลานแฝงความมืดถอยออกไป

บี ลี รู้สึกใจชื้นขึ้นมาบ้างที่สามารถยับยั้งการบุกอย่างรุนแรงของข้าศึกได้ถึง 2 ครั้ง เขาคิดว่าถ้าลักษณะนี้แล้วคงจะต้านพวกเวียดนามได้ทั้งคืน

เสียงโห่ร้องดังขึ้นอีก เมื่อข้าศึกเริ่มบุกครั้งที่ 3

พอเสียงโห่ดังใกล้เข้ามา เขาก็สั่งให้กดระเบิดอีก แต่คราวนี้ไม่มีแต่เสียงระเบิดของพกเขาเท่านั้น ยังมีเสียงอาร์ พี จี ระเบิดขึ้นด้านหลังของบังเกอร์ของเขาด้วย

บี ลี เริ่มพะว้าพะวัง เพราะกระสุนอาร์ พี จี นั้นยิงมาจากด้านหน้าผาซึ่งกำลังป้องกันเพียงไม่กี่คน ข้าศึกมันบุกขึ้นมาด้านนั้นจริงๆ และสามารถนำอาวุธหนักขึ้นมาได้ด้วย

ก่อนที่ บี ลี จะทันสั่งการ บี-40 นัดหนึ่งก็เจาะทะลุเข้ามาในบังเกอร์ที่เขาหลบอยู่ เสียงระเบิดเงียบลงพร้อมๆ กับสติสัมปชัญญะของเขาหมดไป

"บี ลี" มีเสียงเรียกมาจากโรงครัว "กินข้าวไหม จะได้มีแรงทำงาน"

หากเป็นวันอื่นแล้ว บี ลี คงจะกิน แต่วันนี้เป็นวันเสาร์ วันที่เขาจะมีโอกาสออกไปนอกคุกเพื่อดูว่าคนที่เขาเฝ้าคอยนั้นจะมาพักที่บ้านรับรองหรือไม่

บี ลี สั่นหัวเป็นการปฏิเสธ เขาพูดน้อยมากจนเพื่อนเชลยคิดว่าเขาเป็นใบ้

"ไม่เป็นไร จะเก็บไว้ให้กินทีหลัง" พ่อครัวกล่าวด้วยความหวังดี

เมื่อออกจากประตูคุก บี ลี รีบลงมือกวาดอย่างขะมักเขม้น เพื่อจะได้ไปถึงด้านหลังที่สามารถมองเห็นบ้านรับรองเร็วๆ

สำหรับด้านหลังคุก เชลยมักกวาดช้าลงอย่างผิดปกติ ดวงตาข้างซ้ายที่เหลืออยู่ข้างเดียวมิได้มองพื้นที่กวาด แต่กลับจ้องไปที่บ้านรับรอง

ใจของเขาเต้นแรงขึ้นเมื่อเห็นประตูและหน้าต่างบ้านรับรองเปิดอยู่

แสดงว่าต้องมีคนมาพักแน่ บี ลี ภาวนาขอให้เป็นทหารม้งที่สวมหมวกสีดำเถอะ

ในที่สุดสิ่งที่เขาปรารถนาก็ปรากฏแก่สายตา ถึงแม้จะมีตาอยู่ข้างเดียวเขาก็เห็นอย่างชัดเจน ชายในชุดทหารสองคนก้าวออกมาจากประตูเดินลงบันไดมาสู่ถนนซึ่งอยู่จากจุดที่เขายืนอยู่เพียง 10 เมตร

บี ลี ก้มมองไม้กวาดในมือแล้วถอนหายใจเบาๆ ทรุดลงนั่งพิงกำแพงเพราะรู้สึกว่าเข่าเกิดสั่นขึ้นมาอย่างผิดปกติ

ตาจ้องจับอยู่ที่คนเดินนำหน้าเพราะสวมหมวกม้งสีดำ แต่ชายที่เดินตามหลังก็สวมหมวกสีดำเช่นกัน ทว่ามิใช่หมวกม้ง เป็นหมวกแก็ปสีดำธรรมดา

ม้งตาเดียวรู้สึกเสียวสันหลังวาบขึ้นมาทันทีเมื่อทหารทั้งสองคนเดินเข้ามาในระยะใกล้ หมวกแก็ปสีดำที่ทหารปะเทดลาวสวมอยู่นั้นเป็นหมวกของเขาเองที่ เน่ง ลี ตู ซื้อมาฝาก

น้ำตาไหลออกมาโดยไม่รู้ตัว เมื่อทั้งคู่เดินผ่านเขาไป แขนข้างขวาสั่นริกๆ ขณะที่ยกขึ้นปาดแก้ม

เชลยผู้มีหน้าที่ส่งอาหารรู้สึกแปลกใจ เมื่อเพื่อนม้งชื่อ บี ลี ไม่ยอมกินข้าวในตอนเย็นวันนั้น

ทุกอย่างเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หน่วยคอมมานโดม้งเข้าประจำที่ในบริเวณชานเมืองเซนในตอนเย็นวันเสาร์ ทุกคนอยู่ในชุดทหารปะเทดลาว ส่วนอาวุธนั้นก็เป็นปืน อาร์ก้า และ เซ กาเซ ที่ยึดมาได้จากพวกข้าศึก

พอถึงเวลาเที่ยงคืน ทั้งสามทีมก็แยกย้ายกันออกปฏิบัติงาน ทีม

แรกนำโดย โหย่ง ยั่ว เฮ่อ มุ่งตรงไปยังคุกเมืองเซน อีกทีมหนึ่งแยกไปยังคลังสรรพาวุธของเวียดนาม

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เดินอาดๆ ไปเคาะประตูคุก "ก๊อกๆ" เมื่อรออยู่เพียงอึดใจเดียวช่องเล็กๆ ในระดับใบหน้าที่บานประตูก็เปิดออก หัวหน้าหน่วยคอมมานโดม้งยกปืนพกเก็บเสียงขึ้นจ่อตรงใบหน้าที่ปรากฏอยู่ในช่องเล็กๆ นั้น แล้วลั่นไกพร้อมกับมีเสียงเบาๆ ดัง "ซุ"

พร้อมๆ กันกับที่ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ยิงผู้คุมที่เฝ้าประตูนั้น เสียงระเบิดกึกก้องก็ดังมาจากทางทิศตะวันตกของเมืองเซน ซึ่งเป็นที่ตั้งของค่ายกองพันยานเกราะเวียดนามเหนือที่ 8 เสียงระเบิดดังติดต่อกันไปไม่หยุด ฉางเก็บวัตถุระเบิดและกระสุนกำลังถูกทำลาย แสงสว่างจากเปลวเพลงแดงฉานไปทั่วเมือง ควันรูปดอกเห็ดพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้าเป็นก้อนใหญ่

ทหารคอมมานโดม้งสองคนรีบวิ่งจากที่ซ่อนมายังประตูคุก แล้วรีบวางระเบิดอย่างรวดเร็วตามที่ได้ฝึกมา และในเวลาไม่ถึง 30 วินาที ประตูไม้บานใหญ่ก็ล้มครืนลงด้วยแรงระเบิด

ลูกทีมทั้งหมดวิ่งตามโหย่ง ยั่ว เฮ่อ เข้าไปในบริเวณคุก ยามทั้งหมดถูกลากตัวลงมาจากที่พัก ให้ยืนรวมกลุ่มกันอยู่โดยมีทหารม้ง 3 คนควบคุม

เมื่อพบกุญแจ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ รีบเปิดประตูห้องขังทั้งหมด ทหารม้งอีกคนหนึ่งซึ่งวิ่งตามหลัง ผบ.หน่วยไปติดๆ ตะโกนบอกเชลยอเมริกันเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาม้ง ตามที่ได้ฝึกมา เพียงประโยคเดียวว่า

"ตามข้าพเจ้ามา...พวกเรามาช่วยท่าน"

บังเอิญเหลือเกินที่ประตูห้องขังแรกที่ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เปิดเป็นห้องของ บี ลี เชลยม้งพิการโขยกเขยกออกมาจากห้อง เมื่อเห็นแสงไฟแดงฉาน

จับท้องฟ้าก็พอจะเข้าใจว่าต้องเกิดเหตุฉุกเฉินแน่ๆ เพราะพวกทหารม้งได้บุกมาช่วยพวกเขา

โดยไม่รอช้า เขารีบฉวยโอกาสที่รอมานาน เดินอย่างรวดเร็วไปยังประตูคุก เขารู้ดีว่ามีดที่เขาใช้ดายหญ้าทุกวันอาทิตย์วางอยู่ตรงไหน พวกยามที่เข้าเวรตรวจจุดประตูจะทิ้งมันพิงไว้กับขอบประตูอย่างเลินเล่อทุกครั้งที่เขาส่งคืน

ขณะที่ทุกคนยังชุลมุนกันอยู่ บี ลี คว้ามีดดายหญ้าเกือบสองฟุต วิ่งครึ่งเดินครึ่งออกประตูไป จุดหมายของเขาอยู่ที่บ้านรับรองซึ่งอยู่ห่างไปไม่กี่สิบเมตร

พอไปถึง เขารีบก้าวขึ้นบันไดไปอย่างเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ กระชับมีดดายหญ้าที่หนักอึ้งอยู่ในมือแน่น

ภาพที่เห็นเมื่อผลักประตูเข้าไปก็คือ ทหารในเครื่องแบบปะเทดลาวกำลังหยิบหมวกม้งสีดำขึ้นมาสวม บี ลี เงื้อมีดฟันลงไปตรงต้นคอสุดแรง เลือดพุ่งกระฉูดออกมาจากรอยแผล เหยื่อของเขาล้มลงไปปะทะฝาเสียงดังโครม

ลูกชายของด่าง ลี ทิ้งมีด ก้มลงหยิบหมวกม้งสีดำขึ้นมาจากพื้นห้อง แล้วหันหลังเดินกลับไปยังประตู แต่ยังไม่ทันออกนอกห้อง เสียงปืนก็ดังขึ้นนัดหนึ่ง ลูกของมันเจาะเข้ากลางหลัง ทำให้เขาหัวคำมะตกบันไดบ้าน

บี ลี พยายามกัดฟันประคองตัวยืนขึ้น แล้วออกเดินตรงไปยังประตูคุก ในมือถือหมวกม้งสีดำไว้แน่น เขาไปถึงประตูพร้อมๆ กับที่พวกคอมมานโดม้งและเชลยที่ถูกปลดปล่อยกำลังถอยออกมาพอดี

เชลยม้งคนหนึ่งจำเขาได้รีบวิ่งมาหาแล้วละล่ำละลักว่า

"บี ลี เจ้าไปไหนมา...ไปกันเถอะ พวกเรามาช่วยแล้ว"

ชื่อ บี ลี ทำให้ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ รีบแหวกกลุ่มเชลยเข้ามา เขาเห็นชายพิการกำลังทรุดตัวลงนั่งคุกเข่า

"ไป...ทุกคนออกเดินทาง" หัวหน้าหน่วยคอมมานโดออกคำสั่งแล้วหันมาดูชายที่คุกเข่าอยู่กับพื้น

"บี ลี...แค็ปปิตัน บี ลี พี่อ้ายของ เน่ง ลี ตู จริง ๆ หรือ"

บี ลี พยักหน้าช้า ๆ แล้วค่อย ๆ ยกมือขึ้นส่งหมวกม้งสีดำให้กับโหย่ง ยั่ว เฮ่อ กล่าวว่า "ฝากไปให้ ลี ตู ด้วย" ก่อนที่จะล้มลงนอนแน่นิ่ง

ตู ว่าง กลับมาถึงบ้านที่หนองแฮดเกือบ 8 โมงกลางคืน หลังจากหยุดยืนอยู่หน้าประตูกระท่อมอย่างเงียบ ๆ ชั่วครู่ก็เอ่ยปากเรียกเบา ๆ

"ไก่ ว่าง ๆ...เปิดประตูหน่อย นี่ ตู ว่าง นะ"

เสียงแคร่ดังเอี๊ยด อ๊าด และมีแสงตะเกียงในกระท่อมสว่างขึ้น ก่อนที่ประตูจะเปิดออก

"ทำไมเจ้ามาถึงดึกนักล่ะ" น้องสาวเอ่ยปากถาม

"พี่มาถึงหนองแฮดแต่ตอนเย็นแล้ว แต่แวะไปคุยกับรองนายกองพันที่ค่ายนานหน่อย" ตู ว่าง กล่าวพลางถอดหมวกแก็ปสีดำแขวนไว้ข้างฝา

"พ่อล่ะ...ไม่กลับมาด้วยเหรอ" ไก่ ว่าง ถามด้วยความสงสัยเมื่อไม่เห็นพ่อ

พี่ชายไม่ตอบ แต่เดินไปนั่งบนแคร่นอน ที่ตั้งอยู่ติดฝาด้านตรงข้ามกับของน้องสาว

“พ่อไปไหน...ยังอยู่ที่เมืองเชนหรือ” ลูกสาวนายกองพันปัก ใจถามขึ้นอีก

ตู ว่าง ก้มหน้า แล้วผงกหัว 2-3 ครั้งโดยไม่พูดอะไร

“แล้วเมื่อไหร่พ่อจะกลับมา” ผู้เป็นน้องสาวถาม พร้อมกับเดินไปนั่งลงที่แคร่นอนของตนเอง

“พ่อของเรา จะไม่กลับมาแล้ว”

ใบหน้าของไก่ ว่าง แสดงอาการตกใจเมื่อได้ยินคำตอบ

“ทำไมล่ะ ทำไมพ่อถึงจะไม่กลับมา”

“พ่อของเราตายเสียแล้ว เมื่อคืนวันเสาร์นี้เอง”

ภายในกระท่อมมืดลงเมื่อไม่มีแสงตะเกียง เสียงสะอื้นของไก่ ว่าง ยังได้ยินอยู่เป็นระยะๆ ทั้งๆ ที่ไก่ขันแล้ว 2-3 ครั้ง ตู ว่าง เองก็นอนไม่หลับ เขารู้สึกเสียใจเหลือเกินที่ไม่มีโอกาสได้ช่วยพ่อ หากเขาไม่ไปนอนค้างกับเพื่อนทหารเวียดนามในคืนนั้นก็ยังอาจช่วยชีวิตพ่อได้

ด้วยความรู้สึกว่าเขาจะต้องเป็นผู้นำของครอบครัว จะต้องให้ความคุ้มครองและความอบอุ่นแก่น้องสาว ตู ว่าง ลุกจากที่นอน เดินไปนั่งบนแคร่ของไก่ ว่าง

ไก่ ว่าง พลิกตัวแต่ยังไม่หยุดสะอื้น พี่ชายเอื้อมมือไปกุมไกล่น้องสาว ขณะเดียวกันมือของน้องก็ยกมากุมมือพี่ไว้อีกที

ตู ว่าง นึกถึงภาพของน้องสาวในวันที่เสื้อผ้าหลุดลุ่ย เพราะวางแผนจัดการนายบ้าน เย่อ เฮ่อ เขาจำขาขาวที่อวบอั๋น และทรวงอกที่เต่งตึง

ซึ่งหลุดออกมานอกเสื้อได้อย่างดี

"อย่าร้อง....อย่าร้องไห้เลย...ข้อยอยู่นี่" พี่ชายพึมพำเบา ๆ พร้อมกับเอนตัวลงนอนเคียงข้างน้องสาว แล้วโอบกอดอย่างทะนุถนอม

24/VII
ห้ามจำหน่าย

บทที่ 14

ผาขาว

"ข้อย ช่วยอะไรพี่ชายเจ้าไม่ได้เลย พอเอาหมวกสีดำยื่นให้ข้อยแล้วแกก็ตาย" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ บอกเพื่อนรักหลังจากที่กลับมาถึงผาขาว

"ขอบใจหลาย" เน่ง ลี ตู ตอบสั้นๆ

"หมวกม้งนี่มันเป็นของใครนะ... บี ลี ไปเอามาได้อย่างไร เจ้ารู้ไหม"

"มันเป็นหมวกของ ปัก ใจ ว่าง คนที่ฆ่าพ่อของข้อย เมื่อตอนเชียงขวางแตก บี ลี กับข้อยเคยพนันกันว่าใครจะสามารถฆ่าไอ้หมาปัก ใจ เพื่อล้างแค้นแทนพ่อได้" เน่ง ลี ตู ถอนหายใจก่อนพูดต่อ "เป็นอันว่า บี ลี ชนะ...แต่คงจะทรมานมากเหลือเกินสำหรับแก ที่ต้องรอคอยโอกาสหลายปี ทั้งๆ ที่ตัวเองก็พิการ"

"ข้อยว่าถ้าหากในเผ่าม้งของเรามีคนแบบ บี ลี สักครึ่งหนึ่ง เชื่อได้เลยว่าจะไม่มีชาติใดมาข่มเหงเราได้"

"แต่คนอย่าง บี ลี ก็มักจะตายก่อนคนอื่น"

"เออนี่...ลี ตู...เจ้าเห็นเชลยที่ข้อยจับมาจากเมืองหมวกแล้วหรือยัง ไม่ลองซักถามดูว่ามันไปป้วนเปี้ยนทำอะไรอยู่แถวชายแดนเวียดนาม"

"ยังเลย...หัวหน้าศูนย์ฯ กำลังให้ ญานัง เปาวือ ซักถามอยู่ แต่รู้สึกว่ามันไม่ยอมพูดอะไร เจ้าจับมันมาได้อย่างไรล่ะ"

"คือ มันแบบนี้ พอพวกข้อยถอนตัวออกมาจากเมืองเซน มายังจุดนัดหมายที่เฮลิค็อปเตอร์จะไปรับนั้น เครื่องบินยังไปไม่ถึง และขณะที่กำลังซ่อนตัวรออยู่รอบๆ ลานกว้างที่เตรียมไว้ก็มีทหารแกวแดงหมู่หนึ่งเดินถลำเข้ามา พอพวกมันเห็นเป็นลานโล่งกว้างซึ่งเพิ่งจะถางเสร็จใหม่ก็เอะใจ ส่งเสียงโบ้ๆ เบ้ๆ คล้ายๆ จะให้พลวิทยุรายงานไปยังหน่วยเหนือ...พวกเราเลยจำเป็นต้องเปิดฉากยิง...ทหารแกวตายหมดทั้ง 12 คน...มีเหลือแต่ไอ้เชลยคนที่เราจับมาด้วยนี่แหละ มันนอนหมอบกับพื้นจนเราหยุดยิง ถึงยกมือยอมแพ้"

"ถามจริงๆ เถอะ โหย่ง ยั่ว...เจ้าจับมันมาด้วยทำไม"

"ข้อยก็ไม่รู้เหมือนกัน...พอยิงเสร็จเครื่องบินก็มารับทันที ขณะที่ชุลมุนกันอยู่ ข้อยก็เลยบอกให้มันขึ้นเครื่องมาด้วย เห็นว่ามันไม่แต่งเครื่องแบบทหาร และไม่มีอาวุธ คงจะไม่อันตราย อีกอย่างหนึ่ง ข้อยคิดว่ามันอาจเป็นคนสำคัญก็ได้ เพราะมีทหารคอยคุ้มกันถึง 12 คนแน่ะ"

"อาจเป็นไปได้" เน่ง ลี ตู เห็นด้วย "ข้อยจะลองติดตามเรื่องดู มันอาจมีข่าวสำคัญก็ได้ แล้วงานพิเศษที่เจ้าไปทำมานั้นผลเป็นอย่างไรบ้าง ตอนนี้คงไม่ถือว่าเป็นความลับแล้วซิ"

"โอ๊ย...ไม่ลับแล้ว เราอยากจะประกาศให้รู้กันทั่วโลกเลยด้วยซ้ำไปว่าไอ้ทหารม้ง 37 คนน่ะ สามารถบุกถึงเมืองเซนได้เหมือนกัน เราทำงาน

ได้ผลดีจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นครั้งแรก เราชิงตัวเชลยอเมริกาและม้งทุกคนออกมาจากคุกเมืองเซนได้โดยปลอดภัย ขณะเดียวกันก็สามารถวางระเบิดคลังสรรพวุธพวกแกวแดง ระเบิดกระสุนมันทิ้งเสียประมาณ 50 ตัน ทำลายรถถังได้ 5 คัน ทั้งยังจับเชลยได้อีกหนึ่งคน รวมแล้วไม่ใช่ย่อยนะ"

"พวกเราล่ะ ตายบ้างหรือเปล่า"

"ตายไป 5 บาดเจ็บ 3 แต่อาการไม่หนักเท่าไหร่ หมอว่าจะรอดทุกคน"

"ยอดจริง ๆ" เน่ง ลี ตู ชม

"คราวนี้คงไม่พ้นได้เป็นแค็ปปิตัน...ข้อยจะเอาเมียเสียที...เมื่อไหร่เจ้าจะเอาเมียล่ะ" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ถาม

"สงสัยจะอีกนาน ข้อยไม่มีเวลาไปเล่นผู้สาวเลย กลางวันก็ต้องซักถามเชลย กลางคืนเขียนรายงาน เป็นอยู่อย่างนี้แหละทุกวัน ๆ เดี๋ยวข้อยก็จะต้องไปทำงานอีกแล้ว สั่งให้ทหารมันนำเชลยมานั่งรอข้อยอยู่ในห้องซักถามตั้งนานแล้ว"

"ไปเลย ตามสบาย ข้อยได้ลาพัก 15 วัน คงจะไม่เจอกันอีกนาน เอาไว้คุยกันใหม่นะ"

งานของ เน่ง ลี ตู เป็นงานซ้ำ ๆ ซาก ๆ ดูเหมือนจะน่าเบื่อหน่าย แต่ ร.ท. หนุ่มม้งผู้ซึ่งได้เรียนวิชานี้มาโดยเฉพาะเมื่ออยู่โรงเรียนนายร้อย กลับชอบเป็นชีวิตจิตใจ เขาทุ่มเทเวลาทั้งหมดของเขาให้กับงาน ซึ่งผลก็ปรากฏออกมาอย่างเด่นชัดว่าการข่าวของกองทัพม้งดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอันมาก

เน่ง ลี ตู ชอบงานที่ยาก ๆ งานที่เจ้าหน้าที่ซักถามคนอื่น ๆ ยอม

แพ้ เพราะไม่รู้จะทำอย่างไรเมื่อเจอเชลยที่ดื้อรั้น หรือเชลยที่ฉลาดหลักแหลมเป็นพิเศษ เขารักที่จะวางแผนโดยหลักจิตวิทยา เพื่อต้อนเชลยพวกนี้ให้อยู่หมัด จนยอมคายข่าวสารที่สำคัญซึ่งได้พยายามปกปิดไว้ออกมา

สำหรับวันนี้ เน่ง ลี ตู ได้ตั้งใจว่าจะซักถามเชลยปะเทดลาวที่ยังค้างอยู่ให้เสร็จ เพื่อจะได้เริ่มงานใหม่ต่อ แต่พอเดินผ่านหน้าห้องทำงานของหัวหน้าศูนย์ฯ ก็ถูกเรียกตัว ท่านหัวหน้ายกนิ้วชี้ขึ้นแตะริมฝีปากเป็นเครื่องหมายให้เงียบเสียง เมื่อ เน่ง ลี ตู เดินเข้าไปในห้อง กัมมังดัง ชาย ท้อลุกขึ้นจากเก้าอี้ ดึงแขนให้ไปยืนตรงช่องกระจกข้างฝาซึ่งมองเห็นได้ด้านเดียว

ภาพที่เห็นอยู่ในห้องติดกันก็คือ ผู้ชายวัย 30 สวมเสื้อสีน้ำเงินกางเกงยีนส์สีเดียวกัน นั่งอยู่บนตั่งกลางห้อง แขนทั้งสองถูกรวบไว้ด้านหลังด้วยกุญแจมือ ผมย้อยปรกหน้าเป็นกระเชิง สีหน้าแสดงอาการอ่อนเพลียอย่างเห็นได้ชัด หนวดและเคราเริ่มขึ้นเป็นสีเขียว สายตาจ้องอยู่หน้าโต๊ะทำงานซึ่งมีนาทหารม้งนั่งอยู่

"ดีละ..." เสียงของ ญานัง เปา วือ ดังมาจากลำโพงเล็กๆ ที่ถ่ายทอดเสียงออกมาจากห้องซักถาม "เรื่องราวของเจ้าก็คือ...เจ้าเป็นคนไทยเกิดที่หนองคาย เข้ามาค้าขายอยู่ปากซัน...จะไปซื้อไม้ในป่าเลยถูกพวกปะเทดลาวจับ...เจ้าถูกจับไป 1 เดือนเต็มๆ ไม่รู้ว่าถูกพาตัวไปที่ไหนบ้าง... จนกระทั่งวันหนึ่งขณะเดินอยู่ในป่า มีการยิงกัน...และเจ้าก็ถูกจับมาที่นี่... เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เจ้าเล่าให้ข้อยฟังเมื่อวานนี้...ถูกต้องไหม..."

เชลยพยักหน้าช้าๆ ยอมรับว่าถูกต้อง

"ไอ้หมาสี่แม่มึง" ญานัง เปา วือ ทุบโต๊ะปัง ทะลึ่งลุกขึ้นยืน เอา

มือชี้หน้าเชลย “มึงคิดว่ามึงจะหลอกกูได้ง่ายๆ เหรอ...ไอ้ไพโรจน์” แล้วผู้ซักถามกล่าวต่อด้วยความโกรธ “ตอนที่พวกของกูจับมึงได้น่ะ มึงไม่ได้ถูกควบคุมตัวอย่างที่มึงเล่า พวกของกูบอกว่า มึงเดินคุยกันมากับพวกทหารอย่างสนิทสนม...และมึงรู้ไหม...ไอ้หน้าโง่...ทหารที่มากับมึงน่ะเป็นทหารแกวทั้งหมด...งั้นก็แสดงว่ามึงก็พูดภาษาแกวได้”

เปา วือ ทรุดตัวลงนั่งตามเดิม แล้วกล่าวด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยนขึ้น

“เอาละ...คุณไพโรจน์...ไหนลองเล่าเรื่องจริงให้ข้อยฟังหน่อยซิ...เรื่องโกหกแบบเมื่อวานนี้ไม่เอานะ ข้อยไม่อยากฟังแล้ว”

เชลยยังนั่งก้มหน้านิ่ง

“ว่าไง...จะเล่าไม่เล่า...หากเดี๋ยวนี้ยังไม่อยากเล่าก็ไม่เป็นไร...ข้อยมีเวลาพอ” พูดจบ เปา วือ ก็หัวเราะเบาๆ “แต่เวลาของเจ้ามีไหมคุณไพโรจน์...เฮ้ย...ทหารเอาตัวไอ้นี่กลับห้องขัง”

นายทหารม้งทั้ง 3 คน นั่งรอบโต๊ะในห้องของหัวหน้าศูนย์ฯ ใบหน้าทุกคนเครียดเสมือนมีสิ่งหนักใจ ทั้งๆ ที่เป็นเวลาเกือบเที่ยงคืน ต่างก็ยังไม่มีเวลากลับไปพักผ่อน

กัมมังดัง ชาย ท้อ กล่าวทำลายความเงียบขึ้นว่า

“ไอ้คนไทยคนนี้ หลังจากวันที่ เปา วือ จับโกหกมันได้ มันไม่ยอมพูดอะไรอีก ปิดปากเงียบ... ไม่ว่าเราจะซ้อม... จะให้มันอดข้าว กระทั่งใช้เครื่องโทรศัพท์จี้ มันไม่ยอมพูดท่าเดียว ไอ้ห่านี่ใจแข็งมาก... ข้อยคิดว่าเหลืออยู่วิธีเดียวเอามันไปยิงทิ้งเสียตอนพรุ่งนี้เช้า...พวกเจ้าเห็นด้วยไหม”

ทั้ง เปา วือ และ เน่ง ลี ตู พยักหน้า

“ไปนอนกันได้แล้ว” หัวหน้าศูนย์ฯ สั่ง

ยังไม่ทันสว่างดีก็มีเสียงเปิดประตูอาคารคุก ไพโรจน์ลุกขึ้นจากเตียงนอนไปยืนเกาะลูกกรงประตู รู้สึกแปลกใจ เพราะไม่เคยมีการเปิดประตูห้องขังแต่เช้ามืดเช่นวันนี้

จากแสงสลัวๆ ที่ส่องเข้ามาเมื่อบานประตูเหล็กเปิดออก เชลยไทยมองเห็นทหาร 3 คน เดินเข้ามาในห้องโถง เมื่อ 2 คนไปยืนประจำที่ในลักษณะเตรียมพร้อมแล้ว คนที่ 3 ก็เดินตรงมายังห้องขังของเขา

"หันหลังแล้วเอามือไขว้กัน" ผู้คุมสั่ง

ไพโรจน์ปฏิบัติตาม เมื่อสวมกุญแจมือเชลยแล้ว ผู้คุมก็ไขกุญแจห้องขังนำเอาตัวออกไป

ที่ห้องทำงานของหัวหน้าศูนย์ฯ ไพโรจน์ได้รับทราบคำสั่งซึ่งอ่านโดย ร.ท.เปาวือ

ไพโรจน์ไม่ได้ยินเนื้อความทั้งหมด เพราะตกใจเมื่อได้ยินประโยคสำคัญว่า

"จึงตัดสินให้ประหารชีวิตเชลย..."

เชลยคนไทยเข่าอ่อน เมื่อรู้ชะตาชีวิตของตนเอง ทรุดตัวลงนั่งกับพื้นห้อง แต่ก็มีเสียงคำสั่งของ เปา วือ ตามมา

"เอาตัวมันไปที่หลุม"

ผู้คุม 2 คน กราดมาหิ้วปีก ลากไพโรจน์ออกไป

ที่หน้าหลุมซึ่งจะเป็นหลุมฝังศพของเขา ไพโรจน์ถูกกดให้คุกเข่าลงหันหน้าเข้าหาหลุม

"เอาละ...ไพโรจน์...โอกาสนี้เป็นโอกาสที่เจ้าจะรอดชีวิตได้...หากเจ้าจะพูดความจริง"

ไพโรจน์ ก้มหน้านิ่ง

"ถ้าต้องการอย่างนั้นก็ตามใจ" น้ำเสียงที่ชาเย็นของ เปา วือ ดังก้องไปในความเงียบ

ไพโรจน์ได้ยินเสียงคนเดินมาหยุดยืนอยู่ใกล้ๆ ทางด้านหลัง ได้ยินเสียงคล้ายๆ คนดึงปืนพกออกมาจากซอง

เขาเย็นวาบไปทั่วตัว เมื่อมีวัตถุแข็งกระแทกเข้าตรงท้ายทอย แล้วได้ยินเสียงดัง "กริ๊ก"

"ไพโรจน์...ข้อยจะนับหนึ่งถึงสาม...ถ้าเจ้าตัดสินใจจะพูดความจริงก็ให้บอกข้อย แต่ถ้าข้อยนับถึงสามแล้ว เจ้าไม่พูดข้อยจะลั่นไก...เตรียมตัวได้แล้ว...หนึ่ง...สอง...ส..."

"เดี๋ยวๆ อย่ายิงๆ ข้อยจะบอกความจริง" เชลยรีบวิงวอน

"เอ้า...ถ้าอย่างนั้นว่าไปเลย"

ไพโรจน์กัดฟันแน่น กำลังจะอ้าปากพูด แต่ก็มีความคิดแวบหนึ่งแล่นเข้ามาในสมอง ถ้าเขาบอกความจริงแก่พวกนี้แผนการต่างๆ จะต้องล้มเหลว...และเขาก็คงจะต้องถูกประหารชีวิตอยู่ดี

"เอ้า ว่ายังไง ไหนว่าจะเล่าความจริงอย่างไงล่ะ"

เงียบ ไพโรจน์ไม่ตอบ

"ดีละ ถ้าอย่างนั้นเตรียมตัวตาย...หนึ่ง...สอง..."

"ปัง" เสียงปืนดังก้องสะท้อนกลับไปกลับมาในหุบเขาบ้านผาขาวในตอนเช้ามืด

ความรู้สึกของไพโรจน์ดับวูบลง

เมื่อลืมตาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เขามองไม่เห็นอะไรเลย มันมืดสนิท

เขาคิดว่าเวลาตายแล้วมันเป็นอย่างนี้เองนะ มืดหมด... แต่เอ๊ะ...เขายังสามารถได้ยินเสียงอยู่นี่ หูของเขายังใช้การได้... นั่นมันเสียงเครื่องบินเฮลิค็อปเตอร์นี่นา...มันบินใกล้เข้ามาแล้ว เขารู้สึกตัวเบาไม่กล้าลุกขึ้นจากท่านอน เพราะไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น

เสียงเครื่องบินดังชัดขึ้นเหมือนจะมาลงจอดอยู่ใกล้ๆ อีกสักครู่ก็บินกลับไป

ไพโรจน์ค่อยๆ ยกแขนที่วางราบอยู่ข้างกายขึ้นมา ปรากฏว่าเขายังเคลื่อนไหวได้ ลองหยิกขาตัวเอง เอ...เจ็บอยู่เหมือนเดิม เขายังไม่ตาย... คิดได้ก็ผุดลุกขึ้นนั่งคลำไปรอบๆ ตัว ก็รู้ว่าขณะนี้ตนเองกลับมาอยู่ในห้องขังอีกครั้งหนึ่ง ไพโรจน์ถอนหายใจโล่งอกขณะที่เอนตัวลงนอนลงไปใหม่

เชลยไทยที่ชะตายังไม่ขาดสะดุ้งตื่นอีกครั้ง เมื่อประตูอาคารเปิดออกด้วยเสียงดัง เขารีบลุกไปยืนเกาะประตูลูกกรงเหล็ก ดูว่ามีอะไรเกิดขึ้น

ผู้คุมสองคน ลากชายคนหนึ่งถูลู่ถูกังมาปล่อยลงบนพื้นในห้องโถง เสื้อผ้าและร่างกายของเชลยใหม่โชกไปด้วยเลือดสดๆ เขานอนคว่ำหน้าไม่กระดุกกระดิก

"ไอ้นี่ปากแข็งจริงๆ...เอามันยัดเข้าห้องขัง" หัวหน้าสั่งขณะที่เปิดประตูห้องซึ่งอยู่ติดกันกับห้องของไพโรจน์

ลูกน้องทั้งสองรีบปฏิบัติตาม ลากชายผู้โชคร้ายโยนโครมเข้าไปในห้องแล้วปิดประตู ทิ้งรอยเลือดเป็นทางยาวไปกับพื้นห้อง

เมื่อผู้คุมออกไปหมดแล้ว ไพโรจน์เดินวนไปวนมาภายในห้องขังของตัวเอง บางครั้งเอาใบหน้าไปแนบกับลูกกรงประตู ชะเง้อดูห้องของเพื่อนใหม่ แต่ก็ไม่สามารถจะมองเห็นอะไรเพราะห้องอยู่ติดกัน บางครั้ง

เขากลับไปนั่งบนเตียงพยายามเงี่ยหูฟังเสียงจากห้องข้าง ๆ แต่ก็ยังเงียบอยู่ ไพโรจน์รู้สึกตื่นเต้นขึ้นมา เพราะเป็นครั้งแรกที่เขาจะมีเพื่อนเชลย ใจอยากจะให้ผู้มาใหม่ฟื้นเร็ว ๆ จะได้ไต่ถามเรื่องราวดูว่าเป็นอย่างไงมาอย่างไง

ไพโรจน์ต้องรอถึง 2 วัน กว่าจะได้ยินเสียงกุก ๆ กัก ๆ ดังมาจากห้องข้างเคียง เขารีบเดินไปตรงมุมห้องแล้วถามขึ้น

"เป็นอย่างไงบ้างเพื่อน"

ไม่มีเสียงตอบ

"ว่าไง...ค่อยยังชั่วแล้วหรือยัง...เจ้าโดนหนักน่าดูเหมือนกันนะ"

ไม่มีเสียงตอบตามเดิม ไพโรจน์เลิกถาม

พอวันที่ 3 ไพโรจน์เริ่มได้ยินเสียงฝีเท้าคนเดินไปเดินมา มีเสียงสั่น ๆ ดังแว่ว ๆ มา

"มีใครอยู่ไหมในนี้...ขอน้ำสักจอกเถอะ"

ไพโรจน์รีบยกจอกพลาสติกที่มีน้ำเหลือครึ่งหนึ่ง ยื่นลอดลูกกรงเหล็กไปยังด้านห้องข้าง

"นี่...นี่น้ำ...เอาแขนลดลูกกรงมารับเอาซิ" ไพโรจน์รีบบอก

สักครู่หนึ่งเขาก็รู้สึกว่ามีมือคลำสะเปะสะปะมารับจอกน้ำไป แล้วก็มีเสียงตอบ

"ขอบใจหลาย"

จากนั้นเชลยทั้งสองคนก็เริ่มทำความรู้จักกัน และเนื่องจากต่างก็ตกอยู่ในสภาพที่ต้องลำบาก ความเห็นอกเห็นใจกันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้ง ๆ ที่ไม่สามารถเห็นหน้าตากันได้

เชลยผู้มาทีหลังเล่าให้ไพโรจน์ฟังว่า เขาเป็นครูสอนชั้นประถมอยู่ที่

เวียงจันทน์ ไม่เคยเห็นหน้าพ่อเลย เพราะพ่อหนีไปเข้ากับพวกปะเทดลาว ตั้งแต่สมัยเขาเป็นเด็ก ส่วนแม่นั้นเป็นคนไทย บ้านอยู่อุดรธานี ตัวเขาเองมีสองสัญชาติ สามารถเดินทางเข้าออกประเทศไทยและลาวได้อย่างสะดวก

สาเหตุที่ตกมาอยู่ในสภาพเช่นนี้ก็เพราะว่า ทนดูความเหลวแหลกของพวกข้าราชการฝ่ายขวาในเวียงจันทน์ไม่ได้ พวกนั้นมันโกงกินกันอุตลุด พวกที่เลียแข้งเลียขาเก่งก็ได้เลื่อนยศเลื่อนเงินเดือน ตัวเขาเองทำไม่ได้ก็เลยย่ำอยู่กับที่ คิดหนัก ๆ เข้าเกิดความน้อยใจ เลยตั้งใจว่าจะออกเดินทางไปตามหาพ่อ จะไปเข้ากับฝ่ายปะเทดลาว

ข้อที่ไพโรจน์ได้ยินตอนหลังที่เพื่อนร่วมคุกเล่าให้ฟัง ซึ่งคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้ครูหนุ่มต้องเดินออกจากเวียงจันทน์ด้วยความแค้น ก็เพราะเขาสูญเสียคู่หมั้นซึ่งเป็นครูเหมือนกันให้กับนักบินชาวอเมริกัน

ครูผู้โชคร้ายบอกกับไพโรจน์อีกว่า เมื่อพวกเจ้าหน้าที่สอบถามไปยังโรงเรียนที่เวียงจันทน์ แล้วได้รับการยืนยันว่าเขาเป็นครูที่นั่นจริงก็คงจะได้รับการปลดปล่อย แต่ก็สาบานว่าจะไม่อยู่ในปะเทดลาวอีกต่อไป จะเดินทางไปอยู่กับแม่ที่อุดรฯ แต่จะยังพยายามติดต่อกับคนอื่น ๆ ที่มีความคิด และอุดมการณ์อย่างเดียวกัน เพื่อขจัดอิทธิพล ของจักรวรรดินิยมอเมริกาต่อไป

ไพโรจน์รู้สึกประทับใจในเพื่อนร่วมห้องรุ่นน้องเป็นอย่างยิ่ง ชอบใจที่พูดจาเปิดเผย มีน้ำใจเด็ดเดี่ยว และที่เขาชอบที่สุดก็คือ เด็กหนุ่มคนนี้เกลียดอเมริกันอย่างเข้ากระดูกดำ บางทีอาจใช้เด็กคนนี้ให้เป็นประโยชน์ได้ เขาเริ่มวางแผนงานขึ้นในใจทันที

ตกเย็น ขณะที่ผู้คุมนำอาหารมาส่งไพโรจน์ก็ได้ยินทหารมังกล่าว

กับครูหนุ่มว่า

"นี่ ครู...พรุ่งนี้เขาจะปล่อยครูนะ เพิ่งได้คำตอบจากเวียงจันทน์บ่ายวันนี้เอง คืนนี้นอนในนี้ไปก่อนก็แล้วกัน...และจำไว้อย่างหนึ่งนะ ทีหลังอย่าถุยน้ำลายใส่หน้าคนม้งอีกเป็นอันขาด จะเจ็บตัวมากกว่านี้"

คืนนั้นเอง ท่ามกลางความมืดไพโรจน์ดึงกระดุมเสื้อเม็ดล่างสุดออกแล้วส่งให้ครูหนุ่ม พร้อมทั้งขอร้องให้ช่วยนำไปส่งให้ร้านขายวิทยุแล้วนาฬิกาชื่อ "แสงเจริญ" ข้างไปรษณีย์หนองคายด้วย

รุ่งเช้า ไพโรจน์รีบตื่นแล้วลุกขึ้นมานั่งกระสับกระส่ายอยู่บนเตียงเขารอจนมีแสงสว่างส่องลอดเข้ามาใต้ขอบประตูเหล็ก ถึงได้ยินเสียงฝีเท้าเดินมาที่ประตู

ผู้คุมม้ง 3 คนเดิมที่เขาเคยเห็นเป็นประจำเดินเข้ามา สองคนไปยืนประจำที่ที่เคยยืน หัวหน้ายามเดินไปเปิดประตูห้องครูหนุ่ม

ไพโรจน์สะดุ้งเฮือก เมื่อเห็นทหารยามสองคนเชิดเท้าตรงทำความเคารพเมื่อเสียงประตูเปิดออก ชายหนุ่มซึ่งเป็นเพื่อนที่เขาไว้ใจเดินมาหยุดอยู่หน้าประตูลูกกรง ยิ้มอย่างเปิดเผยใบหน้าปราศจากริ้วรอยของบาดแผลเสื้อผ้าสะอาดสะอ้าน

"ขอบใจมาก คุณไพโรจน์...สำหรับกระดุมที่มอบให้ผม" พูดจบ ก็หันกลับออกเดิน แต่ยังไม่ถึงประตูก็มีเสียงหัวหน้าผู้คุมถามขึ้น

"ญานัง ลี ตู...สำหรับนายไพโรจน์คนนี้เราจัดการได้แล้วหรือยัง"

เน่ง ลี ตู หันกลับมาสบตากับไพโรจน์อย่างชาเย็น แล้วพยักหน้า

ในกระดุมพลาสติกสีดำเม็ดโตขนาดเท่าหัวแม่มือเม็ดนั้น มีไมโครฟิล์มซ่อนอยู่ มันบรรจุแผนงานสำคัญเป็นภาษาเวียดนามอย่างละเอียด

ลออ เมื่อแปลเรียบร้อยแล้ว กองทัพภาคที่ 2 ก็ส่งรายงานไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้องทันที

แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่หน่วยเหนือของผู้เกี่ยวข้อง ดูถูกความสามารถของเจ้าหน้าที่ศูนย์ซักถามชาวม้ง ดังนั้นอีก 1 เดือนต่อมา ฐานบินอุดรฯ ก็ถูกหน่วย *ดังกง* ของเวียดนามเหนือบุกเข้าโจมตี ทำให้ทหารอเมริกัน 2 นาย และยามรักษาความปลอดภัย 1 คน เสียชีวิต เครื่องบินรบเอฟ 105 ถูกทำลาย 2 เครื่อง ในการทำงานครั้งนี้ ฝ่ายผู้โจมตีเสียชีวิต 2 คน ถูกจับเป็น 1 คน

ผู้ที่ถูกจับเป็นเชลย เปิดเผยว่า หน่วยของเขาออกเดินทางจากเวียดนามเหนือเมื่อ 1 เดือนก่อน มีทหารม้งคอมมิวนิสต์เป็นผู้นำทาง ลัดเลาะมาตามป่าทึบด้านเหนือของลาว ผ่านศาลาภูขุน แขวงไชยบุรี มาข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ที่ฝั่งน้ำโขงด้านประเทศไทยพวก ผ.ก.ค. ได้ไปคอยต้อนรับและนำทางต่อมาตามเทือกเขาภูพาน มาพักอยู่ที่ฐาน ณ ภูซางใหญ่เป็นเวลา 3 วัน หลังจากนั้นก็เดินทางมุ่งลงสู่ทิศใต้ จนมาถึงจุดที่สามารถมองเห็นฐานบินอุดรฯ ได้อย่างชัดเจนในยามกลางคืน

เมื่อถามว่า ฮานอย มีจุดประสงค์อะไรในการโจมตีฐานบินอุดรฯ ครั้งนี้ เชลยดักกงตอบว่า

"เพื่อแสดงให้เห็นว่า เวียดนามเหนือ สามารถเข้าโจมตีฐานบินอเมริกันได้ทุกแห่ง ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในประเทศใดก็ตาม และเพื่อเป็นแรงกดดันให้การเจรจาที่กำลังดำเนินอยู่ ณ กรุงปารีส ระหว่างเวียดนามเหนือ เวียดกง เวียดนามใต้ และอเมริกา สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว"

บทที่ 15

ล่องแจ้ง

ข่าวแพร่สะบัดไปทั่วอาณาจักรม้งเมื่อปลายปี ค.ศ.1972 ว่าจะมีการประกาศหยุดยิงในประเทศเวียดนาม และทหารอเมริกันกำลังจะเริ่มถอนทหารกลับบ้าน ข่าวนี้สร้างความวิตกให้แก่ท่านนายพล และบรรดาผู้นำทหารม้งเป็นอย่างยิ่ง ทุกคนคิดว่า เมื่อนโบายถอนทหารอเมริกันในเวียดนามเริ่มขึ้น ความช่วยเหลือของรัฐบาลอเมริกันในลาวก็จะต้องยุติลง

ความคิดดังกล่าวกลายเป็นความจริงในเวลาไม่นาน หลังจากนั้นก็มีการประกาศหยุดยิงในประเทศลาวเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1973 ต่อมาอีกไม่กี่เดือน การเจรจาจัดตั้งรัฐบาลลาวผสมก็สำเร็จด้วยดี เสด็จเจ้าสุวรรณภูมาได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีในตำแหน่งเดิม

แต่สิ่งที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ปรารถนา มิได้หยุดอยู่เฉพาะรัฐบาลผสมเท่านั้น การดำเนินการทางการเมืองยังดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง จนในที่สุดสามารถเข้าควบคุมการบริหารประเทศได้ทั้งหมด

ไกสอน พรหมวิหาน ประธานพรรคประชาชนลาว ก้าวขึ้นมาเป็น

นายกรัฐมนตรีของประเทศลาวอย่างเต็มภาคภูมิ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1975

ส่วนเจ้าสุวรรณภูมาถูกถอดออกจากตำแหน่งนายกฯ ไม่กี่วันหลังจากที่ได้เรียกพลตรี ว่าง เปา มาพบแล้วสั่งให้ถอยทหารออกจากแนวที่ตั้ง ซึ่งเป็นผลให้บรรดาชาวม้งพากันอพยพออกจากล่องแจ้ง

อย่างไรก็ตาม เพื่อเหตุผลทางการเมือง พวกคอมมิวนิสต์ได้แต่งตั้งให้เสด็จเจ้าสุวรรณภูมาเป็นที่ปรึกษาประเทศ แต่ไม่มีอำนาจใด ๆ ทั้งสิ้น เจ้าสุภานุวงศ์ก็เช่นกัน ได้รับแต่งตั้งให้รับตำแหน่งประมุขของประเทศซึ่งเป็นตำแหน่งแต่เพียงในนามเท่านั้น

การกระทำของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ที่ถือว่าเป็นการสบประมาทคนลาวทั้งประเทศเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ.1975 คณะรัฐบาลมีคำสั่งปลดเจ้ามหาชีวิตลาวออกจากตำแหน่งมหากษัตริย์

เมื่อปลดเจ้ามหาชีวิตลาวได้เพียง 2 วัน ไกสอน พรหมวิหานก็ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศลาวเป็น "สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว"

ทหารม้งจำนวนมากต้องทิ้งอาวุธ แล้วกลับไปช่วยครอบครัวทำไร่ไถนา ด้วยเหตุที่ไม่มีข้าวหล่นจากฟ้าอย่างเมื่อสมัยก่อน ผู้นำม้งพากันหวังว่าการหยุดยิงคราวนี้ จะเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจของฝ่ายคอม-มิวนิสต์ที่โฆษณาว่าให้เลิกรบพุ่งกันเสียที แล้วตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากินกันอย่างสงบ

อย่างไรก็ตาม ด้วยความไม่ประมาทท่านนายพลยังสั่งให้ทหารทุกหน่วยตั้งมั่นอยู่ ณ จุดเดิม เมื่อการหยุดยิงเริ่มขึ้น

เหตุการณ์เป็นไปอย่างปกติถึง 2 ปี เมื่อทหารพันธมิตรเริ่มถอนตัวกลับหมด พวกคอมมิวนิสต์ก็เริ่มแสดงธาตุแท้ออกมาทันที

ในตอนต้นปี ค.ศ.1975 พวกมันเริ่มเคลื่อนกำลังคืบหน้าเข้ามาทีละนิดๆ จนกระทั่งมีการปะทะเกิดขึ้นระหว่างทหารม้งและทหารเวียดนามเหนือ ที่บริเวณศาลาภูขุน

เมื่อถึงเดือน พฤษภาคม ค.ศ.1975 ชาวม้งก็เริ่มอพยพครั้งใหญ่จากเมืองล่องแจ้งลงสู่ทิศใต้ เพื่อจะหนีมาพึ่งประเทศไทย

พวกม้งถูกกองทัพกองกำลังของปะเทดลาวตั้งสกัดอยู่บริเวณตอนใต้ของเขื่อนน้ำงึม ทหารคอมมิวนิสต์ใช้อาวุธแทบทุกชนิดเพื่อยับยั้งการอพยพ ผลปรากฏว่าชาวม้งทั้งคนแก่ ผู้หญิง และลูกเล็กเด็กแดงถูกสังหารไปไม่น้อยกว่า 3,000 คน เป็นการสังหารม้งจำนวนมากที่สุดและอย่างเลือดเย็นที่สุดในประวัติศาสตร์

บทที่ 16
ภูเบี้ย

เมฆต้นฤดูฝนในเดือนพฤษภาคมเกาะกลุ่มเป็นก้อนใหญ่ ลอยปกคลุมเหนือหุบเขาบ้านผาขาว ในขณะที่ความสับสนวุ่นวายเริ่มขึ้น บรรดาชาวม้งที่อพยพมาจากล่องแจ้งซึ่งตั้งอยู่ทิศเหนือ เริ่มเคลื่อนมาถึงผาขาว ผู้คนพากันหอบลูกจูงหลานมาเป็นแถวยาวเหยียด

เน่ง ลี ตู วิ่งออกไปนอกที่พัก ยืนมองไปที่เชิงเขาภูเบี้ยก็เห็นขบวนม้งอพยพกำลังเคลื่อนที่ใกล้เข้ามา ภาพที่เขาเห็นขณะนี้แทบจะไม่ผิดกันกับเมื่อสมัยเขาเป็นเด็กตอนที่ต้องอพยพออกจากเชียงขวาง เป็นเวลา 10 ปีเต็มๆ ที่เขาเริ่มอพยพครั้งแรก และเดี๋ยวนี้เหตุการณ์อย่างเดิมกำลังเกิดขึ้นอีก

ร.ท.หนุ่มม้งทรุดตัวลงนั่งกับพื้นอย่างอ่อนใจ

"กี่ครั้งหนอที่พวกม้งจะต้องอพยพอีก...จะมีการสิ้นสุดไหม...หากพวกม้งอพยพไปประเทศไทย... จะมีโอกาสตั้งรกรากได้อย่างถาวรหรือเปล่า"

เน่ง ลี ตู เริ่มคิดอย่างว้าวุ่น

"อะไรล่ะที่จะสามารถทำให้พวกเขาไม่ต้องอพยพ...อะไรเล่าที่จะช่วยได้" เขาเงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้า

"ผีวะดาฟ้าดินเอ๋ย...โปรดช่วยพวกข้อยน้อยด้วยเถิด" เน่ง ลี ตู พึมพำวิงวอนเบา ๆ

สายตาของหนุ่มม้งเบิกกว้างขึ้นนิดหนึ่ง เมื่อมองเห็นยอดภูเบี้ยที่สูงตระหง่านเสียดฟ้าอยู่เบื้องหน้า ความคิดแวบเข้ามาในสมอง เขาลุกขึ้นยืนแล้วออกวิ่งทันที

เน่ง ลี ตู พรวดพราดโผล่เข้าไปในกระท่อมของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ แต่ต้องชะงักเพราะภายในห้องมีทหารม้งจำนวน 6 คน กำลังนั่งเรียงรายกันอยู่รอบ ๆ ทุกคนมีใบหน้าแสดงถึงความกังวลใจ

"นั่งก่อน ลี ตู" เจ้าของกระท่อมผู้ซึ่งเป็นเพื่อนรักกล่าวอย่างสุขุม

"พวกเราบรรดาทหารคอมมานโดและนายบ้าน กำลังปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดีในสถานการณ์เช่นนี้...หลายคนบอกว่าเราควรจะเก็บข้าวของและอพยพไปพร้อม ๆ กับชาวบ้าน ไปหาที่อยู่ใหม่ในประเทศไทย" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ อธิบายให้ผู้มาใหม่ฟัง

"แต่...โหย่ง ยั่ว" เน่ง ลี ตู ผู้มาทีหลังขัดจังหวะ "ถ้าเราอพยพต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อไหร่มันจะสิ้นสุดเสียที เราควรจะหยุดได้แล้ว" เขากล่าวอย่างหนักแน่น พร้อม ๆ กับก้าวไปยืนเคียงข้างเจ้าของกระท่อม หันหน้ากราดสายตาไปตามใบหน้าของทุกคนที่อยู่ในห้อง แล้วพูดต่อ

"ผู้เฒ่า ผู้แก่ว่าพวกม้งเป็นผู้ถูกสาป จะไม่มีถิ่นที่อยู่ที่ถาวร... แต่ข้อยว่าเราเองเป็นผู้สาป ถ้าพวกเราไม่ยอมอพยพ ใครล่ะจะมาแช่งสาป

พวกเราได้...พวกเราจะต้องอยู่...จะต้องต่อสู้ต่อไป...จริง...สำหรับพวกคนแก่ เด็ก และผู้หญิง ให้เขาไปอยู่ในที่ซึ่งปลอดภัยได้ แต่พวกเราซึ่งเป็นหนุ่มฉกรรจ์ เราจะหนีไม่ได้...เราไม่มีที่ไปอีกแล้ว"

กล่าวจบไม่ทันขาดคำก็มีคนถามขึ้นว่า

"ถ้าไม่อพยพพวกเราจะไปอยู่ที่ไหน จะเอาอะไรมาป้องกันตัว"

"เราจะไปอยู่ที่ภูเบี้ย... เราจะใช้อาวุธที่เรามีอยู่นี่แหละป้องกันตัวเราเอง ที่ภูเบี้ย เราจะมียุทธภูมิที่ดีกว่าพวกข้าศึก ที่นั่นเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในประเทศลาว...เมื่อเราไปอยู่ที่นั่น เราจะเป็นเจ้าฟ้า"

มีเสียงพึมพำดังขึ้นเมื่อทุกคนในห้องหันหน้าไปซุบซิบปรึกษากัน

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ยกมือขึ้นเป็นสัญญาณให้ทุกคนเงียบ

"ข้อยเห็นดีด้วยกับความคิดของ ลี ตู...พวกเราล้วนแต่เจนศึกมาแล้วทั้งนั้น ไม่มีใครจะมาทำอะไรเราได้ง่าย ๆ หรอก เราจะเริ่มเฉพาะหน่วยคอมมานโดของเราและ ลี ตู เราจะถอยไปตั้งหลักที่ภูเบี้ย พร้อมกับอาวุธและกระสุนทุกชนิดที่พอจะหาได้ และเราจะเรียกตัวเราเองว่า "เจ้าฟ้า" หลังจากนั้น หากมีม้งคนอื่นเห็นด้วยกับความคิดของเรา เขาก็จะมาร่วมงานกับพวกเราเอง...และเราจะพยายามติดต่อกับผู้นำม้งของเราในต่างประเทศ เพื่อขอความช่วยเหลือจากเขาภายหลัง"

เสียงฮือฮาดังขึ้นมาอีก แต่คราวนี้เป็นในลักษณะเห็นด้วย

"ข้อยเห็นด้วย...ข้อยไปด้วยคนหนึ่ง"

หัวหน้าทีมเอ กล่าวขึ้น

หลังจากนั้นทุก ๆ คนก็อาสาสมัครร่วมเป็นร่วมตายในการจัดตั้งกองกำลัง "เจ้าฟ้า" เพื่อต่อสู้ป้องกันถิ่นที่อยู่

ไส ซั่ว ย่าง นายบ้านผาขาว ผู้ซึ่งอยู่ในห้องด้วยก็ตกลงใจที่จะเข้าร่วมขบวนการด้วยความยินดี

แผนการทำงานในขั้นแรกก็ถูกกำหนดขึ้นโดยทันที ทีมเอ จะเดินทางไปล่องแจ้งเพื่อติดต่อขออาวุธจากคลังแสงของกองทัพม้ง ทีมบี จะเดินทางล่วงหน้าขึ้นไปภูเบี้ยเพื่อเตรียมที่มั่น

ส่วนทีมซีนั้น ร่วมงานกับนายบ้าน ไส ซั่ว ย่าง ตระเวนไปทั่วทุกบ้านเพื่อขอเสบียงอาหาร ตามแต่ชาวบ้านจะบริจาค

ทั้งทีมเอ และทีมซี จะต้องปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 3 วัน แล้วเดินทางไปสมทบกับทีมบี ณ ที่มั่นใหม่

เน่ง ลี ตู มิได้เดินทางร่วมไปกับทีม เขาแยกตัวมาต่างหาก แล้วรีบกลับไปที่ทำการศูนย์ซักถาม เมื่อรายงานให้หัวหน้าศูนย์ทราบถึงความตั้งใจของเขาแล้ว ก็ได้อนุมัติให้นำเอาทุกสิ่งที่ต้องการในศูนย์ไปใช้ ณ ภูเบี้ยได้ หัวหน้าและครอบครัวกำลังเก็บข้าวของส่วนตัวเพื่อเดินทาง

นายทหารม้งอดีตเจ้าหน้าที่ซักถามใช้เวลา 3 วันเต็มๆ เช่นกันเพื่อขนสิ่งของและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องการจากที่ทำการศูนย์ซักถามไปไว้ยังที่ตั้งใหม่ที่ภูเบี้ย เขาขนไปหมด ตั้งแต่วิทยุรับ-ส่ง ซิงเกอร์ไซด์ แบนด์ถ่านแบตเตอรี่สำหรับวิทยุ จนถึงแผนที่ขนาด 1 ต่อ 20,000 ที่ครอบคลุมอาณาเขตตั้งแต่ล่องแจ้งจนถึงแม่น้ำโขง

วันสุดท้าย ก่อนออกเดินทางไปสมทบกับบรรดาเพื่อนชาวม้ง ผู้ไม่ยอมทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด เน่ง ลี ตู เผาเอกสารทุกชิ้นในศูนย์ซักถาม เขายืนอย่างโดดเดี่ยวอยู่ข้างกองไฟ ขณะที่ความเงียบสงบครอบคลุมอยู่ทั่วบริเวณ เป็นคนสุดท้ายที่เหลืออยู่ในบ้านผาขาว คนอื่นๆ พากันอพยพไปหมดตั้ง

แต่ตอนสาย

หลังจากเงยหน้ามองไปรอบ ๆ ศูนย์ และหมู่บ้านผาขาวอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้าย เขาก็เริ่มออกเดินอย่างช้า ๆ มุ่งหน้าไปยังภูเบี้ย ทิ้งบ้านร้างและกองไฟที่กำลังจะมอดไว้เบื้องหลัง

หลังจากที่ปักหลักอย่างมั่นคง ด้วยบังเกอร์ที่แข็งแรงทำด้วยต้นไม้เป็นต้น ๆ มีบังเกอร์ บก. อยู่ตรงกลางแล้ว การทำงานของทหารเจ้าฟ้าก็ขยายขอบเขตออกไป หน่วยลาดตระเวนระยะไกลเริ่มออกปฏิบัติการ

หน่วยแรกซึ่งเดินทางไปล่องแจ้งกลับมารายงานว่า ขณะนี้ทหารเวียดนามเข้ามายึดเมืองไว้หมดแล้ว บรรดาคนม้งที่หนีไม่ทันก็ถูกจับตัวมากักบริเวณไว้ที่นั่นจำนวนหลายพันคน

หน่วยลาดตระเวนหน่วยที่สอง ซึ่งเดินทางไปทิศตะวันตกกลับมารายงานว่าที่ภูไฟไหม้ซึ่งอยู่ห่างจากภูเบี้ยไปประมาณ 50 กิโลเมตร ยังมีทหารม้งและครอบครัวจำนวนหนึ่งยังไม่ยอมอพยพ พวกนั้นมีอาวุธครบมือพร้อมทั้งวิทยุรับ-ส่ง หนึ่งเครื่อง หลังจากที่ได้รับรายงาน การติดต่อระหว่างทหารเจ้าฟ้าและทหารม้งที่ภูไฟไหม้ก็เริ่มขึ้น

มิใช่จะมีแต่เพียงชาวม้งสองกลุ่มนี้เท่านั้นที่ยังรักถิ่นรักฐาน และไม่ยอมละทิ้งไป ม้งอีกกลุ่มหนึ่งก็รวมตัวกันอยู่ที่ภูหมาเฒ่า ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภูเบี้ย กลุ่มนี้มีจำนวนเกือบจะถึง 5,000 คน แต่ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านมิใช่ทหาร

ต่อมาฝ่ายทหารเจ้าฟ้าก็ได้รับข่าวมาอีกด้วยความยินดีว่า ที่ภูก่องข้าวใกล้ๆ กับสามแยกศาลาภูขุน ก็มีการรวมตัวของพวกม้งเป็นหน่วยต่อต้านขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง

คณะรัฐมนตรีฝ่ายขวาในเวียงจันทน์ ต่างพากันเผ่นหนีเอาตัวรอดไปต่างประเทศ เปิดโอกาสให้ฝ่ายซ้ายเข้ายึดอำนาจในเมืองหลวงได้อย่างง่ายดายในเดือน พฤษภาคม ค.ศ.1975 การยึดอำนาจเป็นสัญญาณให้ทหารคอมมิวนิสต์เริ่มขยายพื้นที่ควบคุมให้กว้างขวางออกไปทุกวัน ในอาณาเขตของม้งบริเวณภาคกลางของประเทศลาว มีไม่กี่จุดที่ยังมีหน่วยต่อต้านม้งตั้งหลักอยู่ พวกชาวบ้านที่อพยพหลบหนีออกไปประเทศไทยไม่ทัน ก็ถูกบังคับให้อาศัยอยู่ตามบ้านต่างๆ เป็นคณะใหญ่ อยู่ใต้การควบคุมของทหารเวียดนามและปะเทดลาวอย่างใกล้ชิด

ชาวม้งจำนวนมาก ทั้งผู้หญิงผู้ชายที่ยังมีกำลังวังชาพอที่จะทำงานได้ ถูกจับตัวส่งไปทำงาน มีข่าวเกี่ยวกับการทารุณกรรมชาวม้งอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่สามารถจะช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดได้ เพราะอาวุธและกระสุนก็มีจำกัด กำลังคนมีน้อย ไม่พอที่จะแบ่งออกเป็นหน่วยเล็กเพื่อคอยให้การคุ้มครองชาวม้งได้อย่างทั่วถึง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จำใจอนุญาตให้ ไส ซั่วย่าง แยกตัวไปช่วยกลุ่มต่อต้านม้งที่ภูไฟไหม้ เนื่องจากที่นั่นขาดผู้นำ กำลังเจ้าฟ้าที่ภูเบี้ยก็น้อยลงไปอีกคนหนึ่ง

เน่ง ลี ตู กำลังนั่งยองๆ อยู่ข้างกองไฟในบังเกอร์ เมื่อมีเสียงเอะอะทักทายดังมาจากข้างนอก พอก้าวออกไปดูก็เห็นว่า หน่วยลาดตระเวนที่

ถูกส่งไปหาข่าวที่เมืองออมได้เดินทางกลับมาถึงฐาน ทหารเจ้าฟ้าทุกคนพากันออกมาต้อนรับพรรคพวกที่กลับมาโดยปลอดภัย

การกลับมาของหน่วยลาดตระเวน หมายถึงข่าวจากภายนอกและเสบียงอาหาร ภารกิจของพวกนี้นอกจากจะหาข่าวแล้ว ยังต้องคอยเสาะหาเสบียงอาหารมาด้วย สิ่งเหล่านี้หาได้จากหมู่บ้านร้างและจากไร่นาที่ชาวม้งทิ้งไปก่อนเก็บเกี่ยว

คืนวันนั้นเอง โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็เรียกประชุมหัวหน้าทั้งสาม และเน่ง ลี ตู ที่บังเกอร์ บก.

"หน่วยลาดตระเวนที่กลับมาถึงวันนี้รายงานว่า พวกเวียดนามจะควบคุมชาวม้งจำนวนหนึ่งจากบ้านซ่อนไปทำงานที่ทุ่งไหหิน มันจะออกเดินทางในวันมะรืนนี้ และจะใช้เส้นทางสาย บ้านซ่อน-นำซู-น้ำผา-ล่องแจ้ง" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ใช้ไม้ชี้เส้นทางบนแผนที่ซึ่งแขวนอยู่ข้างฝาให้ทุกคนดู

"หากเราจะช่วยเหลือพี่น้องม้งของเราแล้ว โอกาสนี้แหละเราจะทำได้ ถ้าเราจัดการกับพวกผู้คุมแกวได้ เราก็จะสามารถปลดปล่อยพวกเราให้เป็นอิสระ ทั้งอาจได้อาวุธและกระสุนเพิ่มเติมด้วย"

"เราจะซุ่มตีพวกแกวมันได้อย่างไรล่ะ ในเมื่อเรายังไม่รู้เลยว่ามันจะมีกำลังมากน้อยแค่ไหน หากเราทำงานผิดพลาดพี่น้องม้งที่ถูกควบคุมมาก็จะต้องโดนฆ่าตายทั้งหมดแน่" หัวหน้าทีมซี ถาม

"เรื่องนี้ข้อยกับ ลี ตู ได้ปรึกษากันแล้ว... และนี่คือแผนการของเรา"

เมื่อได้ฟังแผนการปฏิบัติงานทั้งหมด ทุกคนต่างก็ยิ้มออกมาอย่าง

สบายใจ

การเตรียมตัวเริ่มขึ้นอย่างฉับพลัน ทหารของทีมบี ซึ่งได้รับหน้าที่พากันผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าจากเครื่องแบบทหารเป็นชุดม้งเก่า ๆ ปืนยาวถูกทิ้งไว้ที่ฐาน ทุกคนจะนำปืนสั้นและมีดพกติดตัวไปเท่านั้น สำหรับอาหารจะต้องไปหาเอาเอง ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัว เน่ง ลี ตู ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับคนอื่น เพราะเขาอาสาสมัครร่วมงานนี้ด้วย

สำหรับ เน่ง ลี ตู นั้น นอกจากการที่เขาประสค์จะร่วมการปฏิบัติงานเพื่อทำลายล้างพวกเวียดนามแล้ว ยังมีสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งรวมอยู่ด้วย ตั้งแต่การอพยพใหญ่เมื่อ 6 เดือนที่แล้ว เขายังไม่เคยได้รับข่าวคราวของแม่เลย ครั้งนี้ก็หวังว่าจะมีโอกาสพบชาวม้งบางคนที่พอจะรู้จักกับแม่ เพื่อที่จะได้รู้ว่านางเป็นตายร้ายดีอย่างไร

เน่ง ลี ตู เสียบปืนพกลูกโม่ .38 ที่หัวหน้าศูนย์มอบให้และมีดสั้นเข้ากับผ้าคาดเอวจนมิดด้าม แล้วก้าวออกจากบังเกอร์ไปสมทบกับพวกทหารทีมบี ซึ่งรออยู่ข้างนอก เมื่อพร้อมแล้ว ทั้งหมดก็ออกเดินทาง

ถึงแม้ว่าจะไม่มีโอกาสออกปฏิบัติงานมาเป็นเวลานาน แต่ เน่ง ลี ตู ยังทะมัดทะแมงไม่แพ้คนอื่น เขาไม่รู้สึกเหนื่อยแม้แต่นิดเดียว ขณะที่เดินข้ามภูเขาลูกแล้วลูกเล่าท่ามกลางความมืด พอสว่าง ทั้งหมดก็มาถึงถ้ำป่าแดง ซึ่งจะใช้เป็นที่พักผ่อนในช่วงเวลากลางวัน

ทหารเจ้าฟ้าอีกสองคนเดินทางต่อไปโดยไม่หยุดพัก ทั้งสองคนนี้จะต้องเดินทางทั้งวันเพื่อให้ไปถึงบ้านซ่อนในเวลาเย็น และเมื่อได้รายละเอียดทั้งหมด เกี่ยวกับกำลังทหารเวียดนามที่จะควบคุมชาวม้งไปทำงานที่ทุ่งไหหินแล้วก็จะรีบกลับมารายงาน

ทหารเจ้าฟ้าอีก 3 คน ออกจากถ้ำไปในตอนบ่าย เพื่อหาอาหาร พวกเขากลับมาตอนพลบค่ำพร้อมกับข้าวโพด 60 กว่าฝัก ซึ่งพอต้มกินประทังความหิวไปได้ในเย็นนั้น และยังเหลือไว้ติดตัวอีกคนละฝัก สำหรับวันรุ่งขึ้น

ทหารเจ้าฟ้า 2 คนที่เดินทางไปหาข่าวที่บ้านซ่อน กลับมาถึงถ้ำป่าแดงในตอนสายของวันรุ่งขึ้นพร้อมกับรายละเอียด

หัวหน้าทีม บี ปรึกษากับ เน่ง ลี ตู ถึงเวลาและสถานที่ซึ่งจะลงมือทำงาน ทั้งคู่ตกลงกำหนดเอาเส้นทางช่วงน้ำผา-ล่องแจ้งเป็นจุดโจมตี จะปฏิบัติการในช่วงกลางวัน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าพวกเวียดนามคงจะประมาท เพราะเป็นเวลากลางวัน และอยู่ใกล้บริเวณล่องแจ้ง

ครั้นรอจนมืดแล้ว ทหารม้งทั้งหมดก็เคลื่อนกำลังออกจากถ้ำป่าแดง พวกเขาไปถึงบริเวณที่จะใช้ซุ่มโจมตีเวลาเช้ามืดพอดี มีเวลาเหลือพอที่จะหาจุดที่ดีและเหมาะสมอีกเพียงเล็กน้อย

พอสว่าง ทุกคนก็พร้อมอยู่ในที่ซ่อนอย่างเงียบเชียบและมิดชิด ประดุจเจ้าป่าที่กำลังรอเหยื่อ

ทหารปะเทดลาวและเวียดนามหลายชุดเดินผ่านไปอย่างไม่ระมัดระวัง พวกมันคุยกันโขมงโฉงเฉงเสียงลั่นไปหมด โดยไม่มีโอกาสรู้เลยว่าในป่าหญ้าที่สูงท่วมหัวทั้งสองข้างทางนั้น มีสายตา 13 คู่จ้องดูอยู่ตลอดเวลา

เน่ง ลี ตู ไม่รู้สึกหิวเลย ทั้งๆ ที่ไม่ได้กินอะไรมาเป็นเวลาเกือบ 10 ชั่วโมง ในใจนึกเป็นห่วง กลัวว่าการทำงานจะล้มเหลว ซึ่งจะทำให้พี่น้องม้งที่ถูกควบคุมตัวมาตายหมด อย่างไรก็ตาม ทุกสิ่งขึ้นอยู่กับโชคและความ

สามารถของพวกเขา แต่ละคนก็รู้หน้าที่ดี จะไม่มีการใช้ปืนนอกจากจำเป็นจริงๆ จำนวนทหารเวียดนามที่ควบคุมมานั้นมีเพียง 6 คน ส่วนเชลยม้งผู้โชคร้ายมีถึง 40 หรือ 60 คน

พวกเขาจะต้องปฏิบัติการอย่างเงียบเชียบที่สุด เพราะเสี่ยงต่อการที่เสียงปืนจะดังไปถึงล่องแจ้ง

ทหารเจ้าฟ้า นั่งซุ่มอยู่ชั่วโมงแล้วชั่วโมงเล่า จากเช้าเป็นสายจนกลายเป็นเที่ยงจนกระทั่งบ่ายคล้อย เน่ง ลี ตู ถึงได้ยินเสียงนกป่าดังมาจากด้านขวามือ เขาขยับกายลุกขึ้นนั่งยองๆ ดึงมีดออกมาจากฝักที่เสียบอยู่กับผ้าคาดเอวทันที

เสียงนกนั้นเป็นสัญญาณให้เจ้าฟ้าทุกคนรู้ว่า ขบวนกุลีม้งผู้โชคร้ายกำลังเคลื่อนที่ขึ้นเนินเขามา

เสียงนกดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่มิใช่เสียงลักษณะเดิม ครั้งหลังนี้ดังเป็นจังหวะ เดี๋ยวหยุด เดี๋ยวร้อง

เน่ง ลี ตู พยายามเงี่ยหูฟังอย่างสนใจจนเสียงนกหยุดหายไป เขานึกทบทวนอยู่ในใจ เสียงนกครั้งที่สองนี้เป็นรหัสแจ้งให้ทุกคนทราบว่ามีทหารเวียดนามจำนวน 6 คน เป็นผู้ควบคุมขบวนชาวม้งมา ทั้งหมดสะพายปืนยาว...แถวพวกม้งเดินอยู่ตรงกลาง ทั้ง 2 ข้างมีทหารเวียดนามเดินคุมมาข้างละ 3 คน แต่ละคนเดินห่างกันประมาณ 10 เมตร

ทุกอย่างเป็นไปตามที่ได้คาดหมายเอาไว้ ฝ่ายทหารเจ้าฟ้าวางกำลังเรียงรายกันไปตามข้างถนนในระยะห่างกัน 5 เมตร เตรียมใช้กำลังทหารเจ้าฟ้า 2 คน เพื่อจัดการกับเวียดนาม 1 คน

พวกเขาจะจัดการทหารเวียดนามคู่สุดท้ายเสียก่อน เพื่อป้องกัน

มิให้วุ่นวาย เมื่อคู่สุดท้ายถูกกำจัดเรียบร้อยแล้ว ก็จะเป็นคู่ต่อมาที่เดินกลาง

ทหารคอมมานโดเก่าซึ่งเคยได้รับการฝึกต่อสู้มือเปล่ามาแล้วอย่างช่ำชอง จะย่องออกไปอย่างเงียบๆ เมื่อผู้คุมเวียดนามเดินคล้อยไป จะปิดปากแล้วแทงให้ตายด้วยมีด อีกคนหนึ่งจะคอยสนับสนุน หากมีการผิดพลาด

เสียงนกดังขึ้นอีกเป็นครั้งที่สาม คราวนี้สั้นๆ 3 ครั้ง พอได้ยินเสียงนก ทหารเจ้าฟ้าทุกคนก็อยู่ในลักษณะเตรียมพร้อม ทุกคนมีมีดอยู่ในมือปืนพกที่ปลดเซพแล้วพร้อมอยู่ที่ผ้าคาดเอว

จากรอยแยกของหญ้าคา เน่ง ลี ตู จ้องเขม็งไปตามถนน หัวขบวนเคลื่อนเข้ามาในเขตที่พวกเขาซุ่มอยู่ พวกม้งถูกมัดมือไขว้หลัง มีทั้งคนแก่และผู้หญิงรวมแล้วประมาณ 60 คน แต่ละคนมีท่าทางเหนื่อยอ่อน ใบหน้าเต็มไปด้วยความเศร้าหมอง ส่วนทหารเวียดนามนั้นก็พากันเดินขนาบข้างแถวมาอย่างสบาย ไม่ระมัดระวังตัวแม้แต่น้อย ปืนยาวของพวกม้งยังห้อยอยู่ที่ไหล่

หัวแถวเดินมาถึงจุดที่เขาซุ่มอยู่ เน่ง ลี ตู กลั้นหายใจ มือที่กำมีดอยู่เปียกชุ่มไปด้วยเหงื่อ

ทหารเวียดนามคนแรกผ่านเขาไปแล้ว คนที่สองกำลังจะมา... คนนี้แหละที่เป็นคนที่เขาต้องจัดการ มันเข้ามาใกล้พอที่จะมองเห็นหน้าได้อย่างชัดเจน เน่ง ลี ตู ใจฝ่อลงไปทันทีเมื่อสังเกตว่าคนที่เขาจะต้องฆ่านั้นมีอายุไม่เกิน 16 ปี ยังเป็นเด็กอยู่เลย ดูก็รู้เพราะหมวกเหล็กที่มันสวมอยู่นั้นใหญ่กว่าหัวของมันเกือบ 2 เท่า

ก่อนที่จะคิดไปไกล เขามองผ่านเหยื่อของเขาไปยังเวียดนามคนที่อยู่ท้ายขบวนฝั่งเดียวกันกับเขา ทันใดนั้นเอง ทหารเจ้าฟ้าคนหนึ่งก็ย่องๆ ออกจากที่ซ่อน วิ่งอย่างรวดเร็วตามมาข้างหลังผู้คุมเวียดนามชะตาขาด ทหารม้งใช้มือซ้ายรวบมั้บเข้าที่ปาก พร้อมกับที่ปลายมีดทะลวงผ่านหัวใจของมัน

ม้งเจ้าฟ้าอีกคนหนึ่งถลันออกไปจากที่ซ่อน เขายกนิ้วขึ้นแตะริมฝีปากเป็นเครื่องหมายบอกให้พวกเชลยม้งที่กำลังทำหน้าเลิกลั่กๆ อยู่ให้เงียบเสียง แล้วก้มลงช่วยเพื่อนทหารม้งอีกคนหนึ่งยกศพผู้คุมเวียดนามเข้าป่าข้างทางไป

เวียดนาม 2 คนแรกถูกจัดการเรียบร้อยไปแล้ว ต่อไปนี้ก็เป็นหน้าที่ของเขาบ้าง ทหารเวียดนามหนุ่มซึ่งเป็นเป้าหมายของเขาอยู่ห่างไปไม่ถึง 5 เมตร มันเดินเอื่อยๆ มาอย่างปกติ ไม่รู้เลยว่าเพื่อนของมันเสร็จไปแล้ว 2 คน

เน่ง ลี ตู เปลี่ยนมีดมาอยู่ในมือซ้าย แล้วเช็ดมือขวาที่เปียกเหงื่อกับกางเกง เมื่อมีดกลับมาอยู่ในมือขวาอีกครั้งหนึ่ง เขาก็กำมันไว้แน่น

พอทหารเด็กเวียดนาม ก้าวเลยที่เขาซุ่มอยู่ไป 3 ก้าว เน่ง ลี ตู ก็ค่อยๆ ย่องออกมาข้างหลัง พอขึ้นถึงผิวราบของถนน เขารีบสาวเท้าก้าวยาวๆ อย่างรวดเร็ว ตามไปโดยไม่มีเสียง

เมื่อมือซ้ายตะปบเข้าปิดปาก เน่ง ลี ตู ก็แทงเสียบเข้ากลางแผ่นหลังข้าศึก กะเอาตรงหัวใจพอดี

แต่เหตุการณ์ที่คิดว่าจะเป็นไปโดยเรียบร้อย เกิดผิดพลาดขึ้นมาอย่างคาดไม่ถึง ไอ้เด็กน้อยทหารเวียดนามคอพับไปซ้ายมือ เมื่อปลายมีด

วิ่งผ่านผิวหนังไปเจาะอวัยวะภายใน หมวกเหล็กที่สวมอยู่อย่างหลวมๆ หลุดจากหัวตกไปกระแทกพื้นดัง "โป๊ก"

ทหารเวียดนามที่เดินอยู่หัวแถวหันกลับมาดูต้นเสียงทันที เมื่อมันเห็นว่าอะไรเกิดขึ้น ก็รีบปลดปืนจากป่า ขณะเดียวกันทหารเจ้าฟ้าอีก 2 คน ก็พรวดพราดออกมาจากข้างทางพร้อมกับมีดในมือ

คอมมานโดม้งไปถึงช้าเพียงเสี้ยววินาทีเดียว เปิดโอกาสให้ผู้คุมเวียดนามกระดิกนิ้วลั่นกระสุนออกไปได้ 2 ชุด

มันกราดปืนทั้งสองชุดเข้าไปยังแถวม้งและหัวหน้าทีมบี ซึ่งวิ่งออกมาเพื่อจะช่วย เน่ง ลี ตู

หลังจากเสียงปืน 2 ชุดนั้น ทุกอย่างก็เงียบสงบลง เหลือแต่เสียงร้องไห้เสียงพึมพำตกใจเบาๆ ตลอดแถวเชลยม้ง

มีการตรวจตราความเสียหายอย่างรวดเร็ว แล้วเน่ง ลี ตู ก็ได้รับรายงานว่าหัวหน้าทีมบี ตายเสียแล้ว เขาจะต้องเป็นหัวหน้าทีมแทนโดยปริยาย เขารีบสั่งให้แก้มัดพวกเชลยม้งทุกคน ทิ้งคนตายไว้ แล้วช่วยกันพยุงคนที่เบาดเจ็บออกเดินทางด่วน

ความตื่นเต้นค่อยคลายลง เมื่อทหารเจ้าฟ้าที่เหลือ 12 คน พาชาวบ้านม้งที่ถูกปลดปล่อยกลับมาถึงถ้ำป่าแดง

หัวหน้าทีมคนใหม่ สั่งให้หยุดพักชั่วครู่ เขาออกเดินสำรวจดูผู้บาดเจ็บในกลุ่มชาวม้ง ที่ผนังถ้ำด้านหนึ่ง เขาพบผู้หญิงนั่งก้มหน้าร้องไห้อยู่คนเดียว

พอได้ยินเสียงฝีเท้า สาวม้งก็หยุดสะอื้นเงยหน้าขึ้นมอง

"เจ้าบาดเจ็บไหม"

หญิงม้งไม่ตอบ แต่พยักหน้า เน่ง ลี ตู ทรุดตัวลงนั่งยอง ๆ

"ไหน เจ้าเจ็บตรงไหน"

"ตรงข้อเท้า" พูดพลางเอื้อมมือไปแตะข้อเท้าขวา เมื่อมองดูใกล้ ๆ เน่ง ลี ตู ก็เห็นบาดแผลที่ถูกกระสุนปืนถากไปยาวเกือบ 2 นิ้ว มีเลือดแห้งกรังอยู่ปากแผลที่กำลังบวมอย่างหนัก

"เจ้าเดินได้ไหม"

"ตอนเมื่อเดินมานี่...ได้อยู่...แต่มันเจ็บมากขึ้นทุกที ๆ...ข้อยไม่แน่ใจว่าจะเดินไปได้หรือเปล่า"

"ไม่เป็นไร ข้อยจะช่วย...เอ้า ลองลุกขึ้นมาซิ"

เน่ง ลี ตู ยื่นมือให้หญิงสาวเกาะ พอหล่อนลุกขึ้นยืนได้ เขาก็ตะโกนออกคำสั่ง

"พวกเรา...เดินทางต่อไปได้แล้ว...เราจะไปถึงภูเบี้ยก่อนสว่างและจะได้พักผ่อนอย่างเต็มที่"

หญิงม้งทดลองก้าวเท้าขวาจะออกเดิน แต่พอน้ำหนักตัวของหล่อนกดลงไปบนขาข้างนั้น ร่างของนางก็เอียงวูบเพราะข้อเท้าไม่สามารถจะรับได้ เน่ง ลี ตู รีบพยุงร่างของนางไว้ บอกให้หล่อนใช้มือขวาโอบรอบคอเขาไว้ และก็กระตุ้นให้ออกเดินทาง โดยเขาใช้แขนซ้ายค่อย ๆ พยุงรอบเอว

ทั้งหมดกลับถึงฐานที่ภูเบี้ยก่อนรุ่งสาง ต่างก็หมดแรงกันทุกคน เน่ง ลี ตู แทบจะยกแขนตัวเองไม่ขึ้น เพราะต้องคอยพยุงหญิงม้งที่บาดเจ็บมาตลอดทาง ขณะเดินทางเขาต้องคอยชวนคนเจ็บคุยตลอดเวลาเพื่อแก้

ง่วงจนรู้จักหล่อนดีขึ้น

มา ว่าง เป็นลูกสาวคนสุดท้องของนายบ้านบูมลองซึ่งตั้งอยู่ทิศเหนือของทุ่งไหหิน พ่อส่งให้หล่อนมาเรียนหนังสืออยู่ล่องแจ้ง โดยมาพักอยู่กับญาติซึ่งเป็นทหารของท่านนายพล ขณะที่อายุ 16 ปี ยังเรียนไม่จบชั้นสูงสุดชาวม้งก็ต้องอพยพจากล่องแจ้ง นางก็เลยต้องติดตามครอบครัวของญาติไปยังบ้านซ่อน อยู่บ้านซ่อนได้ไม่นานพวกทหารเวียดนามก็มาจับเอาญาติผู้ซึ่งเป็นอดีตนายทหารม้ง ส่งไปเข้าค่ายสัมมนาที่เมืองเวียงชัย และหลังจากนั้นไม่นาน ทหารเวียดนามก็กลับมาจับเอานางและชาวบ้านม้งอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อไปทำงานสร้างสนามบินที่ทุ่งไหหิน

โชคดีที่พวกของเจ้าฟ้าไปช่วยไว้ทัน ไม่เช่นนั้นแล้วนางและชาวม้งทั้งหมดก็คงจะต้องถูกบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาสไปอีกนาน

เมื่อประชุมกันระหว่างผู้นำทหารเจ้าฟ้าแล้วก็ตกลงว่า จำเป็นต้องใช้ชาวม้งที่ไม่บาดเจ็บเดินทางต่อไปยังถิ่นอื่น เพราะที่นี่จะไม่ปลอดภัยแน่เมื่อพวกเวียดนามรู้ข่าวการโจมตีแย่งชิงเชลยม้งเมื่อวันวาน และชาวบ้านม้งจะได้ไม่เป็นภาระในเรื่องอาหารซึ่งเหลือน้อยเต็มที

ส่วนคนที่บาดเจ็บ ไม่สามารถเดินได้จำนวน 3 คนนั้น จะพักอยู่ที่ฐานนี้จนกว่าจะค่อยยังชั่วเสียก่อน

เน่ง ลี ตู อุทิศที่นอนของเขาให้ มา ว่าง ในใจคิดถึงแต่ความผิดพลาดของตัวเองตลอดเวลา หาไม่แล้ว หัวหน้าทีมบี และม้งอื่น ๆ อีกหลายคนคงจะไม่ตาย เขาจึงพยายามทำดีที่สุดต่อผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเท่าที่จะทำได้

ในวันที่ 2 มา ว่างตัวร้อนจัด มีไข้ขึ้นสูง เน่ง ลี ตู เอาฝิ่นปิดปากแผล

ที่อักเสบไว้ แล้วคอยเอาผ้าชุบน้ำเช็ดตัวให้หญิงม้งตลอดเวลา อาการของหล่อนน่าวิตกมาก ละเมอเพ้อพร่ำถึงพ่อแม่ตลอดเวลา

พอถึงวันที่ 3 อุณหภูมิของร่างกาย มา ว่าง ค่อยลดลงบ้าง แต่ตาของนางยังแดงก่ำ ริมฝีปากแห้ง กระหายน้ำอยู่เสมอ เน่ง ลี ตู ไม่ยอมห่างคอยช่วยเหลือตลอดเวลา

มา ว่าง นอนซมอยู่ถึง 2 วัน 2 คืนเต็ม ๆ โดยมี เน่ง ลี ตู อดตาหลับขับตานอนอยู่ข้าง ๆ นัยน์ตาของนางที่จ้องพยาบาลหนุ่มเต็มไปด้วยความขอบคุณ ด้วยความอ่อนหวาน บางครั้งเอียงอาย เมื่อเขาใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดบริเวณทรวงอกและหน้าท้องของหล่อน

อาการไข้ของนางหายไปเกือบหมดเมื่อถึงคืนที่ 4 แต่ขณะที่ เน่ง ลี ตู กำลังยกข้าวต้มมาให้ มา ว่าง นั่นเอง เสียงกระสุนปืนใหญ่ก็ระเบิดขึ้นดังสนั่นใต้ฐานลงไปประมาณ 500 เมตร เขารีบวางชามข้าวต้มลงบนลังไม้เป่าตะเกียงดับ กำชับไม่ให้ มา ว่าง ออกไปนอกบังเกอร์ แล้วผลุนผลันวิ่งออกประตู ตรงไปยังบังเกอร์ของ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ

ทหารเจ้าฟ้าคนอื่น ๆ รีบคว้าอาวุธประจำกายวิ่งเข้าประจำที่รอบ ๆ ฐาน

เสียงลูกปืนใหญ่ระเบิดเป็นระยะเกือบตลอดคืน พวกหัวหน้าทีมและโหย่ง ยั่ว เฮ่อ ไม่รู้สึกวิตกเท่าไร เพราะเห็นว่าข้าศึกคงจะไม่รู้ที่ตั้งของพวกเขาแน่ ที่ยิงมาก็ยิงแบบไม่หวังผล

อย่างไรก็ตาม บัดนี้เวียดนามรู้แล้วว่ามีหน่วยต่อต้านปฏิบัติการอยู่ พวกมันจะต้องระดมกำลังกวาดล้างให้หมดโดยเร็ว แต่นี้ต่อไปฐานะของพวกเจ้าฟ้าจะแย่ลง

เน่ง ลี ตู กลับถึงบังเกอร์ของตัวเองเมื่อเวลาประมาณตี 3 หลังจากที่เสียงปืนใหญ่เงียบลง มา ว่าง นอนสะอื้นเบา ๆ อยู่บนที่นอน เขารีบเดินไปนั่งลงบนแคร่ข้าง ๆ ร่างของสาวม้ง

"มา ว่าง...มา ว่าง...เจ้าเป็นอะไรหรือ"

ไม่มีเสียงตอบ มีแต่เสียงสะอื้น

"มา ว่าง...ตัวเจ้าร้อนอีกแล้ว...มา ข้อยจะเช็ดตัวให้"

หนุ่มม้งค่อย ๆ ปลดกระดุมเสื้อของ มา ว่าง ออกจนหมด แล้วบรรจงเช็ดทรวงอกของคนป่วยอย่างแผ่วเบา

เสียงสะอื้นหยุดไป มีเสียงหายใจหนัก ๆ มาแทนที่...จากเสียงหายใจหนัก ๆ กลายเป็นเสียงหอบเร็ว ๆ เมื่อ เน่ง ลี ตู ใช้ผ้าเช็ดเลยหน้าท้องลงไป

"อ้าย...อ้าย ลี ตู..." มา ว่าง เรียกชื่อออกมา เสียงขาดเป็นห้วง ๆ

เน่ง ลี ตู โยนผ้าทิ้งไป แล้วเอนตัวลงนอนเคียงข้างหล่อน

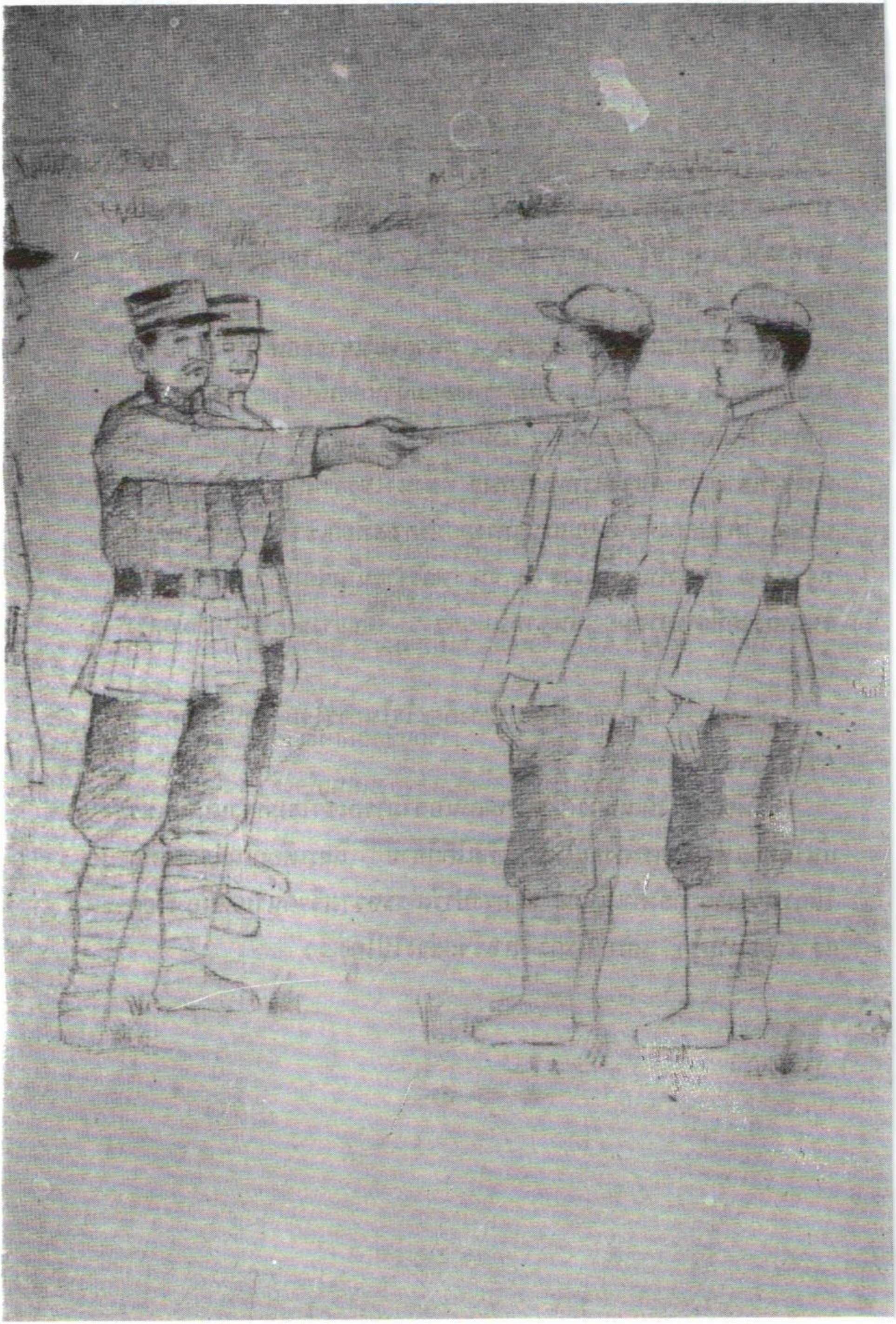

บทที่ 17
ภูเบี้ย

เน่ง ลี ตู รู้สึกเสียใจอยู่บ้างที่เขาได้เมียโดยไม่มีพิธีรีตอง แต่ในสถานการณ์เช่นนี้ คงจะทำพิธีอะไรไม่ได้แน่ แต่หากทุกอย่างเป็นไปในลักษณะนี้ อีกไม่กี่ปีประเพณีและวัฒนธรรมของม้งคงจะสูญหายไปอย่างแน่นอน

พิธีสู่ขอ และพิธีแต่งงานของม้งแปลกกว่าพิธีของชนเผ่าอื่นๆ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีประสบการณ์มามากแล้วเท่านั้นจะสามารถดำเนินการอย่างไม่ขัดเขิน พ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายแทบจะไม่ต้องปฏิบัติอะไรเลย ทุกอย่างจะสำเร็จลงด้วยฝีมือของผู้แทนของผู้บ่าวและผู้สาวเป็นส่วนใหญ่

การใช้คำพูดที่มีความหมายตรงข้ามในการเจรจาสู่ขอระหว่างผู้แทนทั้งสอง จะเป็นไปอยู่นานกว่าจะตกลงกันได้ บางครั้งถึงกับเมาไปตามๆ กันเสียก่อนก็มี คณะญาติพี่น้องของฝ่ายชายจะยกโขยงไปบ้านผู้สาวแต่ตอนเช้า หลายคนจะช่วยกันหอบข้าวของหรือไม่ก็จูงหมูจูงวัวไปด้วย เพื่อเป็นสินสอด

เมื่อไปถึงก็จะปักหลักกันอยู่นอกบ้าน รวมทั้งว่าที่เจ้าบ่าว เปิดวงสุราว่ากันไปเรื่อยๆ ขณะที่ผู้เฒ่าผู้แก่ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนเข้าไปเจรจากันอยู่ข้างใน

หากฝ่ายหญิงชอบผู้ชาย การเจรจาก็จะใช้เวลาไม่นาน แต่ถ้าผู้หญิงไม่ชอบแล้ว พิธีสู่ขออาจดำเนินไปนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ชายมีความประพฤติไม่ค่อยจะดี เป็นผู้ที่เกียจคร้าน ผู้แทนของฝ่ายหญิงจำเป็นที่จะต้องขอร้องให้ฝ่ายชายหาผู้ใหญ่ที่เชื่อถือได้มารับประกัน

เน่ง ลี ตู คิดถึงแม่ คิดว่าแม่คงจะดีใจเมื่อรู้ว่าเขาเอาเมียแล้ว

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ จัดงานเลี้ยงเล็กๆ เพื่อเป็นการฉลองให้เพื่อนรัก เขาขุดเหล้าข้าวโพดที่ฝังดินไว้ขึ้นมาสองขวด มอบให้ เน่ง ลี ตู เป็นของขวัญทหารเจ้าฟ้าพากันดื่มอวยพรให้คู่บ่าว-สาว ด้วยถ้วยเล็กๆ วนเวียนกันไปจนครบทุกคน ถึงแม้ว่าจะเป็นงานเลี้ยงเล็กๆ ที่ไม่มีอะไรพิเศษ แต่ก็ประทับใจ เน่ง ลี ตู เป็นอย่างยิ่ง

ในคืนวันนั้น ก่อนเข้านอน มา ว่าง คุกเข่าลงข้างเตียง หล่อนพนมมือ แล้วพึมพำเบาๆ อยู่เป็นเวลานาน เน่ง ลี ตู นั่งดูเงียบๆ อย่างสนใจ

เมื่อ มา ว่าง ลุกขึ้น เน่ง ลี ตู ถามด้วยความสงสัย

“เจ้าทำอะไรน่ะ”

“ข้อยอธิษฐาน”

“อธิษฐาน...ถึงใคร...เจ้าพูดค่อยๆ แล้วผีจะได้ยินหรือ” บ่าวใหม่นึกกลัวว่าผีวะดาจะไม่ได้ยินคำอธิษฐานของเมีย

ม้งส่วนใหญ่ยังนับถือผี ทั้งๆ ที่ความเจริญในด้านต่างๆ แผ่เข้าไปถึงพวกเขานานแล้ว นอกจากนับถือผี มีจำนวนเล็กน้อยในพวกเขาที่นับถือ

ศาสนาคริสเตียน สำหรับศาสนาพุทธนั้นแทบจะไม่มีเลย

หมอสอนศาสนาฝรั่งได้เข้าไปทำการเผยแพร่ศาสนาท่ามกลางพวกม้ง เป็นเวลาหลาย 10 ปี แต่ประสบความล้มเหลวในตอนแรก ๆ เพราะสั่งสอนอย่างเคร่งครัดเกินไป ทั้งที่ไม่มีใครขัดขวางหรือต่อต้านการทำงานของเขา แต่หลังจากที่ได้คลุกคลีกับม้งต่อมาอีกหล่ายปี อาจารย์ฝรั่งเปลี่ยนหลักการสอนของเขาเสียใหม่หมด

เมื่อเขาเข้าใจในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชาวม้งแล้วผลงานประกาศศาสนาเริ่มดีขึ้น มีม้งมารับเชื่อในศาสนาคริสเตียนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน เคล็ดลับในการทำงานของเขามีอยู่นิดเดียวคือ หากยังไม่สามารถเปลี่ยนความเชื่อในเรื่องผีของชาวม้งได้แล้ว ก็ไม่ต้องให้พวกเขาเลิก แต่เพิ่มความเชื่อใหม่ให้

ดังนั้น อาจารย์ฝรั่งจึงมีลูกศิษย์ม้งเป็นจำนวนมาก ที่ไปโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ แต่ยังมีเมีย 3 คน มีคริสเตียนม้งที่ยังค้าฝิ่น ที่ยังฆ่าหมูเซ่นผีบั่วดาในวันเน้อ เป เจ่า อย่างไรก็ตาม ก็นับได้ว่าม้งพวกนั้นเป็นคริสเตียนเพราะได้รับเอาความเชื่อใหม่

"เจ้าอธิษฐานถึงใคร" เน่ง ลี ตู ยังติดใจการกระทำของภรรยา

"ข้อย อธิษฐานถึงพระเจ้า" มา ว่าง ตอบสั้น ๆ เกรงว่าสามีจะโกรธ

"เอ่อ...แล้วเจ้าขออะไรจากพระเจ้าล่ะ"

"ข้อย... ขอให้พระเจ้าปกป้องคุ้มครองเราทั้งสองคน และขอให้พระเจ้าทรงช่วยเหลือพวกเราชาวม้งทุกคน" เจ้าสาวใหม่พูดจบก็ก้มหน้านิ่ง

เน่ง ลี ตู เอื้อมมือไปช้อนคางภรรยาให้เงยหน้าขึ้น เขาเห็นน้ำตาที่

เอ่ออยู่เต็มเบ้าสะท้อนแสงไฟจากตะเกียงเต้นระยิบ ๆ ใบหน้าของหล่อนอ่อนหวานดุจดอกฝิ่นที่เริ่มบาน

"เจ้ากลัวว่าข้อยจะโกรธเจ้าใช่ไหม...ข้อยไม่โกรธเจ้าหรอก ข้อยชอบเจ้า...ไม่ว่าเจ้าจะเป็นคริสเตียน หรือเป็นอะไรก็ตาม...ข้อยก็ยังชอบเจ้าอยู่"

มา ว่าง ผวาเข้าซบหน้าลงกับตักของสามีด้วยความตื้นตันใจ แล้วใช้แขนทั้งสองข้างโอบรัดรอบเอวของเขาไว้แน่น

ใจของ เน่ง ลี ตู ตรงกับคำพูดของเขาทุกประการ ในสถานการณ์เช่นปัจจุบัน เขาและม้งทุกคนต้องการความช่วยเหลือจากทุกสิ่งและในทุกทาง หากผีวะดาช่วยพวกเขาไม่ได้ บางทีพระเจ้าอาจช่วยได้

"พระเจ้าช่วยเราทุกคนด้วยเถิด" สาธุคุณ เดวิด แฮมิลตัน กล่าวเป็นประโยคสุดท้ายปิดการบรรยายสรุป ในตอนบ่ายของวันอังคารที่ 21 ธันวาคม 1976 ณ ห้องประชุมของสำนักงานใหญ่คณะโอเวอร์ซี่มิชชั่นนารี ในสิงคโปร์

การประชุมดำเนินมาแล้ว 2 วัน และวันนี้เป็นวันสุดท้าย คณะกรรมการอำนวยการของ โอเวอร์ซี่ มิชชั่นนารี่ บินมาจากทั่วโลก เพื่อร่วมการประชุมครั้งนี้ เนื่องจากผู้สอนศาสนาในสังกัดถูกขับไล่ออกจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทุกคนในคณะกรรมการอยากรู้ว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เพราะน้อยนักที่คณะหมอสอนศาสนาของพวกเขาจะถูกขับไล่ออกจากประเทศใดประเทศหนึ่งอย่างไม่มีเหตุผล

หลังจากที่ได้รับฟังการบรรยายสรุป โดยคณะหมอสอนศาสนาที่ไปทำงานในลาว โดยเฉพาะ สาธุคุณ เดวิด แฮมิลตันจบแล้ว ประธานกรรมการอำนวยการต้องอุทานออกมาเช่นเดียวกันกับผู้บรรยายว่า

"ขอให้พระเจ้าทรงโปรดช่วยเราทุกคนด้วยเถิด"

ในขณะที่ทุกคนยังเงียบอยู่ สาธุคุณ เดวิด แฮมิลตันก็ถามที่ประชุมว่า

"หากท่านผู้ใดมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ข้าพเจ้าได้บรรยายไปแล้ว ขอโปรดถามได้"

มิสเตอร์ จอห์น ดูลี่ ประธานบริษัทถลุงเหล็กที่ใหญ่ที่สุดในรัฐเพ็นซิลเวเนียผู้ซึ่งเป็นกรรมการอำนวยการผู้หนึ่ง ถามขึ้นลอย ๆ ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ท่านสาธุคุณ เดวิด ได้บรรยายว่า

"ตามความคิดเห็นส่วนตัวของท่านสาธุคุณ ท่านคิดว่าความผิดพลาดทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับชาวม้งในลาวอยู่ตรงไหน"

สาธุคุณ เดวิด ก้มหน้ามองสมุดโน้ตที่กางอยู่ต่อหน้าบนโต๊ะอย่างใคร่ครวญเป็นเวลานานหลังจากได้ยินคำถาม และเมื่อเงยหน้าขึ้นสบตากับเจ้าของคำถาม ก็กล่าวอย่างช้า ๆ ชัดถ้อยชัดคำว่า

"ม้งเป็นชนที่ด้อยพัฒนา... พวกเขาจะสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ได้อย่างดี... จะอ่อนโอนตามคำสอนและความคิดใหม่ ๆ อย่างง่ายดาย สำหรับข้อผิดพลาดนั้นมีอยู่ข้อเดียว...ประเทศที่มีอิทธิพลได้ส่งตัวแทนเข้าไปหาผู้นำเผ่า หลังจากนั้นก็ยัดปืนใส่มือพวกเขาแล้วสอนฆ่าคน โดยอ้างว่าการต่อสู้และการฆ่าคนเท่านั้นจะช่วยให้เผ่าม้งรอดตาย" หลังจากหยุดนิดหนึ่ง สาธุคุณเดวิด กล่าวต่อ "แต่สิ่งสำคัญที่สุด

ที่ชาวต่างชาติไม่ได้สอนพวกม้งก็คือว่า หากพวกเขาต่อสู้แล้วแพ้... อะไรจะเกิดขึ้น"

สถานการณ์ที่ภูเบี้ยมิได้ทรงอยู่กับที่ แต่เลวลงทุกวัน นอกจาก กระสุนปืนใหญ่แล้ว ข้าศึกยังได้ส่งกำลังขึ้นมาตีที่มั่นของเขาสลับกันไป อย่างไรก็ตาม พวกเจ้าฟ้าก็สามารถรักษาที่มั่นได้ทุกครั้ง

เพื่อที่จะผ่อนคลายแรงกดดันจากกำลังข้าศึกที่ล้อมอยู่ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ส่งเจ้าฟ้าหน่วยเล็ก ๆ เล็ดลอดออกไปก่อกวนแนวหลังของข้าศึกเป็นการโต้ตอบ หน่วยเล็ก ๆ เหล่านี้ไปดักซุ่มยิงทหารเวียดนาม วางระเบิดคลังอาวุธที่ล่องแจ้ง ก่อความเสียหายให้พวกข้าศึกอยู่เป็นประจำ

ยิ่งเสียเวลามากในการกำจัดพวกเจ้าที่ภูเบี้ย ผู้นำทหารของเวียด-นามยิ่งโมโหมากขึ้น

ในที่สุดเมื่อปลายปี ค.ศ.1976 พวกสหายแกวแดงก็เรียกกองพัน ปัก ใจ ม้ง ให้มาช่วยทำการโจมตีภูเบี้ย

ข่าวการเดินทางมาของกองพัน ปัก ใจ ม้ง ก็ล่วงรู้ถึงหูของทหารเจ้าฟ้าจนได้

"ตอนนี้มันมาตั้งอยู่ที่ผาขาว ที่ศูนย์ชักถามเดิมของพวกเรานั่นแหละ"

หัวหน้าหน่วยลาดตระเวนรายงาน

"มีทั้งหมดกี่คนล่ะ" เน่ง ลี ตู ถามด้วยความตื่นเต้น

"ข้อยประมาณดูก็เห็นจะไม่เกินสองร้อยคน"

"แล้วรู้ได้อย่างไรว่าเป็นกองพัน ปัก ใจ"

"ข้อยเดาเอาเอง เพราะเห็นคนหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นผู้บังคับบัญชามันใส่หมวกสีดำ"

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ และ เน่ง ลี ตู หันไปสบตากัน

"หมวกที่เจ้าว่าสีดำน่ะ มันมีลักษณะอย่างไร"

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ถามบ้าง

"ก็เป็นหมวกแก๊ปธรรมดานี่แหละ...ข้อยเห็นไม่ชัดเพราะส่องกล้องดู...รู้สึกว่าจะมีตัวหนังสือสีเหลือง ปักอยู่ตรงขอบหมวกด้วย... แต่ข้อยอ่านไม่ออก..."

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ยิ้มแล้วหันมาพูดกับเพื่อนสนิทอย่างรู้ใจ

"ลี ตู เจ้าอยากจะลองลงไปดูไหมว่าไอ้หมวกใบนั้นเป็นใบเดียวกันกับที่เจ้าซื้อจากอุดรฯ มาฝาก บี ลี หรือเปล่า"

สายตาของ เน่ง ลี ตู เหม่อมองไปไกล ดูเหมือนจะไม่ได้ยินคำถามของเพื่อน

"ว่าไง จะไปไหม...ถ้าเจ้าไปข้อยจะไปด้วย"

"ไม่...ไม่ต้องก็ได้" เน่ง ลี ตู ตอบ "ข้อยไปเองก็ได้...ข้อยรู้จักศูนย์นั้นดีกว่าทุกๆ คน...ขอให้เจ้าช่วยดูแล มา ว่าง ด้วยก็แล้วกัน เมียข้อยท้องแก่แล้ว คงจะคลอดในระยะสองสามวันนี้แหละ"

โดยไม่กลัวอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น เน่ง ลี ตู และทหารคนสนิทอีกคนหนึ่ง พากันเล็ดลอดผ่านแนววงล้อมของพวกเวียดนามลงไปจนถึงเชิงภูเบี้ยที่นั่น เขาสั่งให้ลูกน้องอ้อมไปทางทิศตะวันออกของหุบเขาผาขาว และเมื่อถึงเวลา 6 โมงเย็น ให้ขว้างระเบิดและยิงปืนให้สนั่น เพื่อเรียกร้องความ

สนใจของข้าศึก หลังจากนั้นให้เดินทางกลับฐานเลย

ส่วนตัวเขาเอง เดินอ้อมไปด้านทิศตะวันตก แอบแฝงกายลัดเลาะไปตามป่าทึบ จนกระทั่งบ่ายจึงได้มาถึงชายหมู่บ้าน

หลังจากนั้นก็หลบเข้าไปในกระท่อมร้าง รอจนกระทั่งเกือบ 5 โมงเย็นจึงย่อง ๆ แฝงตัวไปตามกระท่อมที่ว่างเปล่า

ในที่สุด ทหารเจ้าฟ้าผู้ซึ่งพกความแค้นไว้ในใจมาเป็นเวลานาน ก็หลบมาถึงกระท่อมสุดท้ายที่ตั้งอยู่ติดกับศูนย์ซักถาม เมื่อวางปืนคาร์บินพิงเสาแล้ว เขามองลอดรอยแยกของฝาไม้ไผ่ออกไป

จุดที่เขาสนใจที่สุดก็คือ บ้านซึ่งเป็นที่พักเก่าของหัวหน้าศูนย์ หากกองพัน ปัก ใจ มาอยู่ที่นี่จริง ไอ้ตัวผู้บังคับบัญชากองพันมันจะต้องอาศัยอยู่ที่บ้านนั้น เพราะเป็นบ้านที่ดีที่สุด

เขาสังเกตเห็นทหารในเครื่องแบบปะเทดลาวเดินผ่านสนามกลางบริเวณศูนย์ไปมาอยู่หลายคน แต่ยังไม่มีใครสวมหมวกดำผ่านเข้ามาในสายตา

เน่ง ลี ตู นั่งลงกับพื้น แต่ตายังจ้องจับอยู่ที่บ้านหลังใหญ่ซึ่งมีระเบียงเล็ก ๆ ยื่นออกมา เขาตัดสินใจว่าจะต้องรอ...เขาจะรอต่อไปจนวินาทีสุดท้าย

แต่ไม่นานเสียงระเบิดดังก็กก้องมาจากทิศตะวันออกของหุบเขา ทหารในเครื่องแบบปะเทดลาววิ่งกันพล่าน และทันใดนั้นเอง ชายผู้หนึ่งก็เปิดประตูออกจากห้องมายืนเด่นอยู่นอกระเบียง บนศีรษะมีหมวกแก๊ปสีดำสวมอยู่

ทหารม้งผู้รอคอยเวลานี้รีบคว้าปืนแล้ววิ่งออกจากประตูกระท่อมร้างทันที เขาวิ่งไปอีกไม่ถึง 10 เมตร และในขณะที่พวกปะเทดลาวกำลัง

สนใจเสียงระเบิดที่ดังกึกก้องอยู่อีกด้านหนึ่ง ล้วงลูกระเบิดมือออกมาจากกระเป๋าเสื้อ ถอดสลักแล้วขว้างไปยังระเบียงที่ชายหมวกดำยืนอยู่ทันที

ไม่ทันที่ควันระเบิดจางลง เน่ง ลี ตู ก็ขึ้นไปยืนอยู่บนระเบียงแล้วเขาจ้องดูชายที่นอนบิดตัวไปมาด้วยความเจ็บปวด ร่างกายและใบหน้าเต็มไปด้วยเลือด

"เป็นไงบ้าง" เน่ง ลี ตู ถามเป็นภาษามัง ยกคาร์บินขึ้นจ่อหน้าผากคนเจ็บแล้วยิงออกไปติดกัน 3 นัด จากนั้นก็ก้มเก็บหมวก หันหลังกระโดดแผล็วลงระเบียงไปทันที

เขาเดินโซซัดโซเซกลับถึงที่มั่นบนภูเบี้ยอย่างระโหยโรยแรง เสียงไก่ป่าขันมาเป็นทอดๆ แสงสว่างสลัวๆ กำลังขับไล่ความมืดออกไป

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ รีบออกมาต้อนรับเพื่อนรักเมื่อรู้ว่ากลับมาถึง ทั้งคู่ทรุดนั่งลงที่ขอนไม้กลางลานโดยไม่พูดจา

ผู้กลับมาจากการทำงานล้วงกระเป๋ากางเกงหยิบเอาหมวกสีดำซึ่งปักชื่อ บี ลี เป็นภาษาอังกฤษด้วยด้ายสีเหลืองออกมาอวด

"อุ แว้...อุ แว้...อุ แว้" เสียงทารกร้อง ดังมาจากบังเกอร์ เน่ง ลี ตู พรวดพราดลุกวิ่งทันที ปล่อยให้ โหย่ง ยั่ว เฮ่อ นั่งยิ้มเงียบๆ อยู่ต่อไปโดยลำพัง

ผู้ซึ่งเป็นพ่อใหม่ๆ นั่งอยู่ขอบเตียง ขณะที่ลูกชายอาวุโสไม่กี่ชั่วโมงนอนหลับตาพริ้มอยู่ในอ้อมแขนของแม่

"อ้าย ลี ตู...เจ้าจะตั้งชื่อลูกของเราว่าอะไร"

"บี ลี" ผู้เป็นพ่อตอบโดยไม่คิด

บทที่ 18

อพยพ

การบุกเดี่ยวเข้าสังหาร ตู ว่าง นายกองพันปัก ใจ ม้ง กลางค่ายพักที่ผาขาวโดย เน่ง ลี ตู นั้น จุดระเบิดแห่งความแค้นขึ้นในหัวใจของ พลตรี เหงียน ตรัน วัน ผู้บัญชาการกองกำลังทหารเวียดนามในประเทศลาว เขาออกคำสั่งระดมพลถึงหนึ่งกรมและอาวุธหนักทุกชนิดเพื่อเข้าถล่มที่มั่นของทหารเจ้าฟ้าที่ภูเบี้ย

เครื่องบินแอล-19 เริ่มมาบินฉวัดเฉวียนรอบ ๆ ภูเบี้ย เมื่อต้นเดือนมีนาคม ค.ศ.1977 หลังจากนั้นไม่นานปืนใหญ่ขนาด 130 มม. ทำในจีนแดงก็เริ่มส่งกระสุนมารบกวนที่มั่นของพวกเจ้าฟ้า

ยุทธวิธีของเวียดนามที่เคยใช้ได้ผลที่เดียนเบียนฟู ที่บ้านป่าดง และที่ภูผาที ถูกนำมาใช้ที่ภูเบี้ยอีกครั้งหนึ่ง กระสุนจำนวนร้อย ๆ นัดบีบให้ทหารเจ้าฟ้าต้องสละที่มั่นถอยร่นสูงขึ้นไปอีก

เมื่อกำลังภาคพื้นดินของเวียดนามขึ้นมาถึงฐานก็พบแต่ความว่างเปล่า

เมื่อเหตุการณ์บีบบังคับเช่นนี้ ทหารเจ้าฟ้าจำต้องหันไปใช้ยุทธวิธีการรบแบบกองโจร ในขณะที่ข้าศึกเปลี่ยนใช้ยุทธวิธีการรบในแบบ พวกเจ้าฟ้าหลีกเลี่ยงการปะทะอย่างที่สุด จะลอบเข้าโจมตีกลางคืนและต่อเมื่อแน่ใจว่าจะชนะเท่านั้น หน่วยทหารม้งเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา เล่นเอาเถิดกับพวกเวียดนามจนพวกนั้นต้องหัวหมุน

ทุกครั้งเมื่อเข้าโจมตี สิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องเก็บรวบรวมมาด้วยก็คือ เสบียงอาหาร พวกเขาไม่มีแหล่งเสบียงแล้ว จำเป็นต้องคอยโจมตีแย่งชิงเอาจากข้าศึก

มา ว่าง และ บี ลี น้อย ผู้ซึ่งมีอายุเกือบ 6 เดือน ติดตามหน่วยทหารเจ้าฟ้าไปทุกหนทุกแห่ง นางสามารถช่วยตัวเองและลูกน้อยได้อย่างดี สิ่งแวดล้อมทำให้นางต้องเข้มแข็งอดทนและกล้าหาญ บางทีต้องอดอาหารเป็นวันๆ แต่ก็ไม่เคยบ่น ทหารเจ้าฟ้าทุกคนเห็นใจ มา ว่าง และสรรเสริญน้ำใจของนาง บี ลี เองก็เป็นขวัญใจของทุกๆ คน หนูน้อยไม่กลัวเสียงปืนสามารถนอนหลับปุ๋ยได้อย่างสบายท่ามกลางเสียงระเบิดของกระสุนปืนใหญ่

โหย่ง ยั่ว เฮ่อ เห็นใจทั้งสองผัวเมียเป็นที่สุด เขาคิดอยู่ตลอดเวลาว่าทันทีที่พวกเวียดนามเลิกบุก จะบอกให้ เน่ง ลี ตู พาครอบครัวหนีไปอยู่ประเทศไทยเสีย เพราะได้ข่าวว่าประเทศไทยจัดตั้งศูนย์รับผู้อพยพม้งขึ้นที่จังหวัดเลยและให้ความช่วยเหลืออย่างดี

"อีกไม่นานหรอก" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ คิด "พวกเวียดนามจะต้องเลิกทำการบุก เพราะอีกไม่กี่เดือนก็จะถึงฤดูฝนแล้ว"

แต่กว่าจะถึงเดือนกรกฎาคม เมื่อฝนเริ่มตกหนักพวกทหารเจ้าฟ้า

ก็บอบช้ำไปตามๆ กัน หากฝนมาช้าอีกสักเพียงเดือนเดียวก็น่ากลัวว่าพวกเขาจะต้องทิ้งภูเบี้ยแล้วย้ายไปอยู่จุดอื่นแน่

กองกำลังของเวียดนามเริ่มถอยลงไปคุมเชิงอยู่ตีนเขา ส่วนใหญ่ถอนตัวกลับที่ตั้งที่ล่องแจ้ง เปิดโอกาสให้ทหารเจ้าฟ้าเล็ดลอดลงไปเสาะหาอาหารมาประทังชีวิตต่อไป

ในที่สุดเมื่อถึงเดือนสิงหาคม โหย่ง ยั่ว เฮ่อ ก็เปิดอกพูดกับเพื่อนรัก

"ลี ตู...เจ้าไม่ห่วงลูกเมียเจ้าบ้างหรือ... ทำไมเจ้าไม่พาหนีไปอยู่เมืองไทยเสียล่ะ ตอนนี้พวกแกวมันก็เลิกบุกแล้ว พอจะมีทางเล็ดลอดไปถึงน้ำโขงได้อย่างปลอดภัย"

"ทำไมเจ้าถึงพูดแบบนั้นล่ะ โหย่ง ยั่ว...เมียข้อยลูกข้อยเป็นคนม้ง เมืองไทยมิใช่บ้านของเรา ภูเบี้ยนี่ต่างหากที่เป็นประเทศของเรา หากเราคิดจะทิ้งบ้านเมืองของเราเสียแล้ว ใครจะเป็นผู้คอยต่อสู้ปกป้องและรักษา"

"ไม่ใช่อย่างงั้น" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ รีบค้าน "ข้อยคิดอีกแบบหนึ่งนะ แตกต่างกันกับความคิดของเจ้า จริงอยู่ที่เจ้าพูดมานั้นถูกต้อง แต่ข้อยนึกถึงเมียของเจ้าซึ่งเป็นผู้หญิง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกน้อยของเจ้า บี ลี มีสิทธิที่จะดำรงชีพอยู่ในโลกนี้ในฐานะมนุษย์ผู้หนึ่ง ขณะที่เด็กน้อยคนนั้นอยู่กับพวกเราที่ภูเบี้ย อยู่แบบเสี่ยงกับความตายทุกๆ วินาที ข้อยว่าให้เมียและลูกของเจ้าอพยพไปอยู่เมืองไทยชั่วคราวเถอะ เมื่อ บี ลี มันโตขึ้นพอจะแบกหน้าไม้ไหว ให้มันตัดสินใจเองว่ามันจะกลับมาช่วยเราปกป้องบ้านเมืองให้พ้นภัยศัตรูหรือไม่กลับ"

เมื่อได้ยินเหตุผลนี้ เน่ง ลี ตู ก็ต้องเงียบไปเหมือนกัน

"ลี ตู" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ กล่าวต่อด้วยน้ำเสียงวิงวอน "ข้อยขอเถอะ...

ขอร้องให้เจ้าพาทั้งสองคนไปส่งเมืองไทยเสีย แล้วให้เจ้าเองกลับมาร่วมรบกับข้อย... ข้อยและพวกเจ้าฟ้าทุกคนจะรอเจ้าอยู่ที่นี่ ที่ภูเบี้ยนี่ จนกระทั่งคนสุดท้าย"

ทั้งคู่นั่งเงียบไปนาน ขณะที่ เน่ง ลี ตู ใช้ความคิดอย่างหนัก

"มา ว่าง จะช่วยพวกเราได้อย่างดีเมื่อนางไปถึงประเทศไทย... นางจะต้องเล่าเรื่องราวทั้งหมดที่ได้พบได้เห็นที่นี่ ให้พวกเราชาวม้งฟัง... และบางที... บางทีอาจมีคนตัดสินใจเดินทางกลับมาช่วยพวกเราบ้าง" โหย่ง ยั่ว เฮ่อ กล่าวอย่างมีความหวัง ทั้งๆ ที่รู้ว่าเป็นแต่เพียงความหวังที่ริบหรี่เท่านั้นเอง

สามวันต่อมาทีมบี ก็พา เน่ง ลี ตู และครอบครัวมาส่งถึงเชิงเขาภูเบี้ยอย่างปลอดภัย เมื่อร่ำลากันแล้วทั้งสามคนพ่อแม่ลูกก็แยกทางมุ่งหน้าลงสู่ทิศใต้...ทิศทางของผู้แพ้ ด้วยใจหดหู่

เน่ง ลี ตู เงยหน้าขึ้นดูยอดภูเบี้ยอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับพึมพำเบาๆ วิงวอนขอให้ผีวะดาผีบั่วดา ผีพ่อผีแม่ให้ช่วยคุ้มครองเขาและครอบครัวให้เดินทางถึงจุดหมายโดยสวัสดิภาพด้วยเถิด

ผู้เป็นพ่อในชุดม้งสีดำเดินหน้า มา ว่าง เอาลูกน้อยผูกคาดด้วยผ้าสีเขียวติดอยู่กับแผ่นหลังก้าวตามไปติดๆ ทั้งสองคนไม่มีสัมภาระอื่นใดเลยนอกจากข้าวโพดสองกำมือและมีดสั้นหนึ่งเล่ม เน่ง ลี ตู ปฏิเสธที่จะนำอาวุธปืนติดตัวมา เพราะรู้ดีว่าทหารเจ้าฟ้าที่ภูเบี้ยมีความต้องการอาวุธปืนมากกว่าเขา นอกจากนั้นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นก็จะได้น้อยลง หากทหารเวียดนามหรือปะเทดลาวมาเจอเข้าก็คงคิดว่าเขาทั้งสามคนเป็นชาวบ้านธรรมดา

คืนแรกเขาพากันพักในหมู่บ้านร้างซึ่งตั้งอยู่ห่างจากภูเบี้ยไปทางทิศใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร ทั้งหมดพากันหลับใหลไปอย่างอ่อนเพลีย เมื่อแบ่งกันกินข้าวโพดต้มที่นำมาด้วยจนหมด

จวนใกล้รุ่ง เน่ง ลี ตู สะดุ้งตื่นเมื่อได้ยินเสียงเอะอะดังมาจากข้างนอก เขารีบเขย่าไหล่ มา ว่าง ให้ตื่น แล้วกระซิบข้างหูว่าไม่ให้ส่งเสียงดัง แล้วค่อยๆ คลานไปแอบดูเหตุการณ์ข้างนอก

ภาพที่มองเห็นทำให้เขาตัวแข็งไปหมด ทหารปะเทดลาว 2 คน พร้อมอาวุธครบมือกำลังฉุดกระชากลากผู้หญิงม้งมาคนหนึ่ง เมื่อมาถึงกลางลานบ้านก็ปล่อยให้หล่อนนอนกองลงไปกับพื้นดิน ปะเทดลาวอีก 2 คนที่ถือใต้ตามมา พากันยืนล้อมเรียงรายจ้องดูหญิงม้งผู้โชคร้ายอย่างกระหึ่นกระหาย

คอมมิวนิสต์ลาวคนหนึ่งใช้เท้ากระทืบท้องหญิงม้งผู้ไม่มีทางสู้ ทำให้นางต้องบิดตัวดิ้นเร่าๆ แล้วมันก็วางปืนลงกับพื้นเริ่มปลดกระดุมกางเกง

มีดหลุดออกมาจากฝักมาอยู่ในมือของ เน่ง ลี ตู โดยไม่รู้สึกตัว แต่พอเขาขยับกายมือของ มา ว่าง ก็เอื้อมมาบีบต้นแขนของเขา ทำให้ต้องชะงัก

หญิงม้งผู้เคราะห์ร้ายถูกข่มขืนซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนนางหมดสติคาที่

"เฮ้ย...แบบนี้ต้องฆ่าทิ้งเสีย เดี๋ยวมันก็ไปรายงานเจ้านาย พวกเราจะแย่กันหมด"

"ไม่ต้องก็ได้...เดี๋ยววันนี้พวกมันทั้งหมู่บ้านก็จะไม่มีทางรอดแม้แต่คนเดียว พวกเราจะเริ่มปฏิบัติการกำจัดพวกแม้วสกปรกวันพรุ่งนี้แหละ"

"แต่ข้อยยังไม่เคยเห็นเลือดผู้สาวแม้วเลย ขอให้ข้อยดูหน่อยก็

แล้วกัน"

รุ่งเช้า บรรดาญาติพี่น้องของหญิงสาวม้งผู้ตายพากันออกตามหาจ้าละหวั่น เมื่อมาเห็นศพที่เสื้อผ้าถูกฉีกขาดไม่มีชิ้นดี มีรอยแผลถูกแทงด้วยมีดนับจำนวนไม่ถ้วน ต่างก็พากันร่ำไห้อย่างน่าเวทนา

เน่ง ลี ตู สะกิดให้ มา ว่าง ซึ่งกำลังให้ลูกกินนมเตรียมตัว เมื่อขบวนชาวบ้านช่วยกันหามศพหญิงม้งกลับไป เขาคิดว่าคงจะมีหมู่บ้านชาวม้งอยู่ใกล้ๆ นี่แน่นอน เป็นโอกาสดีที่จะไปขอความช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ

นายบ้านม้งผู้เฒ่าเล่าให้ เน่ง ลี ตู ฟังอย่างเคียดแค้นว่า พอชาวม้งที่ล่องแจ้งแตกหนีอพยพสู่เมืองไทย ชาวบ้านในหมู่บ้านของแกก็พากันละทิ้งบ้านช่อง ไปหลบซ่อนตัวอยู่ตามป่าตามเขา หลังจากใช้ชีวิตอย่างลำเค็ญอยู่ปีกว่า พวกทหารปะเทดลาวก็มาป่าวประกาศให้กลับคืนสู่หมู่บ้าน และรับประกันว่าจะไม่มีอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น ลูกบ้านของแกพากันทยอยกลับตอนแรกๆ ก็มีทหารปะเทดลาวมาควบคุมอยู่ประมาณ 15 คน พอตอนหลังก็ลดจำนวนลง เนื่องจากเห็นว่าชาวบ้านม้งไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อรัฐบาลคอมมิวนิสต์ ต่อมาเมื่อ 3 วันนี้เอง จำนวนทหารปะเทดลาวก็ลดลงเหลือเพียง 4 คน และ 4 คนสุดท้ายก็มีกำหนดเดินทางกลับที่ตั้งหน่วยที่ปากซันในวันนี้ แต่ก่อนที่พวกมันจะกลับไป ก็ได้สร้างความเจ็บปวดให้กับคนม้งทุกคน

เน่ง ลี ตู หวนคิดถึงเหตุการณ์ในบาร์ที่เวียงจันทน์และ ใหม ท้อ

"ไม่ว่าจะเป็นลาวขาวหรือลาวแดง ต่างก็มีความคิดอย่างเดียวกัน ม้งคือสัตว์ในสายตาของพวกเขา"

ครั้นเห็นว่าเดี๋ยวนี้ได้เดินทางเข้ามาในเขตที่มีฝ่ายข้าศึกอยู่มาก เน่ง

ลี ตู ก็เปลี่ยนแผนการ เขากะว่าจะพักผ่อนต่อที่หมู่บ้านตลอดทั้งวัน เพื่อจะมีแรงเดินทางต่อยามกลางคืน

มันเป็นเวลาจวนเที่ยง เมื่อ เน่ง ลี ตู ได้ยินเสียงเครื่องบินแว่วมาแต่ไกล ด้วยความกลัวเพราะเคยเผชิญกับการโจมตีทางอากาศมามากต่อมากขณะที่อยู่ภูเบี้ย เขาฉุดแขน มา ว่าง ให้ลุกขึ้นจากที่นอน แล้วบอกให้อุ้มลูกวิ่งตามเขาไป

ชาวม้งคนอื่นๆ ที่ไม่รู้จักพิษสงของเครื่องบินต่างก็ไม่แสดงปฏิกิริยาตื่นเต้นอะไรออกมา คงปฏิบัติตนไปตามปกติ

ด้านที่ เน่ง ลี ตู พาเมียวิ่งไป เป็นภูเขาลูกเตี้ยๆ อยู่ติดหมู่บ้าน จุดที่เขาหมายตาไว้ ก็คือหน้าผาที่มีรอยแยกกว้างพอที่จะเข้าไปหลบได้

ทั้งสองยืนหอบฮักๆ เมื่อไปถึง บี ลี ร้องไห้จ้า เพราะตกใจตื่นเมื่อแม่อุ้มวิ่ง มา ว่าง รีบเปิดเสื้อยัดหัวนมเข้าปากลูก ทำให้เงียบเสียงไปได้

เสียงเครื่องบินใกล้เข้ามาทุกที ในที่สุดก็จิกหัวโฉบลงเหนือหมู่บ้าน มันเป็นเครื่องบินตรวจการณ์แบบ แอล-19 ซึ่งเคยเห็นกันบ่อยๆ ที่ภูเบี้ย จากที่เขายืนดูอยู่ ชาวบ้านยังไม่มีวี่แววว่าจะตกใจ เน่ง ลี ตู สามารถมองเห็นทุกอย่างในหมู่บ้านอย่างชัดเจน เพราะอยู่ห่างจากลานบ้านประมาณ 200 เมตร เท่านั้นเอง และอยู่สูงกว่า

แอล-19 วนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง เน่ง ลี ตู มองตามอย่างสนใจ คราวนี้เมื่อผ่านหมู่บ้านในระยะต่ำ เขาเห็นควันสีเหลืองพุ่งออกมาจากใต้ท้องเครื่องบิน ลอยกระจายลงมาคลุมทั่วทั้งหมู่บ้าน

เพราะไม่เคยเห็นเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน สองผัวเมียยืนจ้องไปยังหมู่บ้านอย่างใจจดใจจ่อ พอควันสีเหลืองค่อยๆ จางไปก็ปรากฏภาพที่

ประหลาดยิ่ง บรรดาชาวม้งที่อยู่นอกบ้านที่พอจะมองเห็นอยู่เมื่อสักครู่นี้พากันนอนบิดตัวไปมา หลายคนพยายามที่จะยันกายลุกขึ้น แต่ก็ไม่สำเร็จล้มตัวนอนลงไปอย่างเดิม มีคนวิ่งออกมาจากกระท่อม แต่พอพ้นประตูมาเท่านั้นก็ล้มลงนอนดิ้นกับพื้นเช่นคนอื่นๆ

ไม่นานนัก เครื่องบินลำเดิมก็ย้อนกลับมาอีก แต่คราวนี้บินอยู่ในระดับสูงกว่าเดิมมาก พอบินมาใกล้หมู่บ้าน ก็มีจรวดสองลูกพุ่งออกจากเครื่องยิงใต้ปีก ปล่อยควันสีขาวเป็นทางยาวสองสายตามหลัง

จรวดทั้งคู่ระเบิดขึ้นเหนือหมู่บ้านมีควันสีแดงฟุ้งไปทั่วท้องฟ้าควันแดงค่อยๆ ลอยต่ำลงทีละนิดๆ จนในที่สุดก็ถึงพื้นดิน

ทันใดนั้นเอง ชาวบ้านที่นอนทุรนทุรายอยู่ก่อน ต่างพากันยกมือขึ้นไขว่คว้าอากาศ บางคนกุมคอหอย มีอาการคล้ายคนกำลังใกล้จะตาย หลายคนอาเจียนออกมาเป็นโลหิตสดๆ

ทุกสิ่งทุกอย่างเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็ว ภายในเวลาไม่ถึงนาที ชาวม้งทุกคนที่เขาเห็นนอนแน่นิ่งไปหมด

โดยไม่รอช้า เมื่อเห็นมัจจุราชใหม่ ทั้งสองคนพาลูกน้อยหลบออกจากหลืบเขา แล้วหนีเข้าป่าไปทันที

ในที่สุด เน่ง ลี ตู และครอบครัวก็เดินทางมาถึงชายแดนลาว โดยใช้เวลาเดินทางอีก 15 วัน หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ประหลาดที่หมู่บ้านม้ง

ทั้งสองคนนั่งใช้ความคิดอย่างหนักที่หน้าผาสูง มองลงไปเบื้องล่างก็เห็นแม่น้ำใหญ่ที่มีกระแสน้ำไหลเชี่ยวขวางหน้าเป็นธรรมชาติสิ่งเดียวที่กีดกันเขากับอิสรภาพ

ไหนๆ ก็เดินทางมาถึงที่นี่แล้ว เน่ง ลี ตู ปลอบใจเมีย เขาออก

ความคิดว่าเขาจะสร้างแพไม้ไผ่ขึ้นลำหนึ่งแล้วจะให้นางกับลูกน้อยนั่งข้ามแม่น้ำไป

มา ว่าง ผงกหัวเห็นด้วยทั้ง ๆ ที่ใจยังสั่น

ตกหัวค่ำ เน่ง ลี ตู ก็ทิ้งให้ลูกเมียนอนพักผ่อนอยู่ในถ้ำเล็ก ๆ ที่หน้าผา ส่วนตัวเขาเองเดินบุกป่าลงไปยังริมแม่น้ำ ใช้มีดที่นำติดตัวมาตัดไม้ไผ่ทำเป็นแพพอที่จะให้เมียนั่งไปได้ พอสร้างเสร็จก็กลับมาปลุกให้เมียตื่นแล้วพาไปที่ซึ่งเขาซ่อนแพไว้

"อ้าย ลี ตู...แพมันเล็กมากนี่นา เราจะนั่งกันทั้งสองคนได้อย่างไร"

"ไม่หรอก อ้ายไม่นั่งหรอก อ้ายจะลอยคอเกาะไป เพื่อจะได้ใช้ตีนดีดน้ำไปด้วย"

"ระวังให้ดีนะ...เกาะให้แน่นก็แล้วกันเพราะน้ำมันไหลเชี่ยวเหลือเกิน"

เมื่อลากแพลงไปในแม่น้ำแล้ว เน่ง ลี ตู ก็ช่วยประคองให้เมียขึ้นนั่งนางกอดลูกน้อยไว้แนบอก เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ มา ว่าง จะได้นั่งแพข้ามแม่น้ำใหญ่

ยังไม่ทันที่เน่ง ลี ตู จะก้าวลงน้ำ แสงไฟฉายวูบวาบก็สาดมาใกล้

"มีรอยคนตัดไม้ใหม่ ๆ นี่นา...ไอ้พวกแม้วมันจะหนีอีกละซิ...เฮ้ย ช่วยกันค้นหาดูซิ เผื่อมันจะยังไม่ทันข้ามไป...ถ้าเจอละก็ยิงมันทิ้งให้หมดเลย...เอาไว้ก็ไม่มีประโยชน์อะไร"

เสียงฝีเท้าคนหลายคนเดินใกล้เข้ามา พร้อมทั้งแสงไฟฉายสว่างขึ้นกว่าเดิม

เน่ง ลี ตู รีบผลักแพที่เมียและลูกนั่งอยู่ใกล้ลอยห่างจากฝั่งไป เขา

ยังนั่งนิ่งอยู่กับที่ มองตามจนแพน้อยลอยตามกระแสน้ำลับไปกับความมืด

มา ว่าง กระชับลูกน้อยเข้ากับอกแน่นกว่าเดิม พยายามนั่งนิ่งไม่กระดุกกระดิก เพราะแพเริ่มจะโคลงเมื่อห่างจากฝั่งออกมามาก นางเข้าใจว่าทำไม เน่ง ลี ตู ต้องทำอย่างนั้น เขาจะต้องคอยป้องกันคนอื่นก่อนโดยไม่เคยนึกถึงชีวิตของตัวเองเลย นางอธิษฐานอยู่ในใจ ขออย่าให้พวกนั้นเจอสามีของนางเลย

"ปังๆๆๆๆ" เสียงปืนดังขึ้นในบริเวณชายฝั่งที่นางจากมา มา ว่างก้มหน้าลงแล้วเริ่มสะอื้นเบาๆ

บทที่ 19

บึงกาฬ

ขณะนั้นเป็นเวลา 13.00 นาฬิกา เมื่อขบวนรถเก๋งอเมริกัน จำนวน 10 กว่าคัน นำด้วยรถตำรวจทางหลวงซึ่งเปิดไฟแดงวาบ ๆ แล่นมาจอดหน้าที่ว่าการอำเภอบึงกาฬ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับฝั่งแม่น้ำโขง ทันทีที่รถหยุดนิ่ง ฝรั่งที่นั่งคู่มากับคนขับในรถคันที่สองของขบวนรีบลงจากรถ แล้วเอี้ยวตัวเปิดประตูหลังให้ฝรั่งรูปร่างสูงใหญ่อีกคนหนึ่งลง ทั้งคู่เดินไปหยุดที่ริมแม่น้ำ มองไปยังฝรั่งตรงกันข้ามซึ่งเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

"ท่านข้าหลวงใหญ่ครับ" ฝรั่งซึ่งดูเหมือนจะมีตำแหน่งด้อยกว่ากล่าวพร้อมทั้งชี้มือไปยังฝั่งตรงกันข้าม "ตั้งแต่ฝั่งโน้นที่ท่านมองเห็นนั้นไปจรดขั้วโลกเหนือ ปัจจุบันนี้เป็นคอมมิวนิสต์ไปหมดแล้ว"

ข้าหลวงใหญ่ก้มศีรษะเล็กน้อย แสดงว่าเห็นด้วยกับคำกล่าวของผู้แทนองค์การนานาชาติ ที่มาดูแลให้ความช่วยเหลือผู้อพยพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

"พวกอพยพม้งนี้มันหนีออกมาทำไมนะ ในเมื่อแผ่นดินลาวยังอุดมสมบูรณ์ และพวกมันเองยังป่าเถื่อนอยู่ ไม่เหมือนพวกคนลาว เวียด-นาม หรือเขมร ถึงใครจะมาปกครอง พวกมันก็น่าจะอยู่กับเขาได้ หนีมาอย่างนี้เพิ่มงานให้กับเราเปล่าๆ" ท่านข้าหลวงกล่าวด้วยน้ำเสียงเบื่อหน่าย "ไปเถอะ ไปทักทายกับพวกม้งที่มาใหม่เสียหน่อย...เฮ้ย...แต่อย่าลืมบอกให้พวกนักหนังสือพิมพ์และพวกช่างภาพของเราให้มันถ่ายรูปไว้เยอะๆ หน่อยนะเว้ย เวลาที่ฉันทำท่าทักทายไอ้พวกม้งพวกนี้ จะได้ส่งรูปให้ท่านเลขาธิการดูบ้าง เดี๋ยวจะหาว่ามานั่งๆ นอนๆ อยู่บางกอกกินเงินเดือนแล้วไม่ทำงานอีก"

ฝรั่งทั้งคู่หันหลัง ผละจากริมฝั่งโขงพร้อมทั้งเปิดยิ้มโดยอัตโนมัติอย่างกว้างขวางให้บรรดาข้าราชการไทยที่ตั้งแถวคอยต้อนรับอยู่ ทั้งคู่เดินผ่านศาลาไม้เก่าๆ จะพังมิพังแหล่ซึ่งปลูกอยู่ริมฝั่ง โดยมิได้สังเกตว่าที่นั้นมีหญิงม้งคนหนึ่งนั่งอยู่กับพื้น สายตาของนางจ้องอยู่กลางลำน้ำโขงตลอดเวลา มีลูกน้อยนอนหลับสนิทอยู่บนตัก

ชาวบึงกาฬที่ช่างสังเกตบอกว่า หญิงคนนี้เพิ่งหนีข้ามน้ำมาใหม่และมานั่งอยู่ที่ศาลา โดยไม่เคยย่างก้าวไปไหนเลยเป็นเวลา 2 วันแล้ว หล่อนไม่ยอมแตะต้องอาหาร มีแต่ดื่มน้ำจากกระบอกไม้ไผ่ที่หล่อนนำติดตัวมาเท่านั้น

สายตาของหล่อนมองตรงไปอย่างแทบจะไม่กะพริบ คอยสังเกตดูทุกๆ สิ่งที่ลอยตามน้ำมา หล่อนจะจ้องมองทุกอย่างอยู่เป็นเวลานานจนวัตถุนั้นลอยลับคุ้งน้ำไป สายตาของหล่อนบ่งบอกถึงความหวังบางอย่าง ความหวังซึ่งคล้ายจะเป็นความหวังครั้งสุดท้ายที่หล่อนปรารถนา ดวงตาคู่

นั้น บางครั้งจะมีน้ำตาเอ่อปริ่มเบ้าตา ประดุจว่าหล่อนระลึกถึงเหตุการณ์บางอย่างในอดีตอยู่ เป็นเหตุการณ์ที่ก่อความเศร้าใจให้กับหล่อน แต่บางครั้งมีแววปีติปรากฏขึ้นในสายตาคู่นั้นเช่นกัน เป็นประกายสะท้อนถึงภาพแห่งความสุขที่เคยประสบ

หล่อนกะพริบตาหลายครั้ง เมื่อมีจุดสีดำปรากฏขึ้นที่คุ้งน้ำด้านเหนือ และขณะที่จุดนั่นใหญ่ขึ้นเมื่อกระแสน้ำพัดใกล้เข้ามา หล่อนเบิกตากว้างเพื่อดูให้ชัดว่าจะเป็นสิ่งที่หล่อนรอคอยหรือไม่

จุดดำนั้นเริ่มใหญ่ขึ้น มีลักษณะเหมือนท่อนไม้ หญิงผู้นั้นอุ้มทารกขึ้นแนบอก ค่อย ๆ พยุงตัวลุกขึ้นยืน ก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง จนหล่อนยืนพิงราวลูกกรงของระเบียงที่ยื่นออกไปในน้ำ ภาพที่เห็นนั้นทำให้หล่อนเกิดความรู้สึกเศร้าสลด จนกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่ มันไหลออกมาโดยไม่มีเสียงสะอื้น หล่อนกระซับลูกน้อยให้แน่นเข้ากับอก เอ่ยด้วยเสียงกระซิบว่า

"ลูกเอ๋ย พ่อเจ้ามาแล้ว...พ่อเจ้ามาแล้วเห็นไหม...โน่นแน่ะพ่อเจ้าว่าจะตามมา เดี๋ยวนี้พ่อเจ้ามาแล้ว"

หล่อนกล่าวซ้ำ ๆ ซาก ๆ คล้ายกับจะให้คำพูดนั้นประทับอยู่ในโสตของทารกตลอดไป เสียงของหล่อนค่อย ๆ เบาลง ๆ พร้อม ๆ กับที่ร่างซึ่งคว่ำหน้าอยู่กับผิวน้ำนั้นลอยลับคุ้งน้ำไป น้ำตาแห้งเป็นคราบปรากฏชัดอยู่กับร่องแก้ม

เสียงประตูรถปิดปังปึง ๆ แล้วก็มีเสียงเครื่องยนต์ติดและเสียงรถแล่นออกไป ทิ้งหญิงที่อุ้มลูกน้อยแนบอกไว้เบื้องหลัง

ร่างของหล่อนยืนนิ่งไม่ไหวติง ในชุดม่งสีดำกะรุ่งกะริ่ง พร้อมกับ

ลูกในอ้อมอกดูคล้ายรูปปั้น เหมือนดั่งเป็นอนุสาวรีย์ของชนกลุ่มน้อยเผ่าหนึ่ง อนุสาวรีย์แห่งความขมขื่นและความตาย ที่กำลังเรียกร้องหาสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ

เมษายน 1981

พิริยะ พนาสุวรรณ

- เกิดที่จังหวัดเชียงใหม่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒
- สำเร็จการศึกษาระดับประถม-มัธยมจากโรงเรียนปริ้นส์รอยแยลวิทยาลัย เตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย และวิชาดนตรีจากสหรัฐอเมริกา
- ครั้นกลับมาจากต่างประเทศ ก็ได้มีโอกาสร่วมงานกับองค์การนานาชาติในประเทศลาวเพื่อสงเคราะห์ผู้พลัดถิ่น อันเป็นผลของสงครามอินโดจีน แต่ต้องจำใจละทิ้งหน้าที่ซึ่งทำมาเป็นเวลาเกือบ ๘ ปี เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปในปี พ.ศ. ๒๕๑๘

เจ้าฟ้า...คือสัญลักษณ์ของความเป็นมนุษย์ที่มีทั้งเลือดเนื้อและวิญญาณ ซึ่งต้องการดำรงชีพอย่างสงบสุขในโลกที่ต่างพากันแบ่งออกเป็นฝักเป็นฝ่าย แต่จำต้องลุกขึ้นต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นไท

Mekong Publishing Co, Tokyo

เจ้าฟ้า...เป็นหนังสือที่มีผู้นำไปแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น และภาษาอังกฤษแล้ว เนื่องจากเห็นว่ามีเนื้อหาเป็นสากลและต้องการบันทึกเหตุการณ์ช่วงหนึ่งของประวัติศาสตร์อินโดจีนที่เต็มไปด้วยความขมขื่นและปวดร้าวพอ ๆ กับการสังหารหมู่ชาวยิวในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ไว้ให้คนรุ่นหลังรับรู้

Thai Magazine L.A.

เจ้าฟ้า...คือเรื่องราวที่ทุกคนควรอ่านและ
เก็บรักษาไว้ให้ลูก ๆ หลาน ๆ อ่านต่อไป เพื่อใ
อนาคตเขาจะได้ไม่ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกั
กับพวก*เจ้าฟ้า*...

มหาวิทยาลัยชีว

C.U.BOOK
เจ้าฟ้า
RCV 822 14-10-38
9 789990 190939
C111
7100 160.00